

Metodika
komerčného využitia
R&D infraštruktúry získanej
z verejných zdrojov

Ekonomické využitie nad rámec
20 % celkovej ročnej kapacity

január 2023

Metodika komerčného využitia R&D infraštruktúry získanej z verejných zdrojov

Zmluvná strana	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Zmluvná strana projektu	PricewaterhouseCoopers Tax, k.s. v spolupráci s Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o.
Špecifické identifikačné číslo zmluvy	UPJŠ - 366/2022
Dátum podpísania zmluvy	19. júl 2022
Verzia	január 2023
Prílohy	Príloha 1 - Legislatívny kontext v rámci SR a EÚ Príloha 2 - Príklady hospodárskych činností výskumných organizácií a prístup k infraštruktúre za trhové ceny

Dôležitá správa pre osoby, ktoré nemajú oprávnenie na prístup k tejto metodike

Metodika komerčného využitia R&D infraštruktúry získanej z verejných zdrojov (ďalej len „**metodika**“) je vypracovaná na základe požiadavky Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej len „**objednávateľ**“).

Pre každú neoprávnenú osobu, ktorá získa prístup k tejto metodike a prečíta si ju, platí nasledovné:

- Čitateľ tejto metodiky berie na vedomie, že dielo vykonané spoločnosťou PricewaterhouseCoopers Tax k.s. (ďalej len „**PwC**“) v spolupráci so spoločnosťou Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o. (ďalej len „**NKO**“) bolo vykonané v súlade s pokynmi poskytnutými našim klientom – príjemcom a bolo vykonané výlučne na úžitok a použitie našim klientom – príjemcom, pokiaľ nie je v zmluve medzi spoločnosťou PwC a našim klientom – príjemcom výslovne uvedené inak.
- Čitateľ tejto metodiky berie na vedomie, že táto metodika bola vypracovaná na pokyn nášho klienta – príjemcu a nemusí obsahovať všetky postupy, ktoré sa považujú za potrebné pre potreby čitateľa.
- Čitateľ berie na vedomie, že spoločnosť PwC, jej partneri, vedúci pracovníci, zamestnanci a zástupcovia nemajú a neprijímajú voči čitateľovi žiadnu povinnosť alebo zodpovednosť, či už na základe zmluvy alebo v rámci občianskoprávneho deliktu (vrátane, bez obmedzenia, nedbalosti a porušenia zákonných povinností), a nenesie zodpovednosť s ohľadom na akúkoľvek stratu, poškodenie alebo náklady akéhokoľvek charakteru spôsobené akýmkoľvek použitím tejto metodiky, ktoré si čitateľ zvolí, alebo ktoré je inak dôsledkom získania prístupu k tejto metodike. Ak má čitateľ nejaké konkrétne pripomienky v súvislosti s touto metodikou, mal by sa obrátiť na spoločnosť PwC a NKO s cieľom vyhodnotiť konkrétne okolnosti. Spoločnosť PwC a NKO nenesú zodpovednosť za žiadne rozhodnutia čitateľov na základe informácií a pripomienok uvedených v tejto metodike.

Obsah

1. Úvod	9
1.1 Základné informácie o projekte	9
1.2. Účel metodiky	10
1.3. Začatie projektu	11
2. Úloha 1. Úvod, charakteristika prijímateľa, situácia RDI sektora v okolitých krajinách a na Slovensku, východiská, analýza dopytu	12
2.1. Kľúčové definície v sektore výskumu a vývoja	13
2.2 Situácia sektora výskumu a vývoja v susedných krajinách (Poľsko, Česká republika, Maďarsko) vrátane Slovenska, východiská	18
2.3 Analýza dopytu	22
3. Úloha 2. Legislatívny kontext v rámci SR a EÚ (možnosti a obmedzenia)	25
4. Úloha 3. Cieľ metodiky: oprávnenosť, vzťah na verejné, grantové a súkromné financovanie	27
4.1. Celkové a konkrétne ciele metodiky a komu je metodika určená	28
4.2. Súlad projektu s princípmi štátnej pomoci – štátny pôvod: i) pripísateľnosť; ii) štátne zdroje	28
4.3. Posúdenie, aká časť poskytnutej štátnej pomoci môže byť prevedená z verejných univerzít na spoločnosť ako konečného príjemcu	30
4.4. Prehľad programov financovania: POO, EŠIF atď. a čerpanie prostriedkov zo štátneho rozpočtu SR	33
5. úloha 4. Popis inovatívneho riešenia/metodiky na sprostredkovanie poskytovania štátnej pomoci a legislatívny rámec	47
5.1. Legislatívny rámec pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci	48
5.1.1. Možné typy prevodu štátnej pomoci konečným príjemcom	48
5.1.2. Posúdenie podmienok efektívnej spolupráce vs. zmluvného výskumu	58
5.1.3. Podmienky vzťahujúcich sa na univerzity alebo VO za účelom získania pozície sprostredkovateľa	60
5.1.4. Povinnosti konečných príjemcov vs. povinnosti sprostredkovateľov a	61
5.1.5 Popis práv DV vzniknutých z výskumných činností a využívania výskumnej infraštruktúry; nakladanie s právami DV	62
5.1.6. Dôkaz o oddelení hospodárskych od nehospodárskych činností príjemcu; predchádzanie akémukoľvek krížovému dotovaniu hospodárskych a nehospodárskych činností. Meranie zvýšeného podielu hospodárskych činností v porovnaní so situáciou plánovanou v čase poskytnutia pomoci	64
5.1.7. Využitie výskumnej infraštruktúry s prihliadnutím na dobu odpisovania aktív a obdobie po úplnom odpísaní aktív	67
5.1.8. Vplyv na obchod a hospodársku súťaž, narušenie trhu, pozitívne vs. negatívne dopady	68
5.2. Technické usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci	71

5.2.1. Zabezpečovanie výpočtu kapacity výskumnej infraštruktúry využívanej na hospodárske a nehospodárske činnosti	71
5.2.2. Monitorovanie štátnej pomoci - harmonogram prístupu k infraštruktúre, požiadavky na vopred zdieľané, verejne dostupné informácie, monitorovacie obdobie	76
5.2.3. Opis oznamovacích povinností vo vzťahu k poskytovaniu pomoci konečným príjemcom ako používateľom výskumnej infraštruktúry	79
5.3. Finančné usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci	80
5.3.1. Metodika stanovenia cenovej štruktúry, ktorá bude účtovaná konečnému prijímateľovi	80
5.4. Účtovné usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci	81
5.4.1. Požiadavky na dôkazy o oddelení hospodárskych od nehospodárskych činností príjemcu	81
5.4.2. Účtovné dôsledky vzhľadom na to, že štátna pomoc prešla z príjemcu na konečných príjemcov	82
5.5. Daňové usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci	87
5.5.1. Všeobecný prehľad o zdaňovaní daňovníkov, ktorí neboli založení s cieľom podnikania a požiadavky na oddelené vykazovanie hospodárskych a nehospodárskych činností príjemcu	87
5.5.2. Daňové dôsledky vzhľadom na to, že štátna pomoc prešla z príjemcu na konečných príjemcov	89
5.5.3. Služby poskytované živnostníkmi	93
6. úloha 5. Popis "Claw-back" mechanizmu - vrátenie príslušnej výšky (nad 20 % pomocnej kapacity) finančného príspevku z verejných zdrojov	95
6.1. Posúdenie vplyvu vymáhania neoprávnenej pomoci na zmluvné podmienky s prihliadnutím na ustanovenia o štátnej pomoci POO, EŠIF, štátneho rozpočtu atď.	96
6.2. Metodický postup na určenie príslušnej strany, ktorá bude subjektom vymáhania štátnej pomoci	97
6.3. Posúdenie možnosti prenosu povinnosti vymáhania štátnej pomoci z univerzít alebo VO na konečných príjemcov, určenie zodpovednosti strán využívajúcich výskumnú infraštruktúru	99
6.4. Opis metódy na výpočet (i) objemu samotného vrátenia neoprávnenej pomoci, (ii) referenčných sadzieb a (iii) diskontných sadzieb pre vymáhanie neoprávnenej pomoci. Pribeh obdobia, za ktoré sa neoprávnená pomoc vymáha	100
6.5. Analýza možných foriem vrátenia neoprávnenej pomoci, ako napríklad: (i) zníženie budúcej splatnej pomoci; (ii) priamy prevod; (iii) posúdenie iných možností. Vypracovanie postupu na vymáhanie nadmernej sumy štátnej pomoci a jej vrátenie štátu	103
6.6. Účtovné a daňové dôsledky vymáhania štátnej pomoci pre príjemcov a konečných príjemcov	106
7. Úloha 6. Popis metodík: detailné technické, daňové, účtovné a právne postupy	108

7.1. Poskytnutie súhrnu pravidiel a krokov mechanizmu spätného vymáhania	109
7.2. Vlastníctvo práv DV a právne aspekty	110
7.3. Súlad účtovníctva vo vzťahu k vlastníctvu práv DV	114
8. Úloha 7. Štandardy a obmedzenia v závislosti na druh R&D infraštruktúry	117
8.1. Hodnotenie prípadných obmedzení pri čerpaní verejných zdrojov	118
8.1.1 Všeobecné obmedzenia a požiadavky (legislatíva EÚ)	118
8.1.2 Obmedzenia v zmluvách o grante platné na Slovensku (EŠIF a POO)	119
8.1.3 Obmedzenia nakladania s majetkom verejnej univerzity podľa slovenského práva	121
9. úloha 8. Implementácia metodiky a zásady aplikácie procesov evidencie, monitoringu a vyhodnocovania	123
9.1. Úprava vnútorného legislatívneho prostredia prijímateľa	124
9.2. Vytvorenie riadiacej a implementačnej štruktúry	128

Zoznam skratiek

Skratka	Popis
APVV	Agentúra na podporu výskumu a vývoja
CNIC	Košický klaster nového priemyslu
ČR	Česká republika
CRIS	Informačný systém o vede a výskume
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EHG	Ekvivalent hrubého grantu
EIB	Európska investičná banka
EIF	Európsky investičný fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
Európska komisia	Európska komisia
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
GBER	Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy
HE	Horizont Európa
IPCEI	Dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu v súlade s Oznámením Komisie, Kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vykonávania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu s vnútorným trhom (2021/C 528/02)
KEGA	Kultúrna a edukačná grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MEIP	Zásada investora v trhovom hospodárstve
NKO	Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o.
Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc	Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C 262/01)
POO	Plán obnovy a odolnosti (cestovná mapa k lepšiemu Slovensku)
Práva DV	Práva duševného vlastníctva
Projekt	„Vypracovanie metodiky komerčného využitia R&D infraštruktúry získanej z verejných zdrojov“
PwC	PricewaterhouseCoopers Tax, k.s.
R&D	Výskum a vývoj

R&D infraštruktúra	Výskumná infraštruktúra
Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie	Oznámenie Komisie, Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (2022/C 414/01)
RRF	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
SAV	Slovenská akadémia vied
SGEI	Služby všeobecného hospodárskeho záujmu
UPJŠ	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
VEGA	Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied
VO	Výskumná organizácia
Zákon o štátnej pomoci	Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon o nakladaní s majetkom	Zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

1. Úvod

1.1 Základné informácie o projekte

Projekt „**Vypracovanie metodiky komerčného využitia R&D infraštruktúry získanej z verejných zdrojov**“ (ďalej len „**projekt**“) realizuje spoločnosť PricewaterhouseCoopers Tax, k.s. (ďalej len „**PwC**“) v spolupráci s Nedelka Kubáč Oršulová advokáti s.r.o. (ďalej len „**NKO**“) na základe zmluvy č. UPJŠ - 366/2022 zo dňa 19. júla 2022 uzatvorenej s Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej len „**UPJŠ**“). UPJŠ je členom **Košického klastra nového priemyslu** (ďalej len „**CNIC**“) – združenia právnických osôb z verejného a súkromného sektora. CNIC je pólom vedeckej, technologickej a priemyselnej dokonalosti v oblasti biomedicíny, biotechnológie, digitálnych technológií, pokročilých materiálov a zelených technológií vytvorený s ambíciou rozvíjať inovačné prostredie pre úspešné uplatnenie výskumného a vývojového potenciálu členov CNIC pri vytváraní high-tech priemyslu v regióne východného Slovenska.¹ Projekt CNIC je v súlade so slovenským plánom obnovy „Moderné a úspešné Slovensko“ na obdobie do roku 2030.²

Hlavným cieľom CNIC je vytvoriť nový high-tech priemysel v regióne východného Slovenska prostredníctvom úzkej spolupráce medzi univerzitami, ústavmi Slovenskej akadémie vied (ďalej len „**SAV**“) a súkromným high-tech priemyslom; so silnou podporou štátnych a miestnych orgánov. Dôraz sa kladie na formovanie a rozvoj moderného a kreatívneho prostredia pre vznik inovatívnych high-tech firiem v regióne východného Slovenska s expanziou do ďalších regiónov vrátane zahraničia.³

CNIC sa zameriava na nasledujúce technologické oblasti: **(i)** materiálové a biomedicínske technológie, **(ii)** zelené a digitálne technológie **(iii)** kvantové a informačné technológie. Na základe uvedených oblastí zamerania vzniklo v CNIC sedem vedecko-technologických a inovačných centier (napr. Centrum interdisciplinárnych biovied, Centrum progresívnych materiálov a pod.).

Členmi CNIC sú⁴:

- UPJŠ v Košiciach;
- Technická univerzita v Košiciach;
- Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach;
- SAV (Ústav materiálového výskumu, Ústav experimentálnej fyziky a Ústav geotechniky);
- Univerzitná nemocnica Louisa Pasteura v Košiciach;
- Cassovia Discovery Park (združenie súkromných partnerov z oblasti špičkových technológií);
- Mesto Košice;
- Košický samosprávny kraj.

Aktivity UPJŠ (ako člena CNIC) zahŕňajú činnosti v oblasti výskumu a vývoja, napr. spoluprácu v oblasti výskumu a vývoja (ďalej len „**R&D**“) so súkromným sektorom, zriadenie alebo modernizáciu výskumnej infraštruktúry, poskytovanie výskumno vývojových služieb súkromnému sektoru v podobe zmluvného výskumu, činnosti v rámci prenosu poznatkov atď.

Článok 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „**ZFEÚ**“)⁵ definuje základné pravidlá

¹ Košický klastor nového priemyslu. Stratégia priemyselného a technologického rozvoja Košického samosprávneho kraja, dokument poskytnutý zo strany UPJŠ

² Zdroj informácií: <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/ine-strategicke-materialy/>

³ Košický klastor nového priemyslu. Stratégia priemyselného a technologického rozvoja Košického samosprávneho kraja, dokument poskytnutý zo strany UPJŠ

⁴ Zdroj informácií: <https://cnic.sk/en/>

⁵ *Pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ*

kontroly štátnej pomoci, ktoré sú priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch EÚ. Tento článok stanovuje, že akákoľvek pomoc poskytnutá ktorýmkoľvek členským štátom alebo prostredníctvom štátnych zdrojov v akejkoľvek forme, ktorá narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobu určitého tovaru, bude, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, nezlučiteľná s vnútorným trhom. Preto je potrebné dôkladne posúdiť pravidlá dodržiavania štátnej pomoci.

1.2. Účel metodiky

Účelom tejto metodiky je poskytnúť praktický návod na uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v kontexte komerčného využívania výskumnej infraštruktúry obstaranej z verejných zdrojov pre verejné vysoké školy, rôzne výskumné organizácie („ďalej len **VO**“) alebo združenia právnických osôb nad rámec 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry.

Metodika vychádza z nasledujúcich predpokladov potvrdených zástupcami UPJŠ:⁶

- Verejné financovanie bude poskytnuté **(i)** univerzitám, resp. verejným vysokým školám, **(ii)** rôznym VO alebo **(iii)** združeniam právnických osôb ako prijímateľov pomoci.⁷
- Verejné financovanie sa použije na výstavbu alebo modernizáciu výskumnej infraštruktúry, pričom hospodárske využitie bude nad rámec 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry.
- V niektorých prípadoch budú univerzity alebo VO potenciálne pôsobiť len ako „sprostredkovateľ“, ktorý preniesie výhodu plynúcu z verejného financovania na konečných prijímateľov pomoci⁸ ako používateľov výskumnej infraštruktúry na transparentnom a nediskriminačnom základe, pričom prístup k výskumnej infraštruktúre bude otvorený pre viacerých používateľov.

V kontexte tejto metodiky sa tiež posúdiť možnosť a okolnosti používania výskumnej infraštruktúry za nižšie ako trhové ceny.

- Predpokladom je, že výskumná infraštruktúra môže vykonávať aj neekonomické činnosti.
- Za verejné zdroje financovania sa považujú najmä tieto: Plán obnovy a odolnosti Slovenska⁹ (ďalej len „**POO**“), Európske štrukturálne a investičné fondy¹⁰ (ďalej len „**EŠIF**“) a štátny rozpočet SR prostredníctvom zmluvy o poskytnutí dotácie.

Výstupom projektu je vypracovanie „Metodiky komerčného využitia R&D infraštruktúry získanej z verejných zdrojov“ zohľadňujúcej hospodársku činnosť nad 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry. Metodika môže slúžiť ako vzorový postup pre členov CNIC v oblasti spolupráce výskumu a vývoja so subjektami súkromného sektora.

ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.“ Konsolidované znenie ZFEÚ k 1. decembru 2009 (s ďalšími zmenami a doplneniami) je dostupné pod odkazom: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

⁶ Informácie zahrnuté do zoznamu predpokladov boli prediskutované so zástupcami UPJŠ počas úvodného stretnutia dňa 17. augusta 2022 a sformulované v „Metodike komerčného využitia R&D infraštruktúry získanej z verejných zdrojov“ – Úvodná správa, zaslaná UPJŠ dňa 26. augusta 2022

⁷ Prijímateľ pomoci sa považuje za žiadateľa do dňa doručenia rozhodnutia o poskytnutí pomoci alebo do dňa vzniku nároku na poskytnutie dotácie, a to dňom nadobudnutia účinnosti zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov. Pozrite kapitolu 2.1 tejto metodiky pre podrobnejší rozbor.

⁸ Konečnými prijímateľmi pomoci sú v kontexte metodiky podniky rôznej veľkosti z rôznych priemyselných sektorov, akékoľvek subjekty, ktoré by mohli využívať výskumnú infraštruktúru. Pozrite ods. 2.1 tejto metodiky pre podrobnejší rozbor

⁹ Slovenský zákon č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu ozdravenia a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/368/20220719>

¹⁰ Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/292/20220607>

1.3. Začatie projektu

Začiatok projektu od 19. júla 2022, kedy bola oboma zmluvnými stranami uzavretá zmluva. Prvé oficiálne úvodné stretnutie medzi zmluvnými stranami sa uskutočnilo dňa 17. augusta 2022. Výsledkom stretnutia bolo spracovanie dokumentu (úvodnej správy) PwC, potvrdzujúceho spoločné porozumenie cieľov a hlavných aspektov projektu. Úvodná správa bola zaslaná UPJŠ dňa 26. augusta 2022.

Štruktúra metodiky je rozdelená do 8 úloh podľa prílohy 1 k zmluve č. UPJŠ - 366/2022 zo dňa 19. júla 2022 uzatvorenej medzi UPJŠ a spoločnosťou PwC. Jednotlivé úlohy budú UPJŠ zasielané postupne v súlade s časovým harmonogramom podľa vyššie uvedenej zmluvy.

2. Úloha 1.

Úvod, charakteristika prijímateľa,
situácia RDI sektora v okolitých
krajinách a na Slovensku,
východiská, analýza dopytu

2.1. Kľúčové definície v sektore výskumu a vývoja

S cieľom poskytnúť komplexnú analýzu uplatňovania pravidiel štátnej pomoci v rámci hospodárskych činností výskumnej infraštruktúry, ktoré presahujú 20 % ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry, je obzvlášť dôležité objasniť spoločné chápanie kľúčových definícií v oblasti výskumu a vývoja, t. j. pojmy ako výskumná infraštruktúra, žiadateľ o pomoc, prijímateľ pomoci, ekvivalent hrubého grantu¹¹ (ďalej len „EHG“), hospodárske vs. nehospodárske činnosti atď.

Okrem toho je účelné získať všeobecný prehľad o situácii v sektore výskumu a vývoja v okolitých krajinách. Pre tento účel boli po dohode s UPJŠ vybrané susedné krajiny Vyšehradskej skupiny:¹² (i) Poľsko, (ii) Česká republika (ďalej len „ČR“) a (iii) Maďarsko. V samostatnej podkapitole je aj stručná charakteristika sektora výskumu a vývoja na Slovensku a najmä v Košickom kraji s osobitnou pozornosťou venovanou oblastiam na zlepšenie vybraných priemyselných odvetví v Košickom kraji.

a) Prijímateľ štátnej pomoci

Súčasná legislatíva Európskej únie (ďalej len „EÚ“) o štátnej pomoci v sektore výskumu a vývoja nestanovuje priamu definíciu „prijímateľa, resp. príjemcu pomoci“. Na základe analýzy príslušnej legislatívy pre oblasť výskumu a vývoja, okrem iného (i) Oznámenie Komisie, Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (2022/C 414/01) (ďalej len „Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie“)¹³ a (ii) Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc ako sa uvádza v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (2016/C 262/01), (ďalej len „Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc“)¹⁴ a judikatúry možno definovať tieto charakteristiky prijímateľa štátnej pomoci:¹⁵

- každá právnická alebo fyzická osoba môže vystupovať ako prijímateľ štátnej pomoci;
- prijímateľ je recipientom štátnej pomoci (bez ohľadu na formu alebo spôsob poskytnutia takejto pomoci);
- prijímateľovi z príslušnej zmluvy o poskytnutí prostriedkov z verejných zdrojov (štátna pomoc) vyplývajú určité povinnosti.

Pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú len vtedy, ak je prijímateľ pomoci klasifikovaný ako „podnik“¹⁶, teda subjekt **vykonávajúci hospodársku činnosť**,¹⁷ bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob jeho financovania,¹⁸ alebo bez ohľadu toho, či bol subjekt založený za účelom dosahovania zisku.¹⁹

Legislatíva Slovenskej republiky²⁰ definuje prijímateľa pomoci ako právnickú osobu alebo fyzickú osobu - podnikateľa, ktorá prijala finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu na realizáciu projektu a ktorá je zodpovedná za **hospodárenie** s týmito prostriedkami. Spoluprijímateľom je právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ktorej sú na základe zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov poukázané prostriedky zo štátneho rozpočtu na realizáciu napr. časti projektu.²¹

¹¹ V kontexte tejto metodiky sa „konečný príjemca“ môže používať vo význame konečného príjemcu štátnej pomoci.

¹² Úvodné stretnutie zástupcov UPJŠ, PwC a NKO dňa 17. augusta 2022

¹³ Oznámenie Komisie – Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (2022/C 414/01), dostupné pod odkazom: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022XC1028%2803%29>

¹⁴ Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc, ako sa uvádza v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C 262/01), dostupné pod týmto odkazom: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05))

¹⁵ Aplikovateľné na rôzne verejné zdroje financovania, napr. POO, EŠIF atď.

¹⁶ bod 6 Oznámenia Komisie o pojme štátnej pomoci

¹⁷ Definícia „hospodárskej činnosti“ je vysvetlená v odseku 2.1 tejto časti nižšie

¹⁸ „Súd opakovane zastával názor, že v kontexte práva hospodárskej súťaže pojem podnik zahŕňa akýkoľvek subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, bez ohľadu na právne postavenie subjektu alebo spôsob, akým je financovaný“, rozsudok Súdneho dvora z 12. septembra 2000. - Pavel Pavlov a i. proti Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61998CJ0180>, b. 74

¹⁹ bod 18 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁰ Zákon č. 172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/172/20220601>

²¹ napr. v rámci programov zdrojov financovania POO alebo EŠIF.

V zmysle Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie²² VO a výskumné infraštruktúry sú **prijímateľmi** štátnej pomoci, ak verejné financovanie, ktoré im je poskytnuté **spĺňa všetky podmienky článku 107 ods. 1 ZFEÚ**, a to **(i)** pripísateľnosť opatrenia pomoci štátu a jeho financovanie zo štátnych zdrojov, **(ii)** ekonomické zvýhodnenie príjemcu, **(iii)** narušenie hospodárskej súťaže alebo hrozba narušenia hospodárskej súťaže, **(iv)** vplyv na vnútorný obchod medzi členskými štátmi EÚ.

Treba poznamenať, že v rámci jedného projektu môže byť potenciálne viacero prijímateľov pomoci na rôznych úrovniach, napr. prijímateľ pomoci, ktorá spadá pod pravidlá štátnej pomoci, by mohol byť zároveň poskytovateľom pomoci v rámci iného opatrenia, ktoré tiež predstavuje štátnu pomoc. Toto tvrdenie je potvrdené a vysvetlené v Oznámení Komisie o pojme štátna pomoc²³ a judikatúrou.²⁴

Vo fáze predloženia projektu za účelom žiadosti o pomoc, sa príslušný subjekt klasifikuje ako žiadateľ o pomoc; právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ktorá žiada o finančné prostriedky na realizáciu projektu.²⁵

b) Výskumná infraštruktúra a VO ako sprostredkovateľ

VO alebo výskumná infraštruktúra (ďalej len „**výskumná infraštruktúra**“) by sa nemali považovať za príjemcu štátnej pomoci v prípade, že vystupujú **v pozícii sprostredkovateľa**, t. j. v prípade, ak postupujú konečným príjemcom **(i) celú hodnotu verejného financovania a (ii) akúkoľvek výhodu získanú prostredníctvom takéhoto financovania**.²⁶ Ak je to tak, pravidlá štátnej pomoci by sa mali uplatňovať na úrovni konečného príjemcu.²⁷

Podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie je to vo všeobecnosti prípad, keď:

- verejné financovanie aj akákoľvek výhoda získaná takýmto financovaním, ktoré sú kvantifikovateľné a preukázateľné a existuje vhodný mechanizmus, ktorý zabezpečuje, že sa v plnej miere prenesú na konečných prijímateľov, napríklad **prostredníctvom nižších ako trhových cien, a**
- sprostredkovateľovi sa neudelí žiadna ďalšia výhoda, pretože je buď vybraný v rámci otvoreného výberového konania, alebo je verejné financovanie dostupné všetkým subjektom, ktoré spĺňajú nevyhnutné objektívne podmienky, takže odberatelia ako koneční príjemcovia sú oprávnení získať rovnocenné služby od akéhokoľvek relevantného sprostredkovateľa.

Konkrétne sa v Rámci pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie uvádza, že v prípade, ak je sprostredkovateľ **len obvyčajným prostriedkom** na prevod výhody na príjemcu a neponecháva si žiadnu výhodu, zvyčajne by sa nemal považovať za príjemcu štátnej pomoci.²⁸

Ku dňu vypracovania tejto metodiky nám nie sú známe žiadne vysvetlenia alebo stanoviská zo strany

²² bod 18 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²³ „Skutočnosť, že verejný podnik je príjemcom opatrenia pomoci, neznamená, že nemôže poskytnúť pomoc inému príjemcovi prostredníctvom iného opatrenia pomoci“, bod 49 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁴ „Je potrebné dodať, že v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, rozhodovacia prax Komisie v oblasti rizikového kapitálu nedokazuje nezlučiteľnosť funkcií poskytovateľa a príjemcu pomoci. Žiaden prvok z uvedenej praxe vlastne neumožňuje domnievať sa, že Komisia bezpodmienečne vylúčila, že príjemca opatrenia, ktoré je štátnou pomocou, môže v rovnakom čase poskytnúť iné opatrenie, ktoré je tiež štátnou pomocou“, Rozsudok Všeobecného súdu (ôsma komora) z 24. marca 2011.

Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt (T-443/08) a Mitteldeutsche Flughafen AG a Flughafen Leipzig-Halle GmbH (T- 455/08) proti Európskej komisii, bod 144, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62008TJ0443>

²⁵ Zákon č. 172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o zmene a doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/172/20220601>

²⁶ bod 23 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁷ bod 24 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁸ poznámka pod čiarou 179 k bodu 115 Oznámenia Komisie o pojme štátne pomoc

Európskej komisie a/alebo slovenských štátnych orgánov v súvislosti s definíciou „sprostredkovateľa“ v kontexte pravidiel štátnej pomoci. Rozumieme, že tento pojem by sa mal aplikovať na VO **výlučne** v prípadoch, keď VO prevedie **100 % štátnej pomoci** konečným príjemcom pomoci.

Pozrite, prosím, časť 5.1.3 tejto metodiky nižšie, kde nájdete analýzu podmienok platných pre univerzity alebo VO s cieľom získať pozíciu sprostredkovateľa.

c) Výskumná infraštruktúra

Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie definuje „**výskumnú infraštruktúru**“ ako zariadenia, zdroje a súvisiace služby, ktoré používa vedecká komunita na vykonávanie výskumu v ich príslušných oblastiach a zahŕňa vedecké vybavenie alebo súbor nástrojov, zdroje založené na vedomostiach, ako sú zbierky, archívy alebo štruktúrované vedecké informácie, ktoré umožňujú infraštruktúry založené na informačných a komunikačných technológiách, ako sú siete, výpočtová technika, softvér a komunikácia, alebo akýkoľvek iný subjekt jedinečnej povahy nevyhnutný na vykonávanie výskumu. Takéto infraštruktúry môžu byť „jednomiestne“ alebo „distribúované“ (organizovaná sieť zdrojov).²⁹

Európska komisia definuje výskumné infraštruktúry ako zariadenia, ktoré poskytujú zdroje a služby výskumným komunitám na vykonávanie výskumu a podporu inovácií. Môžu byť použité nad rámec výskumu, napr. na vzdelávanie alebo verejné služby a môžu byť na jednomiestne, distribuované alebo virtuálne. **Môžu zahŕňať (i)** hlavné vedecké vybavenie alebo súbory nástrojov, **(ii)** zbierky, archívy vedeckých údajov, **(iii)** počítačové systémy a komunikačné siete, **(iv)** akúkoľvek inú výskumnú a inovačnú infraštruktúru jedinečnej povahy, ktorá je otvorená externým používateľom.³⁰

Infraštruktúru výskumu a vývoja tvoria podľa slovenskej legislatívy osoby vykonávajúce výskum a vývoj vrátane obslužného personálu a sústavy prístrojov, zariadení, informačných, komunikačných a technologických celkov a systémov, ako aj iného hnutel'ného majetku a nehnuteľností, ktoré slúžia pre potreby výskumu a vývoja.³¹

d) Hospodárske a nehospodárske činnosti VO

V prípade, že je verejné financovanie pridelené VO, je dôležité identifikovať, či činnosti financované z verejných zdrojov príslušnej VO možno klasifikovať ako hospodárske alebo nehospodárske. Tento aspekt má osobitný význam, keďže podľa súčasnej európskej legislatívy o štátnej pomoci bude vykonávanie hospodárskych činností VO viesť k tomu, že sa takáto VO sa bude považovať za **podnik**³², a teda sa budú uplatňovať pravidlá štátnej pomoci.³³ Toto tvrdenie potvrdzuje aj judikatúra.³⁴ Podľa

²⁹ pododsek (gg) bod 16 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie; aj čl. 2 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 723/2009 z 25. júna 2009 o právnom rámci Spoločenstva pre konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry (ERIC), odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009R0723>

³⁰ Oficiálna stránka Európskej komisie, 2022: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/european-research-infrastructures_en. Analýzu zaobchádzania s právami duševného vlastníctva vyplývajúcimi z infraštruktúry výskumu a vývoja nájdete v časti 5.1.5 tejto metodiky.

³¹ § 3 zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/172/20220601>

³² bod 18 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

³³ „Ak ten istý subjekt vykonáva činnosti hospodárskej aj nehospodárskej povahy, verejné financovanie nehospodárskych činností nebude patriť pod článok 107 ods. 1 zmluvy, ak tieto dva druhy činností a ich náklady, financovanie a príjmy možno jasne oddeliť, aby sa účinne zabránilo krízovej dotácii hospodárskej činnosti. Dokladom o správnom pridelení nákladov, financovania a príjmov môžu byť ročné účtovné závierky príslušného subjektu.“, odsek 19 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

³⁴ Rozsudok Súdneho dvora zo 16. júna 1987, Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike, Transparentnosť finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov, vec 118/85, bod 7, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:61985CJ0118>; Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 18. júna 1998, Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike, Žaloba o nesplnenie povinnosti - Dohody, rozhodnutia a zosúladené postupy - Stanovenie obchodných taríf - Colní zástupcovia - Právne predpisy posilňujúce účinky dohody, vec C-35/96, bod 36

ustálenej judikatúry je hospodárskou činnosťou každá činnosť spočívajúca v **ponúkaní tovarov a služieb na danom trhu**.³⁵ Ak pre príslušnú činnosť existuje trh, akokoľvek obmedzený, potom sa činnosť považuje za hospodársku.³⁶

Podľa Oznámenia o štátnej pomoci môže verejné financovanie výskumných infraštruktúr uprednostňovať hospodársku činnosť, a preto podlieha pravidlám štátnej pomoci, pokiaľ je infraštruktúra v skutočnosti určená na vykonávanie **hospodárskych činností** (ako je **(i)** prenájom zariadení alebo laboratórií podnikom, **(ii)** poskytovanie služieb podnikom alebo **(iii)** vykonávanie zmluvného výskumu). Verejné financovanie výskumných infraštruktúr používaných na **nehospodárske činnosti**, ako napr. nezávislý výskum na zvýšenie vedomostí a lepšie pochopenie, naopak nespadá pod pravidlá štátnej pomoci.³⁷

Za príklady hospodárskych činností v súlade s rozhodovacou praxou Európskej komisie možno považovať okrem vyššie uvedeného najmä tieto činnosti, ktoré vykonávajú VO:³⁸

- prenájom výskumných infraštruktúr (zariadení alebo laboratórií),
- prenájom iných priestorov (učebne, konferenčné sály),
- dodávateľské služby firmám (napr. rutinné merania, analýzy),
- zmluvný výskum,
- poskytovanie poradenských služieb (napr. znalecké posudky alebo technické a vedecké konzultácie),
- klinické štúdie,
- iné činnosti a služby (napr. poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ktorá nesúvisí s výskumnými projektmi),
- činnosti transferu poznatkov z výskumných činností VO alebo výskumnej infraštruktúry bez splnenia podmienky reinvestovania zisku z týchto činností do základných činností VO alebo výskumnej infraštruktúry,
- publikácia a predaj súboru vedecko-popularizačných publikácií,
- tvorba a distribúcia audiovizuálnych diel,
- vývoj webových portálov a profilov na sociálnych sieťach, ktoré slúžia aj na propagáciu komerčných produktov, prípadne poskytovanie reklamného priestoru určitým subjektom.

Hospodárske činnosti nezahŕňajú služby transferu technológií, ako sú definované v Rámci pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, t. j. služby transferu znalostí, ktoré sú vykonávané VO alebo výskumnou infraštruktúrou alebo v ich mene, a všetky zisky z uvedených činností sa **reinvestujú** do primárnych aktivít VO alebo výskumnej infraštruktúry.³⁹

Nehospodárske činnosti zvyčajne zahŕňajú:

- primárne aktivity VO (verejné vzdelávanie organizované v rámci národného vzdelávacieho systému, nezávislý výskum a vývoj, komplexné šírenie výsledkov výskumu na nevýhradnom a nediskriminačnom základe), a
- transfer znalostí vykonávaný VO alebo spoločne s/v mene iných takýchto subjektov, kde sa všetky zisky reinvestujú do primárnych činností.⁴⁰

Komisia EÚ v početných konzultáciách potvrdila, že VO musia účtovne vykazovať svoje hospodárske

³⁵ Rozsudok Všeobecného súdu z 24. marca 2011, Freistaat Sachsen a Spolková krajina Sasko-Anhaltsko a iní/Komisia, spojené veci T-443/08 a T-455/08, ECLI:EU:T:2011:117, bod 89, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62008TJ0443>

³⁶ Seminár venovaný „Štátnej pomoci pri riadení EŠIF“, zo dňa 29. septembra 2015, Diana Barglazan, GR pre hospodársku súťaž, Komisia EÚ (odkaz: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/conferences/state-aid/bucharest/diana_barglazan_sa_infrastructure.pptx)

³⁷ bod 218 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

³⁸ Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry verzia 2.0, 12. februára 2020, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR [26. septembra 2022]. Dostupné online: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

³⁹ Bod 20 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

⁴⁰ Štátna pomoc pri riadení EŠIF, 26. novembra 2015, Sofia (Bulharsko), Calin Danilescu, GR pre hospodársku súťaž, Komisia EÚ (odkaz: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/conferences/state-aid/sofia/1400-1520_w2_calin_danilescu_rdi.pdf)

činnosti **oddelené** od svojich nehospodárskych činností, aby sa zabezpečilo, že môžu preukázať, že ich nehospodárske alebo primárne aktivity **nedotujú** ich hospodárske činnosti.⁴¹ Podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie⁴², ak ten istý subjekt vykonáva činnosti **hospodárskeho aj nehospodárskeho charakteru**, verejné financovanie nehospodárskych činností nebude spadať pod článok 107 ods. 1 ZFEÚ, ak dva druhy činností a ich náklady, financovanie a príjmy **možno jasne oddeliť**, aby sa účinne zabránilo krížovému dotovaniu hospodárskej činnosti. Dôkazom o riadnom rozdelení nákladov, financovania a výnosov môže byť ročná účtovná závierka príslušného subjektu.

„**Príslušný subjekt**“ v rámci VO (ďalej len „**príslušný subjekt**“) možno definovať ako každý jednotlivý subjekt (**napríklad laboratórium alebo oddelenie**), ktorý by s organizačnou štruktúrou, kapitálom, materiálom a pracovnou silou, ktoré má efektívne k dispozícii, mohol vykonávať príslušnú činnosť.⁴³ Postup vymedzenia príslušného subjektu nájdete v časti 5.1.2 tejto metodiky.

Okrem toho národné implementačné rámce, ktoré stanovujú spoločné pravidlá pre implementáciu investícií a reforiem zahrnutých do Plánu obnovy a odolnosti⁴⁴ alebo Operačného programu Slovensko 2021 - 2027 stanovujú nasledovné: „Prijímateľ pomoci, ktorý je účtovnou jednotkou,⁴⁵ vykazuje oprávnené náklady a ostatné náklady spojené s činnosťami financovanými z verejných zdrojov **(i)** na základe analytického účtovníctva, ak účtuje v sústave podvojného účtovníctva; alebo **(ii)** v účtovníctve pomocou slovného a číselného označenia investičného zámeru v účtovných zápisoch, ak používa sústavu jednoduchého účtovníctva; alebo **(iii)** eviduje ich spôsobom, z ktorého bude zrejmé vynaloženie oprávnených nákladov a iných nákladov spojených s realizáciou investičného projektu a ich priama súvislosť s realizáciou investičného projektu.“

Analýzu oddelenia hospodárskych a nehospodárskych činností z právneho aj účtovného hľadiska nájdete v úlohe 4 tejto metodiky.

e) Transparentnosť pomoci

Transparentná pomoc je pomoc, pri ktorej je možné ex ante presne vypočítať ekvivalent hrubého grantu (ďalej len „**EHG**“) pomoci bez toho, aby bolo potrebné vykonať hodnotenie rizika.⁴⁶ EHG pomoci znamená výšku pomoci, ak by bola príjemcovi poskytnutá vo forme grantu, **pred odpočítaním dane alebo iných poplatkov**.⁴⁷

GBER⁴⁸ stanovuje zoznam kategórií štátnej pomoci, ktoré sa považujú za transparentné (napr. pomoc pozostávajúca z grantov a dotácií úrokových sadzieb, pomoc vo forme úverov, kde ekvivalent hrubého grantu bol vypočítaný na základe referenčnej sadzby platnej v čase poskytnutia grantu atď.).⁴⁹

Aby boli členské štáty v súlade s požiadavkami transparentnosti, sú povinné zverejniť na webovej stránke štátnej pomoci na národnej alebo regionálnej úrovni informácie o všetkých opatreniach štátnej pomoci, okrem iného, **(i)** úplné znenie schémy pomoci a jej vykonávacie ustanovenia alebo právny

⁴¹ Príklad konzultácie: Základný súbor otázok ČR pre oblasť R&D (<https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/breznova-cast-odpovedi-evropske-komise-k-otazkam-ve-veci>, <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/zarijove-odpovedi-evropske-komise-dg-competition-k-otazkam>)

⁴² Bod 19 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

⁴³ Príklad konzultácie: Základný súbor otázok ČR pre oblasť R&D (<https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/breznova-cast-odpovedi-evropske-komise-k-otazkam-ve-veci>, <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/zarijove-odpovedi-evropske-komise-dg-competition-k-otazkam>)

⁴⁴ Napríklad systém implementácie POO v zmysle § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu ozdravenia a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁴⁵ Paragraf 1 Zákona č. 431/2002 Zz. o účtovníctve

⁴⁶ Odsek 1 článok 5 Nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014, ktorým sa vyhlasujú určité kategórie pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 zmluvy (ďalej len „**GBER**“), odkaz: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2014.187.01.0001.01.ENG

⁴⁷ Odsek 22 článok 2 GBER

⁴⁸ Táto metodika obsahuje analýzu verzie GBER platnej k dátumu tohto plnenia. Nová verzia GBER by však mala byť schválená v roku 2023. V takom prípade budú relevantné závery a zistenia uvedené v tejto metodike predmetom preskúmania a aktualizácie (v prípade potreby).

⁴⁹ Odsek 2 článok 5 GBER

základ pre individuálnu pomoc alebo prepojenie na ňu; **(ii)** totožnosť orgánu poskytujúceho pomoc; **(iii)** totožnosť jednotlivých príjemcov; **(iv)** formu a výšku pomoci poskytnutej každému príjemcovi; **(v)** dátum pridelenia; **(vi)** typ príjemcu atď.⁵⁰

f) *Priama a nepriama štátna pomoc*

Priama štátna pomoc znamená poskytnutie výhody príjemcovi v peňažnej forme⁵¹, ide o:

- dotáciu alebo grant,
- príspevok,
- zapltenie úroku alebo časti úroku z úveru,
- splatenie časti úveru,
- návratná finančná výpomoc poskytnutá za výhodnejších podmienok ako sú trhové podmienky,
- zvýšenie základného imania spôsobom, ktorý nie je v súlade s trhovými podmienkami,
- iná forma pomoci, ktorá nie je uvedená vyššie.

Nepriama štátna pomoc znamená poskytnutie výhody príjemcovi v nepeňažnej forme, ide o:⁵²

- štátnu záruku alebo bankovú záruku poskytnutú za výhodnejších podmienok ako sú trhové podmienky,
- daňovú úľavu,
- oslobodenie od pokút, penále, sankčných úrokov alebo iných sankcií,
- predaj nehnuteľnosti štátu, vyššieho územného celku alebo obce za cenu nižšiu ako je trhová cena,
- poradenská služba poskytovaná bezplatne alebo za čiastočnú úhradu,
- odklad platenia dane alebo povolenie platenia dane v splátkach za výhodnejších podmienok, akými sú trhové podmienky,
- iná forma pomoci, ktorá nie je uvedená vyššie.

2.2 Situácia sektora výskumu a vývoja v susedných krajinách (Poľsko, Česká republika, Maďarsko) vrátane Slovenska, východiská

a) *Poľsko*

Podľa European Innovation Scoreboard z roku 2022⁵³ (ďalej len „**hodnotiacia tabuľka EÚ**“) je Poľsko zaradené do skupiny „nastupujúcich inovátorov“ s výkonom na úrovni 60,5 % priemeru EÚ. Podľa Komisie EÚ inovačná výkonnosť v Poľsku rástla rýchlejšie ako priemer EÚ a zvyšuje sa (11,3 % bodov) vyššou rýchlosťou ako v EÚ (9,9 % bodov). Rozdiel vo výkonnosti krajiny v porovnaní s EÚ sa znižuje. Vládna podpora pre podnikateľský výskum a vývoj v Poľsku bola od roku 2015 označená ako „silný nárast“.

V Správe o krajine pre Poľsko z 23. mája 2022⁵⁴ však komisia EÚ zaznamenala pomalé zavádzanie inovatívnych a digitálnych riešení v Poľsku. Výdavky Poľska na výskum a vývoj dosiahli v roku 2020 1,39 % HDP krajiny (17. miesto v EÚ). Zároveň podľa hodnotenia Európskej komisie zostáva počet

⁵⁰ Bod 100 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

⁵¹ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon o štátnej pomoci**“), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/20160101>

⁵² ods. 2 § 6 zákona o štátnej pomoci

⁵³ Európska hodnotiacia tabuľka inovácií 2022, Poľsko, odkaz: <https://research-and->

⁵⁴ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Poľsko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-poland_en.pdf

inovatívnych spoločností v Poľsku stále nízky a digitalizácia zaostáva, t. j. iba 23,7 % podnikov v Poľsku je inovatívnych (predposledné miesto v EÚ oproti priemeru EÚ 50,3 %⁵⁵) a výdavky podnikov na výskum a vývoj zostávajú napriek nárastu pod priemerom EÚ (0,87 % v porovnaní s 1,53 % v roku 2020).

Nízka schopnosť správneho riadenia a podpory technológií patrí medzi hlavné prekážky zvýšenej inovácie a rastu produktivity v Poľsku. V Poľsku existuje veľký rozdiel v produktivite medzi malými a veľkými podnikmi, zatiaľ čo programy podpory výskumu a vývoja sa zameriavajú na celý rad spoločností vrátane malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) a uľahčujú napríklad to, že akvizícia nehmotného majetku zostáva nedostatočne rozvinutá.⁵⁶

Rámcové podmienky pre podniky na inovácie a investície do výskumu a vývoja v Poľsku si vyžadujú ďalšie zlepšenie.⁵⁷ Nízke investície do výskumu, vývoja a podnikania, ktoré prispievajú k rozdielu v produktivite práce, sa považujú za jeden z faktorov, ktoré vedú k rozdielom medzi regiónom hlavného mesta a najmenej rozvinutými regiónmi v Poľsku.

Podľa Štúdie o praktickom vplyve pravidiel štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie z roku 2019⁵⁸ („Štúdia o pravidlách štátnej pomoci“) tvoria hlavnú časť projektov v uvedenom sektore v Poľsku tieto typy projektov výskumu a vývoja:

- priemyselný výskum;
- experimentálny vývoj;
- výstavba/modernizácia výskumnej infraštruktúry;
- základný výskum.

Čo sa týka typov nepriamych transferov štátnej pomoci v sektore výskumu a vývoja v Poľsku, väčšina takýchto finančných prostriedkov sa poskytuje na základe schém **de minimis**.⁵⁹ V tomto prípade žiadatelia o pomoc - súkromné spoločnosti alebo VO (napr. verejné vysoké školy) vystupujú len ako sprostredkovatelia medzi štátom a konečnými prijímateľmi (poskytovateľmi pomoci iným subjektom zaoberajúcim sa hospodárskou činnosťou) a prevádzajú 100 % pomoci konečným príjemcom (súkromným spoločnostiam). Poľsko zvažuje zvýšenie počtu spin-off/start-up spoločností založených špecialistami VO (napr. profesormi), ktoré môžu ďalej poskytovať profesionálne služby súkromnému sektoru. Okrem toho implementácia tejto schémy môže potenciálne vytvoriť dodatočnú finančnú a profesionálnu motiváciu pre zamestnancov VO, ktorí budú pôsobiť ako zakladatelia týchto spoločností.

b) Česká republika

Česká republika (ďalej len „ČR“) patrí podľa European Innovation Scoreboard z roku 2022⁶⁰ medzi krajiny s najvyšším nárastom výkonnosti spomedzi krajín EÚ od roku 2015. Od roku 2022 je ČR zaradená do skupiny „miernych inovátorov“ s výkonom na úrovni 92,6 % priemeru EÚ. Táto výkonnosť je nad priemerom miernych inovátorov (89,7 %) a zvyšuje sa (19,8 %-bodov) vyššou rýchlosťou ako v EÚ (9,9 %- bodov). Rozdiel vo výkonnosti ČR v porovnaní s EÚ sa znižuje.

Napriek celkovo rastúcemu trendu v sektore výskumu a vývoja v ČR, Správa o krajine pre ČR z 23. mája 2022 poukazuje na určité nedostatky vo vývoji tejto oblasti v krajine.⁶¹ Európska komisia okrem

⁵⁵ Prieskumy inovácie Komisie 2018, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/inn_cis11_esms.htm

⁵⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Poľsko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-poland_en.pdf

⁵⁷ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Poľsko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-poland_en.pdf

⁵⁸ Štúdia o praktickom vplyve pravidiel štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie z roku 2019, Záverečná správa, najnovšia dostupná verzia, odkaz: https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd_01_9_584_en.pdf

⁵⁹ Informáciu ústne podal expert Svetovej banky, pán Krzysztof Malicki.

⁶⁰ Európska hodnotiacia tabuľka inovácií 2022, Česko, odkaz: <https://research-and->

⁶¹ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Česko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-czechia_en.pdf

iného dospela k záveru, že:

- verejné výdavky na výskum a vývoj v posledných rokoch stagnovali a v roku 2020 dosiahli len 0,77 % HDP, čo je výrazne pod priemerom EÚ (2,32 %);
- verejné a súkromné investície do výskumu a vývoja v ČR sa blížila k priemeru EÚ, ale vedecko-technická výkonnosť stagnuje. ČR zaostáva aj v technologickej výrobe s nízkym počtom patentových prihlášok, hlboko pod priemerom EÚ;
- nedostatočné prepojenia medzi vedou a podnikmi naďalej bránia prenosu znalostí a technológií. Nedostatočné stimuly pre silnejšiu spoluprácu medzi VO a jednotlivými výskumníkmi pri práci v akademických spin-off spoločnostiach a regulačné prekážky vytvárania takýchto spin-off spoločností naďalej bránia spolupráci medzi akademickou sférou a podnikmi.⁶²

Podľa Štúdie o pravidlách štátnej pomoci⁶³ tvoria hlavnú časť projektov v uvedenom sektore v ČR tieto typy projektov výskumu a vývoja:

- priemyselný výskum;
- experimentálny vývoj;
- základný výskum;
- výstavba/modernizácia výskumnej infraštruktúry.

V rámci konzultácie, zástupca konzorcia CEITEC⁶⁴ zdieľal informácie o stave výskumu a vývoja v ČR a uviedol, že v ČR je systém podpory infraštruktúry výskumu a vývoja prepracovaný. Vo väčšine prípadov sa financovanie VO realizuje prostredníctvom grantových programov EÚ (napr. Euro-Bioimaging).⁶⁵ Väčšina financií sa získava na národnej úrovni. Existuje spolupráca VO a súkromného sektora. V takýchto prípadoch VO oddeľujú činnosti súvisiace s ich primárnymi aktivitami (napr. vzdelávanie) a aktivity súvisiace s projektmi realizovanými v spolupráci so súkromným sektorom.

c) Maďarsko

Podľa hodnotiacej tabuľky EÚ je Maďarsko zaradené do skupiny „nastupujúcich inovátorov“ s výkonom na úrovni 69,8 % priemeru EÚ.⁶⁶ Výkonnosť Maďarska je nad priemerom nastupujúcich inovátorov (50,0 %). Výkonnosť sa zvyšuje (7,1 %-bodov) nižšou rýchlosťou ako v EÚ (9,9 %-bodov). Rozdiel vo výkonnosti krajiny v porovnaní s EÚ je čoraz väčší.

Komisia EÚ v Správe o krajine pre Maďarsko z 23. mája 2022⁶⁷ tiež dospela k záveru, že hrubé domáce výdavky Maďarska na výskum a vývoj sú výrazne pod priemerom EÚ (1,61 % HDP oproti 2,32 % v EÚ) a Maďarsko nedosiahlo výrazný pokrok v oblasti výskumu a vývoja v tejto oblasti v priebehu času. Kým súkromné výdavky na výskum a vývoj rástli, výdavky verejného sektora na výskum a vývoj sa za posledné desaťročie znížili z 0,43 % HDP v roku 2010 na 0,37 % HDP v roku 2020, čo je výrazne pod priemerom EÚ, ktorý je 0,78 %.

Komisia EÚ identifikovala aj tieto slabé stránky maďarského sektora výskumu a vývoja:⁶⁸

- napriek rastúcim výdavkom maďarských podnikov na výskum a vývoj sú väzby medzi vedou a podnikmi naďalej nedostatočné. To sa odráža v nízkom podiele verejného výskumu, ktorý je

⁶² Šírenie inovácií v Českej republike/regionálny prístup, aktualizované v decembri 2020, odkaz:

<https://www.oecd.org/regional/Regional%20Innovation%20Diffusion%20-%20Czech%20Republic.pdf>

⁶³ Štúdia o praktickom vplyve pravidiel štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie z roku 2019, Záverečná správa, najnovšia dostupná verzia, odkaz: https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd_01_9_584_en.pdf

⁶⁴ Konzorcium CEITEC, Brno, CZ, oficiálna stránka: <https://www.ceitec.eu/contacts/t1015>

⁶⁵ Odkaz: <https://www.eurobioimaging.eu/>

⁶⁶ Európska hodnotiacia tabuľka inovácií 2022, Maďarsko, odkaz: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en

⁶⁷ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Maďarsko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-hungary_en_0.pdf

⁶⁸ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Maďarsko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-hungary_en_0.pdf

financovaný súkromným sektorom. Tento podiel zostáva len pätinou priemeru EÚ;

- v poslednom období došlo k centralizácii a rýchlej zmene organizačného modelu viacerých maďarských univerzít. Tieto univerzity prešli do vlastníctva a správy súkromných nadácií, ktorých členov správnej rady vymenúva vláda doživotne. Okrem toho výskumná sieť Eötvös Loránd prevzala kontrolu nad 40 ústavmi, ktoré patrili Maďarskej akadémii vied. Tieto zmeny zatiaľ nepriniesli očakávané pozitívne účinky na zlepšenie kvality vysokoškolského vzdelávania a výskumu v Maďarsku. Verejné monitorovanie autonómie, zodpovednosti a výkonu učiteľov a výskumníkov v týchto inštitúciách bude kľúčové.
- celkovo obmedzené zdroje, ktoré Maďarsko vyčlenilo vede, viedli k stagnácii vedeckého výkonu. Podiel vedeckých publikácií maďarských autorov, ktoré patrili medzi najcitovanejšie na svete, sa mierne zvýšil (zo 4,7 % v roku 2013 na 5,5 % v roku 2018), ale znížil sa počet patentových prihlášok. Oba ukazovatele zostali výrazne pod priemerom EÚ.

Podľa informácií z konzultácie s predstaviteľom Univerzity Eötvösa Loránda⁶⁹ je spolupráca medzi VO a súkromným sektorom v Maďarsku značne obmedzená. V prípadoch takejto spolupráce VO oddeľuje aktivity súvisiace s ich primárnymi aktivitami (napr. vzdelávanie) a aktivity súvisiace s projektmi realizovanými v spolupráci so súkromnými spoločnosťami.

d) Slovensko

Podľa European Innovation Scoreboard z roku 2022 je Slovensko zaradené do skupiny „nastupujúcich inovátorov“⁷⁰ s výkonnosťou výrazne pod priemerom EÚ (64,3 % priemeru EÚ). Výkonnosť Slovenska sa však najviac približuje priemeru EÚ spomedzi všetkých krajín zaradených do uvedenej skupiny.

Podľa Správy o krajine pre Slovensko z 23. mája 2022⁷¹ výdavky na výskum a vývoj na Slovensku v poslednom čase stagnovali. Na úrovni 0,9 % HDP v roku 2020 zostáva výrazne pod priemerom EÚ 2,3 %, čo neveští nič dobré pre inováciu a zvyšovanie produktivity ani s pomocou technológií. Podiel zamestnancov výskumu a vývoja sa zvyšuje a v roku 2020 dosiahol 0,8 % aktívneho obyvateľstva, zostáva však pod priemerom EÚ, ktorý je 1,4 %. Európska komisia identifikovala aj nasledujúce hlavné slabé stránky slovenského systému výskumu a vývoja:

- fragmentované riadenie výskumu a inovácií a nízka kvalita verejnej vedy poškodzujú výkonnosť slovenského výskumu a inovácií. V roku 2020 intenzita verejného výskumu a vývoja dosiahla 0,42 % HDP a napriek miernemu nárastu v priebehu času zostáva za priemerom EÚ 0,78 % HDP. Podiel vedeckých publikácií medzi 10 % najcitovanejších vedeckých publikácií na celom svete je približne polovičný v porovnaní s priemerom EÚ a počet patentových prihlášok je veľmi nízky. Naďalej klesá aj počet nových absolventov vedy a techniky;
- obmedzená spolupráca medzi univerzitami a podnikmi a nedostatočná podpora podnikových inovácií obmedzujú produkciu znalostí a šírenie technológií. Hoci Slovensko ponúka daňové stimuly pre výskum a vývoj, celková podpora výdavkov podnikateľských subjektov na výskum a vývoj z verejného sektora zostáva veľmi nízka (0,045 % HDP v roku 2019 v porovnaní s priemerom EÚ 0,196 %). Intenzita podnikového výskumu a vývoja je navyše slabá a verejné a súkromné vedecké spoločné publikácie zostávajú pod priemerom EÚ a majú tendenciu klesať.

Napriek tomu, že je Slovensko vnímané ako výrobná veľmoc, vidí svoju budúcnosť najmä v projektoch s vysokou pridanou hodnotou a investíciách, najmä do výskumu a vývoja a inovatívnych prevádzok.⁷² Zámerom Slovenska je rozvíjať projekty výskumu a vývoja nielen v tradične silných oblastiach, akými sú automobilový a strojársky priemysel, elektrotechnické zariadenia a pod., ale aj v oblastiach, ktoré sú

⁶⁹ Oficiálna webová stránka: <https://www.elte.hu/en/>

⁷⁰ Európska hodnotiacia tabuľka inovácií 2022, Slovensko, odkaz: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en

⁷¹ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Slovensko, 23. mája 2022, odkaz: https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-slovakia_en.pdf

⁷² Sektor výskumu, vývoja a inovácií na Slovensku, SARIO, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu, august 2022, odkaz: <https://sario.sk/sites/default/files/sario-research-and-development-2022-09-23.pdf>

považované za perspektívne, napr. automatizácia, digitálne technológie, vodíkové technológie.

Slovenský POO má ambiciózný program reforiem výskumu a inovácií zameraný na riešenie fragmentácie riadenia výskumu a inovácií a nedostatočnú koordináciu medzi ministerstvami a implementačnými agentúrami. Okrem toho Slovensko zreformuje hodnotenie vedeckého výkonu vysokých škôl a zlepši nástroje podpory výskumu a inovácií.⁷³

2.3 Analýza dopytu

Na základe dohody so zástupcami UPJŠ bude táto časť metodiky zameraná predovšetkým na potenciálne oblasti zlepšenia vo vybraných odvetviach a analýzu dopytu v **Košickom kraji**.⁷⁴

Z historického hľadiska existujú medzi jednotlivými regiónmi Slovenska značné ekonomické rozdiely. Všetky regióny zaostávajú za regiónom hlavného mesta v podmienkach trhu práce, v podiele obyvateľstva s terciárnym vzdelaním, zamestnanosti v high-tech oblasti, službách vyžadujúcich hĺbkové znalosti a výdavkoch na výskum a vývoj.⁷⁵ Približne 70 % slovenského HDP na obyvateľa sa vyrába na západnom Slovensku s hlavným mestom Bratislava.⁷⁶

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska. Počtom obyvateľov je druhým najväčším krajom Slovenska. Geograficky sa nachádza vo Východoslovenskej nížine a je ohraničený Spišsko-gemerským krasom. Mesto Košice je krajským mestom. Košický kraj je administratívnym, priemyselným, obchodným, hospodárskym a kultúrnym centrom východného Slovenska.⁷⁷

Košický kraj je jednou z najvýznamnejších ekonomických oblastí na Slovensku, ktorej hlavnými odvetvami sú **priemysel, stavebníctvo a poľnohospodárstvo**. Z hľadiska priemyselnej štruktúry sú najvýznamnejšími odvetvami v kraji **hutnícky, chemický a elektrotechnický priemysel**, ako aj v súčasnosti sa rozvíjajúci **IT sektor**.⁷⁸

Medzi hlavné silné stránky regiónu patria: **(i)** priemyselná výroba vrátane všetkých sektorov; **(ii)** využitie prírodných zdrojov (mastenec, magnezit, vápenec, biela soľ); **(iii)** dostatok stavebných kapacít pre priemyselné budovy, bytovú výstavbu a infraštruktúru; **(iv)** dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s vysokoškolským vzdelaním; **(v)** veľké prírodné komplexy spolu s kultúrnym dedičstvom predstavujú potenciál pre cestovný ruch; **(vi)** vysoký pôdny a klimatický potenciál spolu s technickými prostriedkami pre poľnohospodárstvo na Východoslovenskej nížine a pod. IT sektor je silne zastúpený známymi IT spoločnosťami a je centrom IT výskumu napr. T- Systems, AT&T, Visma, Fpt a GlobalLogic. Niektorí hlavní zahraniční investori v regióne sú US Steel, BSH Drives and Pumps, Magneti Marelli, Magna PT, Unomedical a Minebea.⁷⁹

Košický kraj má spolu s Bratislavským krajom najväčší výskumný potenciál. Najsilnejšie vedné oblasti sú najmä oblasti materiálových vied a fyziky, chémie a lekárskeho výskumu, biochémie a molekulárnej

⁷³ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Slovensko, 23. mája 2022, odkaz:

https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-slovakia_en.pdf

⁷⁴ Úvodné stretnutie dňa 17. augusta 2022

⁷⁵ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o krajine za rok 2022 – Slovensko, 23. mája 2022, odkaz:

https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-country-report-slovakia_en.pdf

⁷⁶ Zdroj informácií: http://datacube.statistics.sk/#/view/sk/VBD_SK_WIN/nu3002rr/v_nu3002rr_00_00_00_sk; pozrite tiež tlačovú správu Eurostatu, 26. februára 2016, odkaz: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7192292/1-26022016-AP-EN.pdf/602b34e8-abba-439e-b555-4c3cb1dbbe6e>

⁷⁷ Oficiálna stránka Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu, odkaz: <https://sario.sk/en/invest-slovakia/regional-overview/kosice-region>

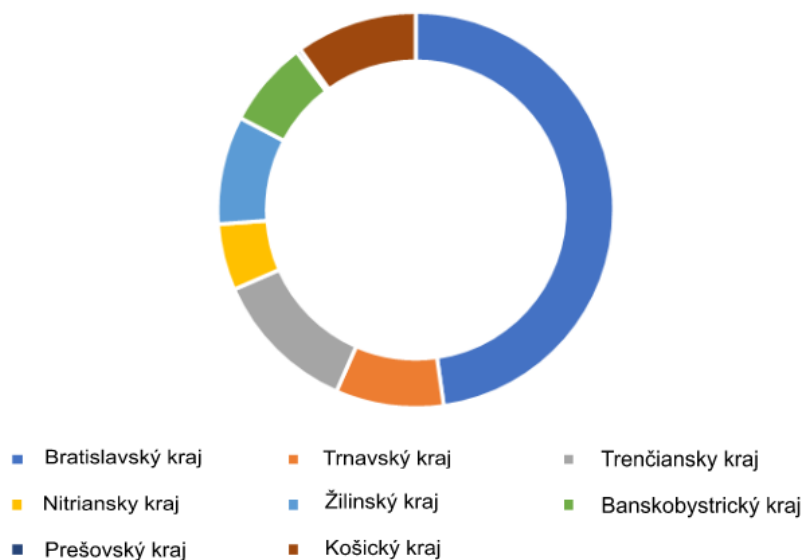
⁷⁸ Oficiálna stránka Košického samosprávneho kraja, odkaz: <https://brusel.vucke.sk/en/economic-and-investment-opportunities-in-the-kosice-region>

⁷⁹ Oficiálna stránka Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu, odkaz: <https://sario.sk/en/invest-slovakia/regional-overview/kosice-region>

biológie.⁸⁰ Košický kraj má vlastnú regionálnu inovačnú stratégiu na obdobie rokov 2021-2030.⁸¹

Čo sa týka celkových **výdavkov v sektore R&D**, Košický kraj v roku 2021 zastával jedno z popredných miest v tejto oblasti na Slovensku, ako zobrazuje nasledujúca schéma:⁸²

Hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj podľa krajov, 2021

Vo všeobecnosti veľké obchodné podniky realizujú veľkú časť investícií do projektov výskumu a vývoja. Napríklad podľa štatistických údajov⁸³ približne **55 %** celkových hrubých domácich výdavkov na výskum a vývoj v súkromnom sektore na Slovensku realizovali veľké podniky.⁸⁴

Pokiaľ ide o **oblasti**, v ktorých investície do výskumu a vývoja na Slovensku dosiahli v roku 2021 najvyššiu mieru, treba zvážiť nasledovné: **(i)** informačné a komunikačné technológie; **(ii)** biotechnológia; **(iii)** nové materiály.⁸⁵

Aby bolo možné vo všeobecnosti posúdiť dopyt v sektore výskumu a vývoja v Košickom kraji, bola vykonaná krátka analýza najrozvinutejších oblastí priemyslu v regióne, pričom boli vybrané spoločnosti s výnosmi **nad 1 mil. EUR** v roku 2020 a 2021, berúc do úvahy, že veľké podniky sú hlavnými potenciálnymi investormi do výskumu a vývoja.

Na základe uvedených filtrov⁸⁶ sa vybralo 530 **spoločností** v Košickom kraji a identifikovalo sa päť oblastí, v ktorých môže byť úroveň dopytu v sektore výskumu a vývoja potenciálne vysoká, a to **(i)** oceľarsky priemysel (hlavným zástupcom v regióne je spoločnosť US Steel); **(ii)** energetika a baníctvo; **(iii)** hutníctvo; **(iv)** zdravotníctvo; **(v)** automobilový priemysel. Všeobecné výsledky tejto analýzy sú znázornené na nasledujúcej schéme:

⁸⁰ Oficiálna stránka Košického samosprávneho kraja, odkaz: <https://brusel.vucke.sk/en/economic-and-investment-opportunities-in-the-kosice-region>

⁸¹ Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2021-2030, odkaz: <https://web.vucke.sk/files/sk/kompetencie/regionalny-rozvoj/koncepcne-materialy/ris/vo05zast25bod11-5main.pdf>

⁸² Zdroj informácií: http://datacube.statistics.sk#!/view/en/VBD_SK_WIN/vt3007rr/v_vt3007rr_00_00_00_en

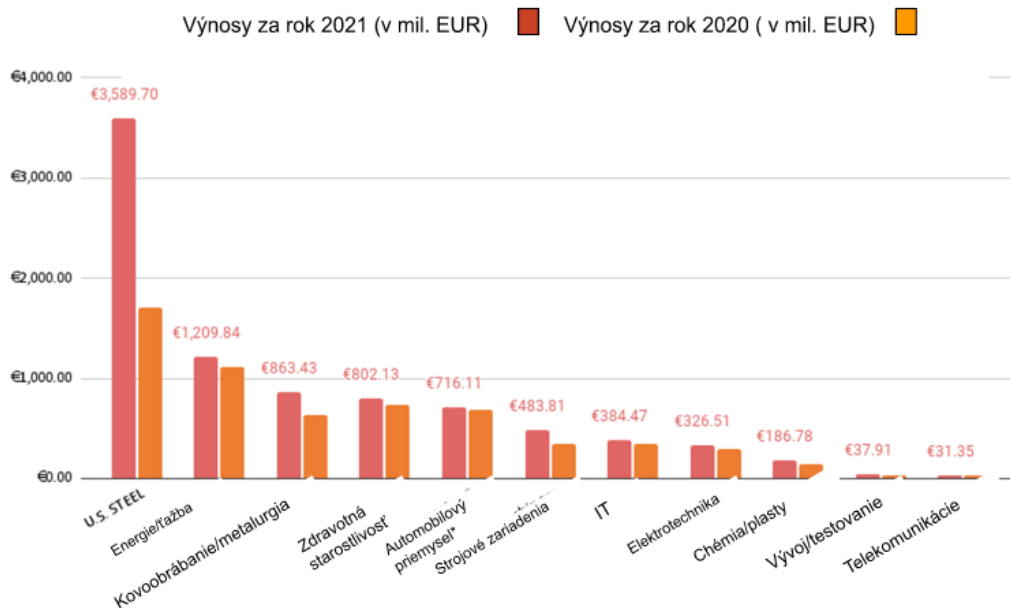
⁸³ Zdroj informácií: http://datacube.statistics.sk#!/view/en/VBD_SK_WIN/vt3007rr/v_vt3007rr_00_00_00_en

⁸⁴ 250 a viac zamestnancov

⁸⁵ Zdroj informácií: http://datacube.statistics.sk#!/view/en/VBD_SK_WIN/vt3007rr/v_vt3007rr_00_00_00_en

⁸⁶ Zdroj informácií: <https://www.finstat.sk/>

Výnosy firiem podľa sektorov v Košickom kraji

Napriek tomu, že **IT sektor** nie je zaradený medzi odvetvia s najvyššími výnosmi, je považovaný za jednu z najperspektívnejších oblastí v Košickom kraji.⁸⁷ Toto tvrdenie potvrdzujú aj štatistické údaje, podľa ktorých majú hrubé domáce výdavky v oblasti informačných a komunikačných technológií na Slovensku za posledných päť rokov (2017-2021) vysokú mieru.⁸⁸

Na základe vyššie uvedených informácií a s prihliadnutím na hlavné oblasti špecializácie UPJŠ a CNIC, napr. biomedicínsky výskum, progresívne materiály, zelené a čisté technológie, kvantové a informačné technológie atď., možno konštatovať, že existuje potenciálne vysoký dopyt po takýchto výrobkoch na trhu v Košickom kraji, najmä medzi spoločnosťami v kľúčových odvetviach regiónu (hutnícky, chemický a elektrotechnický priemysel).

Treba tiež poznamenať, že UPJŠ a CNIC môžu potenciálne prispieť k riešeniu problému nedostatku adekvátneho prostredia pre vznik a rozvoj start-up a scale-up spoločností, a tým aj k zvýšeniu miery výdavkov v sektore R&D na Slovensku malými a strednými podnikmi.

⁸⁷ Oficiálna stránka Košického samosprávneho kraja, odkaz: <https://brusel.vucke.sk/en/economic-and-investment-opportunities-in-the-kosice-region>

⁸⁸ Zdroj informácií: http://datacube.statistics.sk/#/view/en/vbd_sk_win2/vt1801rs/vt1801rs_00_00_00_en

3.Úloha 2.

Legislatívny kontext v
rámci SR a EÚ (možnosti
a obmedzenia)

Zoznam právnych aktov a iných relevantných dokumentov na úrovni SR a EÚ s uvedenými webovými odkazmi je uvedený v Prílohe č. 1 tejto Metodiky. Zoznam je možné aktualizovať/doplniť v priebehu dokončovania Projektu.

4. Úloha 3.

Cieľ metodiky: oprávnenosť,
vzťah na verejné, grantové a
súkromné financovanie

4.1. Celkové a konkrétne ciele metodiky a komu je metodika určená

Hlavným cieľom tejto metodiky je poskytnúť praktický návod na uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci v kontexte komerčného využívania výskumnej infraštruktúry obstaranej z verejných zdrojov pre verejnú vysoké školy, rôzne VO alebo združenie právnických osôb presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry.

Metodika je určená pre potreby **UPJŠ** a členov **CNIC**. UPJŠ môže túto metodiku zdieľať s tretími stranami (iné verejné vysoké školy, VO, súkromné spoločnosti a pod.), avšak závery a odporúčania uvedené v tejto metodike by sa mali byť pred ich aplikáciou/implementáciou tretími stranami posudzovať od prípadu k prípadu.

Táto metodika poskytne najmä praktické pokyny a odporúčania týkajúce sa:

- legislatívneho kontextu (rámca) a obmedzení komerčného využívania výskumnej infraštruktúry verejnými univerzitami/VO a/alebo združením právnických osôb presahujúcim 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry;
- možných zdrojov financovania z verejných zdrojov na financovanie zriadenia /alebo modernizácie výskumnej infraštruktúry;
- legislatívneho rámca možných typov transferu štátnej pomoci z verejných vysokých škôl/VO a/alebo združenia právnických osôb ku konečným príjemcom, ako aj možných typov spolupráce medzi VO a súkromnými subjektmi (napr. efektívna spolupráca, zmluvný výskum atď.);
- financií, účtovníctva a dôsledkov ekonomického využitia presahujúceho 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry (v kontexte štátnej pomoci);
- legislatívneho rámca „claw-back“, t. j. mechanizmu spätného vymáhania;
- všeobecné odporúčania k aplikáciám metodiky.

4.2. Súlad projektu s princípmi štátnej pomoci – štátny pôvod: i) pripísateľnosť; ii) štátne zdroje

Ako je uvedené v časti 1.2. tejto metodiky, očakáva sa, že v rámci činností vykonávaných CNIC alebo v spolupráci s CNIC budú rôzne vysoké školy, VO, združenia právnických osôb alebo iné subjekty získavať verejné prostriedky na účely získania, rozvoja, údržby, opravy a používania výskumnej infraštruktúry.

Aby bolo možné identifikovať, či konkrétny typ takto poskytnutého financovania môže vyvolať potrebu kontroly toku finančných prostriedkov na potenciálne poskytovanie štátnej pomoci, je nevyhnutné určiť, či poskytnuté finančné prostriedky sú štátneho pôvodu.

Podľa Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc ide najmä o prípad, keď sú splnené dve samostatné a kumulatívne podmienky. Po prvé, poskytnutie finančných prostriedkov (alebo akejkoľvek inej výhody) musí byť pripísateľné štátu.⁸⁹ Po druhé, výhoda sa musí poskytnúť priamo alebo nepriamo zo štátnych zdrojov.⁹⁰

Aj keď rozsah tejto metodiky neobmedzuje typ verejného financovania, ktoré sa má použiť, predpokladá

⁸⁹ Rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisija (Stardust), (C-482/99), bod 21, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1666697724056&uri=CELEX%3A61999CJ0482> alebo rozsudok Všeobecného súdu (prvá komora) z 5. apríla 2006, Deutsche Bahn AG proti Komisii Európskych spoločenstiev, (T-351/02), bod 103, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62002TJ0351&qid=1666698336037>

⁹⁰ Rozsudok Súdneho dvora z 24. januára 1978, Van Tiggele (82/77) body 25 a 26, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61977CJ0082&qid=1666698615325>

sa, že hlavné zdroje financovania výskumnej infraštruktúry budú jednotlivito pozostávať zo štátneho rozpočtu SR a z EŠIF.

a) Pripísateľnosť výhody štátu

Keďže sa očakáva, že verejné financovanie výskumnej infraštruktúry bude pochádzať zo štátneho rozpočtu alebo programov EŠIF a POO, dá sa očakávať, že vo väčšine prípadov ich budú poskytovať ako zmluvný partner priamo verejné orgány (príslušní poskytovatelia pomoci) zriadené a riadené verejným právom. V takom prípade sa každé takéto opatrenie poskytujúce (finančnú alebo nefinančnú) výhodu príjemcom musí z definície štátnej pomoci považovať za pripísateľné štátu.⁹¹

Rovnaký záver je potrebné vyvodiť vo vzťahu k autonómnym inštitúciám určeným verejným orgánom na správu opatrenia poskytujúceho takúto výhodu, či už ide alebo nie o súkromné alebo verejné orgány.⁹²

Okrem toho, aj keď je pomoc poskytnutá prostredníctvom verejných podnikov (t. j. súkromných spoločností s majetkovou účasťou verejných orgánov), výhodu možno stále pripísať štátu aj v prípade, že situácia zodpovedá neúplnému zoznamu ukazovateľov⁹³ stanovených v Oznámení Komisie o pojme štátna pomoc. Hoci neočakávame, že sa táto alternatíva bude vyskytovať často, vzhľadom na objem verejných financií, odkazujeme na zoznam ukazovateľov, ktoré by sa mali zobrať na zreteľ v prípade, že pomoc skutočne poskytuje verejný podnik:

- orgán poskytujúci financovanie nemohol prijať rozhodnutie bez zohľadnenia požiadaviek verejných orgánov;
- prítomnosť faktorov organickej povahy, ktoré spájajú verejný podnik so štátom;
- skutočnosť, že podnik, prostredníctvom ktorého bola pomoc poskytnutá, musel brať do úvahy smernicu vydanú vládnymi orgánmi;
- integrácia verejného podniku do štruktúr verejnej správy;
- charakter činností verejného podniku a ich vykonávanie na trhu v bežných podmienkach hospodárskej súťaže so súkromnými prevádzkovateľmi;
- či sa na verejný podnik vzťahuje verejné právo alebo bežné právo obchodných spoločností;
- stupeň dohľadu vykonávaného orgánmi verejnej moci nad vedením podniku;
- akékoľvek iné zapojenie verejných orgánov.

Na záver, keďže verejné zdroje, o ktoré budú žiadatelia žiadať (vysoké školy, VO, združenie právnických osôb), napr. štátny rozpočet, program POO, EŠIF, budú väčšinou poskytnuté priamo orgánmi verejnej moci, ako sú ministerstvá, resp. verejnoprávnymi agentúrami riadenými orgánmi verejnej moci, **bude splnená** podmienka pripísateľnosti týchto zdrojov štátu.

b) Poskytnutie výhody prostredníctvom štátnych zdrojov

Ako je uvedené vyššie, štátnu pomoc môžu predstavovať iba výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych zdrojov (ak ich možno pripísať štátu). Je dôležité poznamenať, že pôvod zdrojov nie je rozhodujúci, pokiaľ sú tieto zdroje pri prevode na príjemcov pod verejnou kontrolou.

V zmysle Oznámení Komisie o pojme štátna pomoc štátne zdroje zahŕňajú vo všeobecnosti všetky zdroje verejného sektora,⁹⁴ ako napr.

- štátny rozpočet rozdeľovaný ministerstvami a príslušnými autonómnymi ústrednými riadiacimi

⁹¹ bod 39 Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc

⁹² Rozsudok Všeobecného súdu (druhá komora) z 12. decembra 1996, Air France/Komisia, (T-358/94), bod 62, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:61994TJ0358>

⁹³ bod 43 Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc

⁹⁴ Rozsudok Všeobecného súdu (druhá komora) z 12. decembra 1996, Air France/Komisia, (T-358/94), bod 56, odkaz:

orgánmi;

- verejné zdroje rozdeľované autonómnyimi štátnymi orgánmi a organizáciami, akými sú Národná banka Slovenska a štátna Sociálna poisťovňa;
- zdroje príslušných vnútorných (vnútroštátnych) verejných subjektov na všetkých úrovniach riadenia, akými sú obce a samosprávne kraje;⁹⁵
- zdroje verejných podnikov kontrolovaných/riadených štátom⁹⁶; ako aj
- prostriedky súkromných subjektov, ak ich rozdeľovanie kontroluje štát/orgán verejnej moci bez ohľadu na to, či sa tieto prostriedky skutočne stávajú majetkom štátu.⁹⁷

Pokiaľ ide o zdroje pochádzajúce z EÚ, ako sú EŠIF, zdroje Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“) Európskeho investičného fondu (ďalej len „EIF“) alebo iných medzinárodných organizácií predstavujú štátne zdroje v rozsahu, v akom národné (štátne) orgány môžu rozhodnúť o ich použití (najmä pri **výbere príjemcov pomoci**)⁹⁸.

Prostriedky distribuované priamo EÚ alebo medzinárodnými organizáciami nepredstavujú štátne zdroje, ak národné (štátne) orgány nemajú možnosť voľnej úvahy o ich použití.⁹⁹

Na základe vyššie uvedeného je preto veľmi pravdepodobné, že väčšina zdrojov, o ktoré sa VO alebo univerzity budú uchádzať, budú skutočne **predstavovať štátne zdroje** v zmysle článku 107 ods. (1) ZFEÚ.

Spravidla platí, že pokiaľ zdroje použité na akvizíciu alebo akýkoľvek iný rozvoj alebo údržbu výskumnej infraštruktúry nepochádzajú od súkromných spoločností bez akéhokoľvek zasahovania a kontroly zo strany verejných orgánov, predpokladá sa, že pochádzajú zo štátnych zdrojov a že takto poskytnutá výhoda je pripísateľná štátu. To je určite prípad všetkého verejného financovania, ktoré je ťažiskom tejto metodiky, ako sú zdroje zo štátneho rozpočtu, EŠIF a/alebo POO.

Preto nakladanie s majetkom výskumnej infraštruktúry, ktorý pochádzadza z týchto zdrojov musí byť kontrolované z hľadiska dodržiavania súladu s platnými pravidlami štátnej pomoci, ako to ďalej stanovuje táto metodika.¹⁰⁰

4.3. Posúdenie, aká časť poskytnutej štátnej pomoci môže byť prevedená z verejných univerzít na spoločnosť ako konečného príjemcu

Zatiaľ čo cieľom tejto metodiky je poskytnúť komplexnú analýzu a manuál na realizáciu projektu z **pohľadu štátnej pomoci**, zastávame preventívny prístup a cítime povinnosť upozorniť na to, že kompetenčné hľadisko – t. j. limity, v ktorých univerzita/CNIC sú schopní spravovať svoj vlastný majetok treba analyzovať samostatne.

⁹⁵ Rozsudok Súdneho dvora zo 14. októbra 1987, Nemecko/Komisia, (248/84), bod 17, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=Judgment+248%2F84&lang=en&type=quick&qid=1666771284750>

⁹⁶ Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 8. mája 2003, Taliansko a SIM 2 Multimedia SpA/Komisia, (spojené veci C- 328/99 a C- 399/00), body 33 a 34, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61999CJ0328&qid=1666771488125>

⁹⁷ Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord, (C-206/06), bod 70, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62006CA0206&qid=1666771711390> a rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 2000, Francúzsko/Ladbroke Racing Ltd a Komisia, (C-83/98), bod 50, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61998CJ0083&qid=1666771956387>

⁹⁸ Rozhodnutie Komisie z 22. novembra 2006 o štátnej pomoci N 157/06, projekt širokopásmového digitálneho regiónu Spojeného kráľovstva South Yorkshire, body 21 a 29, odkaz: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_20674

⁹⁹ bod 60 Oznámenie komisie o pojme štátna pomoc

¹⁰⁰ Štátna pomoc je prítomná, ak sú podmienky uvedené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (poskytnutie výhody prostredníctvom štátnych zdrojov v akejkoľvek forme, ktorá narušuje alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže zvýhodňovaním určitých podnikov alebo výroby určitého tovaru) splnené **kumulatívne, nie alternatívne**

Preto, pokiaľ ide o schopnosť príjemcov ako verejných univerzít previesť štátnu pomoc poskytnutú súkromným spoločnostiam ako konečným príjemcom, je potrebné určiť dva všeobecné aspekty práva, a to **(i)** zámer sa musí kontrolovať v porovnaní s regulačným pozadím verejných univerzít upravujúcim ich kompetenciu disponovať/nakladať s ich majetkom a **(ii)** musí ísť o posúdenie z pohľadu výkladu platných pravidiel štátnej pomoci.

Táto problematika je krátko načrtnutá v časti 4.3. a) nižšie. Avšak pre účel právnej istoty odporúčame vykonať dodatočnú hĺbkovú analýzu právnej regulácie verejných univerzít.

a) Regulačná perspektíva prevodu štátnej pomoci verejnými vysokými školami

Nakladanie s verejnými zdrojmi verejnými vysokými školami na Slovensku sa v súčasnosti riadi niekoľkými platnými zákonmi, napr. zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o rozpočtových pravidlách**“), zákon č. 176/2204 Z. z. o správe majetku verejných inštitúcií a zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o vysokých školách**“).

Vo všeobecnosti platí, že verejná vysoká škola môže svoj majetok využívať **v rámci výskumu, vzdelávania, vývoja, umenia a inej tvorivej činnosti**.

Svoj majetok môže podľa § 18 a 19 zákona o vysokých školách využívať aj na **komerčné účely** za týchto podmienok:

- komerčná činnosť by mala nadväzovať / byť spojená s jej vzdelávacou, výskumnou, vývojovou, umeleckou, liečebnou/preventívnou, prípadne inou tvorivou činnosťou (jej hlavnými cieľmi);
- obchodná činnosť nesmie ohroziť zabezpečenie jej cieľov stanovených zákonom;
- **náklady na obchodnú činnosť musia byť pokryté výnosmi** z nej a všetky takto získané zdroje sa musia použiť na jej hlavné ciele;
- účty obchodnej činnosti sa musia viesť **oddelene** od účtov určených na plnenie hlavných cieľov;

Univerzita **však nesmie**:

- prevziať záruky za záväzky iných osôb;
- vkladať kapitálové vklady do spoločností s neobmedzeným ručením; a
- prevádzať nehnuteľností a financie nadobudnuté zo štátneho rozpočtu do obchodných spoločností (korporácií) – uskutočňovanie iných vkladov do základného imania (napríklad nehnuteľný majetok nadobudnutý od iného subjektu ako štátu alebo akýkoľvek hnutelný majetok) alebo prevody (napríklad prevod financií nadobudnutých mimo štátneho rozpočtu) je však povolené v súlade s vnútornými predpismi a nariadeniami univerzity.

V zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 176/2204 Z. z. o správe majetku verejných inštitúcií akékoľvek právne úkony týkajúce sa nakladania s majetkom musia byť uzatvorené/vydané v písomnej forme pod sankciou neplatnosti.

Na základe vyššie uvedených zákonných ustanovení môžu verejné vysoké školy využívať výskumnú infraštruktúru na komerčné aj nekomerčné účely.

Prevod štátnej pomoci je však podľa definície spojený s tým, že verejná univerzita prevedie časť výhod (financovania), ktoré získala od verejnej inštitúcie, na tretie spoločnosti za zvýhodnených podmienok. Je to preto, že v prípade, že by sa výhoda preniesla na spoločnosti za trhových podmienok (zásada nezávislého vzťahu), v skutočnosti by sa nepreviedla žiadna štátna pomoc a žiadna takáto tretia spoločnosť by preto nezískala výhodu v zmysle článku 107 ods. ZFEÚ.

Na tento účel môže verejná vysoká škola (§ 17 v spojení s § 39a ods. 4 zákona o vysokých školách):

- prenajímať svoj majetok za zvýhodnených podmienok, ale len podniku na účely výskumu a vývoja **vykonávaného v inkubátore univerzity** najviac na obdobie troch rokov;
- poskytovať poradenstvo za zvýhodnených podmienok **v rámci inkubátora**.

Zákon o vysokých školách ani zákon č. 176/2204 Z. z. o správe majetku verejných inštitúcií výslovne neuvádza **(i)** či vysoká škola môže previesť svoj majetok na tretie osoby za zvýhodnených podmienok (t. j. za cenu nižšiu ako trhová), **(ii)** možnosť takéhoto prevodu za zvýhodnených podmienok mimo inkubátora univerzity ako aj **(iii)** jasný výklad požiadavky, že „náklady na komerčnú činnosť univerzity **musia byť kryté výnosmi z nej**“.

To znamená, že tam, kde súčasná legislatíva o štátnej pomoci priamo poskytuje univerzite určité možnosti previesť svoju výskumno-vývojovú infraštruktúru na tretie strany za zvýhodnených podmienok,¹⁰¹ slovenský regulačný rámec naznačuje určité obmedzenia pre nakladanie s majetkom univerzít.

Pokiaľ ide o CNIC, ide vo všeobecnosti o **súkromný subjekt** podliehajúci súkromnoprávnym predpisom, a preto je pri správe svojho majetku neobmedzený, pokiaľ takéto obmedzenie nie je priamo upravené v jeho zakladajúcich dokumentoch alebo stanovách.

b) Perspektíva štátnej pomoci pri prevode štátnej pomoci verejnými vysokými školami

Upozorňujeme, že štátna pomoc by sa previedla len vtedy, ak príjemca (VO alebo univerzita) poskytne tretej strane verejne financovanú infraštruktúru výskumu a vývoja za zvýhodnených podmienok mimo princípu nezávislého vzťahu (na tento účel pozrite časť 2.1 b vyššie).

Vo všeobecnosti **zákon o štátnej pomoci neobmedzuje výšku „výhody“**, ktorú môže príjemca ďalej previesť na iného (týmto prevodom ustanoveného) príjemcu. Prevod výhody na tretie strany však môže ovplyvniť rozsah a spôsob, akým je potrebné dodržiavať pravidlá štátnej pomoci.

V tejto súvislosti si možno predstaviť dva scenáre:

- v prípade, že príjemca prevedie akúkoľvek (aj čiastočnú) výhodu na tretiu osobu. V takom prípade sa príjemca tiež stáva **poskytovateľom štátnej pomoci** a tretia strana sa stáva **príjemcom**. Požiadavky štátnej pomoci preto musia byť splnené aj na úrovni tretej strany, ktorá sa potom stane príjemcom, a to v rozsahu, v akom bola výhoda prevedená. Aby sa predišlo akýmkoľvek pochybnostiam, vo všeobecnosti platí zásada, že v prípade, že pôvodný príjemca poskytuje služby/tovar tretím stranám za trhových podmienok, neposkytujú sa takýmto tretím stranám žiadne ekonomické výhody (a teda **ani štátna pomoc**). Touto situáciou sa podrobnejšie zaoberá 4. a 5. úloha tejto metodiky;
- v prípade, že príjemca prevedie celú výhodu na tretiu osobu. V takom prípade sa príjemca stáva **sprostredkovateľom** a zákon o štátnej pomoci je potrebné dodržiavať výlučne na úrovni nového príjemcu tretej strany. Touto situáciou sa podrobnejšie zaoberá 4. a 5. úloha tejto metodiky.

Pokiaľ ide o CNIC, platí rovnaký súbor princípov, ktorými sa riadia pravidlá štátnej pomoci vo vzťahu k univerzite. To znamená, že ak by sa CNIC rozhodlo previesť časť alebo celú výhodu na tretie strany prostredníctvom poskytnutia prístupu k výskumnej infraštruktúre (pozemok, personál, budovy alebo vybavenie) za cenu nižšiu ako trhová, s najväčšou pravdepodobnosťou by sa stalo aj poskytovateľom štátnej pomoci. Podrobnejšia analýza tejto situácie je uvedená v úlohách 4 a 5 tejto metodiky.

¹⁰¹ Napríklad odsek 4 článok 26 GBER

4.4. Prehľad programov financovania: POO, EŠIF atď. a čerpanie prostriedkov zo štátneho rozpočtu SR

Vzhľadom na to, že projekty súvisiace s výskumom a vývojom budú vykonávať univerzity a/alebo CNIC prostredníctvom verejných zdrojov financovania, nižšie uvádzame zoznam možných zdrojov verejného financovania, ktoré považujeme za relevantné.

Je potrebné poznamenať, že konkrétne podmienky programov financovania sa môžu meniť, rovnako ako výzvy na predkladanie žiadostí o finančné prostriedky uvedené v tejto časti môžu byť uzavreté. Naopak nové výzvy na predkladanie žiadostí o finančné prostriedky môžu byť vyhlásené neskôr. Táto časť metodiky teda odráža informácie aktuálne ku dňu ich doručenia UPJŠ.

4.4.1 Národné programy

a) Slovenská Agentúra na podporu výskumu a vývoja

Slovenská Agentúra na podporu výskumu a vývoja (ďalej len „**APVV**“) bola založená v roku 2005 a je jedinou národnou grantovou agentúrou založenou na podporu výskumu a vývoja na Slovensku poskytovaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na realizáciu nasledovných projektov:

- výskum a vývoj najmä v oblasti vedy a techniky;
- v rámci programov APVV;
- v rámci bilaterálnych alebo multilaterálnych zmlúv o vedecko-technickej spolupráci a projektov v rámci účasti Slovenska v medzinárodných programoch výskumu a vývoja a projektoch komunitných programov ako aj iniciatív EÚ vo výskume a vývoji.¹⁰²

APVV realizuje podporu výskumu a vývoja okrem iného prostredníctvom otvorených výziev, v ktorých sa môžu výskumné a vývojové tímy akejkoľvek oblasti uchádzať o financovanie svojich projektov.

b) Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a SAV

Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „**Ministerstvo školstva**“) a SAV (ďalej len „**VEGA**“) je interným grantovým systémom odboru školstva a SAV, ktorý zabezpečuje vzájomne koordinovaný postup pri výbere a hodnotení projektov základného výskumu realizovaný na inštitúciách vysokých škôl a vedeckých ústavoch SAV. Navrhuje Ministerstvu školstva a predsedovi SAV výšku dotácie, ktorá sa má poskytnúť na riešenie vybraných nových a prebiehajúcich výskumných projektov z prostriedkov svojej alokácie.¹⁰³

Schéma VEGA je zameraná na zvýšenie kvality základného výskumu v jednotlivých skupinách vedných a technických odborov a posilnenie konkurencieschopnosti Slovenska.

Výzvy na predkladanie žiadostí sa zverejňujú na oficiálnej webovej stránke ministerstva školstva¹⁰⁴ **1-krát do roka** (zvyčajne koncom marca).¹⁰⁵ Ku dňu doručenia tejto časti metodiky **nie sú** zo strany VEGA **vyhlásené žiadne otvorené výzvy na predkladanie návrhov.**

¹⁰² Oficiálna stránka APVV: <https://www.apvv.sk/?lang=en>

¹⁰³ Oficiálna stránka ministerstva školstva: <https://www.minedu.sk/vedecka-grantova-agentura-msvvas-sr-a-sav-vega/>

¹⁰⁴ Odkaz: <https://www.minedu.sk/29012-sk/vyzvy/>

¹⁰⁵ Zdroj informácií: <https://www.minedu.sk/aktualne-informacie-a-pokyny-pre-veducich-projektov-vega/>

c) Kultúrna a edukačná grantová agentúra Ministerstva školstva SR

Kultúrna a edukačná grantová agentúra Ministerstva školstva (ďalej len „KEGA“) je interný grantový systém zameraný na finančnú podporu projektov aplikovaného výskumu v oblasti vzdelávania, pedagogiky a tvorivého a scénického umenia, iniciovaných výskumníkmi z verejných vysokých škôl resp. Ministerstva školstva, v určených tematických okruhoch z inštitucionálnych finančných zdrojov verejných vysokých škôl.¹⁰⁶

Schéma KEGA je zameraná na projekty aplikovaného výskumu a podpory pedagogických modelov výchovy a vzdelávania, nových technológií, foriem a metód v rámci školského systému i mimo vyučovania.

Priority KEGA zahŕňajú okrem iného: **(i)** nové technológie, metódy a formy vo výchove a vzdelávaní, **(ii)** oblasť obsahovej integrácie a diverzifikácie vysokoškolského štúdia so zameraním na prax.

Výzvy na predkladanie žiadostí sa zverejňujú na oficiálnej webovej stránke ministerstva školstva¹⁰⁷ **1-krát do roka** (zvyčajne koncom marca).¹⁰⁸ Ku dňu doručenia tejto časti metodiky nie sú zo strany KEGA vyhlásené žiadne otvorené výzvy na predkladanie návrhov.

d) POO Slovensko

12. júna 2021 Komisia EÚ prijala kladné hodnotenie POO vypracovaného na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021 o zriadení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.¹⁰⁹ Plán má alokáciu vo výške **6,3 miliardy EUR**.¹¹⁰

Medzi kľúčové sociálno-ekonomické výzvy pre slovenskú ekonomiku patrí okrem iného nedostatočný výsledok vzdelávania, **nízka kvalita verejného výskumu** a **obmedzená spolupráca so súkromným sektorom**, čím sa sťažuje prenos vedomostí a zručností¹¹¹. POO teda obsahuje množstvo opatrení na podporu inovačného potenciálu a reformu riadenia výskumu, vývoja a inovácií investovaním približne 738 miliónov EUR¹¹² do podporných schém na mobilizáciu vynikajúcich výskumníkov a projektov, verejno-súkromnú výskumnú spoluprácu atď. Všetky opatrenia musia byť ukončené do **augusta 2026**.

Investičná podpora strategického rozvoja vysokých škôl s alokáciou **203,9 mil. EUR** bude realizovaná nasledovne:¹¹³ **(i)** počiatočné vynaložené náklady na vybudovanie 2 univerzitných kampusov podľa doručených plánov spájania univerzít; **(ii)** počiatočné osobné náklady na projektový tím. Investície do vysokých škôl v rámci POO budú doplnené o prostriedky z EŠIF.¹¹⁴

Nasledujúce opatrenia uvedené v POO možno potenciálne považovať za zdroje verejného financovania zo strany univerzít a/alebo CNIC:

¹⁰⁶ Oficiálna stránka ministerstva školstva: <https://www.minedu.sk/kultura-a-edukacna-grantova-agentura-msvvas-sr-kega/>

¹⁰⁷ Odkaz: <https://www.minedu.sk/29012-sk/vyzvy/>

¹⁰⁸ Zdroj informácií: <https://www.minedu.sk/aktualne-informacie-a-pokyny-pre-veducich-projektov-vega/>

¹⁰⁹ Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

¹¹⁰ Oficiálna stránka Európskej komisie: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/slovakias-recovery-and-resilience-plan_en#assessment-of-the-recovery-and-resilience-plan

¹¹¹ Oficiálna stránka Európskej komisie: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/slovakias-recovery-and-resilience-plan_en#assessment-of-the-recovery-and-resilience-plan

¹¹² Operačný program Slovensko: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27416/1>

¹¹³ Zdroj informácií: https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1047/komponent_08_vysoke-skoly_1.pdf

¹¹⁴ Zdroj informácií: https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1047/komponent_08_vysoke-skoly_1.pdf

- **Komponent 8 Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl, Reforma 5: Koncentrácia vynikajúcich vzdelávacích a výskumných kapacít**

Opis: Ukončenie procesu zlučovania výskumných jednotiek. Formálny proces pripojenia by mal byť dokončený pre najmenej 2 jednotky vysokoškolského vzdelávania potvrdené novým štatútom spoločných univerzít. Jedným z reformných nástrojov je budovanie **nových kapacít infraštruktúry**.¹¹⁵

Časová os dokončenia: 2. štvrťrok 2026.

- **Komponent 8 Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl, Investícia 1: Podpora strategického rozvoja vysokých škôl**

Opis: 2 výzvy na podporu strategického rozvoja vysokých škôl, a to **(i)** podpora **infraštruktúrnych projektov** pre rozvoj výskumnej, vzdelávacej a ubytovacej infraštruktúry s vysokou pridanou hodnotou pre excelentný výskum a internacionalizáciu (napr. modernizácia existujúcich alebo nových priestorov/areálov); **(ii)** podpora riadenia projektov a vyvolané investície spájaním univerzít. Rekonštrukcia univerzitných priestorov (vrátane internátov) s úsporou primárnej energie viac ako 30 %.¹¹⁶

Časová os dokončenia: 3. štvrťrok 2022, 2. štvrťrok 2026.

Výzvy na predkladanie návrhov v rámci komponentu 8 (Reforma 5 a Investícia 1): Výzva na predkladanie návrhov na výstavbu nových a modernizáciu existujúcich priestorov univerzít, podporu v oblasti integrácie digitálnych a informačných systémov a pod.¹¹⁷ **Oprávnenými žiadateľmi** sú verejné a štátne vysoké školy.

Výzva na predkladanie návrhov na komplexnú modernizáciu univerzitných budov a internátov je naplánovaná na **december 2022**.¹¹⁸ **Oprávnenými žiadateľmi** sú verejné vysoké školy a štátne vysoké školy.

- **Komponent 9 Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania RDI, Investícia 2: Podpora spolupráce medzi firmami, akademickou obcou a výskumno-vývojovými organizáciami**

Opis: Bude vyhlásených najmenej 5 výziev na predkladanie projektov na podporu spolupráce medzi spoločnosťami, akademickou obcou a výskumno-vývojovými organizáciami a na podporu kupónových schém, okrem iného **zriaďovanie „transformačných a inovatívnych“ konzorcií**.

Časová os dokončenia: 4. štvrťrok 2022.

Výzvy na predkladanie návrhov v rámci komponentu 9 (investícia 2): Ku dňu odovzdania tejto časti metodiky sú plánované rôzne výzvy na predkladanie návrhov.¹¹⁹

¹¹⁵ Operačné dohody medzi Komisiou a Slovenskom, dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/signed-sk-rrf-oa_for_publication.pdf

¹¹⁶ Operačné dohody medzi Komisiou a Slovenskom, dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/signed-sk-rrf-oa_for_publication.pdf

¹¹⁷ Zdroj informácií: <https://www.minedu.sk/data/att/24408.pdf>

¹¹⁸ Zdroj informácií: <https://www.minedu.sk/harmonogram-vyziev-a-priamych-vyzvani/>. Výzva na predkladanie návrhov nie je ku dňu vypracovania tejto metodiky vyhlásená.

¹¹⁹ Zdroj informácií:

https://www.planobnovy.sk/realizacia/vyzvy/?keyword=&stav_vyzvy=&oblast=&komponent=2793&vykonavatel=&od_mesiac=&od_mesiac=&do_mesiac=&do_mesiac=&vyzvy_vyhľadavanie_submit=Filterova%C5%A5&_submitKey=3%3Avyzvy_vyhľadavanie%3AAcTdOiwLOjECQNAUK0FPe4DSih102%3A3278084#calls-list

Navrhovali by sme, aby UPJŠ a CNIC venovali osobitnú pozornosť plánovanej výzve na predkladanie návrhov pre **transformačné a inovačné konzorciá**¹²⁰, ktoré môžu byť potenciálne považované za verejný zdroj financovania relevantný pre CNIC. **Oprávnenými žiadateľmi** na uvedenú výzvu sú najmä výskumné inštitúcie, vysoké školy, podniky, zahraničné vedecké a výskumné inštitúcie, **záujmové združenia právnických osôb**, samosprávne kraje. Predpokladaný dátum vyhlásenia výzvy je december 2022 a predpokladaný dátum ukončenia výzvy **apríl 2023**.

Odhadovaná alokácia – **Investícia 2**: Podpora spolupráce firiem, akademického sektora a výskumných a vývojových organizácií (**178,6 mil. EUR**).¹²¹

➤ **Komponent 10 Prilákanie a udržanie talentov, Investícia 4: Podpora internacionalizácie v akademickom prostredí**

Opis: Podporovať projekty na podporu alebo rozvoj internacionalizácie univerzít a výskumných ústavov, napr. prostredníctvom implementácie inštitucionálnych stratégií internacionalizácie na úrovni univerzít, ako je príprava nových programov v cudzích jazykoch.

Časová os dokončenia: 4. štvrtrok 2025.

Výzvy na predkladanie návrhov v rámci komponentu 10 (investícia 4): Ku dňu odovzdania tejto časti metodiky je naplánovaných niekoľko výziev na predkladanie návrhov.¹²²

Usudzujeme, že nasledujúce zvažované výzvy na predkladanie návrhov môžu byť **pre univerzity zaujímavé**: (i) audit kvality internacionalizačných činností vysokých škôl a výskumných inštitúcií - 1. kolo a (ii) audit kvality internacionalizačných činností vysokých škôl a výskumných inštitúcií - 2. kolo. Predpokladané termíny vyhlásenia výziev - september 2022 a jún 2023.

➤ **Komponent 17 Digitálne Slovensko, Investícia 4: Podpora projektov zameraných na vývoj a aplikáciu špičkových digitálnych technológií**

Opis: Podpora pri vývoji a aplikácii digitálnych riešení v rámci príslušnej schémy podpory.

Časová os dokončenia: 4. štvrtrok 2024, 2. štvrtrok 2026

Výzvy na predkladanie návrhov v rámci zložky 17 (investícia 4): Ku dňu odovzdania tejto časti metodiky je naplánovaných niekoľko výziev na predkladanie návrhov.¹²³ Usudzujeme, že nasledujúce zvažované výzvy na predkladanie návrhov môžu byť **pre univerzity zaujímavé**:

- Financovanie projektov výskumu a vývoja. Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - september 2023. Oprávnení žiadatelia – verejné orgány, podniky, **dôveryhodné výskumné inštitúcie, univerzity**.
- Centrá dohľadu nad bezpečnosťou budov (SOC). Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - január 2023. V zozname oprávnených uchádzačov sú **univerzity**.
- Vytváranie kompetenčných centier. Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - január

¹²⁰ Zdroj informácií: <https://www.vlada.gov.sk/transformacne-a-inovacne-konzorcia/?csrt=10453955527793105272>

¹²¹ Zdroj informácií: https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1057/komponent_09_veda_vyskum_inovacie_24042021_1.pdf

¹²² Zdroj informácií:

https://www.planobnovy.sk/realizacia/vyzvy/?keyword=&stav_vyzvy=&oblast=&komponent=2793&vykonavatel=&od_mesiac=&od_rok=&do_mesiac=&do_rok=&vyzvy_vyhľadavanie_submit=Filterova%C5%A5&submitKey=3%3Avyzvy_vyhľadavanie%3AaCTdOiwLOjECQNAUKQFPe4DSih102%3A3278084#calls-list

¹²³ Zdroj informácií:

https://www.planobnovy.sk/realizacia/vyzvy/?keyword=&stav_vyzvy=&oblast=&komponent=2856&vykonavatel=&od_mesiac=&od_rok=&do_mesiac=&do_rok=&vyzvy_vyhľadavanie_submit=Filterova%C5%A5&submitKey=3%3Avyzvy_vyhľadavanie%3A4XvjRPI9jwLvlVe5IC2E3C%3A3278084#calls-list

2023. Oprávnení žiadatelia - akademický sektor, **univerzity**.
- Podpora európskych centier digitálnych inovácií (2 ECDI). Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - jún 2023. Oprávnení žiadatelia - **nominované konzorciá** (súkromné spoločnosti, vedecko-výskumné inštitúcie).
 - Podpora európskych centier digitálnych inovácií (5 ECDI). Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - august 2022. Oprávnení žiadatelia - **nominované konzorciá** (súkromné spoločnosti, vedecko-výskumné inštitúcie).
 - Dodatočné financovanie úspešných projektov z priamo riadených programov EÚ. Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - september 2022. Oprávnení žiadatelia - orgány verejnej moci/súkromné spoločnosti/**vedecko-výskumné inštitúcie**.
 - Zapojenie do európskej blockchain infraštruktúry. Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - október 2022. Oprávnení žiadatelia - orgány verejnej moci/súkromné spoločnosti/**vedecko-výskumné inštitúcie**.
 - Podpora projektov zameraných na vývoj a nasadenie pokročilých technológií zameraných na elimináciu škodlivého obsahu na internete. Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy - november 2022. Oprávnení žiadatelia – verejné orgány, podniky, **dôveryhodné výskumné inštitúcie, univerzity**.

Vzhľadom na to, že verejné financovanie v rámci POO je v diskrečnej právomoci slovenských orgánov, podľa charakteru jednotlivých investícií pôjde prevažne o poskytovanie prostriedkov v rámci pravidiel štátnej pomoci.¹²⁴

e) Operačný program Slovensko (Európske štrukturálne a investičné fondy)

EŠIF na obdobie 2021 – 2027 zahŕňajú rôzne fondy, na ktoré sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, vrátane:¹²⁵ **(i)** Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej len „**ERFR**“); **(ii)** Európsky sociálny fond Plus (ďalej len „**ESF+**“); **(iii)** Kohézny fond (ďalej len „**KF**“); **(iv)** Fond na spravodlivú transformáciu (ďalej len „**FST**“).

Súčasný programový obdobia je stanovené na 7 rokov, od roku 2021 do roku 2027. Existuje 5 kľúčových politických cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2021 – 2027¹²⁶ vrátane konkurencieschopnejšej a inteligentnejšej Európy, ktorá bude profitovať z financovania EÚ vo výške **12,6 miliardy EUR**. Podpora projektov výskumu a vývoja je jednou z priorit EŠIF.

Veda, výskum a inovácie je označená ako jedna z kľúčových priorit aj v Programe Slovensko na roky 2021 - 2027¹²⁷ (Priorita 1P1, Špecifický cieľ RSO1.1 - Rozvoj a rozširovanie výskumných a inovačných kapacít a využívanie vyspelých technológií). V rámci uvedenej priority sa plánuje okrem iného podpora **optimalizácie, rozvoja a modernizácie výskumnej infraštruktúry**.

Predpokladaná alokácia prostriedkov do menej rozvinutých regiónov Slovenska (vrátane Košického kraja) je vo výške **1,890 mil. EUR**.¹²⁸

Výzvy v rámci EŠIF na Slovensku sú zverejnené na webovej stránke **DataCentra**.¹²⁹ Ku dňu doručenia tejto časti metodiky sa vyhlásené a otvorené výzvy na predkladanie návrhov týkajú operačných

¹²⁴ odsek 1 článok 107 ZFEÚ, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

¹²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1060>

¹²⁶ Zdroj informácií: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/priorities/

¹²⁷ Oficiálna stránka Úradu vlády SR: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27416/1>

¹²⁸ Zdroj informácií pre Operačný program Slovensko (EŠIF): <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27416/1>

¹²⁹ Zdroj informácií: <https://www.itms2014.sk/vyhľadavac-grantov?ff=wB4BldKV9V3RNRQ2RbRHqE-5qZa8fabJ7h94GzFVJbl9sZ5nEk7t9tXUB61wGkcJvx>

programov v rámci EŠIF na programové obdobie 2014-2020 (napr. Interreg V). Po definitívnom schválení Operačného programu Slovensko na roky 2021 - 2027 by mali byť pre žiadateľov k dispozícii zdroje financovania z EŠIF 2021 - 2027 (napr. EFRR, FST). Vzhľadom na to, že verejné financovanie v rámci EŠIF je v diskrečnej právomoci slovenských orgánov, podľa charakteru jednotlivých investícií pôjde prevažne o poskytovanie prostriedkov v rámci pravidiel štátnej pomoci.

f) Programy Interreg (Európska územná spolupráca)

Interreg je jedným z kľúčových nástrojov EÚ na podporu cezhraničnej spolupráce prostredníctvom financovania projektov. Jeho cieľom je riešiť spoločné výzvy a nájsť spoločné riešenia v oblastiach, ako je zdravie, životné prostredie, **výskum, vzdelávanie**, doprava, udržateľná energia a ďalšie.¹³⁰

Interreg bol považovaný za jeden z dvoch cieľov kohéznej politiky EÚ v období 2014-2020.¹³¹

Programy Interreg sú financované z EFRR.¹³²

Interreg má 3 typy programov, a to:

- program cezhraničnej spolupráce (napr. program spolupráce medzi Maďarskom a Slovenskou republikou na obdobie 2021-2027¹³³),
- programy nadnárodnej spolupráce (napr. Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina Program Interreg VI-A NEXT 2021-2027)¹³⁴ a
- medziregionálne programy (napr. ESPON 2020).¹³⁵

Výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie pomoci sa vyhlasujú v rámci každého samostatného programu Interreg a sú zverejnené na **oficiálnej webovej stránke Interreg**¹³⁶, ako aj na webovej stránke konkrétneho programu. Spustenie prvej výzvy na predkladanie návrhov v rámci programu Interreg VI- A NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina na roky 2021-2027 sa predpokladá začiatkom roka 2023.¹³⁷

Keďže sú finančné prostriedky na podporu projektov v rámci programov Interreg poskytnuté priamo od EÚ a vnútroštátne orgány nemajú v ich prípade možnosť voľného uváženia, nepredstavujú štátne zdroje, a preto sa pravidlá štátnej pomoci nebudú uplatňovať.¹³⁸

4.4.2 Grantové programy Európskej únie

a) Horizont Európa

Horizont Európa (ďalej len „**HE**“) je **kľúčovým programom EÚ na financovanie** výskumu a inovácií s rozpočtom **95,5 miliardy EUR**¹³⁹. Rozpočet je rozdelený medzi štyri piliere a 15 položiek s cieľom vytvoriť program, ktorý bude podporovať všetky oblasti výskumu a inovácií, a to: **(i)** excelentnú úroveň

¹³⁰ Oficiálna stránka programu Interreg: <https://interreg.eu/>

¹³¹ Oficiálna stránka programu Interreg: <https://interreg.eu/about-interreg/>

¹³² Interreg Slovensko-Maďarsko: <https://www.skhu.eu/programme/what-is-interreg>

¹³³ Interreg Slovensko-Maďarsko: <https://www.skhu.eu/programme/interreg-2021-2027>

¹³⁴ Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina Interreg VI-A NEXT Program 2021-2027: <https://huskroua-cbc.eu/>

¹³⁵ Webová stránka ESPON 2020: <https://www.espon.eu/programme/espon/espon-2020-cooperation-programme>

¹³⁶ Oficiálna stránka programu Interreg: <https://interreg.eu/call-for-project/>

¹³⁷ Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina Interreg VI-A NEXT Program 2021-2027: <https://huskroua-cbc.eu/>

¹³⁸ odsek 1 článok 107 zmluvy, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

¹³⁹ Zdroj informácií: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

vedy; **(ii)** globálne výzvy a priemyselnú konkurencieschopnosť; **(iii)** inovatívnu Európu a **(iv)** rozšírenie účasti a posilnenie Európskeho výskumného priestoru.¹⁴⁰

Program HE funguje na princípoch zverejňovania/vyhlasovania výziev na predkladanie projektových zámerov na konkrétne témy v jednotlivých oblastiach/klastroch. Výzvy spolu s podmienkami sú zverejnené na **portáli Európskej komisie**¹⁴¹ po zverejnení Pracovného programu pre danú oblasť/klaster.

Príprava výziev, ich zverejňovanie, prijímanie žiadostí o grant, ich posudzovanie ako aj komunikácia prebieha **priamo v spoluprácu s Európskou komisiou**, prípadne jej **výkonnými agentúrami**.¹⁴²

Ku dňu doručenia tejto časti metodiky nie sú v programovej časti „výskumná infraštruktúra“¹⁴³ otvorené **žiadne výzvy na predloženie ponúk**, ktoré možno považovať za relevantné. Stav výziev na predkladanie žiadostí o pomoc, ktoré môžu byť relevantné pre univerzity a/alebo CNIC, by sa mal pravidelne monitorovať.

Keďže finančné prostriedky na podporu projektov v rámci HE prideluje žiadateľom priamo EÚ, pravidlá nespádajú do pôsobnosti štátnej pomoci.¹⁴⁴

b) Program InvestEU

InvestEU je program, ktorý kombinuje niekoľko európskych finančných nástrojov, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii na podporu investícií v EÚ. Cieľom programu je zmobilizovať verejné a súkromné investície v EÚ prostredníctvom rozpočtových záruk EÚ vo výške **26,2 miliardy EUR**.¹⁴⁵ Táto rozpočtová záruka podporí investičné projekty finančných partnerov, ako je skupina EIB, národné podporné banky a medzinárodné finančné inštitúcie.

Príslušný Fond InvestEU bol zriadený v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa ustanovuje program InvestEU a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) 2015/1017¹⁴⁶ (ďalej len „**Nariadenie o InvestEU**“). Všeobecným cieľom programu InvestEU je podporovať ciele politiky Únie prostredníctvom finančných a investičných operácií, ktoré okrem iného prispievajú ku konkurencieschopnosti EÚ **vrátane výskumu, inovácií a digitalizácie**.¹⁴⁷

Oprávnenými **konečnými prijímateľmi** môžu byť fyzické alebo právnické osoby so sídlom v krajine EÚ alebo v tretej oprávnenej krajine vrátane **subjektov verejného sektora** (územného alebo iného) a

¹⁴⁰ Zdroj informácií: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1f107d76-acbe-11eb-9767-01aa75ed71a1>

¹⁴¹ Možnosti financovania a verejnej súťaže. Jednotná oblasť pre výmenu elektronických údajov: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-search;callCode=null;freeTextSearchKeyword=;matchWholeText=true;typeCodes=1,0;statusCodes=31094501,31094502,31094503;programmePeriod=2021%20-%202027;programCcm2Id=43108390;programDivisionCode=null;focusAreaCode=null;destination=null;mission=null;geographicalZonesCode=null;programmeDivisionProspect=null;startDateLte=null;startDateGte=null;crossCuttingPriorityCode=null;cpvCode=null;performanceOfDelivery=null;sortQuery=sortStatus;orderBy=asc;onlyTenders=false;topicListKey=topicSearchTablePageState>

¹⁴² Zdroj informácií: https://eraportal.sk/wp-content/uploads/2020/12/Horizon_Europe_final.pdf

¹⁴³ Možnosti financovania a verejnej súťaže. Jednotná oblasť pre výmenu elektronických údajov: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-search;callCode=null;freeTextSearchKeyword=;matchWholeText=true;typeCodes=1,0;statusCodes=31094502,31094501,31094503;programmePeriod=2021%20-%202027;programCcm2Id=43108390;programDivisionCode=43108514;focusAreaCode=null;destination=null;mission=null;geographicalZonesCode=null;programmeDivisionProspect=null;startDateLte=null;startDateGte=null;crossCuttingPriorityCode=null;cpvCode=null;performanceOfDelivery=null;sortQuery=sortStatus;orderBy=asc;onlyTenders=false;topicListKey=topicSearchTablePageState>

¹⁴⁴ odsek 1 článok 107 ZFEÚ, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

¹⁴⁵ <https://eraportal.sk/eraportal/ine-europske-programy/investeu/>; odsek 1 článok 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa ustanovuje program InvestEU a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) 2015/1017, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0523>

¹⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa ustanovuje program InvestEU a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) 2015/1017: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0523>

¹⁴⁷ Článok 3 nariadenia InvestEU

subjektov typu verejného sektora¹⁴⁸.

Slovensko bude môcť využiť financovanie dostupné v rámci InvestEU v súlade s II. pilierom (špecializovaná schéma na spravodlivú transformáciu v rámci programu InvestEU) a III. pilierom (úverový nástroj pre verejný sektor v EIB) Programu Slovenska 2021- 2027.¹⁴⁹

Slovenské spoločnosti a realizátori projektov sa budú môcť začať uchádzať o financovanie v rámci InvestEU po definitívnom schválení Operačného programu Slovensko 2021-2027.

Keďže financovanie na podporu projektov v rámci programu InvestEU žiadateľom poskytuje priamo EÚ, pravidlá nespádajú do pôsobnosti štátnej pomoci.¹⁵⁰

c) Európsky inovačný a technologický inštitút

Európsky inovačný a technologický inštitút (ďalej len „EIT“) je nezávislý orgán EÚ, ktorý posilňuje schopnosť Európy inovovať. EIT je neoddeliteľnou súčasťou HE.¹⁵¹

EIT podporuje rozvoj dynamických, dlhodobých európskych partnerstiev medzi **poprednými spoločnosťami, výskumnými laboratóriami a vysokoškolským vzdelávaním**. Tieto partnerstvá sa nazývajú znalostné a inovačné spoločenstvá a každé z nich sa venuje hľadaniu riešení konkrétnych globálnych problémov, od klimatických zmien a udržateľnej energie až po zdravý život a potraviny.¹⁵²

EIT uplatňuje model financovania, v ktorom finančný príspevok EIT nepresahuje 25 % (v priemere) celkových zdrojov inovačného spoločenstva počas životnosti inovačného spoločenstva. Inovačné spoločenstvo by malo pritiahnúť ďalšie financovanie nad rámec vlastných príjmov a zdrojov svojich partnerov, ako je súkromné a/alebo verejné financovanie na vnútroštátnej, regionálnej úrovni a úrovni EÚ, najmä EŠIF a program HE.

Finančný príspevok EIT inovačnému spoločenstvu sa poskytuje vo forme grantu na činnosť, pričom miera financovania EIT pre špecifický grant **môže byť až 100 % celkových oprávnených nákladov** na činnosti s pridanou hodnotou Inovačného spoločenstva (tie činnosti, ktoré prispievajú k integrácii znalostného trojuholníka a celkových cieľov ETI vrátane zriaďovania, administratívnych a koordinačných činností inovačných spoločenstiev).¹⁵³

Podľa verejne dostupných informácií EIT v roku 2021 udelil granty v celkovej výške **357,5 mil. EUR**.¹⁵⁴

Výzvy na predkladanie návrhov sa uverejňujú priamo na webovej stránke ETI.¹⁵⁵ Výzvy na predkladanie návrhov, ktoré môžu byť relevantné pre UPJŠ/CNIC, by mali byť pravidelne monitorované.

Granty udelené v rámci EIT sú poskytované priamo od EÚ, a preto sa nejedná o štátnu pomoc.¹⁵⁶

d) Inovačný fond

Inovačný fond (ďalej len „IF“) je jedným z najväčších programov financovania inovatívnych nízkouhlíkových technológií. IF plánuje v rokoch 2020 až 2030 poskytnúť podporu vo výške približne **38 miliárd EUR** na komerčné predvádzanie inovatívnych nízkouhlíkových technológií s cieľom priniesť na

¹⁴⁸ Webová stránka InvestEU: https://investeu.europa.eu/what-investeu-programme/investeu-fund/how-get-financing_en

¹⁴⁹ Program Slovenska 2021 – 2027: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27416/1>

¹⁵⁰ odsek 1 článok 107 zmluvy, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

¹⁵¹ Oficiálna stránka EIT: <https://eit.europa.eu/>

¹⁵² Oficiálna stránka EIT: <https://eit.europa.eu/who-we-are/eit-glance>

¹⁵³ Oficiálna stránka EIT: <https://eit.europa.eu/our-communities/eit-innovation-communities/eit-funding-model>

¹⁵⁴ Zdroj informácií: https://eit.europa.eu/sites/default/files/eit_grants_awarded_2021-22_list_of_partners_publication_2.pdf

¹⁵⁵ <https://eit.europa.eu/tags/call-proposals-0>

¹⁵⁶ odsek 1 článok 107 ZFEÚ, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

trh priemyselné riešenia na dekarbonizáciu Európy a podporiť jej prechod na klimatickú neutralitu.¹⁵⁷

Výzvy na predkladanie veľkých a malých projektov (projekty s kapitálovými výdavkami **nad alebo pod 7,5 mil. EUR**) so zameraním na **(i)** inovatívne nízkouhlíkové technológie a procesy v energeticky náročných priemyselných odvetviach vrátane produktov nahrádzajúcich uhlíkovo náročné produkty; **(ii)** zachytávanie a využívanie uhlíka (CCU); **(iii)** výstavbu a prevádzku zachytávania a ukladania uhlíka (CCS); **(iv)** inovatívnu výrobu obnoviteľnej energie a **(v)** skladovanie energie.¹⁵⁸

IF podporí **až 60 %** dodatočných kapitálových a prevádzkových nákladov veľkých projektov a až 60 % kapitálových nákladov malých projektov. Až 40 % výšky grantu môže byť udelených na základe vopred definovaných míľnikov, t. j. skôr ako sa začne realizácia projektu.¹⁵⁹

Výzvy na predkladanie návrhov sú zverejnené na **portáli EÚ pre financovanie a verejné súťaže**.¹⁶⁰ Žiadatelia projektov môžu svoje návrhy predkladať priamo cez uvedený portál.

Ku dňu doručenia tejto časti metodiky sú otvorené 4 výzvy na predkladanie návrhov, väčšinou podporujúce aktivity súvisiace s inovatívnou priamou elektrifikáciou, výrobou a aplikáciami vodíka, inováciami v nízkouhlíkových technológiách.

Prostriedky IF sú poskytované priamo od EÚ, a preto sa pravidlá štátnej pomoci neuplatňujú.¹⁶¹

4.4.3 Spolufinancovanie Európskou investičnou bankou

EIB je najväčšia multilaterálna finančná inštitúcia na svete. EIB podporuje projekty, ktoré presadzujú priority a ciele EÚ. Medzi prioritné oblasti patria okrem iného **inovácie a zručnosti**, infraštruktúra (súvisiaca so spájaním občanov Európy), malé a stredné podniky, súdržnosť a rozvoj.¹⁶²

Financovanie EIB sa môže uskutočňovať prostredníctvom **vlastných peňažných zdrojov** EIB (napr. priame úvery pre konečných príjemcov) alebo prostredníctvom peňažných prostriedkov **kumulovaných z iných zdrojov** (napr. financovanie Európskej komisie). V takom prípade EIB financovanie spravuje a poskytuje konečným príjemcom (napr. štátne vlády, verejné subjekty atď.).

Produktové portfólio EIB zahŕňa:

- úvery (vrátane úverov pre verejný sektor, rámcových úverov pre verejný sektor, úverov pre súkromný sektor, sprostredkovaných úverov pre MSP, spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou a iné priority, mikrofinancovanie, veľké podniky atď.);
- vlastný kapitál (vrátane rizikového dlhu, investícií do infraštruktúry a environmentálnych fondov, investícií do MSP a fondov so strednou kapitalizáciou);
- záruky (vrátane úverového posilnenia projektového financovania, záruk na podporu MSP, cieľov so stredným kapitálom a iných cieľov).

Úvery a záruky sú dva hlavné produkty EIB. Ako už bolo spomenuté vyššie, úvery môžu byť poskytnuté

¹⁵⁷ Zdroj informácií: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund/what-innovation-fund_en

¹⁵⁸ Oficiálna stránka Európskej komisie: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund/what-innovation-fund_en

¹⁵⁹ Oficiálna stránka Európskej komisie: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/funding-climate-action/innovation-fund/what-innovation-fund_en

¹⁶⁰ Odkaz: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/innovfund>

¹⁶¹ odsek 1 článok 107 ZFEÚ, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

¹⁶² Zdroj: oficiálna webová stránka EIB, odkaz: <https://www.eib.org/en/about/priorities/index.htm>

vo forme **priamych úverov** alebo **sprostredkovaných úverov**. Priame projektové úvery podliehajú určitým podmienkam, napr. celkové investičné náklady **musia presiahnuť 25 mil. EUR** a úver môže pokryť len **50 % kapitálových investícií projektu**. Sprostredkované úvery pozostávajú z úverov miestnym bankám alebo iným sprostredkovateľom, ktorí naopak podporujú konečného príjemcu.¹⁶³

Zoznam finančných sprostredkovateľov EIB na Slovensku je dostupný na oficiálnej webovej stránke EIB¹⁶⁴ a pozostáva prevažne z miestnych komerčných bánk. Oblasť inovácií, digitálneho a ľudského kapitálu bola jednou z kľúčových priorít aktivít EIB na Slovensku v roku 2020.¹⁶⁵

Oprávnenosť žiadateľa závisí od finančných nástrojov (produktu), avšak vo všeobecnosti sú oprávnené na podporu EIB tieto subjekty:

- suverénne štáty;
- národné agentúry, rezorty, inštitúcie a ministerstvá;
- regionálne alebo miestne orgány;
- spoločnosti verejného sektora (napr. verejné služby);
- veľké spoločnosti alebo skupiny;
- spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou¹⁶⁶;
- špeciálne účelové nástroje na financovanie projektov (vrátane PPP a koncesíj);
- komerčné banky;
- iné finančné inštitúcie.

Podľa informácií získaných od zástupcov EIB¹⁶⁷ počas konzultácie, v prípade **priameho financovania** by sa mali zohľadniť nasledovné aspekty:

- . EIB venuje osobitnú pozornosť **finančnej životaschopnosti dlžníka**. To znamená, že potenciálny dlžník musí mať finančné portfólio a históriu, ktoré odôvodňujú **(i)** jeho schopnosť splatiť dlh EIB za dohodnutých podmienok a **(ii)** stálu schopnosť vytvárať zisk na tento účel;
- a. podľa predstaviteľov EIB je potenciálne možné uvažovať o variante, že spolufinancovanie CNIC bude poskytnuté prostredníctvom **intervencie verejného sektora**. EIB môže poskytnúť úver jednému z ministerstiev Slovenskej republiky a uvedené ministerstvo bude úver ďalej poskytovať príjemcom projektu. V takom prípade príjemcovia uvedeného projektu **nebudú** vystupovať ako zmluvná strana dohody s EIB.
Podobná schéma finančnej podpory bola realizovaná na Slovensku v rámci projektu **Slovakia Transport Framework Facility 2014-2020**¹⁶⁸, kde Ministerstvo dopravy a výstavby SR pôsobilo ako finančný sprostredkovateľ medzi EIB a konečnými prijímateľmi;
- b. pokiaľ ide o financovanie univerzít prostredníctvom priamych úverov, predstavitelia EIB potvrdili takúto potenciálnu príležitosť, ako aj jej nedávne skúsenosti s podobnými projektmi v Rumunsku.

¹⁶³ Oficiálna webová stránka Európskeho parlamentu, odkaz: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/17/the-european-investment-bank>

¹⁶⁴ Oficiálna webová stránka EIB: <https://www.eib.org/intermediarieslist/search/result?country=SK>

¹⁶⁵ Najnovšia dostupná štatistika k dátumu tohto dokumentu, oficiálna webová stránka EIB: <https://www.eib.org/en/projects/regions/european-union/slovakia/index.htm>

¹⁶⁶ *Malé podniky so strednou kapitalizáciou sú definované ako podniky tak, ako sú definované v článku 1 hlavy I prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:*

- a) *Majú počet zamestnancov do 499, pričom počet zamestnancov sa vypočíta v súlade s článkami 3, 4, 5 a 6 hlavy I prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES;*
- b) *Nie sú to mikropodniky, malé alebo stredné podniky, ako sú definované v odporúčaní Európskej komisie 2003/361/ES, zdroj informácií: https://www.eif.org/what_we_do/where/Definitions.htm*

¹⁶⁷ *Počas telefonátu medzi zástupcami PwC a zástupcami EIB dňa 9. decembra 2022. EIB zastupovali pán Andrea DONDÈ – úverové operácie v strednej a juhovýchodnej Európe a pani Celia ALVAREZ RODRIGUEZ, vedúca pracovníčka pre oblasť úverov – manažérka pre Slovensko, pôžičky pre verejný sektor*

¹⁶⁸ Zdroj informácií: <https://www.eib.org/en/projects/pipelines/all/20140465>

4.4.4 Finančné nástroje EÚ

Na základe článku 52 nariadenia (EÚ) 2021/1060 členské štáty použijú príspevok z fondov na poskytnutie podpory príjemcom vo forme grantov, **finančných nástrojov** alebo cien alebo **ich kombinácie**.¹⁶⁹

Finančným nástrojom sa rozumie forma podpory poskytovaná prostredníctvom štruktúry, prostredníctvom ktorej sa poskytujú finančné produkty konečným prijímateľom.¹⁷⁰ Finančné nástroje môžu mať formu **(i)** vlastného kapitálu alebo **(ii)** kvázi vlastného kapitálu investície; **(iii)** úverov alebo **(iv)** záruk alebo **(v)** iných nástrojov s rozdelením rizika, ktoré môžu byť v prípade potreby kombinované s inými formami finančnej podpory alebo s prostriedkami v rámci zdieľaného hospodárenia alebo fondami Európskeho rozvojového fondu (ďalej len „ERF“).¹⁷¹

Finančné nástroje:

- poskytujú podporu konečným prijímateľom len na investície do **hmotného a nehmotného majetku**, ako aj do prevádzkového kapitálu, u ktorého sa očakáva, že bude **finančne životaschopný**, a ktorí nenájdú dostatočné financovanie z trhových zdrojov. Takáto podpora musí byť v súlade s platnými pravidlami EÚ o štátnej pomoci;¹⁷²
- možno implementovať v partnerstve s verejnými a súkromnými inštitúciami, ako sú **banky, investori rizikového kapitálu alebo anjelskí investori**. Tieto finančné inštitúcie určujú presné podmienky financovania: výšku, trvanie, úrokové sadzby a poplatky;¹⁷³
- môžu byť **(i)** priamo implementované Komisiou EÚ (priamo alebo nepriamo riadené¹⁷⁴) alebo **(ii)** implementované v rámci zdieľaného hospodárenia (prostredníctvom finančných sprostredkovateľov v členských štátoch, ako je uvedené v predchádzajúcom bode) na podporu politik a programov EÚ;¹⁷⁵
- možno **kombinovať** s programovou podporou vo forme grantov v rámci jedinej operácie finančného nástroja v rámci jedinej dohody o financovaní, pričom obe rôzne formy podpory poskytne orgán vykonávajúci finančný nástroj. V takom prípade sa na túto jedinou operáciu s finančným nástrojom uplatnia pravidlá uplatniteľné na finančné nástroje.¹⁷⁶

Je potrebné poznamenať, že s využitím **finančných nástrojov** sa počíta za účelom zavádzania inovácií a využívania pokročilých technológií v Operačnom programe Slovensko (špecifický cieľ RSO1.1.¹⁷⁷ opatrenie 1.1.1) Medzi typy intervencií pre FST (ako súčasť Operačného programu Slovensko) patria aj finančné nástroje.¹⁷⁸

¹⁶⁹ čl. 52 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2021/1060“).

¹⁷⁰ odsek 16 článok 2 nariadenia (EÚ) 2021/1060

¹⁷¹ odsek 29 článok 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a Rozhodnutie č. 541/2014/EÚ, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ, Euratom) č. 966/2012 z 18. júla 2018

¹⁷² odsek 2 článok 58 nariadenia (EÚ) 2021/1060

¹⁷³ Oficiálna stránka Európskej komisie, zdroj: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/financial-instruments-equity-guarantees-and-loans_en

¹⁷⁴ odsek 4 čl. 208 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046

¹⁷⁵ čl. 216 a 216 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046

¹⁷⁶ odsek 4, 5 a 7 čl. 58 nariadenia (EÚ) 2021/1060

¹⁷⁷ Špecifický cieľ: RSO1.1 Rozvoj a posilňovanie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií (EFRR) / Operačný program Slovensko

¹⁷⁸ Zdroj: Operačný program Slovensko, odkaz: <https://www.eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/dokumenty/>

V rámci POO sú tiež dostupné finančné nástroje.¹⁷⁹

Nižšie uvádzame určité typy finančných nástrojov, ktoré môžu univerzity a/alebo CNIC potenciálne považovať za použiteľné.

a) Európsky investičný fond

Európsky investičný fond (ďalej len „EIF“) je súčasťou skupiny EIB a EIB je jej hlavným akcionárom. Na rozdiel od EIB, ktorá poskytuje podporu širokému spektru žiadateľov (vrátane štátov, ich orgánov a veľkých spoločností), EIF sa špecializuje na podporu **malých, stredných podnikov a spoločností so strednou kapitalizáciou** s financovaním podnikania, inovácií, výskumu a vývoja, zamestnanosti a iných oblastiach.

EIF ponúka¹⁸⁰:

- Produkty vlastného kapitálu (investície do rizikového kapitálu a rastových fondov, mezanínových fondov, ktoré podporujú MSP, zahŕňajú transfer technológií a podnikateľské inkubátory);
- dlhové produkty (podpora prostredníctvom finančných sprostredkovateľov, ako sú banky, vzájomné záručné fondy, lízingové spoločnosti a špeciálne účelové nástroje poskytujúce financovanie prijímajúcim MSP); a
- inkluzívne financovanie (financovanie (vlastné imanie a pôžičky), záruky a technická pomoc širokému spektru poskytovateľov mikroúverov, od nebankových finančných inštitúcií až po dobre zavedené banky, aby sa mikrofinancovanie stalo plnohodnotným segmentom európskeho finančného sektora).

EIF investuje okrem iného do rizikového a rastového kapitálu, od **najskorších štádií vývoja duševného vlastníctva cez transfer technológií** až po zrelšie fázy vývoja. **Proces transformácie výsledkov výskumu a vývoja do obchodovateľných produktov a služieb – je strategickou oblasťou EIF.** Táto transformácia sa môže uskutočniť viacerými spôsobmi, najmä prostredníctvom spolupráce medzi výskumnými organizáciami a priemyslom, udeľovaním licencií na práva duševného vlastníctva, vytváraním start-up podnikov alebo univerzitných spin-off spoločností. EIF sa snaží podporovať finančne udržateľné štruktúry alebo fondy transferu technológií¹⁸¹. Títo sprostredkovatelia zvyčajne investujú do projektov alebo start-up spoločností, vo fáze overovania koncepcie, v období predchádzajúcim predštartovacej fáze, v štartovacej fáze, vo fáze po založení až ku kolám A a B, kde môžu byť spoločnosti ďalej financované bežným investorom rizikového kapitálu / súkromného kapitálu.¹⁸²

Minimálna a maximálna výška úverov/mikroúverov garantovaných EIF **nie je stanovená**. Vlastný kapitál poskytujú správčovské spoločnosti EIF.¹⁸³ EIF neposkytuje financovanie ani záruky jednotlivcom ani spoločnostiam priamo. Konečné schválenie financovania je výlučne na finančnom sprostredkovateľovi.¹⁸⁴

Na Slovensku EIF riadil iniciatívu JEREMIE¹⁸⁵ v programovom období 2007 – 2013 až do konca roku

¹⁷⁹ odsek 18 Zákon č. 368/2021 Z.z. o mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

¹⁸⁰ Zdroj: oficiálna webová stránka EIF, dostupné na https://www.eif.org/what_we_do/index.htm

¹⁸¹ napr. akademické alebo komerčné subjekty (alebo interné kancelárie), ktoré uľahčujú správu práv duševného vlastníctva a transfer technológií preklenutím priepasti medzi výskumom a praxou (WIPO, 2022, dostupné na <https://www.wipo.int/technology-transfer/en/organizations.html>)

¹⁸² Zdroj: k dispozícii oficiálna webová stránka EIF https://www.eif.org/what_we_do/equity/technology_transfer/index.htm

¹⁸³ Zoznam správčovských spoločností EIF je dostupný pod týmto odkazom: https://www.eif.org/EIF_for/venture_capital_equity_funds/eif-funds-investing-smes.pdf

¹⁸⁴ Oficiálna webová stránka EIF: https://www.eif.org/EIF_for/sme_finance/index.htm

¹⁸⁵ Spoločné európske zdroje pre mikropodniky až stredné podniky, odkaz:

2015, kedy riadenie prešlo na Slovenský investičný holding (ďalej len „**SIH**“).¹⁸⁶ Väčšinu finančných sprostredkovateľov EIF na Slovensku tvoria lokálne komerčné banky.¹⁸⁷

Konkrétne finančné produkty a programy podpory dostupné prostredníctvom autorizovaných finančných sprostredkovateľov a/alebo správcovských spoločností fondu by sa mali pravidelne monitorovať.

b) Slovenský investičný holding

SIH je akciová spoločnosť, ktorej 100 % vlastníkom je Slovenská záručná a rozvojová banka (v pôsobnosti Ministerstva financií SR).

Hlavným cieľom SIH je podpora verejných a súkromných investícií do strategických sektorov na Slovensku, vrátane výskumných, vývojových a inovačných aktivít v krajine.¹⁸⁸ SIH spravuje investičné fondy, spoločnosti a programy, prostredníctvom ktorých sa na Slovensku zavádzajú rôzne finančné nástroje (napr. fond Venture to Future Fund zameraný na poskytovanie financovania malým a stredným podnikom vo fáze ich rastu s hlavným cieľom podporovať inovačný a technologický potenciál hospodárstva Slovenska, Národný rozvojový fond II, prostredníctvom ktorého sa zavádzajú finančné nástroje EŠIF v programovom období 2014-2020¹⁸⁹).

Finančné produkty SIH zahŕňajú **záruky, úvery a produkty vlastného kapitálu** (financovanie rizikovým kapitálom). V prípade posledného môžu schémy financovania rizikového kapitálu SIH zabezpečiť prilákanie **súkromných investícií**.

Uvedené finančné produkty je možné v závislosti od podmienok konkrétneho investičného fondu/investičného programu SIH realizovať **prostredníctvom finančných sprostredkovateľov** (spravidla v prípadoch, keď SIH podporuje relatívne vysoký počet projektov s relatívne nízkym objemom investícií) alebo **priamo** konečným prijímateľom (zvyčajne v prípadoch, keď SIH podporuje relatívne nízky počet projektov s relatívne vysokými objemami investícií, napr. kapitálové alebo kvázi rizikové kapitálové financovanie pre inovatívne podniky a energetickú efektívnosť budov¹⁹⁰). Uvedené podmienky sú dostupné na oficiálnej webovej stránke SIH¹⁹¹, ako aj na webových stránkach finančných sprostredkovateľov SIH.

Zoznam finančných sprostredkovateľov SIH je dostupný na jej oficiálnej webovej stránke¹⁹² a zahŕňa miestne komerčné banky a iné finančné inštitúcie.

4.4.5 Financovanie Skupinou Svetovej banky

Inštitúcie Skupiny Svetovej banky¹⁹³ (ďalej len „**SSB**“) vo všeobecnosti vykonávajú financovanie na úrovni **vlád krajín** s cieľom podporovať konkrétne ciele rozvoja krajiny a inštitucionálne reformy. SSB tiež financuje verejné projekty súvisiace s budovaním fyzickej a sociálnej infraštruktúry na zníženie

https://www.eif.org/what_we_do/resources/jeremie/index.htm

¹⁸⁶ Oficiálna stránka Ministerstva financií SR: <https://www.mfsr.sk/en/european-international-affairs/international-financial-institutions/european-investment-fund-eif/>

¹⁸⁷ Zdroj informácií: https://www.eif.org/what_we_do/where/sk/index.htm

¹⁸⁸ Oficiálna webová stránka SIH: <https://www.sih.sk/en/stranky/o-nas/o-spolocnosti>

¹⁸⁹ Oficiálna webová stránka SIH: <https://www.sih.sk/en/stranky/cinnosti/national-development-fund-ii/o-spolocnosti-ndf-ii>

¹⁹⁰ Výročná správa 2021, SIH, odkaz: https://www.sih.sk/data/files/vs_2021_eng_web_final-416.pdf

¹⁹¹ Oficiálna webová stránka SIH: <https://www.sih.sk/en/>

¹⁹² Zdroj informácií: <https://www.sih.sk/en/stranky/investicie/investicie-cez-financnych-sprostredkovatelov>

¹⁹³ Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj (ďalej len „**MBOR**“), Medzinárodné združenie pre rozvoj (ďalej len „**IDA**“), Medzinárodná finančná korporácia a Multilaterálna agentúra pre investičné záruky (ďalej len „**MIGA**“)

chudoby a vytvorenie trvalo udržateľného rozvoja.¹⁹⁴

Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj (ďalej len “**MBOR**”) napr. poskytuje pôžičku vládam krajín so strednými príjmami a bonitným krajinám s nízkymi príjmami. MBOR poskytuje širokú škálu finančných produktov a technickej pomoci. Svetová banka ponúka svojim klientom v EÚ dva kľúčové produkty – **financie a znalosti**. Štyri krajiny v súčasnosti využívajú celé portfólio nástrojov vrátane pôžičiek a záruk: Bulharsko, Chorvátsko, Poľsko a Rumunsko.¹⁹⁵

Slovensko si tiež požičalo finančné prostriedky a využilo technickú pomoc **MBOR** v súvislosti s modernizáciou systému zdravotnej starostlivosti, reštrukturalizáciou bankového sektora, reformou riadenia verejných financií atď.¹⁹⁶

Pokiaľ ide o možnosti financovania **súkromného sektora**, sú väčšinou realizované prostredníctvom Medzinárodnej finančnej korporácie (ďalej len „**IFC**“). IFC financuje súkromné spoločnosti, ktorých projekty sa nachádzajú v **rozvojových krajinách**, ktoré sú členmi IFC.¹⁹⁷ Okrem toho môžu byť záruky poskytované aj prostredníctvom MBOR/IDA pre projekty súkromného sektora.

Súčasnú úsilie Ministerstva financií SR je zamerané na lepšie zapojenie slovenského súkromného sektora do rozvojových projektov financovaných MBOR a IFC prostredníctvom technickej pomoci a investičných projektov.¹⁹⁸

4.4.6 Možnosti súkromného financovania

Verejné univerzity v Slovenskej republike môžu potenciálne financovať svoj výskum, vývoj a kapitálové výdavky z bankových úverov. Legislatíva¹⁹⁹ Slovenskej republiky však **limituje výšku** tohto typu financovania takto:

- celková výška dlhu vysokej školy nepresiahne 60 % skutočných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka bez príjmov z dotácií zo štátneho rozpočtu; a
- výška ročných splátok úverov vrátane úrokovej sadzby nepresiahne 25 % skutočných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka bez príjmov z dotácií zo štátneho rozpočtu.

Bankové pôžičky zároveň vysoké školy na Slovensku veľmi nevyužívajú/nezvažujú. Na základe verejne dostupných informácií ku dňu vyhotovenia tohto dokumentu sú nám známe 2 úverové zmluvy uzatvorené medzi slovenskými univerzitami (Žilinská univerzita v Žiline and Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre) a súkromnými komerčnými bankami v danom období 2019-2022.²⁰⁰

¹⁹⁴ Oficiálna webová stránka Svetovej banky: <https://www.worldbank.org/en/what-we-do/products-and-services/financing-instruments>

¹⁹⁵ Oficiálna webová stránka MBOR: <https://www.worldbank.org/en/what-we-do>

¹⁹⁶ Oficiálna webová stránka Ministerstva financií SR:

<https://www.mfsr.sk/en/european-international-affairs/international-financial-institutions/bretton-woods-institutions/the-world-bank-group-wb/>

¹⁹⁷ Zdroj informácií:

https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/REGION_EXT_Content/IFC_External_Corporate_Site/South+Asia/Countries/

¹⁹⁸ Oficiálna webová stránka Ministerstva financií SR: <https://www.mfsr.sk/en/european-international-affairs/international-financial-institutions/bretton-woods-institutions/the-world-bank-group-wb/>

¹⁹⁹ § 16 ods. 7 zákona o vysokých školách

²⁰⁰ Zdroj informácií - Centrálny register zmlúv: <https://crz.gov.sk/central-register-of-contracts/>

5. úloha 4.

Popis inovatívneho
riešenia/metodiky na
sprostredkovanie poskytovania
štátnej pomoci a legislatívny
ráamec

5.1. Legislatívny rámec pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci

5.1.1. Možné typy prevodu štátnej pomoci konečným príjemcom

Prípady, kedy hospodárske využitie výskumnej infraštruktúry univerzitou alebo inými VO presiahne 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry, vytvára automaticky predpoklad, že univerzita alebo VO sa môže stať podnikom a v konečnom dôsledku aj potenciálnym príjemcom štátnej pomoci. V dôsledku toho je potrebné posudzovať všetky verejné financie²⁰¹, z ktorých je financovaná výskumná infraštruktúra vo vlastníctve univerzity alebo VO, ako potenciálne predstavujúce štátnu pomoc, a to za predpokladu, že všetky ostatné všeobecné zásady štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ sú tiež naplnené. Na druhej strane to znamená, že poskytovateľ takejto štátnej pomoci musí nájsť právny základ pre jej poskytnutie.

Na účely tejto metodiky predpokladáme, že CNIC bude fungovať aj ako VO²⁰² (zaoberajúca sa hospodárskou činnosťou) a zároveň predpokladáme, že výskumná infraštruktúra bude na účely zamýšľaných projektov vykonávať hospodárske činnosti **presahujúce 20 % ich celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry**. Na základe vyššie uvedeného prichádzajú do úvahy nasledovné možnosti právneho základu pre poskytnutie pomoci.

a) Univerzity/iné VO

Právny základ podľa GBER

Vzhľadom na povahu zamýšľaných projektov vysokých škôl/CNIC²⁰³, možný právny základ pre poskytovanie pomoci v súlade s pravidlami štátnej pomoci vo vzťahu k **univerzitám spočíva** v ustanoveniach **článku 26 GBER**. Tento článok upravuje poskytovanie investičnej pomoci pre zriadenie a modernizáciu výskumnej za účelom výkonu hospodárskej a nehospodárskej činnosti. Pomoc na zriadenie alebo modernizáciu výskumných infraštruktúr, ktoré vykonávajú hospodárske činnosti, je zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 zmluvy a je oslobodená od notifikačnej povinnosti za predpokladu dodržania všetkých podmienok článku 26 GBER a jeho notifikačných stropov. Pre uplatnenie článku 26 GBER je potrebné zachovať nasledujúce:

- ak výskumná infraštruktúra vykonáva hospodárske aj nehospodárske činnosti, financovanie, náklady a výnosy každého z týchto druhov činností sa musia účtovať oddelene;
- cena účtovaná za prevádzku alebo používanie výskumnej infraštruktúry musí zodpovedať trhovej cene (alebo cene zohľadňujúcej úplné náklady + primeranú maržu²⁰⁴ v prípade, že trhovú cenu nemožno určiť);
- prístup k infraštruktúre je otvorený viacerým užívateľom a poskytuje sa na transparentnom a nediskriminačnom základe (podniky, ktoré prispievajú aspoň 10 % investičných nákladov, môžu

²⁰¹ S výnimkou prípadov, keď verejné financovanie poskytuje priamo EÚ podnikom, ods. 1 článok 107 ZFEÚ, bod 60 Oznámenia Komisie o pojme Štátna pomoc

²⁰² Pod podmienkou splnenia príslušných požiadaviek slovenskej legislatívy (napr. získanie osvedčenia potvrdzujúceho štatút VO)

²⁰³ Na účely tejto metodiky vychádzame z informácií o identifikovaných uvažovaných projektoch získaných od UPJŠ (zoznam možných scenárov je uvedený v tabuľke 1 nižšie). V rámci tejto metodiky nepovažujeme takéto scenáre za oznámenie jedného projektu Európskej komisii alebo oznámenie projektu CNIC ako celku Európskej komisii vládou SR, keďže potenciálna možnosť týchto scenárov nie je potvrdená ku dňu vypracovania tejto metodiky

²⁰⁴ Marža je primeraná, keď je v tomto odvetví zvyčajná, alebo keď pokrýva prinajmenšom náklady na kapitál (vážený priemer nákladov na kapitál – WACC)

- využívať preferenčný prístup za výhodnejších podmienok);
- pomoc sa môže poskytnúť na výstavbu alebo modernizáciu výskumnej infraštruktúry a oprávnené náklady môžu zahŕňať investície do nehmotného aj hmotného majetku;
- intenzita pomoci nepresiahne 50 % oprávnených nákladov;
- mal by sa zaviesť mechanizmus monitorovania a spätného získavania prostriedkov; a
- musia byť dodržané ďalšie všeobecné požiadavky, ako je stimulačný účinok a transparentnosť uvedené v GBER.

Strop vymedzujúci notifikačnú povinnosť pre výskumnú infraštruktúru predstavuje hodnotu **20 mil. EUR**. Ustanovenia článku 26 GBER sa nevzťahuje na prevádzkovú pomoc.

Alternatívne by VO a univerzity mohli využívať výhody **článku 25 GBER** zameraného na poskytovanie pomoci na R&D projekty, ktoré môžu predstavovať základný výskum, priemyselný výskum, experimentálny vývoj a štúdie uskutočniteľnosti. Tento článok ďalej upravuje nasledovné:

- oprávnené náklady zahŕňajú osobné náklady, náklady na nástroje a vybavenie, náklady na budovy a pozemky len počas trvania projektu, náklady na zmluvný výskum, znalosti a patenty zakúpené alebo licencované z externých zdrojov za nezávislých podmienok, ako aj súvisiace poradenstvo, režijné náklady a iné prevádzkové náklady;
- intenzita pomoci pre každého príjemcu nepresiahne 100 % (základný výskum), 50 % (priemyselný výskum), 25 % (experimentálny vývoj), 50 % (štúdie uskutočniteľnosti);
- intenzita pomoci na priemyselný výskum a experimentálny vývoj sa môže za určitých podmienok zvýšiť maximálne na 80 %;
- intenzita pomoci na štúdie uskutočniteľnosti sa môže zvýšiť o 10 % pre stredné podniky a o 20 % pre malé podniky;
- musia byť dodržané aj všeobecné požiadavky, ako je stimulačný účinok a transparentnosť uvedené v GBER.

Je tiež dôležité poznamenať, že uplatňovanie článku 25 GBER investičnej pomoci je obmedzené v závislosti od typu výskumu na:

- a) 40 mil. EUR na základný výskum na podnik a projekt;
- b) 20 mil. EUR na priemyselný výskum na podnik a projekt;
- c) 15 mil. EUR na experimentálny vývoj na podnik a projekt;
- d) 7,5 mil. EUR na štúdie uskutočniteľnosti pri príprave výskumných aktivít;
- e) zdvojnásobenie sumy uvedenej v písmenách a) až c) v závislosti od typu projektu Eureka alebo projektu realizovaného spoločným podnikom;
- f) sumu uvedenú v písmenách a) až c) zvýšenú o 50 % v prípade, že sa pomoc poskytuje vo forme vratných preddavkov.²⁰⁵

Pomoc môže byť poskytnutá ako individuálna pomoc: ad hoc pomoc alebo poskytnutie pomoci jednotlivým príjemcom na základe schémy pomoci.

Iný právny základ

Poskytnutie pomoci na základe de minimis (v prípade, že pomoc **nepresiahne 200 tis. EUR za tri fiškálne roky na jeden podnik**). V tejto súvislosti sa môže jednať o nasledovné:

- a) pomoc pre R&D projekty (vrátane základného výskumu, aplikovaného výskumu a experimentálneho vývoja);
- b) pomoc pre štúdie uskutočniteľnosti;
- c) pomoc na zriadenie a modernizáciu výskumných infraštruktúr; a
- d) pomoc na zriadenie a modernizáciu testovacích a experimentálnych infraštruktúr.

²⁰⁵ Okrem toho musia byť splnené ďalšie spoločné ustanovenia a požiadavky GBER, napr. GBER sa nevzťahuje na schémy, ak priemerný ročný rozpočet štátnej pomoci presahuje 150 miliárd EUR, po uplynutí šiestich mesiacov od nadobudnutia ich účinnosti.

Napr. v prípade prekročenia stropov uvedených vyššie podľa GBER by sa mohla pomoc posudzovať v rámci notifikačných povinností v súlade Rámcom RDI, a to nasledovne:

- a) či pomoc uľahčuje rozvoj hospodárskej činnosti, ak by bolo potrebné **(i)** identifikovať hospodársku činnosť; **(ii)** preukázať existenciu stimulačného účinku; **(iii)** preukázať, že pomoc nie je v rozpore s príslušnými ustanoveniami a zásadami práva EÚ;
- b) či pomoc neovplyvňuje neprímerane obchodné podmienky v rozsahu, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom, ak by bolo potrebné **(i)** preukázať potrebu štátneho zásahu; **(ii)** preukázať vhodnosť opatrenia pomoci; **(iii)** preukázať primeranosť pomoci (minimálna pomoc); **(iv)** zabezpečiť transparentnosť pomoci; **(v)** preukázať, že negatívne účinky pomoci na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi sú minimalizované alebo sa im zabraňuje.

b) CNIC

Právny základ podľa GBER

Vo vzťahu k CNIC by poskytovanie verejného financovania mohlo spadať pod **článok 27 GBER** ako pomoc poskytovaná prevádzkovateľovi inovačného klastra. Okrem všeobecných požiadaviek podľa GBER²⁰⁶ sa uplatňujú nasledovné pravidlá:

- prevádzkový subjekt²⁰⁷ je zodpovedný za riadenie účasti a prístupu do priestorov, zariadení a činností klastra;
- prístup do priestorov, zariadení a aktivít klastra musí byť otvorený viacerým používateľom na transparentnom a nediskriminačnom základe (podniky, ktoré sa podieľajú aspoň 10 % na investičných nákladoch, môžu využívať prednostný prístup za výhodnejších podmienok);
- poplatky účtované za používanie zariadení klastra a za účasť na aktivitách klastra musia zodpovedať trhovej cene;
- oprávnené sú investičné náklady do nehmotného a hmotného majetku;
- intenzita pomoci nepresiahne 50 % oprávnených investičných nákladov (v závislosti od lokality sa môže zvýšiť až o 15 percentuálnych bodov);
- prevádzková pomoc môže byť poskytnutá na prevádzku inovačných zoskupení, ale nesmie presiahnuť 10 rokov – v takom prípade sú oprávnené rôzne personálne a administratívne (vrátane režijných) nákladov;
- intenzita pomoci nepresiahne 50 % oprávnených prevádzkových nákladov;
- pomoc možno poskytnúť na výstavbu alebo modernizáciu inovačných zoskupení.

Uplatnenie článku 27 GBER investičnej pomoci je **obmedzené na výšku pomoci 7,5 mil. EUR na inovačné zoskupenie.**

Článok 27 GBER nevyžaduje zavedenie claw-back mechanizmu, keďže v rámci GBER sa inovačné zoskupenie a všetky jeho činnosti považujú svojou povahou za **hospodárske.**

V prípade, že CNIC získa štatút VO, právny základ pre súlad s pravidlami štátnej pomoci možno nájsť v **článku 26 GBER** (investičná pomoc výskumným infraštruktúram). Podmienky a požiadavky na aplikáciu uvedeného článku sú uvedené v bode a) tejto časti vyššie.

Iný právny základ

²⁰⁶ Spoločné ustanovenia a požiadavky GBER musia byť splnené, napr. GBER sa nevzťahuje na schémy, ak priemerný ročný rozpočet štátnej pomoci presahuje 150 miliónov EUR, po uplynutí šiestich mesiacov od nadobudnutia ich účinnosti.

²⁰⁷ Právnická osoba prevádzkujúca inovačný klaster (klastrová organizácia)

Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie zahŕňa nasledovné:

- a) pomoc pre inovačné aktivity – napr. na získavanie, validáciu a ochranu patentov a iného nehmotného majetku, vysielanie vysokokvalifikovaného personálu, získavanie inovačných poradenských a podporných služieb – pomoc by sa mala poskytovať predovšetkým MSP;
- b) pomoc pre inováciu procesov a organizácie;
- c) pomoc pre inovačné klastre - napr. investície do otvorených a zdieľaných infraštruktúr, ako aj do prevádzky klastrov;
- d) pomoc na testovaciu a experimentálnu infraštruktúru;
- e) pomoc na zriadenie a modernizáciu výskumných infraštruktúr.²⁰⁸

CNIC by za týchto okolností musel preukázať splnenie rovnakých všeobecných kritérií Rámca RDI, ako sú uvedené v súvislosti s univerzitami vyššie.

Do úvahy prichádzajú aj ustanovenia de minimis. V tomto prípade by však výška pomoci poskytnutej na podnik (CNIC) podľa tohto právneho základu **nemohla presiahnuť 200 tis. EUR za tri fiškálne roky.**

Na základe informácií získaných od UPJŠ boli posúdené nasledovné scenáre, za ktorých je možné postúpenie štátnej pomoci:

²⁰⁸ Pod podmienkou, že CNIC má štatút RO podľa Slovenskej legislatívy

Tabuľka č. 1 Možné scenáre a typy postúpenia štátnej pomoci konečným príjemcom podľa rámca pravidiel štátnej pomoci

Č.	Popis scenára	Právny základ štátnej pomoci	Typ prevodu štátnej pomoci
1.	<p>VO²⁰⁹ (napr. univerzity) prenajmú časť výskumnej infraštruktúry CNIC²¹⁰</p> <p>VO monitorujú 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry pre účel hospodárskeho využitia výskumnej infraštruktúry ako sprievodnej činnosti²¹¹</p> <p>Výskumná infraštruktúra je zriadená, resp. modernizovaná z prostriedkov verejných zdrojov</p> <p>CNIC vykonáva činnosti vlastného výskumu a vývoja v rámci prenajatej výskumnej infraštruktúry</p>	<p>Na úrovni VO, nie je potrebné hľadať právny základ za účelom prevodu štátnej pomoci, ak je dodržaná 20 % prahová hodnota – VO sa podľa pravidiel štátnej pomoci v takýchto prípadoch nepovažujú za podnik</p> <p>Pri prekročení prahovej hodnoty 20 % sa VO stáva podnikom a je potrebné posúdiť dodržiavanie pravidiel štátnej pomoci na úrovni VO, napr. v súlade s článkom 26 alebo článkom 27 GBER; alebo súlade s notifikačnou povinnosťou podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie alebo v súlade s pomocou de minimis, ako je uvedené vyššie v tejto časti</p>	<p>Existujú dva možné typy prevodu štátnej pomoci (dve situácie), ktoré je potrebné zvážiť v závislosti od toho, či VO spĺňa 20 % prahovú hodnotu:</p> <p>Ak VO nespĺňajú 20 % prahovú hodnotu, právnym základom súladu pomoci poskytnutej VO s pravidlami štátnej pomoci sa môže stať článok 26 GBER.</p> <p>V článku 26 GBER sa výslovne vyžaduje, aby (i) cena účtovaná za používanie a/alebo prevádzku výskumnej infraštruktúry zodpovedala trhovej cene a (ii) prístup k infraštruktúre bol otvorený viacerým používateľom a poskytoval sa na transparentnom a nediskriminačnom základe, s jednou výnimkou, kedy CNIC spolufinancuje výskumnú infraštruktúru vo vlastníctve VO aspoň z 10 %.²¹²</p> <p>Súlad s pravidlami štátnej pomoci na úrovni CNIC sa môže zabezpečiť dodržiavaním pravidiel de minimis, schémy GBER alebo notifikáciou Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie</p> <p>Ak VO spĺňajú 20 % prahovú hodnotu, nepovažujú sa za podnik tým pádom prípad nespadá pod ustanovenia štátnej pomoci</p>

²⁰⁹ Podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie sa pod „výskumnou organizáciou“ rozumie: subjekt (ako sú univerzity alebo výskumné inštitúty, agentúry technologického transferu, sprostredkovatelia v oblasti inovácie, fyzické alebo virtuálne spolupracujúce subjekty zamerané na výskum) bez ohľadu na jeho právne postavenie (verejnoprávny alebo súkromnoprávny subjekt) alebo spôsob financovania, ktorého primárnym cieľom je nezávisle vykonávať základný výskum, priemyselný výskum alebo experimentálny vývoj alebo vo veľkej miere šíriť výsledky takýchto činností prostredníctvom vyučovania, publikačnej činnosti alebo prenosu poznatkov.

Na účely tejto metodiky sa predpokladá, že CNIC získa a ponechá si štatút VO. Nakoľko má však CNIC štatút súkromnej spoločnosti, regulácia jeho aktivít v rámci pravidiel štátnej pomoci má určité špecifiká, a preto v niektorých častiach tejto metodiky oddeľujeme analýzu týkajúcu sa univerzít a CNIC z dôvodu prehľadnosti.

²¹⁰ Univerzity sú oprávnené prenajať CNIC len svoje dočasne nepotrebný majetok podľa požiadaviek slovenskej legislatívy (§ 8 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií)

²¹¹ Podrobná analýza oddelenia neehospodárskych od hospodárskych činností VO a dodržiavania 20 % prahovej hodnoty je uvedená v ods. 5.1.6 tejto metodiky

²¹² ods. 4 článok 26 GBER

			<p>Vyhnuť sa prevodu štátnej pomoci z VO na CNIC je možné nasledovne:</p> <p>Prenájom výskumnej infraštruktúry bude na základe trhovej ceny (vypočítanej ako celkové náklady + primeranú maržu v prípade, že trhovú cenu nemožno určiť), alebo je potrebné identifikovať a dodržiavať príslušný právny základ pre dodržiavanie štátnej pomoci na úrovni CNIC, ako napríklad de minimis (pozrite ods. 5.1.1 vyššie) alebo GBER (pozrite ods. 5.1.1 vyššie)</p>
2.	<p>VO prenajme výskumnú infraštruktúru²¹³ subjektu súkromného sektora za výhodnejších podmienok ako je trhová cena (start-up inkubátor)</p> <p>VO monitorujú 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry pre účel hospodárskeho využitia výskumnej infraštruktúry ako sprievodnej činnosti</p>	<p>Právnym základom pre prípad prenájmu výskumnej infraštruktúry za cenu nižšiu ako trhovú:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de minimis (pozrite ods. 5.1.1 vyššie). • GBER (pozrite ods. 5.1.1 vyššie) • v zmysle článku 26 GBER, podniky, ktoré financovali aspoň 10 % investičných nákladov na infraštruktúru, môžu získať prednostný prístup za výhodnejších podmienok 	—

²¹³ Univerzity sú oprávnené prenajať CNIC len svoj dočasne nepotrebný majetok podľa požiadaviek slovenskej legislatívy (§ 8 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií)

3.	<p>CNIC pôsobí ako sprostredkovateľ pri využívaní výskumnej infraštruktúry, ktorej predmetom je „superpočítač“, tretími stranami (komponent 17 POO).</p> <p>Superpočítač bude potenciálne umiestnené v Národnom superpočítačovom centre (ďalej len „NSCC“)²¹⁴</p>	<p>Ak bude vlastníkom „superpočítača“ univerzita, CNIC nemôže vystupovať ako sprostredkovateľ pri užívaní majetku vo vlastníctve verejných univerzít (§ 9 ods. 1 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií, ďalej len „zákon o nakladaní s majetkom“)</p> <p>Tento scenár je preto neuskutočniteľný a CNIC nemôže preniesť výhody na konečných používateľov služieb superpočítača</p> <p>Ak bude vlastníkom „superpočítača“ NSCC, uskutočniteľnosť tohto scenára by mala byť predmetom samostatnej analýzy s prihliadnutím na právny stav, práva a obmedzenia činností NSCC (mimo rozsah tejto metodiky)</p>	nevtáhuje sa
4.	<p>VO (napr. univerzity) prenajmú výskumnú infraštruktúru²¹⁵ prostredníctvom CNIC na spoločný R&D s tretími stranami</p> <p>VO monitorujú 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry pre účel hospodárskeho využitia výskumnej infraštruktúry ako sprievodnej činnosti</p>	<p>CNIC nemôže v zmysle § 9 ods. 1 zákona o nakladaní s majetkom pôsobiť ako sprostredkovateľ pri užívaní majetku vo vlastníctve verejných univerzít. Tento scenár je preto neuskutočniteľný a nie je možné preniesť výhody na konečných užívateľov</p>	nevtáhuje sa

²¹⁴ Zdroj informácií: <https://nsc.sk/>. Máme za to, že NSCC má štatút záujmového združenia právnických osôb a nie je zaradené do zoznamu VO v SR (<https://www.skcris.sk/portal/web/guest/register-organizations?rstart=ano>). Právna analýza stavu, práv a obmedzení činnosti NSCC je mimo rozsahu tejto metodiky

²¹⁵ *Univerzity sú oprávnené prenajať CNIC len svoj dočasne nepotrebný majetok podľa požiadaviek slovenskej legislatívy (§ 8 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií)*

5.	<p>VO (napr. univerzity) prenajmú výskumnú infraštruktúru²¹⁶ za zvýhodnených podmienok CNIC na R&D vykonávaný súkromnými spoločnosťami</p> <p>VO monitorujú 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry pre účel hospodárskeho využitia výskumnej infraštruktúry ako sprievodnej činnosti</p>	<p>CNIC nemôže v zmysle § 9 ods. 1 zákona o nakladaní s majetkom pôsobiť ako sprostredkovateľ pri užívaní majetku vo vlastníctve verejných univerzít. Tento scenár je preto neuskutočniteľný a nie je možné preniesť výhody na konečných užívateľov</p>	<p>nevzťahuje sa</p>
6.	<p>Komerčné využitie duševného vlastníctva vytvoreného VO (prevod (predaj) práv DV tretej osobe; alebo udelenie licencie k právam DV tretej osobe; vrátane spoločného podniku prostredníctvom CNIC)</p>	<p>Ak VO svoje zisky z činností prenosu poznatkov (licencie, tvorba vedľajších produktov alebo iné formy spravovania poznatkov, ktoré vytvorila VO) opätovne investuje do svojich základných činností, nepôjde o hospodársku činnosť a takáto činnosť je vylúčená z pravidiel štátnej pomoci²¹⁷</p>	<p>Ak je štátna pomoc prevedená na CNIC alebo spoločný podnik za zvýhodnených podmienok (ako je licencovanie/prevod DV za cenu nižšiu ako trhovú), dôjde k prevodu štátnej pomoci a štátna pomoc sa poskytuje na úrovni CNIC alebo spoločného podniku. V takom prípade musí byť právny základ pre súlad so štátnou pomocou dodržaný aj na úrovni CNIC, resp. spoločného podniku, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • článok 26 alebo 27 GBER; alebo de minimis
7.	<p>Zmluvný výskum VO (napr. univerzity) na základe objednávky od súkromného sektora</p>	<p>Žiadna štátna pomoc neprevádza z VO na iný subjekt, ak je poskytnutá primeraná odmena za činnosti zmluvného výskumu, a to najmä ak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • činností, resp. služby zmluvného výskumu boli poskytnuté za trhovú cenu, resp. celkové náklady + primeraná marža, alebo je zisk v súlade so zásadou trhového odstupu 	<p>V prípade neuplatnenia trhových princípov a prevodu štátnej pomoci na subjekt súkromného sektora je potrebné zabezpečiť právny základ pre súlad so štátnou pomocou dodržaný aj na úrovni subjektu súkromného sektora, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de minimis (pozrite ods. 5.1.1 vyššie) • GBER (pozrite ods. 5.1.1 vyššie)

²¹⁶ Univerzity sú oprávnené prenajať CNIC len svoj dočasne nepotrebný majetok podľa požiadaviek slovenskej legislatívy (§ 8 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií)

²¹⁷ bod 20 b) Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

8.	Zmluvný výskum VO (napr. univerzity) na základe objednávky od subjektu súkromného sektora cez CNIC v rozsahu využitia personálnych kapacít alebo výskumných služieb	Na úrovni vzťahu medzi VO a CNIC možno analogicky použiť závery v scenári 1 vyššie Na úrovni vzťahu medzi CNIC a spoločnosťou možno analogicky použiť závery v scenári 7 vyššie	—
----	---	--	---

9.	Používanie technológií vlastnených VO (napr. univerzity) ²¹⁸ subjektmi súkromného sektora (bez personálu a podlahovej plochy)	Na úrovni vzťahu medzi VO a subjektmi súkromného sektora sa uplatní situácia v scenári 1, t. j. Na úrovni VO nie je potrebné hľadať právny základ pre prevod štátnej pomoci, za predpokladu, že podlahová plocha neprekračuje strop 20 %. VO sa v takomto prípade nepovažuje za podnik Ak sa nedodrží strop 20 % vyššie, VO sa stáva podnikom a pravidlá štátnej pomoci je potrebné dodržiavať aj na úrovni VO, napr. prostredníctvom právneho základu článku 25 a 26 GBER; alebo súlade s notifikačnou povinnosťou podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie alebo v súlade s pomocou de minimis	Pri zabezpečení súladu s pravidlami štátnej pomoci na úrovni VO stále vzniká riziko prevodu štátnej pomoci z VO na subjekty súkromného sektora Vyhnúť sa prevodu štátnej pomoci na subjekt súkromného sektora je možné za predpokladu, že používanie výskumnej infraštruktúry zodpovedá trhovej cene (vypočítanej ako celkové náklady + primeranú maržu v prípade, že trhovú cenu nemožno určiť), alebo je potrebné identifikovať a dodržiavať príslušný právny základ pre dodržiavanie štátnej pomoci ako napríklad de minimis (pozrite ods. 5.1.1 vyššie), GBER (pozrite ods. 5.1.1 vyššie) alebo Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (pozrite ods. 5.1.1 vyššie)
----	--	--	---

Verejná vysoká škola (§ 17 v spojení s § 39a ods. 4 zákona o vysokých školách) môže prenajať svoj majetok za zvýhodnených podmienok, ale len podniku na účely výskumu a vývoja vykonávaného v inkubátore univerzity najviac na obdobie troch rokov; a poskytovať poradenstvo za zvýhodnených podmienok v rámci inkubátora.

Pri stanovovaní ceny za prednostné využívanie výskumnej infraštruktúry však musí univerzita navyše rešpektovať aj pravidlo v zmysle článku 26 ods. 4 GBER, podľa ktorého podnikom, ktoré financovali aspoň 10 % výskumnej infraštruktúry možno poskytnúť prednostný prístup k jej využívaniu za výhodnejších podmienok.

Príklad: celkové investičné náklady výskumnej infraštruktúry sú v hodnote 1 mil. EUR, z ktorých podnik/spoluinvestor financuje 200 tis. EUR (t. j. 20 %). Tento podnik si následne môže „refundovať“ svoj investičný náklad do výskumnej infraštruktúry až do výšky 200 tis. EUR.

V zmysle článku 26 ods. 4 GBER, celkový rozdiel medzi trhovou cenou a zvýhodnenou cenou za používanie výskumnej infraštruktúry podnikom/spoluinvestorom nesmie presiahnuť 200 tis. EUR.

V prípade, že nie je možné stanoviť trhovú cenu, cenu musí určiť univerzita na základe rokovaní

²¹⁸ Univerzity sú oprávnené prenajať CNIC len svoj dočasne nepotrebný majetok podľa požiadaviek slovenskej legislatívy (§ 8 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií)

trhového odstupu a musí pokrývať **celkovú hodnotu vzniknutých nákladov** a primeranú **maržu**. Do výpočtu celkových nákladov možno započítať nasledovné položky:

- ročné odpisy + údržbu + prevádzkové náklady za hodinovú jednotku používania výskumnej infraštruktúry vo vzťahu k strojom/zariadeniu/pozemkom;
- superhrubú mzdu/hrubú odmenu výskumného personálu za hodinovú jednotku;
- režijné náklady atď.

Na základe ustanovenia článku 26 ods. 4 GBER „*aby sa predišlo nadmernej kompenzácií*“, predpokladáme, že v prípade, že sú dodržané vyššie uvedené zásady, nedochádza k poskytovaniu nepriamej štátnej pomoci subjektu súkromného sektora.

Sme názoru, že rovnaké podmienky sa vzťahujú pre CNIC.

Na záver treba dodať, že **scenáre 3 – 5** bude s ohľadom na vnútroštátnu právnu reguláciu irelevantný. Podľa § 9 ods. 1 zákona o nakladaní s majetkom **nie je nájomca ani vypožičiavateľ oprávnený prenechať majetok verejnoprávnej inštitúcie do nájmu, podnájmu alebo výpožičky.**

Vo všetkých ostatných prípadoch by sa prevod štátnej pomoci mal posudzovať na dvoch úrovniach:

1. Prvou úrovňou je úroveň žiadateľa, t. j. vlastníka výskumnej infraštruktúry alebo práv DV (VO alebo CNIC). Súlad s pravidlami štátnej pomoci na tejto úrovni je zabezpečený cez strop 20% celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry pre účel hospodárskeho využitia výskumnej infraštruktúry ako sprievodnej činnosti alebo prostredníctvom právneho základu, ako sú pravidlá de minimis alebo články 25, 26 a 27 GBER (podľa toho čo je relevantné).
2. Druhá úroveň súladu s pravidlami štátnej pomoci sa týka buď subjektov súkromného práva/spoločných podnikov alebo CNIC (v závislosti od scenára), na ktorých môže byť štátna pomoc prevedená, ak sa im poskytne DV alebo výskumná infraštruktúra za zvýhodnených podmienok. Na tejto úrovni je možné zabezpečiť súlad so štátnou pomocou buď dodržiavaním pravidiel de minimis alebo použitím právneho základu, napr. článok 26 alebo 27 GBER.

Viac informácií ohľadom monitorovania a mechanizmu spätného vymáhania je v kapitole 5.2 a úlohe 5 tejto metodiky nižšie.

Osobitne treba tiež spomenúť, že investície verejných orgánov neprinášajú výhodu jeho protistrane a nepredstavujú štátnu pomoc, ak sa vykonávajú v súlade s bežnými trhovými podmienkami, to znamená za rovnakých podmienok u súkromných investorov. Súdy EÚ vyvinuli „zásadu investora v trhovom hospodárstve“ (ďalej len „**MEIP**“) na účely zistenia prítomnosti štátnej pomoci v prípadoch verejných investícií (najmä kapitálových injekcií): na stanovenie toho, či investícia verejného subjektu predstavuje štátnu pomoc, je potrebné posúdiť, či by súkromný investor porovnateľnej veľkosti pôsobiaci v bežných podmienkach trhového hospodárstva mohol mať záujem uskutočniť za podobných podmienok predmetnú investíciu.²¹⁹

V súvislosti s možným využitím poukážok (vouchers) ako spôsobu prevodu štátnej pomoci rozumieme, že zámerom UPJŠ je poskytnutie poukážok na bezplatné využitie určitého objemu kapacity výskumnej infraštruktúry (pozemok, personál, vybavenie alebo ich kombinácia) tretím osobám (podnikom v zmysle pravidiel štátnej pomoci). To je v zásade možné, avšak dochádza tak k prevodu štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Na poskytovanie tejto štátnej pomoci druhej úrovne zo strany VO/CNIC (vlastníka výskumnej infraštruktúry) sa preto musí aplikovať právny základ, akým je článok 26 GBER alebo pravidlá de minimis. Poukážky sú teda len **odlišným spôsobom zvýhodneného používania výskumnej infraštruktúry** a v zásade nemenia závery o povinnosti dodržiavať pravidlá štátnej pomoci tak, ako sú popísané vyššie.

²¹⁹ bod 74 Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc

5.1.2. Posúdenie podmienok efektívnej spolupráce vs. zmluvného výskumu

Pravidlá EÚ o štátnej pomoci stanovujú rôzne typy možnej spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom v oblasti R&D. Dva kľúčové typy takejto spolupráce sú posúdené nižšie, a to **(i)** efektívna spolupráca a **(ii)** zmluvný výskum.

Pochopenie osobitostí týchto typov spolupráce je kľúčové, pretože majú niekoľko podobností, ktoré však spôsobujú rôzne právne dôsledky v závislosti od typu spolupráce, na ktorú sa vzťahujú, vrátane výšky intenzity pomoci.

a) Efektívna spolupráca vs. zmluvný výskum

Efektívna spolupráca je jedným z kľúčových typov spolupráce medzi podnikmi a VO.

Efektívna spolupráca znamená²²⁰ spoluprácu medzi najmenej dvoma **nezávislými stranami** pri výmene poznatkov alebo technológií alebo pri dosiahnutí spoločného cieľa založeného na deľbe práce, kde strany **spoločne definujú rozsah** spoločného projektu, prispievajú k jeho realizácii a **zdieľajú jeho finančné, technologické, vedecké a iné riziká**, ako aj **jeho výsledky**. Jedna alebo viacero strán môže znášať náklady projektu v plnej výške, a tak zbaviť ostatné strany svojich finančných rizík. Podmienky projektu spolupráce, najmä pokiaľ ide o príspevky na jeho náklady, zdieľanie rizík a výsledkov, šírenie výsledkov, prístup a pravidlá pridelovania práv duševného vlastníctva, sa musia uzavrieť pred začiatkom projektu (okrem dohody ohľadom trhovej hodnoty vzniknutých práv duševného vlastníctva (ďalej len „**práva DV**“).

Ak dohoda medzi VO a podnikom nespĺňa podmienky zmluvy o efektívnej spolupráci uvedené vyššie, pôjde vo väčšine prípadov o „**zmluvný výskum**“. Zmluvný výskum (poskytovanie výskumných služieb) sa nepovažuje za formu spolupráce.²²¹

Pri zmluvnom výskume priemyselný partner zvyčajne jednostranne **špecifikuje rozsah a podmienky** zmluvy (napr. poskytuje technické špecifikácie pre výskum bez práva druhej strany ich meniť/aktualizovať), **vlastní vzniknuté práva DV** zatiaľ čo znáša všetky riziká.

Zmluvný výskum musí byť oddelený od prenosu poznatkov. Prenos poznatkov je každý postup, ktorého cieľom je získavanie, zhromažďovanie a spoločné využívanie explicitných a implicitných poznatkov vrátane zručností a kompetencií **v hospodárskych aj nehospodárskych činnostiach**, ako sú spolupráca pri výskume, poradenstvo, poskytovanie licencií, zakladanie spin-off podnikov, publikovanie a mobilita výskumných pracovníkov a ďalšieho personálu zapojeného do uvedených činností. Okrem vedeckých a technických poznatkov zahŕňa aj iné druhy poznatkov, napr. poznatky týkajúce sa používania noriem a predpisov, v ktorých sú obsiahnuté, a poznatky o prostredí zastupujúcom skutočné prevádzkové podmienky a metódach organizačnej inovácie, ako aj riadenie poznatkov v súvislosti s určovaním, získavaním, zabezpečením, ochranou a využívaním nehmotných aktív²²².

Prenos poznatkov teda zabezpečuje prenos poznatkov získaných **prostredníctvom nezávislého výskumu** vykonávaného VO, zatiaľ čo zmluvný výskum zabezpečuje prenos poznatkov získaných v rámci výskumných služieb a za trhovú cenu.

²²⁰ podods. (h) bod 16, bod 28 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, podods. (90) ods. 1 čl. 2 GBER

²²¹ podods. (h) bod 16, bod 28 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, podods. (90) ods. 1 čl. 2 GBER

²²² podods.(w) bod 16 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

Tabuľka č. 2 Efektívna spolupráca vs. zmluvný výskum

Efektívna spolupráca
<ul style="list-style-type: none">• spolupráca medzi najmenej dvoma nezávislými stranami• patrí k primárnym činnostiam VO• spoločný cieľ je definovaný všetkými stranami• rozsah a podmienky projektu sú definované spoločne stranami• strany zdieľajú riziká a výsledky činností výskumu a vývoja (vo väčšine prípadov)
Zmluvný výskum
<ul style="list-style-type: none">• poskytovanie výskumných služieb dodávateľom• nepatrí medzi primárne činnosti VO• VO aplikuje výsledok výskumnej činnosti dodávateľa• rozsah a podmienky projektu sú definované zadávateľom, v tomto prípade VO• riziká znáša objednávateľ výskumných služieb

b) Nehospodársky vs. hospodársky charakter spolupráce

Efektívna spolupráca sa zvyčajne považuje za činnosť **nehospodárskeho charakteru**²²³, čo znamená, že VO sa neposkytuje žiadna priama štátna pomoc a žiadna nepriama štátna pomoc sa neposkytuje zúčastneným podnikom prostredníctvom VO alebo výskumnej infraštruktúry.

Súčasná legislatíva EÚ o štátnej pomoci umožňuje poskytovanie pomoci **s vyššou intenzitou** na účel podpory efektívnej spolupráce²²⁴.

Keďže môže efektívna spolupráca ťažiť z vyššej intenzity pomoci, príjemcovia pomoci musia preukázať (napr. internými dokumentami, zápismi z rokovaní a pod), že sa jedná o prípad efektívnej spolupráce a nie zmluvného výskumu. Orgán poskytujúci pomoc bude musieť preskúmať dohodu o spolupráci medzi výskumnými partnermi. Zvyčajne dohoda o spolupráci špecifikuje očakávaný výstup, kto vlastní práva na tento výsledok, podiel financovania nákladov zo strany partnerov atď.

Ak projekty spolupráce vykonávajú spoločne podniky a VO, mala by sa posúdiť potenciálna existencia **nepriamej štátnej pomoci** a predísť dvojitému financovaniu na tie isté náklady. Tejto situácii sa dá predísť, ak je splnená jedna z nasledujúcich podmienok:

- zúčastnené podniky **znášajú celkové náklady projektu**, alebo
- výsledky spolupráce, ktoré nevedú k vzniku práv DV, sa môžu vo veľkom rozsahu rozširovať a akékoľvek práva DV, ktoré sú výsledkom činností VO alebo výskumných infraštruktúr, sa v plnej miere pridelia uvedeným subjektom, alebo
- akékoľvek práva DV vyplývajúce z projektu, ako aj príslušné prístupové práva sa pridelia rôznym spolupracujúcim partnerom spôsobom, ktorý primerane odráža ich pracovné balíky, príspevky a príslušné záujmy, alebo
- VO alebo výskumné infraštruktúry dostanú za DV, ktoré sú výsledkom ich činností a prevedú sa na zúčastnené podniky alebo ku ktorým získali zúčastnené podniky prístupové práva, **kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene**. Od uvedenej kompenzácie sa môže odpočítať absolútna výška hodnoty akéhokoľvek finančného alebo nefinančného príspevku zúčastnených podnikov na náklady spojené s činnosťami výskumných organizácií alebo výskumných infraštruktúr, ktorých výsledkom boli príslušné práva duševného vlastníctva²²⁵.

Ak nie je splnená žiadna z podmienok uvedených vyššie, celková hodnota príspevku VO alebo výskumných infraštruktúr na projekt sa bude považovať za výhodu pre spolupracujúce podniky, na ktorú sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci²²⁶.

²²³ bod 20 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²²⁴ ods. 6 čl 25 GBER, bod 94 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²²⁵ bod 29 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²²⁶ bod 31 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

5.1.3. Podmienky vzťahujúcich sa na univerzity alebo VO za účelom získania pozície sprostredkovateľa

Ako je uvedené v časti 2.1 tejto metodiky vyššie, Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie hovorí, že VO alebo výskumnú infraštruktúru sa nebude považovať za príjemcu štátnej pomoci, ak koná iba ako sprostredkovateľ, ktorý prevádza všetko verejné financovanie a akúkoľvek výhodu plynúcu z takéhoto financovania na konečných príjemcov.²²⁷

Preto v zásade môžu VO aj CNIC vystupovať iba ako sprostredkovatelia v prípade, že sú splnené vyššie uvedené podmienky. Existujú však určité špecifiká:

a) Špecifiká „prevedenia“ pomoci spočívajúce vo verejnom financovaní výskumnej infraštruktúry

Problém s prevedením 100 % výskumnej infraštruktúry tretím stranám - konečným príjemcom spočíva v tom, že ak sa výskumná infraštruktúra využíva len na komerčné účely, nemožno ju považovať za vedľajšiu činnosť VO a podľa definície ju nemožno **považovať za VO**. Je to z toho dôvodu, že takáto VO by sama o sebe nevykonávala žiadny výskum. Je však možné, že z celého projektu (VO prevádzkujúca rôzne centrá) by len jedno z centier vykonávalo hospodársku činnosť. Ak by to tak bolo, potom by malo dôjsť k oddeleniu účtov, aby sa predišlo tomu, že iné centrá budú označené ako podniky.

b) Môže VO/výskumná infraštruktúra a CNIC, ktoré nepresahujú 20 % prahovej hodnoty ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry pre hospodársku činnosť, fungovať „iba ako sprostredkovateľ“?

Ak výskumná infraštruktúra vo vlastníctve VO alebo CNIC nepresahuje 20 % jej ročnej kapacity pre hospodárske využitie, môže spĺňať kritériá na to, aby sa stala „iba sprostredkovateľom“ podľa 5.1.3. vyššie, a to spôsobom ktorý je uvedený nižšie.

Pokiaľ ide o otázku prevodu celej **štátnej pomoci**, je potrebné vytvoriť mechanizmus *ex ante*, ktorý zabezpečí, že 100 % vopred vypočítaného financovania/ resp. vyčíslenej výhody (štátna pomoc), sa v rámci 20 % prahovej hodnoty preniesie na konečných príjemcov. Verejné financie musia v takomto prípade pokrývať náklady na prevádzku výskumnej infraštruktúry. VO/výskumná infraštruktúra je však následne povinná „previesť“ **výhodu** na konečného príjemcu, zvyčajne prostredníctvom poskytovania zvýhodneného využívania výskumnej infraštruktúry; a to napríklad prostredníctvom znížených cien.

Príklad

VO/CNIC dostane napr. 100 tis EUR z verejných financií na modernizáciu výskumnej infraštruktúry, pričom používanie výskumnej infraštruktúry predstavuje náklad 500 EUR/hodinu (napr. 250 EUR/hodinu za vybavenie a 125 EUR/hodinu pre jedného vyškoleného technika, pričom sú na prevádzku potrební dvaja technici). Prevod výhody na konečného príjemcu môže tak nastať nasledovnými spôsobmi: (i) formou 200 voľných hodín využívania výskumnej infraštruktúry alebo (ii) 400 hodín využívania výskumnej infraštruktúry za zníženú cenu 250 EUR/hod.

²²⁷ bod 23 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

Okrem toho sa odporúča, aby VO/CNIC zaviedli mechanizmus monitorovania, v rámci ktorého sa bude každoročne poskytovať správa o tom, koľko z prijatej pomoci sa previedlo konečným príjemcom.²²⁸

V prípade, že by nastal prípad, kedy výška štátnej pomoci nebola zo strany VO/CNIC na konečných príjemcov prevedená v plnej výške, mechanizmus spätného vymáhania by zabezpečil aby bola takáto pomoc vrátená poskytovateľovi verejného financovania. Monitoring a mechanizmus spätného vymáhania by pretrvával počas celej doby ekonomickej životnosti výskumnej infraštruktúry financovanej z verejných zdrojov, čo zodpovedá dobe účtovného odpisovania.²²⁹

Sprostredkovateľovi nie je poskytnutá žiadna výhoda, pretože je buď vybraný **(i)** vo verejnej súťaži, alebo je **(ii)** verejné financovanie k dispozícii všetkým subjektom, ktoré spĺňajú potrebné objektívne podmienky, takže sú zákazníci ako koneční príjemcovia oprávnení získať rovnocenné služby od ktoréhokoľvek príslušného sprostredkovateľa.

5.1.4. Povinnosti konečných príjemcov vs. povinnosti sprostredkovateľov a príjemcov

Za predpokladu, že štátna pomoc bola prevedená z CNIC/VO na podniky ako konečných príjemcov, súlad s pravidlami štátnej pomoci sa musí analyzovať a dodržiavať aj na úrovni týchto konečných príjemcov. Získanie prístupu k výskumnej infraštruktúre za preferenčných podmienok jednoznačne poskytuje takýmto tretím stranám výhodu oproti ich potenciálnym alebo skutočným konkurentom, a preto môže predstavovať štátnu pomoc.

Súlad s pravidlami štátnej pomoci na úrovni konečných príjemcov sa v kontexte výskumu a vývoja často docieľi vďaka **pomoci de minimis**, kedy sa podniku poskytne pomoc v maximálnej výške 200 tis. EUR na tri fiškálne roky na jeden podnik. Postup de minimis sa uplatňuje podľa legislatívy EÚ,²³⁰ avšak na Slovensku je legislatíva prísnejšia a schémy pomoci de minimis musí vopred schváliť Protimonopolný úrad SR. Poskytovateľ štátnej pomoci je navyše na základe rozhodnutia Protimonopolného úradu SR povinný zaevidovať údaje o poskytnutej minimálnej pomoci a príjemcovi pomoci do tzv. IS SEMP, a to do piatich pracovných dní odo dňa poskytnutia pomoci. Aby sa predišlo uvedenému postupu²³¹, odporúča sa, aby táto možnosť de minimis pomoci bola súčasťou **schémy**, v rámci ktorej sa CNIC/VO poskytlo verejné financovanie. V opačnom prípade si každé použitie výskumnej infraštruktúry konečnými príjemcami bude vyžadovať, aby takýto postup vykonal poskytovateľ. Nesplnenie povinnosti vyžiadať si predchádzajúci súhlas Protimonopolného úradu SR zo strany poskytovateľa môže byť sankcionované sankciou až do výšky 35 tis. EUR.²³²

Teoreticky sa vyššie uvedenej povinnosti vyžiadať si predchádzajúci súhlas Protimonopolného úradu SR dá vyhnúť využitím tzv. retrospektívnej aplikácie pravidla de minimis. Aby sa však pravidlo de minimis uplatňovalo retrospektívne, musia byť splnené všetky tieto podmienky:²³³

²²⁸ Rozhodnutie Komisie z 29. septembra 2016 o štátnej pomoci SA.41540(2015/N) – Litovská republika Pomoc verejným právnickým osobám – Vedecké a technologické parky (VTP), body 35 a nasl., odkaz: [258080_1850847_195_2.pdf \(europa.eu\)](https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf)

²²⁹ Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry (verzia 2.0, z 12. februára 2020) podods. 2 ods. 4.2.2 str. 18 a podods. 2 ods. 4.4.1 str. 22, odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

Metodika vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností (verzia 1.0), podods. 3 ods. 3.1 str. 4, odkaz: <https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf>; Metodické usmernenie - Prípady nepodliehajúce pravidlám v oblasti štátnej pomoci, str. 9, odkaz: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1707_1nehospodarska-cinnost_aktualizacia-marec-2022.pdf?csrt=16233007173511940634

²³⁰ Napríklad bod 101 Oznámenia Komisie o vrátení neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01), nariadenie Rady (EÚ) 595/2003 z 13. júla 2015, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania Článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (kodifikácia) (ďalej len „**Nariadenie o článku 108 ZFEÚ**“)

²³¹ odsek 8, bod 3 zákona o štátnej pomoci

²³² ods. 8 bod 3 v spojení s ods. 15 bod 1 zákona o štátnej pomoci

²³³ bod 101 Oznámenia Komisie o vrátení neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01), Nariadenie o článku 108 ZFEÚ

- celá suma pomoci musí byť nižšia než strop de minimis;²³⁴
- členský štát pri spätnom overovaní výšky pomoci de minimis poskytnutej v ktoromkoľvek období 3 fiškálnych rokov musí posúdiť každé trojročné obdobie, ktoré zahŕňa dátum, keď bola poskytnutá pomoc, ktorá by sa mala údajne vyňať z vymáhania; a
- splnené musia byť všetky podmienky stanovené v príslušnom nariadení.²³⁵

Koneční príjemcovia pomoci de minimis sú povinní viesť si oddelené účty. Konečný príjemca pomoci de minimis by mal tiež sledovať, či neprekročil strop de minimis v hodnote 200 tis. EUR. Podľa § 13 zákona o štátnej pomoci by však poskytovateľ pomoci de minimis (v tomto prípade najmä VO/CNIC) mal použiť elektronický formulár na vloženie nasledovných základných informácií o pomoci de minimis do centrálného registra IS SEMP do 5 pracovných dní od jej poskytnutia:

- identifikácia konečného príjemcu;
- názov schémy, ak sa pomoc de minimis poskytuje podľa jednej z nich;
- účel a forma poskytovania pomoci de minimis;
- kód NACE SK rev. 2;
- objem pomoci de minimis;
- dátum poskytnutia pomoci de minimis.

Okrem toho musí poskytovateľ (CNIC/VO) pred poskytnutím pomoci de minimis vykonať kontrolu v centrálnom registri IS SEMP), či poskytnutie takejto pomoci de minimis nepresiahne limit 200 tis. EUR na podnik.

Alternatívne k pomoci de minimis by sa vyššie uvedený článok 25 GBER mohol považovať za právny základ pre výnimku z oznamovacej povinnosti pomoci. Čo sa týka pomoci GBER, uplatňuje sa rovnaký/obdobný postup schválenia Protimonopolným úradom SR²³⁶ ako pri pomoci de minimis.

5.1.5 Popis práv DV vzniknutých z výskumných činností a využívania výskumnej infraštruktúry; nakladanie s právami DV

Výsledkom výskumných činností môže byť vznik rôznych druhov práv DV:

- patenty;
- priemyselný dizajn;
- obchodné značky;
- obchodné tajomstvá; a
- autorské práva (práva autorov).

Nakladanie s právami DV je predovšetkým vecou zmluvného dojednanja medzi VO/CNIC a inými subjektmi, ako sú ich zamestnanci, dodávatelia, súkromné spoločnosti (start-up, spin-off podniky atď.). Hĺbková analýza s nakladaním práv DV nie je predmetom tejto metodiky.

Z pohľadu štátnej pomoci je potrebné, aby sa VO/výskumné infraštruktúry a CNIC s využitím verejne

²³⁴ Pozrite rozsudok Všeobecného súdu z 20. septembra 2011, Regione autonoma della Sardegna a iní/Komisia, veci T-394/08, T-408/08, T-453/08 a T-454/08, body 310-312, odkaz: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=683D7899118EA74CFD245F2955A601A3?text=&docid=109821&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=58577>

²³⁵ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A02013R1407-20200727>

²³⁶ ods. 8, bod 2 zákona o štátnej pomoci

financovanej výskumnej infraštruktúry pri zapájaní sa do hospodárskej/výskumnej spolupráce s podnikmi, nestali poskytovateľom nepriamej pomoci poskytnutím dodatočnej výhody z verejného financovania svojim partnerom. Na tento účel sa Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie zaoberá problematikou **zmluvného výskumu a služieb a efektívnej spolupráce**, ako je podrobnejšie uvedené v časti 5.1.2 tejto metodiky.

Na začiatku však Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie²³⁷ stanovuje, že **činnosti spojené s prenosom poznatkov**, ako sú výskumná spolupráca, poradenstvo, udeľovanie licencií, tvorba spin-off podnikov, publikácia a mobilita výskumníkov, ktoré môžu zahŕňať nielen vedecké a technologické poznatky, ale aj poznatky o využití normy a predpisy a metódy organizačnej inovácie, ako aj riadenie znalostí súvisiacich s identifikáciou, získavaním, ochranou, obranou a využívaním nehmotných aktív sa **všetky považujú za nehospodárske činnosti** za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:

- sú vykonávané VO alebo výskumnou infraštruktúrou alebo spoločne alebo v mene iných takýchto subjektov;
- všetky zisky z týchto činností sa opätovne investujú do primárnych činností VO/výskumnej infraštruktúry;
- zodpovedajúce služby môžu byť zadané tretím stranám prostredníctvom otvoreného výberového konania, čím nie je dotknuté postavenie týchto činností prenosu znalostí ako nehospodárskych činností.

Okrem toho Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie stanovuje, že ak sa výskumná infraštruktúra využíva na vykonávanie **zmluvného výskumu alebo poskytovanie výskumných služieb podnikom**, zvyčajne sa podniku nepostúpi žiadna štátna pomoc, ak VO dostane za svoje služby primeranú odmenu, najmä ak je splnená aspoň jedna z týchto podmienok:

- VO poskytuje svoju výskumnú službu alebo zmluvný výskum za trhovú cenu (ak je projekt nový a jedinečný, poskytnutý podniku prvýkrát a v skúšobnej dobe a je možné preukázať, že preň ešte neexistuje trh, cena sa zvyčajne považuje za trhovú cenu); alebo
- ak nie je k dispozícii trhovú cenu, výskumná služba alebo zmluvný prieskum sa poskytuje za cenu, ktorá buď:
 - (i) odráža úplné náklady na službu a uplatňuje maržu bežne používanú v sektore, alebo
 - (ii) je výsledkom nezávislých (nepreferenčných, štandardných) rokovaní, keď VO rokuje s cieľom získať maximálny hospodársky úžitok v momente uzavretia zmluvy a cena pokrýva aspoň jej marginálne náklady.

Ak práva duševného vlastníctva zostanú (prostredníctvom vlastníctva alebo licencie) VO alebo výskumným infraštruktúram, ich trhovú hodnotu sa môže odpočítavať od ceny splatnej za príslušné služby.

Pokiaľ ide o **projekty efektívnej spolupráce**, Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie stanovuje, že v prípade, že sa tieto uskutočňujú medzi VO/výskumnou infraštruktúrou a podnikmi, je potrebné vyhnúť sa poskytovaniu nepriamej štátnej pomoci splnením **aspoň jednej z určitých podmienok** (napr. zúčastnené podniky znášajú všetky náklady na projekt; úplný zoznam uvedených podmienok nájdete v časti 5.1.2 tejto metodiky).

Na účely posledného spôsobu sa kompenzácia považuje za ekvivalentnú trhovej cene, ak je dodržaná jedna z nasledujúcich podmienok:

- výška kompenzácie bola stanovená otvoreným, transparentným a nediskriminačným súťažným postupom predaja;
- kompenzácia je vyhodnotená ako trhovú cenu nezávislým znalcom;
- kompenzácia je výsledkom nezávislých (nepreferenčných, štandardných) rokovaní, keď VO/výskumná infraštruktúra rokuje s cieľom získať maximálny ekonomický prospech v

²³⁷ Bod 20 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

momente uzatvorenia zmluvy;

- v prípadoch, keď zmluva o spolupráci poskytuje partnerskému podniku predkupné právo, pokiaľ ide o práva DV vytvorené spolupracujúcimi VO/výskumnou infraštruktúrou, ak si tieto subjekty uplatňujú vzájomné právo žiadať od tretích strán hospodársky výhodnejšie ponuky.

5.1.6. Dôkaz o oddelení hospodárskych od nehospodárskych činností príjemcu; predchádzanie akémukoľvek krížovému dotovaniu hospodárskych a nehospodárskych činností. Meranie zvýšeného podielu hospodárskych činností v porovnaní so situáciou plánovanou v čase poskytnutia pomoci

Ako je uvedené v ods. d) časti 2.1 tejto metodiky môžu byť činnosti VO **nehospodárskeho** (hlavné činnosti VO, ako je základný výskum, prenos poznatkov a pod.) alebo **hospodárskeho charakteru** (prenájom zariadení, zmluvný výskum a pod.). VO môže vykonávať oba typy týchto činností súčasne. V tomto prípade ich však VO musí jasne účtovne oddeliť, t. j. ich náklady, financovanie a výnosy, aby sa účinne **zabránilo krížovej dotácii hospodárskej činnosti**.

Verejné financovanie výskumnej infraštruktúry, ktorá má v úmysle vykonávať hospodárske činnosti, vo všeobecnosti podlieha pravidlám štátnej pomoci. Ak sú však uvedené hospodárske činnosti/využívanie výskumnej infraštruktúry **čisto vedľajšie**, verejné financovanie takýchto vedľajších hospodárskych činností nemusí spadať pod pravidlá štátnej pomoci *ako celok*.²³⁸

V súlade so súčasným prístupom Komisie EÚ, aby sa hospodárske činnosti VO považovali za čisto vedľajšie, musia byť **kumulatívne** splnené dve podmienky:

- hospodárske činnosti priamo súvisia a sú nevyhnutné pre prevádzku výskumnej infraštruktúry alebo sú vnútorne spojené s jej hlavným nehospodárskym využitím, t. j. hospodárske činnosti spotrebúvajú **rovnaké vstupy** ako primárne nehospodárske činnosti, napríklad materiál, vybavenie, práca alebo fixný kapitál;
- vedľajšie hospodárske činnosti sú rozsahom obmedzené a kapacita pridelená každý rok takýmto činnostiam **nepresahuje 20 %** celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry.

Podľa ods. 2 článok 26 GBER, ak výskumná infraštruktúra vykonáva hospodárske aj nehospodárske činnosti, financovanie, náklady a výnosy každého druhu činnosti sa účtujú samostatne na základe dôsledne uplatňovaných a objektívne opodstatnených **zásad účtovania nákladov**.

Vyššie uvedené zásady a usmernenia o oddelení hospodárskych a nehospodárskych činností VO z pohľadu štátnej pomoci platia aj v prípadoch, keď podiel hospodárskych činností VO **presahuje 20 %** celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry. Účtovné a daňové dôsledky prekročenia 20 % prahovej hodnoty sú posúdené v častiach 5.4 až 5.5 tejto metodiky.

Význam oddelenia nehospodárskych od hospodárskych činností VO je podmienený požiadavkou vyhnúť sa krížovej dotácii hospodárskych činností. Keď VO financuje svoje hlavné činnosti komercializáciou svojich výskumných činností, získa status podniku. Súčasné právne predpisy štátnej pomoci stanovujú **rôzne úrovne intenzity** verejného financovania projektov v oblasti výskumu a vývoja, a to **(i)** do výšky 100 % oprávnených nákladov – na nehospodárske činnosti²³⁹ a **(ii)** do výšky 50 % počiatočných investičných nákladov - na hospodárske činnosti²⁴⁰ VO.²⁴¹

²³⁸ Bod 207 Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc

²³⁹ napr. čl. 26 GBER

²⁴⁰ napr. čl. 26 GBER

²⁴¹ Stratégia financovania EFRR, ESF+, KF, FST a ENRAF na programové obdobie 2021 – 2027 - táto stratégia určuje jednotné pravidlá a limity pre riadiace orgány/sprostredkovateľské orgány pre poskytovanie finančných zdrojov prijímateľom v rámci projektov spolufinancovaných z EFRR, ESF+, KF, FST a ENRAF. Zdroj: <https://www.mfsr.sk/sk/financne-vztahy-eu/povstupove-fondy-eu/programove-obdobie-2021-2027/strategia-financovania-efrr-esf-kf-fst-enraf-programove-obdobie-2021-2027/strategia-financovania-efrr-esf-kf-fst-enraf-programove-obdobie-2021-2027-verzia-1.0/>, názov dokumentu: „Vlastný materiál“, strana 6

Na základe informácií získaných od UPJŠ je v nasledujúcej tabuľke uvedený zoznam zamýšľaných projektov, ktoré majú **univerzity a CNIC** realizovať, ako aj plánovaný podiel hospodárskych a nehospodárskych činností v rámci týchto projektov.

Tabuľka č. 3 Zamýšľané projekty univerzít a/alebo CNIC

č.	Projekt	Účel verejného financovania	Nehospodárske činnosti	Hospodárske činnosti	Podiel hospodárskych činností	Štátna pomoc (áno/nie)
1	Areál „UPJŠ“ (Park Angelinum)	Obstaranie budovy a jej ďalšia obnova; obstaranie vybavenia pre laboratória	- vzdelávacie činnosti (verejné vzdelávanie) - nezávislý výskum (vrátane efektívnej spolupráce)	- zmluvný výskum	do 20 % (vedľajšieho charakteru)	nie
2	Areál „Campus Medická“	Výstavba novej budovy SO.01 Príprava územia, rekonštrukcia budov SO.02 Internát Medická 4, rekonštrukcia SO.03 Internát	- rozsiahle šírenie výsledkov výskumu na neexkluzívnom a nediskriminačnom základe (napr. výučba, otvorené publikácie a softvér atď.) - činnosti súvisiace s prenosom poznatkov (napr. udeľovanie licencií, zakladanie spin-off podnikov) ²⁴²			
		Medická 6, rekonštrukcia	- využitie kongresovej sály na vzdelávacie aktivity - knižnica a coworkingový priestor - jedáleň - tenisová hala - parkovisko			
		SO.04 Výstavba novej budovy		- prenájom časti podlahovej plochy novej budovy súkromným firmám - start-up inkubátor; - čiastočný prenájom kongresovej sály tretím osobám (na konferencie, atď.) - čiastočný prenájom laboratórií a zariadení tretím stranám	vo väčšine prípadov viac ako 20 %	áno

²⁴² Za podmienky, že všetky zisky z týchto činností sa reinvestujú do primárnych činností VO alebo výskumnej infraštruktúry, písm. b) bod. 20 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

		SO.05 Coworkingové centrum - knižnica, coworkingové priestory (výstavba novej budovy)		—	do 20 % (vedľajšieho charakteru)	nie
		SO.06 Viacúčelový areál s bazénom (výstavba novostavby)				
		SO.07 Jedáleň, tenisová hala (výstavba novej budovy)				
		SO.08 Vonkajšie športové ihrisko (vonkajšie plochy) ²⁴³				
3	Areál TUKE	Rekonštrukcia existujúcej budovy; výstavba 2 nových pavilónov		- zmluvný výskum	do 20 % (vedľajšieho charakteru)	nie
4	Cassovia Discovery park	Obstaranie technológií pre laboratória	—	- prenájom budovy od súkromného sektora	100 % hospodárskych činností	áno
5	Areál UVLF	Výstavba nového zdravotného strediska; rekonštrukcia	- vzdelávacie činnosti (verejné vzdelávanie) - nezávislý výskum (vrátane efektívnej	- zmluvný výskum	do 20 % (vedľajšieho charakteru))	nie

		pavilónu LBMI	- spolupráce) - rozsiahle šírenie výsledkov výskumu na neexkluzívnom a nediskriminačnom základe (napr. otvorené publikácie a softvér atď.) - činnosti prenosu poznatkov ²⁴⁴			
--	--	---------------	--	--	--	--

Vzhľadom na vyššie uvedenú tabuľku, v rámci všetkých projektov (okrem Cassovia Discovery parku, kde budú činnosti čisto hospodárskeho charakteru) sú univerzity a CNIC²⁴⁵ povinné preukázať správnosť oddelenia svojich činností. V určitých prípadoch však dôjde k prekročeniu 20 % prahovej hodnoty, čo povedie nielen k zníženiu možného verejného financovania, ale aj k špecifickým dôsledkom súvisiacim s mechanizmom spätného vymáhania, ako je podrobne opísané v **úlohe 5** tejto metodiky.

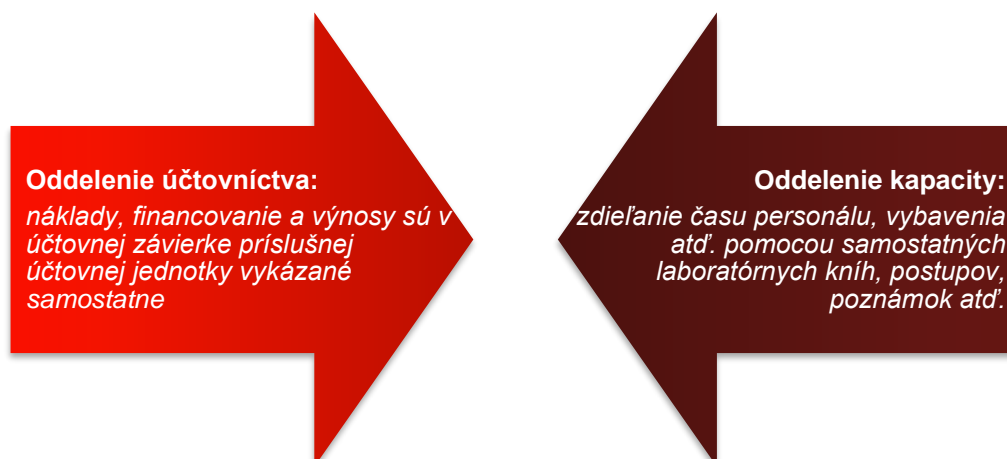
V prípade, že hospodárske činnosti prekračujú a neprekračujú 20 % prahovú hodnotu, „účtovné oddelenie“ bude zahŕňať **dva kľúčové prvky nižšie**:

²⁴³ Mesto Košice bude s najväčšou pravdepodobnosťou vystupovať ako žiadateľ (mimo pôsobnosti tejto metodiky)

²⁴⁴ Za podmienky, že všetky zisky z týchto činností sa reinvestujú do primárnych činností VO alebo výskumnej infraštruktúry, písm. b) bod. 20 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁴⁵ Na účely tejto metodiky predpokladáme, že CNIC si zachová štatút VO podľa legislatívy Slovenskej republiky

Schéma č. 1. Kľúčové prvky oddelenia hospodárskych a nehospodárskych činností VO

Tento prístup potvrdzuje aj prax Komisie EÚ, okrem iného v schéme R&D „Pokyny na podporu oblastí výskumu, vývoja a inovácií“, N 667/2007 (Nemecko)²⁴⁶, kde Komisia poznamenala, že „V prvom rade budú VO povinné oznámiť, či vykonávajú hospodárske aj nehospodárske činnosti. Po druhé, musia poskytnúť zodpovedajúce potvrdenie od nemeckých daňových orgánov. Ak VO vykonáva oba druhy činností, musí poskytnúť dôkaz, že obe činnosti sú jasne oddelené. V tejto súvislosti je potrebné predložiť podrobný a overiteľný **plán pracovného času a nákladov**, ktorý jednoznačne rozlišuje medzi hospodárskymi a nehospodárskymi činnosťami. Okrem toho VO preukážu riadne oddelenie uvedených činností vo svojich **ročných finančných výkazoch**. Takéto dôkazy bude musieť potvrdiť nezávislý oprávnený účtovník/daňový pracovník alebo iný audítor schválený nemeckými orgánmi“.

Vzhľadom na vyššie uvedené budú VO a CNIC povinné merať pomer hospodárskych činností voči nehospodárskym činnosťam, a to **počas ekonomickej životnosti projektu** (na základe všeobecne uznávaných účtovných zásad). Táto povinnosť sa vyžaduje, aby sa predišlo zvýšeniu podielu hospodárskych činností v porovnaní so situáciou predpokladanou v čase poskytnutia pomoci, pretože by to znamenalo, že zvýšená časť hospodárskych činností je nezákonne financovaná z verejných finančných zdrojov. Uvedené meranie sa uskutoční na úrovni príslušného subjektu (ako je definované v časti 5.2.1 tejto metodiky), pričom sa zohľadnia príslušné účtovné predpisy a zásady (ako je definované v časti 5.4.1 tejto metodiky).

5.1.7. Využitie výskumnej infraštruktúry s prihliadnutím na dobu odpisovania aktív a obdobie po úplnom odpísaní aktív

Spravidla sa monitorovanie využívania výskumnej infraštruktúry vykonáva počas obdobia **ekonomickej životnosti** majetku. Ekonomická životnosť zodpovedá dobe účtovných odpisov výskumnej infraštruktúry,²⁴⁷ to znamená dobe **účtovného odpisovania** výskumnej infraštruktúry a vybavenia zakúpeného a zaplateného podľa príslušnej dohody o poskytnutej pomoci,²⁴⁸ vypočítanej na základe všeobecne uznávaných účtovných zásad. Doba daňového odpisovania majetku sa nezohľadňuje.

²⁴⁶ Stanovisko Európskej komisie vyjadrené v tomto prípade nie je povinné implementovať a treba ho považovať skôr za príklad prístupu Európskej komisie alebo za zdroj inšpirácie pre formalizáciu dokumentov zo strany univerzít /CNIC

²⁴⁷ Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry (verzia 2.0, zo dňa 12. februára 2020), podods. 2 ods. 4.2.2, strana 18 a podods. 2 ods. 4.4.1 str. 22, odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf; Metodika vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností (verzia 1.0.), podods. 3 ods. 3.1. str. 4, odkaz: <https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf>; Metodické usmernenie – Prípady nepodliehajúce pravidlám v oblasti štátnej pomoci, str. 9, odkaz: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1707_1nehospodarska-cinnost_aktualizacia-marec-2022.pdf?csrt=16233007173511940634

²⁴⁸ Ak je zákonom stanovená doba účtovného odpisovania kratšia ako obdobie monitorovania stanovené v zmluve o grante, berú sa do úvahy podmienky zmluvy o grante.

Majetok, ktorý je úplne odpísaný alebo je vyradený z evidencie majetku, nie je predmetom monitorovania.²⁴⁹ Pre úplnosť uvádzame, že v súlade s odpoveďami Komisie EÚ príjemca pomoci nemôže použiť zrýchlené²⁵⁰ odpisy.²⁵¹

Celková doba ekonomickej životnosti majetku by mala byť stanovená individuálne podľa účtovných odpisových skupín v súlade s **(i)** účtovnými zásadami a odpisovým plánom a **(ii)** slovenskou legislatívou - Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o dani z príjmov**“) a zákon č. 431/2002 o účtovníctve Z. z. v platnom znení.

5.1.8. Vplyv na obchod a hospodársku súťaž, narušenie trhu, pozitívne vs. negatívne dopady

Verejná podpora pre podniky predstavuje štátnu pomoc len vtedy, ak **(i)** narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže zvýhodňovaním určitých podnikov alebo výroby určitého tovaru a iba pokiaľ **(ii)** ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.²⁵²

Naplnenie týchto kritérií za častokrát **posudzuje spoločne**,²⁵³ keďže sa spravidla považujú za neoddeliteľne spojené.²⁵⁴ Tieto podmienky sú splnené, ak pomoc posilňuje postavenie podniku v porovnaní s inými podnikmi v rámci EÚ.²⁵⁵

Obidve podmienky Komisia EÚ a Súdny dvor vykladajú extenzívne. Na ich splnenie stačí aj **potenciálne narušenie** hospodárskej súťaže a obchodu medzi členskými štátmi, pričom toto narušenie nemusí byť ani výrazné.²⁵⁶

a) *Narušenie hospodárskej súťaže*

Opatrenie poskytnuté štátom sa považuje za opatrenie narúšajúce hospodársku súťaž alebo hroziace narušením hospodárskej súťaže, ak sa ním môže zlepšiť konkurenčné postavenie príjemcu v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťaží. Narušenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa vo všeobecnosti pokladá za existujúce vtedy, keď štát poskytne finančnú výhodu podniku v liberalizovanom odvetví, v ktorom **existuje alebo môže existovať hospodárska súťaž**.²⁵⁷

Možné narušenie hospodárskej súťaže je v monopolizovaných odvetviach²⁵⁸ **vylúčené**, ak sú splnené určité kumulatívne podmienky (t. j. služba podlieha zákonnému monopolu,²⁵⁹ služba nie je v konkurencii s inými službami atď.).

²⁴⁹ strana 11 Metodiky vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností (Operačný program Výskum a inovácie 2014-2020, verzia 1.0) odkaz: <https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf>

²⁵⁰ ods. 28 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/595/20221208#paragraf-28>

²⁵¹ strana 18 Metodiky preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry (Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014-2020, verzia 2.0 od 12.02.2020): odkaz https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

²⁵² ods. 1 čl. 107 ZFEÚ

²⁵³ Rozsudok Všeobecného súdu z 15. júna 2000. Alzetta, spojené veci T-298/97: „Pokiaľ ide o štátnu pomoc, podmienky, za ktorých sa uskutočňuje obchod medzi členskými štátmi a narúša hospodárska súťaž, sú vo všeobecnosti neoddeliteľne spojené.“, dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61997TJ0298&from=sk>

²⁵⁴ bod 186 Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc

²⁵⁵ Rozsudok Všeobecného súdu zo 17. septembra 1980 vo veci Philip Morris Holland BV 730/79, dostupný online <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61979CJ0730&from=sk>

²⁵⁶ Cangárová, K. (2020). Právo štátnej pomoci. Bratislava, C.H.Beck. 2020. s. 488 ISBN 978 808 960 3893

²⁵⁷ bod 187 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁵⁸ Cangárová, K. (2020). Právo štátnej pomoci. Bratislava, C.H.Beck. 2020. s. 488 ISBN 978 808 960 3893

²⁵⁹ *Zákonný monopol existuje vtedy, keď je daná služba vyhradená zákonom alebo regulačnými opatreniami výhradnému poskytovateľovi, pričom akýkoľvek iný subjekt má jednoznačne zakázané poskytovať túto službu. Samotná skutočnosť, že poskytovaním služby vo verejnom záujme je poverený konkrétny podnik, však neznamená, že tento podnik má zákonný monopol.* Zdroj: Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc, ako sa uvádza v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie (2016/C262/01), dostupné na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN)

Podľa Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc môže verejná podpora narušiť hospodársku súťaž, pričom stačí, ak podniku pomoc umožní udržať si silnejšie konkurenčné postavenie, než aké by mal, **keby sa pomoc neposkytla**. V tejto súvislosti na to, aby sa pomoc považovala za narušajúcu hospodársku súťaž, zvyčajne postačuje, že pomoc poskytuje príjemcovi výhodu²⁶⁰ tým, že ho oslobodzuje od nákladov, ktoré by inak musel znášať v rámci svojho každodenného podnikania²⁶¹. Definícia štátnej pomoci nevyžaduje, aby narušenie hospodárskej súťaže bolo významné alebo značné. Samotná skutočnosť, že výška pomoci je nízka alebo že podnik, ktorý je príjemcom, je malý, nevyklučuje narušenie hospodárskej súťaže alebo hrozbu narušenia hospodárskej súťaže sama o sebe nevyklučuje narušenie hospodárskej súťaže alebo jeho hrozbu narušenia hospodárskej súťaže, pokiaľ však pravdepodobnosť tohto narušenia nie je len hypotetická²⁶².

b) Vplyv na obchod

Nie je potrebné určiť, či má pomoc skutočný vplyv na obchod medzi členskými štátmi, ale len to, či môže **mať vplyv** na tento obchod. Súdy EÚ v prvom rade rozhodli, že ak finančná pomoc priznaná štátom **posilňuje** postavenie podniku v porovnaní s inými podnikmi, ktoré si konkurujú v obchode v rámci EÚ, tento obchod sa musí považovať za ovplyvnený pomocou²⁶³.

V zmysle zdôvodnenia Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc²⁶⁴ možno podporu z verejných zdrojov pokladať za podporu, ktorá môže mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi aj vtedy, keď sa príjemca priamo nepodieľa na cezhraničnom obchode. Dotácia môže napríklad subjektom v inom členskom štáte sťažiť vstupy na trh tým, že zachová alebo zvýši miestnu ponuku.

Pri určovaní vplyvu na obchod nie je nevyhnutné definovať trh alebo podrobne skúmať vplyv opatrenia na konkurenčné postavenie príjemcu a jeho konkurentov.²⁶⁵ Vplyv na obchod medzi členskými štátmi však **nemôže** byť čisto predpokladaný. Je potrebné určiť, prečo opatrenie narúša hospodársku súťaž prípadne hrozí jej narušením a prečo na základe jeho predvídateľných účinkov môže mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi. Komisia už vo viacerých rozhodnutiach dospela k záveru, že vzhľadom na osobitné okolnosti prípadov malo opatrenie iba lokálny charakter, takže neovplyvnilo obchod²⁶⁶ medzi členskými štátmi²⁶⁷.

Na základe metodického usmernenia Protimonopolného úradu SR je potrebné preukázať **lokálny charakter** opatrenia a mať k **dispozícii dokumentáciu, ktorá ho potvrdzuje** napr. vo forme

²⁶⁰ *Pokiaľ ide o existenciu výhody, podľa ustálenej judikatúry je pojem pomoci všeobecnejší ako pojem dotácie. Zahŕňa nielen pozitívne výhody, ale aj opatrenia, ktoré v rôznych formách zmiernujú poplatky, ktoré sú bežne zahrnuté v rozpočte podniku, a ktoré bez toho, aby išlo o dotácie v presnom zmysle slova, majú podobný charakter a majú rovnaký účinok.* Zdroj: Rozsudok súdu z 3. marca 2005, Wolfgang Heiser, vec C-172/03, dostupný na:

<https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=55033&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=303732>

²⁶¹ bod 189 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁶² bod 189 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁶³ bod 189 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁶⁴ bod 190 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁶⁵ bod 191 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁶⁶ *Niektoré príklady takýchto prípadov sú: športové a rekreačné zariadenia slúžiace prevažne miestnemu publiku a je nepravdepodobné, že by prilákali zákazníkov alebo investície z iných členských štátov; kultúrne podujatia a subjekty vykonávajúce hospodárske činnosti, ktoré však pravdepodobne neodlákajú používateľov alebo návštevníkov od podobných ponúk v iných členských štátoch; nemocnice a iné zdravotnícke zariadenia poskytujúce zvyčajný rozsah lekárskeho služieb zameraných na miestne obyvateľstvo a je nepravdepodobné, že by prilákali zákazníkov alebo investície z iných členských štátov; spravodajské médiá a/alebo kultúrne produkty, ktoré majú z jazykových a geografických dôvodov miestne obmedzené publikum; konferenčné centrum, kde je skutočne nepravdepodobné, že jeho umiestnenie a potenciálny vplyv pomoci na ceny odkloní používateľov od iných centier v iných členských štátoch; informačná a sieťová platforma na priame riešenie problémov nezamestnanosti a sociálnych konfliktov vo vopred vymedzenej a veľmi malej miestnej oblasti; malé letiská alebo prístavy, ktoré slúžia prevažne miestnym používateľom, čím sa obmedzuje hospodárska súťaž o ponúkané služby na miestnej úrovni a ktorých vplyv na cezhraničné investície je skutočne len okrajový; financovanie určitých lanoviek (a najmä lyžiarskych vlekov) v oblastiach s malým počtom zariadení a obmedzenými možnosťami cestovného ruchu.*

²⁶⁷ bod 196 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

štatistických údajov, prieskumov trhu, podkladov týkajúcich sa existujúcich zariadení, analýzou, vyhláseniami žiadateľa a inými relevantnými dokumentmi. V prípade, ak nebude možné preukázať lokálny charakter, je potrebné postupovať v súlade s pravidlami pre poskytovanie štátnej pomoci/de minimis pomoci.²⁶⁸

c) *Externality a šírenie poznatkov*

Opatrenie štátnej pomoci musí byť zamerané na situáciu, v ktorej môže pomoc priniesť dôležitý rozvoj, ktorý samotný trh dosiahnuť nemôže²⁶⁹. Pri posudzovaní zlučiteľnosti pomoci ide v zásade o vyváženie jej negatívnych vplyvov na obchod a hospodársku súťaž na spoločnom trhu s jej pozitívnymi účinkami v zmysle príspevku k dosiahnutiu presne vymedzených cieľov spoločného záujmu²⁷⁰.

Výhoda v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ je každá ekonomická výhoda, ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok, teda bez zásahu štátu. Relevantný je len **vplyv opatrenia** na podnik, a nie príčina alebo cieľ štátneho zásahu. Vždy, keď sa finančná situácia podniku zlepšuje v dôsledku zásahu štátu za podmienok odlišných od bežných trhových podmienok, existuje výhoda. Na posúdenie tejto skutočnosti by sa mala porovnať finančná situácia podniku po opatrení s jeho finančnou situáciou, ak by sa opatrenie neprijalo. Keďže je dôležitý iba vplyv opatrenia na podnik, je irelevantné, či je výhoda pre podnik povinná, keďže sa jej nemohol vyhnúť alebo ju odmietnuť²⁷¹.

Presná forma opatrenia je tiež irelevantná pri určovaní, či poskytuje podniku hospodársku výhodu. Pre pojem štátna pomoc nie je relevantné len poskytovanie pozitívnych hospodárskych výhod, ale výhodou môže byť aj oslobodenie od ekonomickej záťaže.

Môžu nastať okolnosti, za ktorých môžu členské štáty preukázať, že trhy neprinášajú efektívny výsledok. Vo všeobecnosti každé zlyhanie trhu musí byť významné, aby štátna pomoc zvýšila efektívnosť. Na identifikáciu vplyvu štátnej pomoci na efektívnosť je preto potrebná analýza prítomnosti a rozsahu zlyhaní trhu. Zlyhanie trhu môžu mať rôzne formy a mať rôzny pôvod a vlastnosti. Jedným z najčastejších zdrojov zlyhanie trhu sú **externality**. Externality²⁷² vznikajú tam, kde účastníci trhu neinternalizujú celý benefit alebo náklady na svoje konanie z dôvodu neúplných vlastníckych práv.²⁷³

Pozitívne externality alebo **šírenie poznatkov** sa považujú za jeden z dôvodov (vzhľadom na dostupné výskumné kapacity), prečo zlyhanie trhu môžu byť prekážkou dosiahnutia optimálneho výstupu a môžu viesť k neefektívnemu výsledku.²⁷⁴

Existuje mnoho spôsobov, ako identifikovať **zlyhanie trhu**. V niektorých prípadoch môžu byť kvantifikovateľné. Napríklad členské štáty môžu byť niekedy schopné poskytnúť ekonometrické odhady poznatkov alebo environmentálneho **šírenia**.²⁷⁵

Pri hodnotení pozitívnych a negatívnych vplyvov je pravdepodobnejšie, že Komisia EÚ zaujme pozitívny

²⁶⁸ Zdroj: Metodické usmernenie - Prípady nepodliehajúce pravidlám v oblasti štátnej pomoci, dostupné online:

https://www.antimon.gov.sk/data/files/1707_1nehospodarska-cinnost_aktualizacia-marec-2022.pdf?csrt=1014183431228533526

²⁶⁹ bod 59 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁷⁰ ods. 9 Spoločných zásad ekonomického hodnotenia zlučiteľnosti štátnej pomoci podľa článku 87 ods. 3 (článok 107), dostupné na: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/economic_assessment_en.pdf

²⁷¹ bod 67 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

²⁷² *Príkladom činnosti s pozitívnou externalitou je výskum a vývoj (R&D). Keď sú firmy schopné efektívne patentovať výsledky svojho výskumu, je menej pravdepodobné, že budú uznané pozitívne externality. Naopak, ak firmy nie sú schopné privlastniť si plný úžitok zo svojich výdavkov na R&D, môžu investovať do R&D na úrovni, ktorá nie je optimálna pre celkový blahobyt.* Zdroj: Spoločné zásady ekonomického hodnotenia zlučiteľnosti štátnej pomoci podľa článku 87 ods. 3, dostupné online: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/economic_assessment_en.pdf

²⁷³ Spoločné zásady ekonomického hodnotenia zlučiteľnosti štátnej pomoci podľa článku 87 ods. 3, dostupné online: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/economic_assessment_en.pdf

²⁷⁴ bod 61 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁷⁵ Spoločné zásady ekonomického hodnotenia zlučiteľnosti štátnej pomoci podľa článku 87 ods. 3, dostupné online: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/economic_assessment_en.pdf

postoj, ak napríklad:²⁷⁶

- pozitívne vplyvy sú takmer isté (napr. podľa návrhu pomoci), zatiaľ čo negatívne vplyvy sú menej pravdepodobné;
- pomoc je potrebná na vytvorenie pozitívnych vplyvov, ktoré sú veľmi významné (a výrazne preyšujú výšku pomoci), z ktorých majú úžitok mnohé členské štáty a ktoré preukázali strategický význam pre spoločný európsky záujem;
- Pomoc je dobre cieleňá a výhody sa nachádzajú v zaostalých regiónoch alebo sa poskytujú sociálne znevýhodneným skupinám a Komisia zistila, že pomoc je obmedzená na čisté dodatočné náklady na kompenzáciu sociálnych/regiónálnych nevýhod;
- pomoc vedie k dôležitým pozitívnym šíreniam na trhy s výrobkami inými ako sú príslušné trhy s výrobkami, takže konkurenti a spotrebitelia na týchto trhoch môžu mať z tohto šírenia tiež prospech;
- pomoc výrazne nenaruša riadne fungovanie vnútorného trhu a nevytvára výrazné rozdiely medzi podnikmi so sídlom v rôznych členských štátoch a/alebo v mieste výrobných faktorov v rámci EÚ;
- pomoc má za následok jasné pozitívne vplyvy na občanov, a to aj z dlhodobého hľadiska, zatiaľ čo negatívne vplyvy sú obmedzené a výrazne nenarušajú hospodársku súťaž.

5.2. Technické usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci

5.2.1. Zabezpečovanie výpočtu kapacity výskumnej infraštruktúry využívanej na hospodárske a nehospodárske činnosti

V záujme zavedenia správneho systému oddelenia nehospodárskych a hospodárskych činností VO a v dôsledku toho, aby nedochádzalo ku krížovej dotácii hospodárskych činností, je VO povinná zaviesť mechanizmus výpočtu kapacity výskumnej infraštruktúry.

Ako je uvedené v ods. c) časť 2.1 tejto metodiky, výskumná infraštruktúra zahŕňa zariadenia a zdroje na vykonávanie výskumných činností. Neexistuje žiadny výhradný zoznam výskumnej infraštruktúry navrhnutý/schválený Komisiou alebo slovenskou legislatívou. Z praktického hľadiska však výskumná infraštruktúra zvyčajne zahŕňa **budovy (areály)** a **vedecké zariadenia**. Okrem toho slovenská legislatíva nariaďuje zaradiť **zamestnancov** vykonávajúcich R&D do kategórie výskumnej infraštruktúry (vrátane odborných a servisných pracovníkov).²⁷⁷

Vzhľadom na charakter zamýšľaných projektov univerzít a CNIC²⁷⁸ budú za **klúčové prvky** výskumnej infraštruktúry na účely tejto metodiky považované budovy, zariadenie a výskumný personál.

a) Určenie príslušného subjektu

²⁷⁶ Spoločné zásady ekonomického hodnotenia zlučiteľnosti štátnej pomoci podľa článku 87 ods. 3, dostupné online: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/economic_assessment_en.pdf

²⁷⁷ Zákon č. 172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/172/20220601>

²⁷⁸ Pozrite, prosím, tabuľku v časti 5.1.6 tejto metodiky

Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie stanovuje požiadavku, podľa ktorej sa oddelenie hospodárskych a nehospodárskych činností VO uskutoční na úrovni príslušného subjektu.²⁷⁹

Súčasná legislatíva EÚ v oblasti štátnej pomoci, ako aj legislatíva Slovenskej republiky neustanovujú definíciu príslušného subjektu. Ako je však uvedené v ods. d) časti 2.1 tejto metodiky, možno podľa dostupných stanovísk Komisie definovať príslušný subjekt ako individuálny subjekt (napr. laboratórium alebo oddelenie), ktorý s organizačnou štruktúrou, kapitálom, materiálom a pracovnou silou, ktorú skutočne má k dispozícii, **možol sám vykonávať príslušnú činnosť**²⁸⁰. To znamená, že príslušný subjekt je ten, ktorého vstupy (napr. personál, vybavenie atď.) **možno použiť alebo sa použijú na hospodárske aj nehospodárske činnosti**.

Univerzity a CNIC by teda mali samostatne identifikovať svoje príslušné subjekty, zohľadňujúc povahu zamýšľaných projektov, funkcie samostatných jednotiek univerzít a CNIC, ako aj štruktúru činností takýchto jednotiek²⁸¹. Okrem toho univerzity a CNIC zodpovedajú za zdôvodnenie správnosti spôsobu identifikácie príslušných subjektov.

Sme toho názoru, že ekosystém CNIC zahŕňa nasledujúce kľúčové prvky:

- **univerzity** – nemožno ich považovať za príslušné subjekty vzhľadom na ich veľkosť a množstvo oddelení vykonávajúcich rôzne typy výskumných činností, ktoré nie sú vzájomne zameniteľné;
- **CNIC** ako združenie právnických osôb - vo všeobecnosti nemožno považovať za jeden príslušný subjekt, keďže má v úmysle vykonávať riadiace funkcie v súvislosti s niektorými činnosťami univerzít a centier;
- **sedem centier** prepojených na špecifické oblasti výskumu, ktoré nemajú samostatnú právnu subjektivitu, a to (ďalej spoločne len „**centrá**“ a každé samostatne „**centrum**“):
 - Centrum interdisciplinárnych biovied („**CIB**“);
 - Centrum progresívnych materiálov („**CPM**“);
 - Centrum biomedicínskeho inžinierstva („**CBE**“);
 - Centrum translačnej medicíny („**CTM**“);
 - Centrum zelených a digitálnych technológií („**CGDT**“)
 - Centrum výskumu vodíkových technológií („**CHT**“);
 - Centrum pre kvantové a informačné technológie („**CQIT**“),

možno potenciálne považovať za príslušné subjekty, berúc do úvahy, že každé centrum samostatne vykonáva špecifický typ činností;

- **laboratória** – možno ich potenciálne považovať za príslušné subjekty, zohľadňujúc, že každé laboratórium vykonáva špecifický typ činností samostatne.

Vzhľadom na charakter zamýšľaných projektov univerzít a CNIC sme názoru, že väčšina uvedených projektov bude prepojená s konkrétnymi centrami a niektoré projekty budú zahŕňať viacero centier. To znamená, že rôzne projekty v oblasti výskumu a vývoja sa plánujú realizovať väčšinou **na úrovni centier**, pričom každé zahŕňa niekoľko laboratórií.

²⁷⁹ bod 21 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁸⁰ Príklad konzultácie: Základný súbor otázok Českej republiky pre oblasť VVal (<https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/breznova-cast-odpovedi-evropske-komise-k-otazkam-ve-veci>, <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/zarijove-odpovedi-evropske-komise-dg-competition-k-otazkam>); Strategické hodnotenie bulharských centier kompetencií a centier excelentnosti a odporúčania pre ich budúci rozvoj, Európska komisia, 2021, odkaz: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/strategic-evaluation-of-the-bulgarian-centres-of-competence-and-centres-of-excellence, strana 60

²⁸¹ Príklad: „...ak jeden inštitút danej VO vykonáva hospodársku činnosť s využitím základných zdrojov iného inštitútu tej istej VO, „najmenšia administratívna jednotka“ by mala zahŕňať oba inštitúty a ich kombinované ročné kapacity.“ Strategické hodnotenie bulharských centier kompetencií a centier excelentnosti a odporúčania pre ich budúci rozvoj, Európska komisia, 2021, odkaz: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/strategic-evaluation-of-the-bulgarian-centres-of-competence-and-centres-of-excellence, strana 61

Okrem toho, podľa informácií získaných od zástupcov UPJŠ:²⁸²

- zariadenia umiestnené v jednom centre sú prepojené (t. j. používané na výskumné činnosti určitého typu);
- každé centrum vykonáva vlastný základný výskum;
- výskumný a technický personál univerzít a CNIC je prepojený s konkrétnym centrom;
- od laboratórií umiestnených v jednom centre sa očakáva, že budú vykonávať **rovnaký podiel hospodárskych činností**.

Rozdelenie aktivít centier a ich prepojenie na zamýšľané projekty univerzít a CNIC zobrazuje schéma nižšie.

Schéma č. 2. Zameranie zamýšľaných projektov a ich prepojenie na centrá

Vzhľadom na vyššie uvedené zastávame názor, že univerzity a CNIC môžu identifikovať centrá ako príslušné subjekty²⁸³ a že takýto prístup nie je v rozpore s pravidlami štátnej pomoci. Uvedený prístup tiež poskytne univerzitám a CNIC možnosť uchádzať sa o **najvyššiu možnú úroveň intenzity pomoci** (t. j. až 100 % v závislosti od charakteru projektu), keďže umožňuje oddeliť projekty, pri ktorých percento realizovaných hospodárskych činností nepresahuje 20 %, napr. projekty Areál „UPJŠ“, Areál „TUKE“, Areál „UVLF“.

Vzhľadom na to, že každé centrum je samo o sebe rozdelené na samostatné jednotky - laboratóriá, ktoré vykonávajú výskumno-vývojovú činnosť v špecifických oblastiach so zapojením vedeckých pracovníkov, možno laboratóriá považovať za **príslušné subjekty monitorovania** na účely dodržiavania pravidiel štátnej pomoci.

²⁸² Stretnutie riadiaceho výboru medzi UPJŠ a PwC zo dňa 2. decembra 2022

²⁸³ Na základe informácií prijatých z UPJŠ dňa 2. decembra 2022 máme tiež za to, že UPJŠ v súčasnosti využíva prístup, kedy sú centrá identifikované ako príslušné subjekty na účely sledovania podielu hospodárskych aktivít v rámci projektov, kde tento podiel nepresahuje 20 % celkovej ročnej kapacity príslušného subjektu.

Upozorňujeme, že ako je uvedené vyššie v tejto časti, na účely tejto metodiky predpokladáme²⁸⁴, že laboratória umiestnené v rámci jedného centra budú vykonávať **rovnakú/podobnú časť hospodárskych činností**. Avšak v prípadoch, keď je v rámci jedného centra niekoľko laboratórií a iba jedno z týchto laboratórií vykonáva hospodársku činnosť, príslušný subjekt by sa mal identifikovať **na úrovni takéhoto laboratória a na úrovni laboratória by sa malo viesť oddelené účtovníctvo**. Napriek tomu, že toto tvrdenie nie je priamo zakotvené v legislatíve EÚ o štátnej pomoci, vyplýva z kľúčových aspektov aplikácie pravidiel štátnej pomoci v oblasti R&D. Po prvé, identifikácia príslušného subjektu slúži ako základ pre monitorovanie verejne financovanej výskumnej infraštruktúry. Po druhé, štátna pomoc sa môže poskytnúť **výlučne** v prípadoch, keď VO vykonáva hospodársku činnosť. Príslušný subjekt by teda mal byť súčasťou/jednotkou VO, ktorá vykonáva hospodárske činnosti. Ak je príslušný subjekt identifikovaný na úrovni centra pozostávajúceho z viacerých laboratórií, z ktorých väčšina nevykonáva hospodárske činnosti, a teda percento hospodárskych činností úmerné takémuto centru bude nižšie, ako by mohlo byť v prípade laboratória, možno to potenciálne považovať za zámerné znižovanie podielu ekonomických činností VO zo strany Komisie alebo miestnych kontrolných orgánov.

Okrem toho z praktického hľadiska môžu mať rôzne laboratória v rámci jedného centra (ktoré vykonávajú hospodárske aj nehospodárske činnosti) **rozdielne percento vykonávania hospodárskych činností** vzhľadom na ich ročnú kapacitu. Ak takéto laboratória vykonávajú rovnaký typ výskumných činností s použitím rovnakých typov vstupov (napr. zariadení) a výpočtu ročnej kapacity, považujeme za možné „spojiť“ takéto laboratória a identifikovať príslušný subjekt na úrovni centra. **Neodporúčame** však identifikovať príslušný subjekt na úrovni centra v prípadoch, keď laboratória umiestnené v takomto centre vykonávajú rôzne druhy hospodárskych činností pri použití rôznych vstupov a rôznych výpočtov kapacít a pod., keďže v tomto prípade laboratórium (a nie centrum) by malo byť príslušnou jednotkou, ktorá „**by mohla individuálne a nezávisle vykonávať príslušnú činnosť**“, ako je vysvetlené Komisiou a uvedené vyššie.

Zároveň je potrebné poznamenať, že ako **alternatívnu možnosť** môžu univerzity a CNIC identifikovať **samostatné budovy ako príslušné subjekty** v rámci projektov, kde sa získavajú verejné financie na výstavbu takýchto budov (napr. S0.04 v „Campus Medická“). Tento prístup navrhla najmä Svetová banka v rámci projektu CURI.²⁸⁵ Tento prístup môže pomôcť vyhnúť sa ťažkostiam pri účtovaní verejného financovania zo strany VO (aby sa predišlo komplikovanému monitorovaciemu systému) a vo všeobecnosti nie je v rozpore s existujúcimi pravidlami štátnej pomoci. Podľa nášho porozumenia požiadavkám zákona o štátnej pomoci a vysvetlení Komisie by však príslušný subjekt mal predstavovať organizačnú jednotku, ktorá **(i)** disponuje určitým majetkom (vrátane pracovnej sily) a **(ii) skutočne vykonáva konkrétnu funkciu (predmetné hospodárske činnosti)**.²⁸⁶

Z právneho hľadiska teda nie je zakázané identifikovať samostatnú budovu ako príslušný subjekt (tento prístup sa v prípadoch, keď je to opodstatnené, uplatňuje aj v Poľsku). Z praktického hľadiska však môže byť ťažké odôvodniť identifikáciu budovy ako samostatného príslušného subjektu, keďže **(i)** v skutočnosti nevykonáva žiadnu samostatnú funkciu, ale skôr viaceré funkcie a **(ii)** nepôsobí ako samostatná jednotka VO, ale skôr ako jeden z „nástrojov“, prostredníctvom ktorých VO plní svoje funkcie a úlohy.

Uvedený alternatívny prístup môže tiež spôsobiť zníženie intenzity pomoci. Inými slovami, ak bude príslušný subjekt identifikovaný na úrovni novopostavenej budovy a viac ako 20 % ročnej kapacity tejto budovy bude prepojených s hospodárskymi aktivitami, VO/CNIC bude môcť požiadať o **max. 50 % verejného financovania** (v prípade, že sa uplatní článok 26 GBER). Vyššiu intenzitu pomoci zároveň nebude možné odôvodniť tým, že niektoré miesta centier v budove vykonávajú len vedľajšiu hospodársku činnosť (do 20 % ročnej kapacity).

²⁸⁴ Dohodnuté medzi zástupcami UPJŠ a PwC počas telefonátu dňa 2. decembra 2022

²⁸⁵ Príslušný návrh modelu uvoľnenia výskumnej infraštruktúry prijatý od p. Krzysztofa Malickiho (Svetová banka) dňa 14. septembra 2022

²⁸⁶ Strategické hodnotenie bulharských centier kompetencií a centier excelentnosti a odporúčania pre ich budúci rozvoj, Európska komisia, 2021, odkaz: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/strategic-evaluation-of-the-bulgarian-centres-of-competence-and-centres-of-excellence, strana 61

Na záver treba uviesť, že určenie príslušných subjektov by sa malo vykonať **od prípadu k prípadu**, pričom by sa mali zohľadniť zdroje verejného financovania, zmluvné podmienky o poskytnutí pomoci a charakter samotného projektu. Najbezpečnejším sa preto z hľadiska štátnej pomoci a účtovníctva javí prístup určenia príslušného subjektu **na základe rozsahu projektu a uzatvorenej zmluvy o poskytnutí pomoci**. Odporúča sa uplatniť túto zásadu v oboch prípadoch, a to **(i)** keď budú centrá označené ako príslušné subjekty a **(ii)** keď budú určité budovy/laboratóriá označené ako príslušné subjekty.

b) Výpočet ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry

Ako je uvedené v Metodike vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností²⁸⁷ Slovenskej republiky, príjemca môže použiť jeden z nasledujúcich spôsobov výpočtu celkovej ročnej kapacity príslušného subjektu:

1. kapacita podľa nákladov hospodárskej činnosti (**nákladová metóda**),
2. kapacita podľa podielu výnosov z hospodárskej činnosti (**výnosová metóda**),
3. kapacita podľa času využitia zdrojov pre hospodársku činnosť (**časová metóda**),
4. kapacita s využitím inej metódy alebo kombináciou metód (**iná metóda**).

Výpočet kapacity je možné určiť na rôznych úrovniach s prihliadnutím na typ výskumnej infraštruktúry, napr. **hodiny, dni, metre štvorcové** atď. Výnosy však zvyčajne **nie sú vhodné** na výpočet kapacity. Ak sa použije nákladová metóda alebo objemová/povrchová metóda, musí sa zohľadniť cena za rok alebo plocha za rok používania výskumnej infraštruktúry; t. j. % ročných nákladov alebo % využívanej plochy budovy počas roka.

Príjemca je povinný zvoliť si jednu z vyššie uvedených metód výpočtu kapacity a túto metódu musí následne **používať počas celej ekonomickej životnosti výskumnej infraštruktúry**, okrem prípadov, keď už nie je možné použiť pôvodnú metódu z objektívnych príčin.

Pokiaľ ide o **budovy**, typickou metrikou na určenie ich kapacity je **čistá podlahová plocha**. V prípade, že sa na budove príslušného subjektu nachádza viacero subjektov monitorovania, je možné identifikovať kapacitu každého subjektu monitorovania ako percento z celkovej podlahovej plochy budovy.

Je potrebné vziať do úvahy, že budovy majú veľmi dlhú dobu odpisovania, ktorá výrazne prekračuje dobu ekonomickej životnosti samotnej výskumnej infraštruktúry (projektov).

Pokiaľ ide o **zariadenie**, typickou metrikou na určenie jeho kapacity sú **hodiny pracovného výkonu alebo cykly**. Presnú metriku je možné zvoliť na základe technických vlastností zariadenia, odporúčaní výrobcom a zohľadňujúc platné účtovné štandardy. V prípade zariadení sa odporúča, aby VO na určenie kapacity a jej následné monitorovanie použila rovnakú metriku, aká sa používa pri **oceňovaní hodnoty služieb** vykonaných s takýmto zariadením. Odporúča sa tiež, aby jedno zariadenie bolo úplne priradené jednému predmetu monitorovania. Inými slovami, pridelenie jedného zariadenia viacerým subjektom monitorovania (napr. rôznym laboratóriám) nie je povolené.

V prípade pomocných zariadení, ktoré sú nevyhnutné pre prevádzku mnohých laboratórnych staníc a pri ktorých zároveň nie je možné jednoznačné priradenie ku konkrétnej laboratórnej stanici, sa odporúča definovať samostatný predmet monitorovania.

Vybavenie má zvyčajne krátku dobu odpisovania a zvyčajne sa celé financuje v rámci jedného projektu.

²⁸⁷ Metodik vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností (Operačný program Výskum a inovácie 2014-2020, verzia 1.0), odkaz: <https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf>, strana 6

Pokiaľ ide o **zamestnancov**, typickou metrikou na určenie ich kapacity sú **pracovné hodiny** alebo **pracovné dni**. Presnú metriku je možné zvoliť na základe príslušných interných predpisov univerzít/CNIC.

Ku dňu tejto metodiky neexistujú žiadne oficiálne nariadenia ani upresnenia zo strany Komisie, na akej úrovni by sa mali vykonávať výpočty percenta hospodárskych činností, a to na úrovni každého samostatného subjektu monitorovania alebo len raz na úrovni príslušného subjektu. Z hľadiska právnej istoty odporúčame stanoviť percento hospodárskych činností **samostatne pre každý subjekt monitorovania**. Potom by sa výsledky mali agregovať na úrovni príslušného subjektu. Príslušný percentuálny strop kapacít by sa mal monitorovať na ročnom základe počas doby účtovných odpisov príslušných aktív na úrovni príslušného subjektu.²⁸⁸ Postup a kľúčové aspekty procesu monitorovania sú opísané v časti 5.1.2 tejto metodiky.

Uvedený prístup k výpočtu ročnej kapacity infraštruktúry sa používa aj v Poľsku a potvrdili ho aj zástupcovia Svetovej banky²⁸⁹.

5.2.2. Monitorovanie štátnej pomoci - harmonogram prístupu k infraštruktúre, požiadavky na vopred zdieľané, verejne dostupné informácie, monitorovacie obdobie

Vo všeobecnosti platí, že ak výskumná infraštruktúra dostáva verejné financovanie na hospodárske aj nehospodárske činnosti, členské štáty zavedú mechanizmus monitorovania a mechanizmus spätného vymáhania s cieľom zabezpečiť, aby sa uplatniteľná intenzita pomoci nepresiahla v porovnaní so situáciou očakávanou ku dňu poskytnutia pomoci.²⁹⁰

Na úrovni VO, ktorá je príjemcom verejných financií, sa monitorovanie týka správneho premietnutia a oddelenia hospodárskych a nehospodárskych činností v jej internej dokumentácii tak, aby prípadné nezrovnalosti s podielom týchto činností predpokladaným v čase poskytnutia pomoci možno identifikovať napr. vo výročnej správe VO. Monitorovanie by sa malo týkať infraštruktúry, ktorej bolo poskytnuté financovanie z konkrétneho zdroja verejného financovania, **a nie celej infraštruktúry VO** (napr. existujúcej výskumnej infraštruktúry, ktorá nezískala žiadne verejné financie, výskumnej infraštruktúry, ktorá bola financovaná priamo EÚ²⁹¹, alebo majetok, ktorý bol úplne odpísaný, by nemal byť predmetom monitorovania). To znamená, že monitorovanie by sa malo týkať výskumnej infraštruktúry, kde dochádza alebo môže potenciálne nastať existencia štátnej pomoci.

Ako je uvedené v časti 5.1.7 vyššie, majetok, ktorý presahuje obdobie monitorovania životnosti projektu a ktorý bol úplne odpísaný, nie je predmetom monitorovania, a preto sa môže používať na komerčné účely bez akýchkoľvek obmedzení. Majetok, ktorý je v období monitorovania alebo je mimo obdobia monitorovania, ale ešte nebol úplne odpísaný, možno použiť na komerčné účely len v percentuálnom podiele, ktorý sa predpokladá v čase prijatia verejných financií.

Slovenská legislatíva vyžaduje najmä, aby verejná vysoká škola viedla vo svojom účtovníctve výnosy a náklady spojené s podnikateľskou činnosťou oddelene od výnosov a nákladov spojených s hlavnou (nehospodárskou) činnosťou. Verejná vysoká škola vedie príjmy a výdavky spojené s podnikateľskou činnosťou na **samostatnom bežnom účte alebo na samostatných bežných účtoch**.²⁹² Z

²⁸⁸ Body 19, 21 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

²⁸⁹ Počas hovoru medzi zástupcami PwC a p. Krzysztofom Malickim (Svetová banka)

²⁹⁰ čl. 26, bod 7 GBER

²⁹¹ Zdroje pochádzajúce od Únie bez možnosti voľného uváženia zo strany vnútroštátnych orgánov nepredstavujú štátne prostriedky (bod 60 Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc

²⁹² § 18, bod 3 zákona o vysokých školách, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20220601>

dokumentov, ktoré nám UPJŠ²⁹³ poskytla, usudzujeme, že UPJŠ túto požiadavku spĺňa.

Pokiaľ ide o CNIC, v súčasnosti slovenská legislatíva nestanovuje priamu požiadavku na oddelenie účtov pre súkromné spoločnosti. Zároveň, keď bude CNIC konať ako VO, bude povinný dodržiavať povinnosti vzťahujúce sa na VO.

Na upresnenie pravidiel monitorovania štátnej pomoci vydáva Slovenská republika (príslušné orgány verejnej moci) **usmernenia** týkajúce sa najmä programov na podporu financovania výskumnej infraštruktúry.²⁹⁴ Očakáva sa, že podobné usmernenia budú vydané aj pre nové programové obdobie EÚ 2021 - 2027 alebo špecifické programy financovania, ktoré sú v súčasnosti zavedené v Slovenskej republike.

V rámci procesu kontroly a monitorovania poskytnutej štátnej pomoci **je** príjemca štátnej pomoci **povinný**:²⁹⁵

- a) preukázať poskytovateľovi štátnej pomoci použitie prostriedkov štátnej pomoci a **oprávnenosť** vynaložených **nákladov**;
- b) umožniť poskytovateľovi štátnej pomoci vykonanie kontroly **(i)** použitia prostriedkov štátnej pomoci; **(ii)** oprávnenosti vynaložených nákladov; **(iii)** dodržiavania podmienok na poskytnutie štátnej pomoci.

V prípade pomoci s povinnosťou oznámenia Komisii môže Komisia vykonávať aj **kontrolu na mieste**.²⁹⁶

a) Monitorovacie obdobie

Monitorovacie obdobie je obdobie **realizácie projektu**, resp. **ekonomickej životnosti** dlhodobého majetku obstaraného v rámci projektu. To znamená, že relevantným obdobím je ekonomická životnosť výskumnej infraštruktúry, ktorá môže zodpovedať účtovnému obdobiu. Doba odpisovania stanovená v daňovom zákone je pre tento účel irelevantná.

Obdobie monitorovania sa teda môže líšiť vzhľadom na rôzne kategórie majetku príslušného subjektu a jeho ekonomickej životnosti. Príjemca sleduje každý kalendárny deň príslušného vykazovaného obdobia.²⁹⁷

Metodické usmernenia pre jednotlivé programové obdobia a/alebo programy na poskytovanie verejných financií môžu určiť špecifické podmienky monitorovania.

Súčasnú slovenskú usmernenie o vykazovaní ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry hospodárskych činností²⁹⁸ špecifikuje, že celková ročná kapacita by sa mala určiť za daný kalendárny rok, t. j. **od 1. januára do 31. decembra príslušného roka**. V prípade prijímateľov, ktorých účtovným obdobím je hospodársky rok,²⁹⁹ je možné určiť kapacitu pre účtovné obdobie prijímateľa určené v súlade s hospodárskym rokom.

²⁹³ Smernica č. 2/2018 o vedení účtovníctva a postupoch účtovania pre Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a jej súčasť

²⁹⁴ Napríklad Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry (Operačný program integrovaná infraštruktúra 2014-2020, verzia 2.0 z 12.02.2020), odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf alebo Metodika vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností (Operačný program výskum a inovácie 2014-2020, verzia 1.0), odkaz: <https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf>

²⁹⁵ § 14, bod 1 zákona o štátnej pomoci

²⁹⁶ čl. 4 §3 nariadenia o čl. 108 ZFEÚ

²⁹⁷ Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry, strana 4, odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

²⁹⁸ strana 6 Metodiky vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností (Operačný program výskum a inovácie 2014-2020, verzia 1.0), odkaz: <https://www.opvai.sk/media/101201/metodika-vykazovania-ro%C4%8Dnej-kapacity-hospod%C3%A1rskych-%C4%8Dinnosti-2252018.pdf>

²⁹⁹ § 3, bod 4 zákona o účtovníctve, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/431/20220901>

b) Prístup k výskumnej infraštruktúre a verejne dostupným informáciám

Vo všeobecnosti platí, že prístup k výskumnej infraštruktúre je otvorený pre viacerých používateľov a poskytuje sa na transparentnom a nediskriminačnom základe. Podniky, ktoré financovali aspoň 10 % investičných nákladov na infraštruktúru, môžu získať prednostný prístup za výhodnejších podmienok (primerane k príspevku podniku na investičné náklady) a tieto podmienky musia byť zverejnené.³⁰⁰

V slovenskej legislatíve nie sú stanovené žiadne špecifické podmienky pre prístup k výskumnej infraštruktúre.

Vo vzťahu k verejne dostupným informáciám je poskytovateľ štátnej pomoci povinný zaznamenávať³⁰¹ do centrálného registra, ktorý prevádzkuje Protimonopolný úrad SR³⁰² (IS SEMP) údaje o poskytnutej štátnej pomoci a údaje³⁰³ o prijímateľovi štátnej pomoci.³⁰⁴ IS SEMP je informačný systém verejnej správy, ktorý obsahuje údaje o pomoci poskytovanej v Slovenskej republike.

c) Premlčacie lehoty

Právomoci Komisie vymáhať neoprávnené poskytnutú štátnu pomoc podliehajú premlčacej lehote **10 rokov**. Premlčacia lehota začína plynúť dňom, keď sa protiprávna pomoc poskytuje príjemcovi.³⁰⁵ Akékoľvek opatrenie prijaté Komisiou alebo členským štátom konajúcim na žiadosť Komisie v súvislosti s nezákonnou pomocou preruší premlčaciu lehotu. Po každom prerušení začne premlčacia doba plynúť odznovu. Premlčacia lehota sa pozastavuje aj počas konania Súdneho dvora EÚ (ak ide o tento prípad).³⁰⁶

Premlčacia lehota na uloženie pokút a penále je 3 roky.³⁰⁷ Premlčacia lehota na vymáhanie pokút a penále je 5 rokov.³⁰⁸

d) Finančná kontrola a audit finančných transakcií súvisiacich so štátnou pomocou

V zmysle slovenskej legislatívy sa kontrola transakcií so štátnou pomocou vykonáva podľa **zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite**. Zákon upravuje tri druhy finančnej kontroly, a to **(i)** základnú finančnú kontrolu; **(ii)** administratívnu finančnú kontrolu a **(iii)** finančnú kontrolu na mieste. Finančnú kontrolu vykonáva orgán verejnej moci vymedzený v príslušnom zákone.³⁰⁹

Audity prebiehajú formou **vnútorných auditov** alebo **vládných auditov**. Vnútorý audit môže vykonávať správca kapitoly štátneho rozpočtu. V prípade verejných vysokých škôl je to Ministerstvo školstva.³¹⁰

Vnútoré audity sa spravidla vykonávajú v súlade so strednodobým plánom vnútorného auditu, s

³⁰⁰ § 4 čl. 26 GBER, § 3 čl. 27 GBER

³⁰¹ Viac podrobností nájdete v časti 5.2.3

³⁰² Odkaz <https://semp.kti2dc.sk/>

³⁰³ Napríklad: čl. 9 nariadenia (EÚ) č. 651/2014, čl. 9 nariadenia (EÚ) č. 702/2014

³⁰⁴ § 12 bod 1 zákona o štátnej pomoci

³⁰⁵ Napr. podľa § 14 zákona 368/2021 vzniká prijímateľovi právny nárok na dotáciu z mechanizmu RRP účinnosťou zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov do mechanizmu RRP.

³⁰⁶ čl. 17 bod 1 a 2 nariadenia o čl. 108 ZFEÚ

³⁰⁷ čl. 18 bod 1 nariadenia o čl. 108 ZFEÚ

³⁰⁸ čl. 19 bod 1 nariadenia o čl. 108 ZFEÚ

³⁰⁹ Napríklad zákon o rozpočtových pravidlách

³¹⁰ § 16 bod 4 zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, odkaz: <https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/357/20220501>

ročným plánom jednotlivých vnútorných auditov a podľa programu vnútorného auditu.³¹¹

Úrad vládneho auditu je oprávnený vykonávať kontrolu okrem iného u:³¹²

- právnickej osoby, ku ktorej orgán verejnej správy vykonáva funkciu zakladateľa, zriaďovateľa alebo v ktorej orgán verejnej správy vykonáva akcionárske práva alebo práva vyplývajúce z vlastníctva majetkových podielov;
- osoby, ktorej alebo prostredníctvom ktorej sú poskytované verejné financie, ktorej boli poskytnuté verejné financie, za ktoré zodpovedá orgán verejnej správy, alebo ktorej boli poskytnuté verejné financie v súlade s osobitným predpisom.³¹³

CNIC je právnická osoba súkromného práva, a preto nie je povinné riadiť sa zákonom č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite. Ako príjemcu verejných financií však CNIC môžu kontrolovať verejné orgány, ktorých zoznam je predmetom príslušnej zmluvy o poskytnutí prostriedkov.

V prípade verejných vysokých škôl sa odporúča mať aj interný dokument (napr. predpis) o finančnej kontrole transakcií spojených so štátnou pomocou.

5.2.3. Opis oznamovacích povinností vo vzťahu k poskytovaniu pomoci konečným príjemcom ako používateľom výskumnej infraštruktúry

V praxi môžu nastať prípady, kedy príjemca (univerzita/CNIC) prevedie štátnu pomoc na tretiu osobu, ktorej vzniká z tejto pomoci výhoda. Túto tretiu osobu možno považovať za konečného príjemcu a univerzitu alebo CNIC za poskytovateľa štátnej pomoci.

Ako je uvedené v časti 5.1.3 tejto metodiky, Komisia nebude považovať VO alebo výskumnú infraštruktúru za príjemcu štátnej pomoci, ak vystupuje iba ako sprostredkovateľ. V takom prípade sa pravidlá štátnej pomoci (vrátane povinností monitorovania) uplatnia na úrovni konečných príjemcov.³¹⁴

Dňom poskytnutia pomoci je deň, kedy nadobudol účinnosť právny akt, na základe ktorého sa pomoc poskytuje prijímateľovi.³¹⁵ Z uvedeného vyplýva, že poskytovateľom pomoci sa stáva pôvodný príjemca pomoci (pri prevode pomoci právnym úkonom) a musí postupovať v súlade s príslušnými pravidlami určenými pre poskytovateľa pomoci.³¹⁶ V prípade, že zo všetkých okolností poskytnutej pomoci nie je zrejmé, kto je poskytovateľom pomoci, mal by ho identifikovať koordinátor pomoci, Protimonopolný úrad SR.³¹⁷

V rámci oznamovacej povinnosti,³¹⁸ údaje o poskytnutej pomoci zaznamenáva do centrálného registra príslušný poskytovateľ alebo vykonávateľ schémy, ak mu toto poverenie vyplýva zo schémy pomoci.³¹⁹

Uvedené informácie sa zaznamenávajú do centrálného registra prostredníctvom elektronického formulára, a to v rozsahu a v štruktúre podľa osobitných predpisov pre štátnu pomoc **do šiestich mesiacov odo dňa poskytnutia** štátnej pomoci. Uvedená povinnosť sa vzťahuje rovnako na vykonávateľa schémy, ak

³¹¹ § 17 bod 1 zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/357/20220501>

³¹² § 19 bod 1 zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/357/20220501>

³¹³ Články 4 a 23 nariadenia (EÚ) č. 1299/2013, články 9 a 46 nariadenia (EÚ) č.2021/1059

³¹⁴ § 24 čl. 2 Oznámenia Komisie Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie 2022/C, odkaz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022XC1028%2803%29>

³¹⁵ Napr. podľa ods. 14 zákona 368/2021, príjemcovi vzniká právny nárok na dotáciu z mechanizmu POO účinnosťou zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov do mechanizmu POO

³¹⁶ § 5 bod 1 zákona o štátnej pomoci

³¹⁷ § 5 bod 3 zákona o štátnej pomoci

³¹⁸ V prípade poskytovania pomoci de minimis sa povinnosti líšia

³¹⁹ § 11 bod 2 zákona o štátnej pomoci

zaznamenáva údaje do centrálného registra podľa schémy štátnej pomoci.³²⁰ Protimonopolný úrad SR ako koordinátor štátnej pomoci spravuje Portál pre evidenciu a monitorovanie štátnej pomoci.³²¹

Poskytovateľ štátnej pomoci je povinný **do konca februára kalendárneho roka**³²² poskytnúť koordinátorovi pomoci správu o ním poskytnutej štátnej pomoci za predchádzajúci kalendárny rok.

5.3. Finančné usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci

5.3.1. Metodika stanovenia cenovej štruktúry, ktorá bude účtovaná konečnému prijímateľovi

Na základe účinného znenia zákona o štátnej pomoci možno vyvodiť, že vždy, keď VO alebo výskumná infraštruktúra vykonáva hospodársku činnosť, cena účtovaná za prevádzku alebo používanie infraštruktúry zodpovedá trhovej cene, t. j. **musí plne pokrývať celkové náklady** (napr. personálne náklady, náklady na budovy, stavebné náklady atď.), ktoré³²³ sa musia účtovať oddelene od nákladov na neho hospodárske činnosti.

Univerzity

V zmysle ods. 3 článku 26 GBER cena účtovaná za prevádzku alebo používanie výskumnej infraštruktúry zodpovedá **trhovej cene**. Podniky, ktoré financovali **aspoň 10 %** investičných nákladov na infraštruktúru, môžu získať prednostný prístup za výhodnejších podmienok, **primerane k príspevku podniku** na investičné náklady.³²⁴

Ak trhovú cenu za prevádzku alebo používanie výskumnej infraštruktúry nemožno určiť, cena je stanovená nasledovne: **(i)** odráža **celkové náklady služby + primeranú maržu**; alebo **(ii)** je výsledkom rokovania za **podmienok trhového odstupu**, ako je uvedené v časti 5.1.5 vyššie.³²⁵

Ponúkание tovaru alebo poskytovanie služieb univerzitou za cenu, ktorá je **nižšia ako trhovú cenu**, pravidlá štátnej pomoci vo všeobecnosti nezakazujú, avšak v tomto prípade hrozí, že dôjde k prevodu štátnej pomoci a tretí subjekt sa v takom prípade stáva **príjemcom štátnej pomoci**, keďže mu budú plynúť výhody z použitia štátnych zdrojov (za podmienky, že budú splnené všetky kritériá uvedené v ods. 1 čl. 107 ZFEÚ). Ak je to tak, takáto pomoc sa musí poskytnúť ako pomoc *de minimis*³²⁶ alebo musí byť zlučiteľná s príslušnými pravidlami štátnej pomoci. Môže to byť napríklad štátna pomoc poskytnutá v súlade s článkom 25 GBER. Náklady na využitie výskumnej infraštruktúry môžu byť oprávnenými nákladmi v rámci pomoci na výskumné a vývojové projekty.

Aby sa tomu zabránilo, univerzita a spoločnosť môžu realizovať projekt **efektívnej spolupráce**, ako je podrobnejšie uvedené v časti 5.1.2 tejto metodiky. V takom prípade, aj keď spoločnosť nezaplatí trhovú cenu alebo úplné náklady na projekt plus primeranú maržu, nebude príjemcom štátnej pomoci, ak výsledky spolupráce, ktoré nevedú k právam DV, sú široko rozšírené a akékoľvek práva DV vyplývajúce

³²⁰ § 12 bod 1 a 3 zákona o štátnej pomoci

³²¹ Oficiálna webová stránka evidencie je dostupná na <https://semp.kti2dc.sk/>

³²² § 16 bod 4 zákona o štátnej pomoci

³²³ Pozrite tiež stranu 59 tejto metodiky

³²⁴ ods. 4 čl. 26 GBER

³²⁵ Bod 26 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

³²⁶ *Upozorňujeme, že ak sa ceny nižšie ako trhové sadzby považujú za pomoc de minimis, potom prevádzkovateľ výskumnej infraštruktúry musí byť zodpovedný za presadzovanie ustanovení nariadenia de minimis 1407/2013.*

z projektu a prístupové práva sa alokujú medzi univerzitu a podnik tak, aby odrážali ich pracovné balíky projektov, príspevky a príslušné podiely, alebo univerzita dostane kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene za práva DV, ktorá vyplýva z jej činnosti a ktorá je pridelená spoločnosti.

CNIC

Rovnaké pravidlá platia pre stanovovanie cien inovačnými zoskupeniami (čl. 27 GBER). Poplatky účtované za používanie **zariadení zoskupenia** a za účasť na činnostiach zoskupenia zodpovedajú **trhovým cenám** alebo **odzrkadľujú náklady na ne**.³²⁷

Na záver, cena účtovaná za prevádzku alebo používanie výskumnej infraštruktúry bude vo všeobecnosti zodpovedať trhovej cene. Každý príslušný subjekt (napr. centrum) si však bude musieť odvodiť svoju vlastnú cenu, ktorú bude účtovať komerčným používateľom. Ceny pre používateľov sa musia líšiť od jedného príslušného subjektu k druhému, pretože rôzne príslušné subjekty majú rôzne náklady a pretože pre príslušné subjekty len s niekoľkými používateľmi budú fixné náklady priradené k hospodárskym činnostiam úmerne vyššie pre každého používateľa. V každom prípade by účtovaná cena mala pokrývať úplné náklady a primeranú maržu.

Číselné príklady oceňovania prístupu k výskumnej infraštruktúre nájdete v **prílohe 2** tejto metodiky.

5.4. Účtovné usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci

5.4.1. Požiadavky na dôkazy o oddelení hospodárskych od nehospodárskych činností príjemcu

Ako je uvedené v časti 5.1.1 tejto metodiky, univerzity alebo výskumné ústavy, agentúry pre transfer technológií, sprostredkovatelia inovácií, výskumne orientované fyzické alebo virtuálne spolupracujúce subjekty, bez ohľadu na ich právny štatút alebo spôsob financovania, ktorých primárnym cieľom je nezávisle vykonávať základný výskum, priemyselný výskum alebo experimentálny vývoj alebo rozsiahle šírenie výsledkov takýchto činností sa považujú za VO. Zatiaľ čo VO vykonáva aj hospodárske činnosti, súvisiace financovanie, náklady a výnosy **sa musia účtovať oddelene**.

Podľa slovenského zákona môžu **verejné vysoké školy vykonávať hospodársku činnosť**³²⁸ Hospodárska činnosť nesmie ohroziť kvalitu, rozsah a dostupnosť činností naplňujúcich primárny účel verejnej vysokej školy.

Výnosy a náklady spojené s podnikateľskou činnosťou **musia byť vedené v účtovníctve oddelene od výnosov a nákladov spojených s hlavnou činnosťou**. Verejná univerzita vedie príjmy a výdavky spojené s podnikateľskou činnosťou na samostatnom bežnom účte alebo na samostatných bežných účtoch.³²⁹ Verejná univerzita vedie účtovníctvo v súlade s **Opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 13. decembra 2018 č. MF/015819/2018-352**, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove, ktoré sú financované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov³³⁰.

³²⁷ ods. 4 čl. 27 GBER

³²⁸ § 2 ods. 2 bod c) zákona č. 513/1991 Obchodný zákonník

³²⁹ § 18 ods. 3 of zákona vysokých školách

³³⁰ Odkaz: <https://www.mfsr.sk/files/archiv/18/PU2019svyznacenyminenami.pdf>

Najlogickejšie rozdelenie nákladov a výnosov na hospodárske a nehospodárske je založené na ich reálnej spotrebe alebo tvorbe **jednotlivými nákladovými strediskami**. Súvahy, ako aj výkazy ziskov a strát sú rozdelené podľa **samostatných analytických účtov**. Keďže jednotlivý majetok možno použiť na hospodárske aj nehospodárske činnosti, nie je potrebné ich členiť na samostatné účty. Náklady na odpisy súvisiace s týmto majetkom sa však budú naďalej členiť na hospodársku a nehospodársku časť podľa jeho využitia.

V prípade akejkoľvek následnej kontroly zo strany regulačných orgánov by všetky uznané účtovné zápisy mali byť podložené spoľahlivými dôkazmi preukazujúcimi ich správnu klasifikáciu a zaradenie do kategórie hospodárskych alebo nehospodárskych činností.

Ako už bolo uvedené v predchádzajúcich častiach, CNIC predstavuje združenie právnických osôb z verejného a súkromného sektora³³¹. Takéto združenia vedú účtovníctvo a evidenciu v súlade s **Opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 27. decembra 2008 č. MF/24485/2008-74**, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovnom rámci pre účtovné jednotky, ktoré nie sú zriadené za účelom podnikania, v znení neskorších predpisov. Usmernenie nešpecifikuje ani nevyžaduje rozdelenie hospodárskych a nehospodárskych činností. To je v rozpore so zákonnými požiadavkami pre verejné univerzity. Toto rozdelenie vyžaduje **Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry**, preto by CNIC malo určiť rozdelenie hospodárskych a nehospodárskych činností vo svojich interných účtovných zásadách.

Pri sledovaní hospodárskych činností a výpočte maximálnej ročnej kapacity jednotlivých výskumných infraštruktúr by mali všetky dotknuté subjekty postupovať podľa **Metodiky preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry** vydanéj Ministerstvom školstva SR³³².

5.4.2. Účtovné dôsledky vzhľadom na to, že štátna pomoc bola prevedená na konečných príjemcov

Na analýzu účtovných dôsledkov a prevodu štátnej pomoci z príjemcu na konečných príjemcov by sa malo zväziť niekoľko scenárov:

1. VO prenajmú výskumnú infraštruktúru (s povinnosťou monitorovať 20 % kapacity) CNIC, ktoré chce vykonávať vlastné výskumné činnosti

Podľa § 8 ods. 1 zákona o správe majetku štátu je verejnoprávna inštitúcia oprávnená prenajať alebo vypožičať **dočasne nepotrebný majetok**.

Keďže zákon o vysokých školách má prednosť pred aplikáciou zákona o správe majetku a keďže **CNIC nespĺňa podmienky uvedené v § 17 ods. 6 zákona o vysokých školách** záver znie:

- Univerzity nie sú oprávnené bezplatne požičať svoje nehnuteľnosti združeniu CNIC.
- Univerzity sú oprávnené prenechať združeniu CNIC do výpožičky len svoj dočasne nepotrebný (hnutelný či nehnuteľný majetok) iba za predpokladu, že **(i)** CNIC bude mať počas trvania zmluvy o výpožičke postavenie podnikateľa;³³³ **(ii)** účelom výpožičky bude R&D vykonávaný v inkubátore verejnej vysokej školy a **(iii)** doba výpožičky bude maximálne tri roky.

³³¹ § 20f - 21 zákona č. 40/1964 Občiansky zákonník

³³² Odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

³³³ T.j. bude reálne vykonávať aspoň jednu zo živností, na ktoré má vydané osvedčenie o živnostenskom oprávnení

- Univerzity sú oprávnené prenajať CNIC len svoj dočasne nepotrebný (hnutelný alebo nehnuteľný) majetok a **v prípade nehnuteľného majetku len za trhové nájomné.**

Ak je výška prenájmu (zohľadňujúc vyššie uvedené právne obmedzenia) stanovená **za cenu nižšiu ako je trhová cena**, predstavuje to prevod štátnej pomoci na CNIC. **Prevod štátnej pomoci nebude mať z účtovného hľadiska žiadny vplyv.**

Na základe súčasného Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie by verejná vysoká škola mala účtovať rovnako bez ohľadu na to, či hospodárske činnosti presahujú alebo nepresahujú 20 % (alebo akékoľvek iné vopred stanovené percento) celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry. Požiadavka na oddelenie hospodárskych a nehospodárskych činností v účtovníctve zostáva zachovaná. Nevyhnutným dôsledkom prekročenia vopred stanoveného percenta hospodárskych činností by bolo vrátenie poskytnutých prostriedkov prostredníctvom **mechanizmu spätného vymáhania, ako je popísané v 5. úlohe** tejto metodiky.

Podvojný účtovanie v prípade prenájmu výskumnej infraštruktúry (za predpokladu, že čas strávený internými zamestnancami univerzity bude súčasťou celkovej nájomnej zmluvy) by malo byť nasledovné:

Univerzity

Má dať	Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	Príjem z prenájmu (Nákladové stredisko hospodárskych činností)

CNIC

Má dať	Náklady na prenájom (Nákladové stredisko hospodárskych činností)
Dal	Závazky (Analytický účet hospodárskych činností)

Vlastný výskum CNIC

Má dať	Výdavky (materiál, platy atď.)
Dal	Závazky

Po ukončení výskumu môže CNIC aktivovať výsledky výskumu a vývoja do súvahy, ak spĺňa požadované podmienky.³³⁴

Má dať	Nehmotné výsledky výskumu a vývoja
Dal	Aktivácia nehmotného majetku

Členovia CNIC môžu vkladať nepenažné aktíva do CNIC.³³⁵ Keďže CNIC nevytvára základné imanie, vklad bude zaznamenaný na účet „Ostatné rezervy“, ktorý by musel zriadiť CNIC. Keďže prispievateľ nevlastní akcie CNIC a nemá právo na vrátenie vložených aktív, tieto budú musieť byť odpísané cez výkaz ziskov a strát v účtovníctve prispievateľa.

Univerzity

Má dať	Zostatková čistá účtovná hodnota	predaných	hmotných
	aktív (výdavkový účet)		
Dal	Kumulované odpisy		
Má dať	Kumulované odpisy		
Dal	Hmotné aktíva		

³³⁴ § 27 MF/24485/2008-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a sústave účtovania pre účtovné jednotky, ktoré nie sú zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov

³³⁵ napríklad: § 34 zákona č. 243/2017 Z.z. o verejnej výskumnej inštitúcii

CNIC

Má dať	Hmotné aktíva
Dal	Špecifický fondový účet (vlastný kapitál)

2. VO prenajme výskumnú infraštruktúru (s povinnosťou monitorovať 20 % kapacity) za zvýhodnených podmienok súkromnému sektoru, ktorého firmy sídlia v inkubátore univerzity

Podľa § 17 v spojení s § 4 zákona o vysokých školách **verejná vysoká škola** môže:

- Prenajímať svoj majetok za **zvýhodnených podmienok**, ale len podniku na účely výskumu a vývoja vykonávaného v inkubátore univerzity najviac na obdobie troch rokov;
- Poskytovať poradenstvo za zvýhodnených podmienok v rámci inkubátora.

Keďže tieto činnosti budú poskytované za odplatu, budú predstavovať hospodárske činnosti univerzity a je potrebné ich vhodne rozlíšiť na samostatných účtoch a nákladových strediskách.

Za predpokladu, že cena je nižšia ako tržová cena, ide o prevod štátnej pomoci do súkromného sektora. Prenájom výskumnej infraštruktúry súkromnému sektoru sa považuje za hospodársku činnosť, keďže hospodárskou činnosťou je každá činnosť spočívajúca v ponúkaní tovarov a služieb na danom trhu. Ak pre príslušnú činnosť existuje trh, akokoľvek obmedzený, potom sa činnosť považuje za hospodársku.

Univerzity

Má dať	Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	Príjem z prenájmu (Nákladové stredisko hospodárskych činností)

3. Komerčné využitie DV UPJŠ a iných VO formou časovo obmedzeného použitia: udelenie licencie alebo prevod (predaj DV) subjektom súkromného sektora (vrátane spoločných podnikov cez CNIC)

V tomto scenári možno potenciálne zväziť nasledujúce praktické možnosti:

- Univerzity prevedú (predajú) alebo udelia licencie práva DV CNIC na ich vlastné použitie

Práva DV sa podľa zákona o vysokých školách nepovažujú za „majetok“, preto sa na ne nevzťahuje požiadavka „dočasne nepotrebný“, aby ich bolo možné ich previesť/predať tretím osobám.

Účtovné podvojný zápisy v prípade predaja práv DV CNIC pre ich vlastnú potrebu by mali byť nasledovné:

Univerzity

Má dať	Čistá účtovná hodnota predaného nehmotného majetku (výdavkový účet)
Dal	Akumulovaná amortizácia DV

Má dať	Akumulovaná amortizácia DV
Dal	Nehmotný majetok (DV)

Má dať	Pohľadávka
Dal	Príjem z predaja nehmotného majetku

CNIC

Má dať **Nehmotný majetok (DV)**
Dal **Závázky**

- Univerzity prevedú (predajú) práva DV (napr. patenty) alebo udelila licenciu prostredníctvom CNIC na súkromné spoločnosti (napr. licenciu udelia CNIC a CNIC bude sublicencovať patenty súkromným spoločnostiam)

Tento scenár možno považovať z komerčného hľadiska za menej zaujímavý, keďže súkromné spoločnosti dostanú iba sublicenciu a nie originálnu licenciu, ale je to skutočne právne uskutočniteľné.

Účtovné podvojný zápis v tomto prípade budú rovnaké s pripočítaním príjmov zo sublicencie v CNIC:

Univerzity

Má dať **Čistá účtovná hodnota predaného nehmotného majetku (výdavkový účet)**
Dal **Akumulovaná amortizácia DV**

Má dať **Akumulovaná amortizácia DV**
Dal **Nehmotný majetok (DV)**

Má dať **Pohľadávka**
Dal **Príjem z predaja nehmotného majetku**

CNIC

Má dať **Nehmotný majetok (DV)**
Dal **Závázky**

Má dať **Pohľadávka**
Dal **Príjem zo sublicencie**

4.

Poskytovanie zmluvného výskumu univerzitou a inými VO na základe objednávky súkromného subjektu

Univerzity

Má dať **Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)**
Dal **Výnosy zo zmlúv so zákazníkmi (Nákladové stredisko hospodárskych činností)**

5.

Poskytovanie zmluvného výskumu (pre tento príklad len na úrovni prenájmu vedecko-výskumných a technických personálnych kapacít, resp. samotný zmluvný výskum na základe objednávky súkromného subjektu) poskytovaného univerzitou a inými VO prostredníctvom združenia CNIC súkromnému sektoru

Zákon o správe majetku³³⁶ hovorí o majetku, za ktorý sa považuje hnutelný majetok, nehnuteľnosti, pohľadávky a iné majetkové hodnoty. Pre vylúčenie pochybností máme za to, že tento prípad sa nebude týkať vysielania, prípadne dočasného pridelovania zamestnancov v intenciách Zákonníka práce.

Univerzity

Má dať	Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	Výnosy zo zmlúv so zákazníkmi (Nákladové stredisko hospodárskych činností)

CNIC

Má dať	Ostatné služby (Nákladové stredisko hospodárskych činností)
Dal	Závazky (Analytický účet hospodárskych činností)

Má dať	Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	Výnosy zo zmlúv so zákazníkmi (Nákladové stredisko hospodárskych činností)

6.

Používanie technológií vlastnených VO (napr. univerzitami) súkromnými spoločnosťami (bez personálu a podlahovej plochy)

Podvojný účtovný zápis v prípade prenájmu výskumnej infraštruktúry (bez personálu a podlahovej plochy) by mali byť nasledovné:

Univerzity

Má dať	Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	Príjem z prenájmu (Nákladové stredisko hospodárskych činností)

CNIC

Má dať	Náklady na prenájom (Nákladové stredisko hospodárskych činností)
Dal	Závazky (Analytický účet hospodárskych činností)

Má dať	Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	Príjem z prenájmu (Nákladové stredisko hospodárskych činností)

Súkromné spoločnosti

Má dať	Náklady na prenájom
Dal	Závazky

³³⁶ Zdroj informácií: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/176/2019090>

7. Účtovné dôsledky zriadenia výskumnej infraštruktúry čiastočne financovanej zo štátnej pomoci

Možných scenárov financovania výskumnej infraštruktúry je niekoľko.

- a) **Existujúca výskumná infraštruktúra** – samotné univerzity žiadajú o štátnu pomoc na majetok, ktorý už vlastní a ktorý je potrebné modernizovať.
- b) **Zriadenie novej výskumnej infraštruktúry** – konkrétne pre výstavbu objektu SO.04 v Areáli „Campus Medická“) na pozemku vo vlastníctve UPJŠ sú dve možnosti:
 - pozemok sa vloží do CNIC, pričom CNIC bude žiadateľom pomoci;
 - žiadateľom pomoci bude UPJŠ.

Účtovné podvojný zápis v prípade vkladu pozemku do CNIC:

Univerzity

Má dať	Čistá účtovná hodnota pozemku (Účet výkazu ziskov a strát)
Dal	Pozemok (Súvahový účet)

CNIC

Má dať	Pozemok
Dal	Špecifický účet vlastného imania

Účtovné podvojný zápis pri budovaní infraštruktúry, ktorú postaví UPJŠ alebo CNIC:

Má dať	Obstaranie hmotného majetku (súvahový účet)
Dal	Závazky

5.5. Daňové usmernenia pre hospodárske využitie presahujúce 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry v súlade s pravidlami štátnej pomoci

5.5.1. Všeobecný prehľad o zdaňovaní daňovníkov, ktorí neboli založení s cieľom podnikania a požiadavky na oddelené vykazovanie hospodárskych a nehospodárskych činností príjemcu

Podľa zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov sa za daňovníkov považujú aj nasledovné subjekty, ktoré neboli založené za účelom podnikania:

- **združenia právnických osôb**, odborné komory, politické strany, štátom uznané cirkvi a náboženské spoločnosti, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, obce, kraje, štátne príspevkové a štátom dotované organizácie, štátne fondy, **univerzity**, zdravotníctvo Úrad pre dohľad nad starostlivosťou, Sociálna poisťovňa, Rada pre rozpočtovú zodpovednosť, Fond ochrany vkladov, Slovenská kancelária poisťovateľov, Slovenský pozemkový fond, Rozhlas a televízia Slovenska, Garančný fond investícií, organizácie vykonávajúce činnosť neziskového charakteru vymedzené podľa zákona č. osobitného právneho predpisu, podľa ktorého boli zriadené.

CNIC sa považuje za záujmové združenie právnických osôb z verejného a súkromného sektora, za právnickú osobu s právnou subjektivitou. V súčasnosti CNIC nie je registrovaný pre daň z pridanej hodnoty („DPH“) na Slovensku.

UPJŠ je univerzita, ktorá sa riadi zákonom o vysokých školách. UPJŠ je registrovaná ako mesačný platiteľ DPH na Slovensku.

Na základe vyššie uvedených definícií sa CNIC aj UPJŠ na účely zákona o dani z príjmov považujú za **daňovníkov nezaložených alebo nezriadených na podnikanie**.

U daňovníkov, ktorí nie sú založení na podnikanie, podliehajú zdaneniu príjmov právnických osôb:

- príjmy z činností, z ktorých daňovníci dosahujú zisk alebo ktorými by sa zisk mohol realizovať;
- príjem z predaja majetku;
- príjmy z prenájmu;
- príjem z reklamy;
- príjem z členských príspevkov;
- príjem, ktorý podlieha zrážkovej dani;
- príjem realizovaný na základe zmlúv o sponzorstve v športe.

Aj keď vyššie uvedené príjmy podliehajú zdaneniu príjmov právnických osôb u daňovníkov nezaložených alebo nezriadených na podnikanie, je potrebné zvážiť aj to, či daný druh príjmu nie je oslobodený od zdanenia na základe osobitných ustanovení zákona o dani z príjmov. Týka sa to napr. oslobodenie od zdanenia:

- príjmov z činností, na ktoré boli daňovníci založení alebo ktoré sú hlavnými činnosťami vymedzenými zákonmi, ktorými sa príslušný subjekt riadi (napr. činnosti vysokých škôl definované zákonom o vysokých školách a pod.), okrem činností definovaných vyššie;
- členských príspevkov, ktoré sú určené štatútmi, stanovami, zriaďovacou listinou alebo zakladateľskou listinou, prijímané združením právnických osôb, ktoré sledujú spoločný záujem svojich členov;
- finančné prostriedky získané z grantov poskytnutých na základe medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Daňovníkom nezaloženým alebo nezriadeným na podnikanie môžu **vzniknúť výdavky (náklady), ktoré sa týkajú zdaniteľných aj nezdaniteľných príjmov**, napr. náklady administratívneho a prevádzkového charakteru. Takýto daňovník si vo svojej internej smernici určí pravidlo, podľa ktorého rozdelí celkové náklady na jednotlivé druhy príjmov na účely ich zahrňovania do základu dane z príjmov. Spôsob určenia daňového výdavku pri zdaniteľných príjmoch závisí od individuálnych podmienok a charakteru činnosti daňovníka.

Výdavky je možné priradiť k príjmom zo zdaniteľnej činnosti pomocou koeficientov, ktoré vyjadrujú pomer medzi týmito nákladmi a príslušnou zdaniteľnou činnosťou. Kritériom pre rozdelenie celkových nákladov medzi činnosti môže byť napr. **počet hodín odpracovaných zamestnancami** v jednotlivých činnostiach, **počet kilometrov najazdených vozidlom** na jednotlivé činnosti, **plocha v m²**, ktorá je určená na prenájom a pod.

Predaj majetku/nehnutelností

Ak daňovník nezaložený na podnikanie predá svoj majetok, realizovaný príjem podlieha zdaneniu podľa zákona o dani z príjmov. Takýto daňovník si však môže proti týmto príjmom započítať náklady na obstarávaciu cenu, v akej bol majetok zaúčtovaný v účtovníctve v čase obstarania. Náklady vynaložené na technické zhodnotenie takéhoto majetku sú zahrnuté v tejto obstarávacej hodnote, ktorú je možné započítať s príjmom z predaja majetku. V prípade:

- Predaja majetku, ktorý sa používa na hospodárske/zdaniteľné činnosti – obstarávacia cena je znížená o už uplatnené daňové odpisy majetku (t. j. daňová zostatková cena majetku môže byť započítaná s príjmom z predaja).
- Predaj majetku používaného len na hlavnú/nehospodársku činnosť – v takomto prípade je možné započítať obstarávaciu cenu (vrátane nákladov na technické zhodnotenie) zaúčtovanú v účtovníctve v čase obstarania so zdaniteľným príjmom z predaja majetku.

5.5.2. Daňové dôsledky vzhľadom na to, že bola štátna pomoc prevedená z príjemcu na konečných príjemcov

Jednou z alternatív zriadenia výskumnej infraštruktúry je, že CNIC ako žiadateľ pomoci bude realizovať projekt zriadenia výskumnej infraštruktúry na pozemku vo vlastníctve UPJŠ. Na realizáciu projektu zriadenia výskumnej infraštruktúry týmto spôsobom UPJŠ vloží pozemky do CNIC. Takýto vklad by mal byť z právneho hľadiska možný, keďže interné stanovky/predpis CNIC takýto príspevok umožňujú a ďalej sú splnené ustanovenia platnej slovenskej legislatívy.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že členovia CNIC nenadobúdajú žiadny kapitálový podiel v CNIC, keďže CNIC sa nepovažuje za kapitálovú spoločnosť a všetky aktíva vložené do CNIC sa stanú vlastníctvom CNIC a člen, ktorý vložil majetok, nemá akékoľvek právo na vrátenie tohto majetku po zrušení CNIC alebo ukončení členstva.

Zákon o dani z príjmov pozná daňové zaobchádzanie s nasledujúcimi definíciami vkladu:

- Peňažný alebo nepeňažný vklad do základného imania;
- Príspevok do iných kapitálových fondov kapitálových spoločností;
- Povinný vklad do rezervného fondu, fondu družstva splatený akcionárom alebo členom družstva a emisné ážio splatené akcionárom.

Žiadna z vyššie uvedených definícií neplatí pre nepeňažný vklad pozemku zo strany UPJŠ do CNIC a neexistuje žiadna priama ani nepriama protihodnota, ktorú UPJŠ výmenou za pozemok dostane. Bolo by teda otázne, či by bolo možné v tomto prípade použiť ustanovenia zákona o dani z príjmov o zdaňovaní nepeňažných vkladov. V takom prípade a taktiež s prihliadnutím na účtovnú analýzu podľa časti 5.4.2. bod 1), náklady na pozemky by sa pri príspevku nezahrnuli do základu dane UPJŠ.

Z pohľadu DPH sa vklad pozemkov realizovaný UPJŠ do CNIC môže považovať za transakciu podliehajúcu DPH, aj keď je realizovaná bez odplaty. Sme toho názoru, že UPJŠ je registrovaným platcom DPH a vo všeobecnosti vystupuje ako zdaniteľná osoba, aj keď niektoré jej činnosti môžu byť oslobodené od DPH. Dodanie tovaru realizované zdaniteľnou osobou tak konajúcou je vo všeobecnosti transakciou podliehajúcou DPH, aj keď je realizovaná bezplatne. Za predpokladu, že pozemok predstavuje stavebný pozemok (t. j. je možné na pozemok umiestniť stavby v súlade s územným plánom obce), dodanie takéhoto pozemku spravidla nie je oslobodené od DPH. UPJŠ teda môže byť povinná zaplatiť DPH na výstupe z daného vkladu. Existujú však ďalšie kritériá, ktoré môžu byť rozhodujúce pre správne zaobchádzanie s DPH (napr. sú už na pozemku umiestnené nejaké stavby? Bola DPH na vstupe odpočítaná/odpočítateľná s pozemkom? atď.), preto sa v ďalšej fáze dôrazne odporúča vykonať ďalšiu analýzu od prípadu k prípadu (pre ktorú by sa vyžadovali dodatočné základné informácie, ktoré budú predmetom ďalšej analýzy).

Na analýzu daňových dôsledkov a prechodu štátnej pomoci z príjemcu na konečných príjemcov by sa malo zväziť niekoľko scenárov:

Na účely dane z príjmov právnických osôb sa pri určovaní základu dane vysokých škôl a CNIC spravidla postupuje podľa účtovného postupu. Aj pre daňové účely teda bude platiť to, čo je uvedené v účtovnej časti – t. j. každý príjem z prenájmu bude vykázaný ako hospodárska činnosť a zahrnutý do základu dane univerzít. Vo vzťahu k majetku tvoriacemu súčasť infraštruktúry môžu vysoké školy zahrnúť do základu dane súvisiace daňové odpisy za príslušné obdobie. Daňový odpis je však možné uplatniť len do výšky prijatého príjmu z prenájmu. Pri majetku, ktorý sa bude využívať čiastočne na prenájom a čiastočne na hlavnú činnosť univerzít (t. j. neehospodárske činnosti), budú môcť vysoké školy uplatniť daňové odpisy pomerne podľa použitia na príslušné činnosti.

V prípade, že CNIC bude výsledky svojich výskumných a vývojových aktivít aktivovať do svojej súvahy ako nehmotný majetok, možnosť odpisovať takýto majetok na účely dane z príjmov právnických osôb bude závisieť od toho, na akú činnosť bude majetok použitý.

Z hľadiska DPH by sa prenájom výskumnej infraštruktúry za odplatu mal považovať za službu, ktorá vo všeobecnosti podlieha DPH. Máme za to, že univerzity (ako poskytovateľ prenájmu pre CNIC) sú už zaregistrované ako mesační platcovia DPH, preto by prenájom mal byť spoplatnený 20 % slovenskou DPH.

Sme toho názoru, že výskumná infraštruktúra môže čiastočne zahŕňať aj nehnuteľný majetok. Nájom nehnuteľného majetku môže byť pri splnení určitých podmienok oslobodený od DPH. Predpokladáme však, že výnimku nebude možné uplatniť, keďže prenájom nehnuteľného majetku zrejme nepredstavuje samostatnú službu, ale skôr integrálnu (a nie dominantnú) súčasť poskytovania celkovej výskumnej infraštruktúry. Preto aj prenájom nehnuteľného majetku v rámci výskumnej infraštruktúry by mal byť spoplatnený 20 % DPH. Ak by sa uprednostnila táto možnosť, bude potrebné vykonať dodatočnú analýzu (budú potrebné ďalšie podkladové informácie).

Sme toho názoru, že CNIC bude využívať prenajatú výskumnú infraštruktúru na svoje aktivity v oblasti výskumu a vývoja. V tejto súvislosti by aktivácia nehmotného majetku združením CNIC v dôsledku jej činnosti mala byť mimo rámca pre účely DPH.

Ak však CNIC poskytuje výskumné činnosti v prospech tretích strán a dostáva v tomto smere odplatu, pravdepodobne budú podliehať DPH. Usudzujeme, že CNIC je združenie ako samostatný právny subjekt so sídlom na Slovensku. Ak takáto právnická osoba vykonáva činnosti za odplatu, mala by sa na účely DPH považovať za zdaniteľnú osobu. Služby poskytované CNIC za odplatu by preto mali vo všeobecnosti podliehať DPH.

Po registrácii CNIC na účely DPH (buď dobrovoľne alebo po prekročení zákonného limitu³³⁷) by CNIC malo účtovať za výskumné služby 20 % slovenskú DPH, ak sú poskytované subjektom so sídlom na Slovensku (alebo bez DPH s uplatnením prenesenia daňovej povinnosti, ak je zákazník neslovenská zdaniteľná osoba). V prípade, že zákazníkmi CNIC sú neslovenské subjekty, povinnosti DPH môžu vzniknúť aj bez prekročenia zákonného limitu³³⁸ pre povinnú registráciu pre DPH.

Výskumné služby poskytované subjektom súkromného sektora vo všeobecnosti nepodliehajú žiadnemu oslobodeniu od DPH. Výnimka však môže platiť, ak sa takéto služby poskytujú členom združenia ako odplata za členský poplatok. Máme za to, že to tak nebude, ak by však bola uprednostnená táto možnosť, bude potrebné vykonať dodatočnú analýzu (budú potrebné ďalšie podkladové informácie).

³³⁷ Obrat 49 790 eur najviac za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, pozrite § 4 ods. 1 slovenského zákona o DPH

³³⁸ Obrat 49 790 eur najviac za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, pozrite § 4 ods. 1 slovenského zákona o DPH

2.

VO prenajme výskumnú infraštruktúru (s povinnosťou monitorovať 20 % kapacity) za zvýhodnených podmienok súkromnému sektoru, ktorého firmy sídli v inkubátore univerzity

Na účely dane z príjmov právnických osôb sa pri zisťovaní základu dane univerzít spravidla postupuje podľa účtovného postupu. Bude teda platiť to isté, čo je uvedené v účtovnej časti – t. j. každý príjem z prenájmu bude vykázaný ako hospodárska činnosť a zahrnutý do základu dane univerzít. Vo vzťahu k majetku tvoriacemu súčasť infraštruktúry môžu univerzity zahrnúť do základu dane súvisiace daňové odpisy za príslušné obdobie. Daňový odpis však bolo možné uplatniť len do výšky prijatého príjmu z prenájmu. Pri majetku, ktorý sa bude využívať čiastočne na prenájom a čiastočne na hlavnú činnosť univerzít (t. j. nehmotné činnosti), budú môcť univerzity uplatniť daňové odpisy pomerne podľa použitia na príslušné činnosti.

Z hľadiska DPH by sa prenájom výskumnej infraštruktúry za odplatu mal považovať za službu, ktorá vo všeobecnosti podlieha DPH. Usudzujeme, že univerzity (ako poskytovateľ služby prenájmu) sú už zaregistrované ako mesační platcovia DPH, preto by služba prenájmu mala byť účtovaná so 20 % slovenskou DPH, ak je poskytovaná subjektom súkromného sektora so sídlom na Slovensku.³³⁹

Ak sa výskumná infraštruktúra poskytuje neslovenským subjektom (bez sídla, miesta podnikania alebo stálej prevádzkarne na Slovensku), mali by sa testovať rôzne kritériá na posúdenie zaobchádzania s DPH (vo všeobecnosti, ak neslovenský odberateľ disponuje neslovenským IČ DPH, služba by mala byť účtovaná bez DPH a odberateľ by mal uplatniť prenesenie daňovej povinnosti, odporúča sa však analýza prípad od prípadu).

Sme toho názoru, že výskumná infraštruktúra môže sčasti zahŕňať aj nehnuteľný majetok. Nájom nehnuteľného majetku môže byť pri splnení určitých podmienok oslobodený od DPH. Predpokladáme však, že výnimku nebude možné uplatniť, keďže prenájom nehnuteľného majetku zrejme nepredstavuje samostatnú službu, ale skôr integrálnu (a nie dominantnú) súčasť poskytovania celkovej výskumnej infraštruktúry. Z tohto dôvodu aj prenájom nehnuteľného majetku v rámci výskumnej infraštruktúry by mal byť všeobecne spoplatnený DPH. Ak by sa uprednostnila táto možnosť, bude potrebné vykonať dodatočnú analýzu (budú potrebné ďalšie podkladové informácie).

3.

Komerčné využitie DV UPJŠ a iných VO formou časovo obmedzeného použitia: udelenie licencie alebo prevod (predaj DV) subjektom súkromného sektora (vrátane spoločných podnikov cez CNIC)

Ide o dva možné scenáre:

- Univerzity prevádzajú práva DV na CNIC pre jeho vlastnú potrebu – akýkoľvek príjem vykázaný z predaja by bol zdaniteľný na univerzitách a náklady na obstaranie zaúčtované v účtovníctve by sa mohli započítať s takýmto príjmom (v prípade, že práva DV boli predtým použité na hospodárske činnosti sa obstarávacia hodnota zníži o príslušné daňové odpisy uplatnené v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach).
- Univerzity prevádzajú práva DV cez CNIC na súkromné spoločnosti (napr. licenciu dostane CNIC a CNIC sublicencuje patenty súkromným spoločnostiam) - každý príjem vykázaný z predaja by podliehal zdaneniu na UPJŠ/univerzitách a náklady na obstaranie zaúčtované v účtovníctve by sa mohli započítať s takýmto príjmom (v prípade, že DV boli predtým využívané na hospodárske

³³⁹ Predpokladáme, že odberatelia sa budú svojou prítomnosťou v univerzitnom inkubátore kvalifikovať ako slovenské subjekty

činnosti, obstarávacia hodnota bude znížená o príslušné daňové odpisy uplatnené v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach). Sublicencovanie práv DV súkromným spoločnostiam sa bude v CNIC považovať za zdaniteľný príjem. CNIC si bude môcť uplatniť daňový odpis DV, avšak len do výšky prijatého príjmu z prenájmu.

Z pohľadu DPH by sa licencia poskytovaná univerzitami subjektom súkromného sektora alebo predaj DV mali považovať za službu, ktorá podlieha DPH. Máme za to, že UPJŠ je už registrovaná ako mesačný platiteľ DPH, preto by transakcie mali byť účtované s 20 % slovenskou DPH, ak sú realizované slovenským odberateľom (alebo bez DPH s uplatnením prenesenia daňovej povinnosti, ak je odberateľom neslovenská zdaniteľná osoba).

4.

Poskytovanie zmluvného výskumu univerzitou a inými VO na základe objednávky súkromného subjektu

Usudzujeme, že zmluvný výskum by bol považovaný za hospodársku činnosť univerzít – t. j. takáto činnosť nie je účelom zriadenia univerzít alebo nie je ich primárnou/hlavnou činnosťou definovanou príslušnou legislatívou, a preto bude pre univerzity považovaný za zdaniteľný.

Z pohľadu DPH by sa predaj výskumných výsledkov za odplatu zo strany univerzít subjektom súkromného sektora mal považovať za službu, ktorá podlieha DPH. Sme toho názoru, že univerzity sú už zaregistrované ako mesační platcovia DPH, preto by sa na transakcie mala účtovať 20 % slovenská DPH, ak sú realizované slovenským odberateľom (alebo bez DPH s uplatnením prenesenia daňovej povinnosti, ak odberateľom je neslovenská zdaniteľná osoba).

Výskumné služby poskytované subjektom súkromného sektora vo všeobecnosti nepodliehajú žiadnemu oslobodeniu od DPH (pozrite aj náš komentár k členským príspevkom vyššie).

5.

Poskytovanie zmluvného výskumu (pre tento príklad len na úrovni prenájmu vedecko-výskumných a technických personálnych kapacít, resp. zmluvného výskumu na základe objednávky súkromného subjektu) univerzitami a inými VO prostredníctvom združenia CNIC súkromnému sektoru.

Usudzujeme, že zmluvný výskum by bol považovaný za hospodársku činnosť univerzít – t. j. takáto činnosť nie je účelom zriadenia univerzít alebo nie je ich primárnou/hlavnou činnosťou definovanou príslušnou legislatívou, a preto bude pre univerzity považovaný za zdaniteľný.

Náklady na prijatú výskumnú službu a výnosy zo zmlúv so súkromnými spoločnosťami budú zahrnuté do základu dane CNIC.

Z pohľadu DPH by sa vyššie opísaná realizácia zmluvného výskumu poskytovaného univerzitami CNIC mala považovať za službu, ktorá podlieha DPH. Sme názoru, že univerzity sú už zaregistrované ako mesační platcovia DPH, preto by sa na transakcie mala účtovať 20 % slovenská DPH.

Zastávame názor, že CNIC, konajúci ako zdaniteľná osoba, nakúpi tieto služby vo svojom mene v prospech a na účet subjektov súkromného sektora. Výsledkom je, že z pohľadu DPH CNIC prijme a poskytne službu zmluvného výskumu. Služby účtované CNIC by sa tiež mali považovať za služby podliehajúce DPH. Po registrácii CNIC pre účely DPH by sa na tieto služby mala účtovať 20 % slovenská DPH, ak sú poskytované slovenským odberateľom (alebo bez DPH s uplatnením prenesenia daňovej povinnosti, ak je odberateľom neslovenská zdaniteľná osoba).

Výskumné služby vo všeobecnosti nepodliehajú žiadnemu oslobodeniu od DPH. Výnimka však môže platiť, ak sa takéto služby poskytujú členom združenia ako odplata za členský poplatok. Sme toho názoru, že to tak nebude (ani medzi CNIC a univerzitami, ani pre CNIC a subjekty súkromného sektora). Ak by sa uprednostnila táto možnosť, bude potrebné vykonať dodatočnú analýzu (budú potrebné ďalšie podkladové informácie).

6. Používanie technológií vo vlastníctve VO (napr. univerzity) súkromnými spoločnosťami (bez personálu a podlahovej plochy).

Akýkoľvek príjem z prenájmu vykázaný z prenájmu technológií súkromným spoločnostiam sa bude považovať za hospodársku činnosť a zahrnie sa do základu dane univerzít. Vo vzťahu k majetku (technológiám) môžu univerzitu zahrnúť do základu dane súvisiace daňové odpisy za príslušné obdobie. Daňový odpis však bolo možné uplatniť len do výšky prijatého príjmu z prenájmu. Pri majetku, ktorý sa bude využívať čiastočne na prenájom a čiastočne na hlavnú činnosť univerzít (t. j. nehospodárske činnosti), budú môcť univerzity uplatniť daňové odpisy pomerne podľa použitia na príslušné činnosti.

Z pohľadu DPH by sa prenájom výskumnej infraštruktúry (hnuteľný majetok) za odplatu mal považovať za službu, ktorá vo všeobecnosti podlieha DPH. Máme za to, že vysoké školy (ako poskytovatelia služby prenájmu) sú už zaregistrované ako mesační platcovia DPH, preto by služba prenájmu mala byť účtovaná so 20 % slovenskou DPH, ak je poskytovaná subjektom súkromného sektora so sídlom na Slovensku³⁴⁰.

Ak sa výskumná infraštruktúra poskytuje neslovenským subjektom (bez sídla, miesta podnikania alebo stálej prevádzkarne na Slovensku), mali by sa testovať rôzne kritériá na posúdenie zaobchádzania s DPH (vo všeobecnosti, ak neslovenský odberateľ disponuje neslovenským IČ DPH, služba by mala byť účtovaná bez DPH a odberateľ by mal uplatniť prenesenie daňovej povinnosti, odporúča sa však analýza prípad od prípadu).

5.5.3. Služby poskytované živnostníkmi

Zastávame názor, že univerzity môžu uzatvárať pracovné zmluvy alebo obchodné zmluvy so živnostníkmi na poskytovanie výskumných činností popísaných vo vyššie uvedených scenároch.

V prípade, že univerzity využívajú živnostníkov na výskumné činnosti, univerzity by si mali v zmluvách so živnostníkmi dohodnúť podmienky práce, ktoré sa líšia od podmienok dohodnutých s kmeňovými zamestnancami. V opačnom prípade môže byť činnosť živnostníkov v prípade daňovej kontroly zo strany daňového úradu SR považovaná za závislú činnosť (rovnako ako u zamestnancov) – teda podlieha dani zo mzdy (daň z príjmov fyzických osôb zrazená zamestnávateľom, odvody na sociálne a zdravotné poistenie).

Na základe vyššie uvedeného by živnostníci nemali pracovať striktne z priestorov univerzít (ak áno, univerzity by mali priestory živnostníkom prenajímať), živnostníci by mali používať vlastné pracovné prostriedky, ich pracovný čas by mal byť dohodnutý inak, ako je dohodnutý so zamestnancami, atď.

Ak by sa výskumné činnosti považovali za hospodársku činnosť univerzít – t. j. takáto činnosť nie je účelom zriadenia univerzít alebo nie je ich primárnou/hlavnou činnosťou definovanou príslušnou legislatívou, bude sa považovať za zdaniteľnú pre univerzity a vstupné náklady pre živnostníkov by mohli byť zahrnuté do základu dane vysokých škôl.

³⁴⁰ Predpokladáme, že odberatelia sa budú svojou prítomnosťou v univerzitnom inkubátore kvalifikovať ako slovenské subjekty

Z pohľadu DPH, ak sú živnostníci registrovaní ako slovenskí platcovia DPH, mali by vystavovať faktúry s 20 % DPH za služby poskytované univerzitám (hranica pre povinnú registráciu DPH je 49 790 EUR). Ak sa služba týka výlučne transakcií univerzít na výstupe podliehajúcich DPH, univerzity by mali mať nárok na úplný odpočet DPH na vstupe. V opačnom prípade by mala byť DPH na vstupe nárokovateľná len čiastočne (ak sa služba týka zdaniteľných, ako aj oslobodených plnení) alebo vôbec (ak sa služba plne vzťahuje na plnenia na výstupe oslobodené od DPH).

Slovenskí živnostníci, ktorí nie sú registrovaní pre DPH (a nie sú povinní sa registrovať), by mali faktúry účtovať bez DPH (ďalšia povinnosť DPH by nemala vzniknúť). Faktúry od neslovenských živnostníkov budú s najväčšou pravdepodobnosťou podliehať preneseniu daňovej povinnosti.

Ak by sa uprednostnila táto možnosť, bude potrebné vykonať dodatočnú analýzu (budú potrebné ďalšie podkladové informácie).

6.úloha 5.

Popis “Claw-back”
mechanizmu - vrátenie
príslušnej výšky (nad 20 %
pomocnej kapacity)
finančného príspevku z
verejných zdrojov

6.1. Posúdenie vplyvu vymáhania neoprávnenej pomoci na zmluvné podmienky s prihliadnutím na ustanovenia o štátnej pomoci POO, EŠIF, štátneho rozpočtu atď.

Mechanizmus spätného vymáhania pomoci je nástroj, ktorý v určitých prípadoch musí zaviesť členský štát (zvyčajne konajúci *in concreto* prostredníctvom poskytovateľov štátnej pomoci),³⁴¹ aby sa zabezpečilo vrátenie akejkoľvek nadmernej štátnej pomoci poskytnutej príjemcom, t. j. vrátenie akejkoľvek štátnej pomoci nad rámec objemu štátnej pomoci poskytnutej v súlade s pravidlami štátnej pomoci predtým, ako by ju Európska komisia potenciálne považovala za neoprávnenú. To znamená, že mechanizmus spätného vymáhania je potrebný na zabezpečenie toho, aby **intenzita pomoci nebola prekročená** v dôsledku zvýšeného podielu hospodárskych činností v porovnaní so situáciou predpokladanou v čase udelenia pomoci.

Je dôležité poznamenať, že mechanizmus spätného vymáhania a vymáhanie neoprávnenej štátnej pomoci sú vzájomne prepojené, ale odlišné pojmy:

1. **Mechanizmus spätného vymáhania** je špecifický mechanizmus zabudovaný do určitých právnych nástrojov, ako je GBER alebo služby všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „SVHZ“),³⁴² projektov, ktoré sú notifikované Európskej komisii ako napr. IPCEI alebo iných relevantných právnych nástrojov EÚ obsahujúcich spätné vymáhanie; a následne sa poskytovateľmi (alebo tzv. exekútormi, ktorí boli na to poskytovateľom zmluvne poverení) zvyčajne zmluvne pomoc vymáha voči príjemcom nadmernej štátnej pomoci.
2. Na druhej strane **vymáhanie štátnej pomoci** je širší a všeobecnejší pojem pre povinnosť členských štátov zabezpečiť vymáhanie neoprávnenej/nezlučiteľnej štátnej pomoci vrátane:
 - a. **vnútorného systému vymáhania nezlučiteľnej štátnej pomoci** na základe rozhodnutia vydaného Komisiou;³⁴³
 - b. **všeobecných povinnosti vymáhania podľa vnútroštátneho (slovenského) práva** začlenených do schém štátnej pomoci a zmlúv s verejnými orgánmi poskytujúcimi verejné financovanie ako povinnosť poskytovateľov zabezpečiť vrátenie akejkoľvek nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci a zodpovedajúca povinnosť príslušného príjemcu vrátiť takúto nadmernú/neoprávnenú štátnu pomoc. Takéto povinnosti vyplývajúce zo zákona sú niekedy sprevádzané zmluvným prevodom (tzv. „znižovaním“) zodpovednosti zavedením zmluvných doložiek, ktoré zaväzujú príjemcov zabezpečiť, aby sa vymáhanie uskutočnilo na všetkých úrovniach poskytovania štátnej pomoci. Zavedenie týchto mechanizmov do zákonných a zmluvných dojednaní je založené na skutočnosti, že povinnosť pozastaviť³⁴⁴ výkon podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ má priamy účinok, a preto od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, že sa neposkytne žiadna neoprávnená pomoc³⁴⁵.

Vymáhanie neoprávnenej/nezlučiteľnej štátnej pomoci má za cieľ zbaviť jej príjemcu výhody, ktorú mal v porovnaní so svojimi konkurentmi na trhu, a tým obnoviť situáciu pred vyplatením pomoci.³⁴⁶ Vo

³⁴¹ Pozrite § 5 ods. 1 zákona o štátnej pomoci

³⁴² SVHZ sa uvádza len pre informáciu. V tejto metodike sa však neuplatňuje.

³⁴³ Pozrite §10 zákona o štátnej pomoci

³⁴⁴ Členský štát nemôže zaviesť schému pomoci skôr, ako dostane schválenie Európskou komisiou. Za uplatňovanie donucovacích opatrení sú výlučne zodpovedné príslušné vnútroštátne orgány.

³⁴⁵ Rozsudok Súdneho dvora z 11. decembra 1973, Lorenz GmbH proti Bundesrepublik Deutschland a iní, vec C-120/73, dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:61973CJ0120&from=en> Pozrite tiež rozsudok Súdneho dvora z 5. marca 2019, Eesti Pagar AS, vec C-349/17, dostupný na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9771B43326A0DB6940FBDEDBB965E1EB?text=&docid=211287&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=47871>

³⁴⁶ Rozsudok Súdneho dvora zo 4. apríla 1995, Komisia proti Taliansku, vec C-350/93, dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:61993CJ0350>

všeobecnosti sa neoprávnená pomoc musí vymáhať od príjemcov, ktorí z nej skutočne mali úžitok.³⁴⁷ Takýmto príjemcami budú vo väčšine prípadov žiadatelia o verejné financovanie, ktorí zvyčajne na základe nejakej schémy štátnej pomoci/GBER uzatvoria záväznú zmluvu s poskytovateľom verejného financovania.

Konkrétne podmienky pre vymáhanie neoprávnenej pomoci a jej možný dopad na zmluvné podmienky je možné stanoviť v konkrétnych výzvach na predkladanie žiadostí v rámci programov POO, EŠIF a ďalej v zmluvách medzi verejnými orgánmi poskytujúcimi verejné financovanie a univerzitami/CNIC ako prijímateľmi štátnej pomoci.

Špecifické pravidlá vymáhania pomoci sú stanovené aj v metodických pokynoch týkajúcich sa jednotlivých programov financovania (napr. Operačný program Slovenskej republiky). Napríklad podľa súčasnej metodiky,³⁴⁸ ak sa podporovaná infraštruktúra využíva na hospodárske činnosti na vyššej úrovni, ako bola vopred určená, je prijímateľ **povinný vrátiť** zodpovedajúcu sumu nenávratného finančného príspevku. V prípade prekročenia fixného percenta určeného na hospodársku činnosť príjemca vráti stanovenú výšku nenávratného finančného príspevku prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania.³⁴⁹

Každý prípad možného vymáhania nadmernej štátnej pomoci a jeho potenciálny vplyv na zmluvné záväzky sa musí posúdiť od prípadu k prípadu a v príslušnom kontexte.

6.2. Metodický postup na určenie príslušnej strany, ktorá bude subjektom vymáhania štátnej pomoci

Z hľadiska zamýšľaných projektov univerzít a CNIC (a scenárov načrtnutých v kapitole 5 vyššie), **prijemcami, ktorí skutočne profitovali zo štátnej pomoci, budú s najväčšou pravdepodobnosťou VO (napr. univerzity) a/alebo CNIC**, keďže budú „prvým kontaktným bodom“ (prijímatelia štátnej pomoci prvej úrovne) s verejnými financiami poskytovanými na zriadenie alebo modernizáciu výskumnej infraštruktúry, a teda budú podliehať aj prípadnej povinnosti splácania v rámci mechanizmu spätného vymáhania pomoci podľa ods. 7 článok 26 GBER a príslušných zmluvných ustanovení medzi poskytovateľom a prijímateľom. V tejto súvislosti by povinnosť vrátiť nadmernú štátnu pomoc s najväčšou pravdepodobnosťou vznikla poskytnutím verejného financovania výskumnej infraštruktúry nad pôvodne plánovaný a schválený objem verejných financií takýmto príjemcom a osobe zodpovednej za „uplatnenie“ spätného vymáhania; s najväčšou pravdepodobnosťou by to bol orgán verejnej moci konajúci ako poskytovateľ štátnej pomoci (alebo vykonávateľ schémy štátnej pomoci, ak je na to poskytovateľ zmluvne poverený), t. j. ministerstvá, rôzne finančné agentúry atď.

Avšak vzhľadom na zložitosť právnych a finančných vzťahov v zamýšľaných scenároch načrtnutých v úlohe 4 vyššie, nie výlučne **VO (napr. univerzity) a/alebo CNIC** môžu podliehať povinnostiam vymáhania. Je to preto, že štátna pomoc poskytnutá VO a/alebo CNIC môže byť ďalej prevedená na iné subjekty, ako je **(i)** CNIC v prípade, že pôvodná štátna pomoc bola poskytnutá VO a CNIC vystupuje ako príjemca druhej úrovne výskumnej infraštruktúry financovanej z verejných zdrojov (pozrite scenáre 1, 6 a 8 v tabuľke 1 vyššie) alebo **(ii)** iné podniky tretích strán v prípade, že VO alebo CNIC s nimi budú akýmkoľvek spôsobom zdieľať výskumnú infraštruktúru alebo výsledky výskumu a vývoja (pozrite scenáre 2, 7 a 9 v tabuľke 1 vyššie).

³⁴⁷ Rozsudok Súdneho dvora z 29. apríla 2004, Nemecko proti Komisii („SMI“), vec C-277/00, ods. 75: dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62000CJ0277&qid=1671633717788&from=EN>

³⁴⁸ strana 35 Metodiky preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry (Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014-2020, verzia 2.0 z 12.02.2020) odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

³⁴⁹ strana 36 Metodiky preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry (Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014-2020, verzia 2.0 z 12.02.2020) odkaz: https://www.opvai.sk/media/101366/metodika_preukazovania_sp.pdf

V takom prípade sa prevod štátnej pomoci takýmto príjemcom druhej alebo tretej úrovne bude musieť zakladať aj na jednej z výnimiek uvedených vyššie, ako je Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, GBER alebo pravidlá de minimis, aby neprišlo k neoprávnenej štátnej pomoci. Pôvodní príjemcovia štátnej pomoci (VO a CNIC) sa teda **stanú aj poskytovateľmi nepriamej štátnej pomoci** takýmto „konečným príjemcom“ podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, GBER alebo pravidiel de minimis.

Zatiaľ čo ani články 25 a 27 GBER, ani Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie alebo pravidlá de minimis neobsahujú mechanizmus spätného vymáhania v zmysle článku 26 ods. 7 GBER, títo príjemcovia štátnej pomoci na druhej alebo tretej úrovni sa môžu stále podliehať zákonným povinnostiam vymáhania, ktoré sú uvedené v § 17 **slovenského zákona o štátnej pomoci**, ktorý v odseku 5 stanovuje, že každý príjemca, ktorý nedodrží podmienky poskytnutia pomoci, **je povinný sumu zodpovedajúcu poskytnutej pomoci (neoprávnenú štátnu pomoc) vrátiť** poskytovateľovi a že poskytovatelia sú povinní vrátenie tejto pomoci vymáhať. Okrem toho, odsek 4 stanovuje, že zmluva, podľa ktorej sa poskytuje pomoc (zmluva medzi poskytovateľom a príjemcom) musí obsahovať záväzok príjemcu, že dodrží všetky podmienky, za ktorých sa mu poskytla pomoc, a že vráti poskytnutú pomoc (neoprávnenú štátnu pomoc), ak takéto podmienky poruší.

Okrem toho môže byť vymáhanie zavedené podľa § 10 zákona o štátnej pomoci, ktorý rieši situáciu, ak je vymáhanie nariadené na základe rozhodnutia Komisie³⁵⁰ o nezlučiteľnosti/neoprávnenosti. V tomto prípade je opäť povinnosťou poskytovateľa začať exekučné konanie.³⁵¹

Preto v zásade platí, že zatiaľ čo sa uplatňovanie spätného vymáhania pomoci obmedzuje len na tie vzťahy, v ktorých sa štátna pomoc poskytuje príjemcovi na základe článku 26 GBER, povinnosť vymáhať a vrátiť neoprávnenú/nadmernú štátnu pomoc sa týka oveľa širšej cieľovej skupiny prijímateľov štátnej pomoci a zahŕňa v podstate každý subjekt, ktorý prišiel do styku s akoukoľvek výhodou z verejného financovania výskumnej infraštruktúry.

Na záver, pokiaľ ide o identifikáciu príslušných strán na účely potenciálneho vymáhania štátnej pomoci, tieto musia zahŕňať **všetky verejné alebo súkromné subjekty**, ktorým VO alebo CNIC môžu previesť štátnu pomoc okrem iného prostredníctvom:

1. poskytnutia prístupu/používania alebo prevodu výskumnej infraštruktúry;
2. poskytnutia výsledkov výskumu - činnosti spojené s prenosom znalostí, ako je prevod (predaj)/udelenie licencie k právam DV alebo prenájom/prevod hmotného majetku vytvoreného ako výsledok výskumu;
3. zmluvného výskumu, efektívnej spolupráce; a
4. akejkoľvek inej činnosti, ktorá môže poskytnúť selektívnu výhodu (poskytnutie majetku),³⁵²

ako sa predpokladá v rámci jedného zo scenárov uvedených v tabuľke 1 vyššie.

Každý prípad možného vymáhania nadmernej štátnej pomoci sa však musí posudzovať od prípadu k prípadu a v správnom kontexte. Okrem toho je potrebné v každom prípade zvážiť podmienky zmluvy o poskytnutí pomoci a slovenskú legislatívu (napr. požiadavka týkajúca sa možného prenájmu dočasne nepotrebného majetku univerzitami, ako je popísané v 4. úlohe tejto metodiky).

³⁵⁰ Pozrite § 10 zákona o štátnej pomoci

³⁵¹ Pozrite zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/233/20211201>

³⁵² Upozorňujeme, že tento bod je mimo rámca tejto metodiky, pretože posudzované projekty súvisia s využívaním výskumnej infraštruktúry. Platí to však zo všeobecného hľadiska.

6.3. Posúdenie možnosti prenosu povinnosti vymáhania štátnej pomoci z univerzít alebo VO na konečných príjemcov, určenie zodpovednosti strán využívajúcich výskumnú infraštruktúru

Zatiaľ čo je vnútorný systém vymáhania nezlučiteľnej štátnej pomoci na základe rozhodnutí vydaných Európskou komisiou mimo rozsahu pôsobnosti tejto metodiky,³⁵³ VO/CNIC ako príjemcovia štátnej pomoci prvého stupňa v oblasti výskumnej infraštruktúry prídu s najväčšou pravdepodobnosťou do kontaktu so systémom spätného vymáhania na základe GBER a záväzkami kvázi spätného vymáhania na základe znenia príslušných schém štátnej pomoci, na základe ktorých im bola poskytnutá pomoc.

Z tohto hľadiska budú VO a CNIC buď povinní **(i)** vrátiť akúkoľvek nadmernú štátnu pomoc späť do rozpočtu orgánu, ktorý im poskytol verejné financovanie, alebo **(ii)** vymáhať všetku nadmernú štátnu pomoc od príjemcov druhej úrovne (a tretej úrovne).

Vo všeobecnosti, či už na základe mechanizmu spätného vymáhania vyplývajúceho z právnych predpisov EÚ, ako je GBER, alebo na základe praxe prijatej agentúrami verejného financovania, povinnosť vymáhať neoprávnenú štátnu pomoc zaväzuje poskytovateľa štátnej pomoci. Je to založené na niekoľkých argumentoch:

1. podľa § 5 ods. 1 zákona o štátnej pomoci³⁵⁴ je poskytovateľom štátnej pomoci ten, kto vykonal právny úkon oprávňujúci príjemcu na získanie takto poskytnutej štátnej pomoci. Sme toho názoru, že v prípade nepriamej štátnej pomoci je osoba, ktorá poskytla pôvodnú (prvú úroveň) štátnej pomoci, iná ako osoba, ktorá potom poskytla (druhá úroveň) nepriamu štátnu pomoc, a keďže zvyčajne objem, príjemcovia, právny základ, ako napr. ako aj účel týchto dvoch úrovní štátnej pomoci sa líši, dokonca aj pôvodný príjemca štátnej pomoci (prvej úrovne) sa môže stať poskytovateľom nepriamej štátnej pomoci druhej úrovne. V takom prípade by VO a CNIC slúžili ako poskytovatelia štátnej pomoci vo vzťahu k (CNIC alebo) iným príjemcom druhej úrovne, ako sú súkromné spoločnosti (alebo CNIC).
2. § 7 ods. 2 v spojení s § 8 ods. 2 a § 8 ods. 3 zákona o štátnej pomoci stanovujú, že za vypracovanie, prípravu a konzultáciu schémy alebo individuálnej ad hoc štátnej pomoci s národným koordinátorom štátnej pomoci, t. j. Protimonopolným úradom SR zodpovedá poskytovateľ.
3. podľa § 17 ods. 2 zákona o štátnej pomoci nie je na poskytnutie štátnej pomoci právny nárok a za poskytnutie štátnej pomoci je zodpovedný poskytovateľ.
4. čo je najdôležitejšie, § 17 ods. 5 zákona o štátnej pomoci stanovuje, že ak osobitný predpis neustanovuje inak, príjemca, ktorý nedodrží podmienky poskytnutia pomoci v nich stanovené, **je povinný sumu zodpovedajúcu poskytnutej pomoci vrátiť poskytovateľovi a poskytovateľ je zo zákona povinný vymáhať takúto „nezodpovedajúcu“ výšku nadmernej štátnej pomoci.**

Preto v prípadoch, keď VO a/alebo CNIC previedli štátnu pomoc na tretie strany (podniky), bude v konečnom dôsledku ich zákonná povinnosť vymáhať akúkoľvek takúto nadmernú (neoprávnenú) štátnu pomoc voči ich príjemcom, čo bude s najväčšou pravdepodobnosťou posilnené zodpovedajúcimi zmluvnými ustanoveniami začlenenými v spoločnosti najvyššej úrovne.

Na záver, hoci nie je isté, či sa VO a CNIC môžu zbaviť svojej povinnosti vymáhať nadmernú štátnu pomoc, ktorú mohli poskytnúť konečným príjemcom, odporúča sa začleniť do zmlúv s možnými

³⁵³ Tá sa totiž riadi osobitným a samostatným postupom podľa § 10 zákona o štátnej pomoci

³⁵⁴ Odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/20160101>

relevantnými stranami, ako je opísané v kapitole 6.1 vyššie tieto povinnosti na strane príjemcov druhého stupňa, aby sa minimalizovali zmluvné riziká:

- povinnosť vrátiť všetku nadmernú (neoprávnenú) štátnu pomoc prijatú od VO/CNIC;
- povinnosť vymáhať všetku nadmernú (neoprávnenú) štátnu pomoc od všetkých konečných príjemcov, ktorým štátnu pomoc mohli poskytnúť príjemcovia druhého stupňa;
- povinnosť bezodkladne informovať VO/CNIC o existencii neoprávnenej štátnej pomoci, ktorá si vyžaduje vrátenie alebo vymáhanie;
- povinnosť zaviesť zodpovedajúce monitorovacie, kontrolné a revízne mechanizmy zabezpečujúce efektívne plnenie povinností splácania a vymáhania.

6.4. Opis metódy na výpočet (i) objemu samotného vrátenia neoprávnenej pomoci; (ii) referenčných sadzieb a (iii) diskontných sadzieb pre vymáhanie neoprávnenej pomoci. Priebeh obdobia, za ktoré sa neoprávnená pomoc vymáha

Pokiaľ ide o zamýšľané projekty univerzít a CNIC, povinnosť vrátiť akúkoľvek nadmernú štátnu pomoc je najlepšie vyjadrená v GBER, podľa ktorého v prípade, že výskumná infraštruktúra dostáva verejné financie na hospodárske aj nehospodárske činnosti, členské štáty zavedú monitorovanie a **mechanizmus spätného vymáhania**.³⁵⁵

Aby bolo možné uplatniť správny výpočet objemu neoprávnenej pomoci, ktorá by sa mala spätne vymôcť, VO musí zaviesť:

- systém výpočtu kapacít príslušných subjektov³⁵⁶ (pozrite časť 5.2.1 vyššie);
- systém oddelenia účtov pre hospodársku a nehospodársku činnosť VO;
- proces alebo metódu identifikácie nadmerného percenta hospodárskych činností v porovnaní s predpokladaným podielom (pozrite úlohu 4 vyššie);
- postup vrátenia nadmernej sumy štátu (vo forme dohodnutej so štátom, pozrite časť 6.5.).

Jednou z kľúčových požiadaviek na správny výpočet sumy, ktorá sa má spätne vymáhať, je **oddelenie účtov** pre hospodárske a nehospodárske činnosti VO, ako je uvedené v úlohe 4 vyššie. Ak sa oddelenie účtov vykoná správne, suma, ktorá sa má spätne vymáhať, sa vypočíta ako pomerná časť objemu štátnej pomoci prijatej na hospodárske činnosti. Ak nedôjde k účinnému oddeleniu účtov, verejné financovanie prijaté **na hospodárske aj nehospodárske činnosti sa musí vymáhať** do maximálnej výšky intenzity pomoci podľa pravidiel štátnej pomoci.³⁵⁷

VO nemusí vrátiť celú sumu získaných financií.³⁵⁸ To znamená, že ak sa oddelenie účtov vykoná správne, výška pomoci, ktorá sa má spätne vymáhať, sa vypočíta ako časť verejných finančných prostriedkov získaných na hospodársku činnosť VO (a nie ako časť pomoci získanej pre hospodárske aj nehospodárske činnosti).

Podľa všeobecného prístupu Európskej komisie by základom pre mechanizmus spätného vymáhania

³⁵⁵ ods. 7 čl. 26 GBER

³⁵⁶ Ako je uvedené v časti 5.2.1 tejto metodiky, príslušný subjekt možno definovať ako individuálny subjekt (napríklad laboratórium alebo oddelenie), ktorý by s organizačnou štruktúrou, kapitálom, materiálom a pracovnou silou, ktorými efektívne disponuje, mohol vykonávať príslušnú činnosť

³⁵⁷ Strategické hodnotenie bulharských centier kompetencií a centier excelentnosti a odporúčania pre ich budúci rozvoj, Európska komisia, 2021, strana 72, odkaz: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/strategic-evaluation-of-the-bulgarian-centres-of-competence-and-centres-of-excellence

³⁵⁸ Prepojenie priemyslu a výskumu v Banskobystrickom kraji, správa Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj / Svetová banka, 2020, strana 30, odkaz: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099055201252224628/pdf/P173029045964c0d10b85a056fe0349ae52.pdf>

mali byť údaje ex post, ktoré každoročne schvaľuje napríklad nezávislý audítor.³⁵⁹

Vyššie uvedené princípy sa vzťahujú na oba prípady, a to tam, kde 20 % prahová hodnota hospodárskych činností bola stanovená v štádiu prijímania verejných financií a percento (> 20 % a viac) hospodárskych činností bolo stanovené v momente poskytovania pomoci.

Pokiaľ ide o metódu výpočtu, tieto sa zvyčajne stanovujú národnými riadiacimi orgánmi zodpovednými za schémy štátnej pomoci v oblasti výskumu a vývoja (napr. v Poľsku³⁶⁰) a tieto poskytujú príslušné príklady výpočtov. Takéto metódy a príklady nie sú na Slovensku ku dňu vydania tejto metodiky zavedené, a preto sa v našich odporúčaníach opierame prevažne o príklady a návrhy Európskej komisie³⁶¹ a vysvetlenia Ministerstva školstva (ktoré sa však javia v rozpore).³⁶²

Výpočet spätného vymáhania (príklad)

Scenár č. 1 VO/CNIC žiada o verejné financovanie a predpokladá, že nebude prekročených 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry využívanej na hospodárske činnosti. Celková výška štátnej podpory je 10 000 000 EUR. Doba odpisovania podľa všeobecných účtovných zásad je 5 rokov. Prahová hodnota 20 % je prekročená o 5 % v treťom roku realizácie projektu. Predpokladá sa, že intenzita pomoci predstavuje 100 % oprávnených nákladov.

Problém:

1/3 hospodárskych činností v treťom roku realizácie projektu využíva vstupy, ktoré sú 100 % financované z verejných prostriedkov.

Výpočet:

Spätné vymáhanie by sa malo uplatniť na sumu verejných financií pridelených na tretí rok, a to nasledovným výpočtom

$$10\,000\,000 / 5 = 2\,000\,000 \text{ EUR}$$

V prípade, že hospodárske využitie presiahne pomocnú prahovú hodnotu (tretí rok projektu), celá suma 25 % spadá do režimu štátnej pomoci.³⁶³

$$2\,000\,000 * 25 \% = 500\,000 \text{ EUR}$$

Článok 26 GBER umožňuje 50 % intenzitu podpory hospodárskych činností.

$$500\,000 * 50 \% = 250\,000 \text{ EUR}$$

250 000 EUR je výška maximálnej pomoci podľa článku 26 GBER.

Hodnota nadmernej (neoprávnenej) štátnej pomoci, ktorá by bola predmetom mechanizmu spätného vymáhania: 250 000 EUR (500 000 - 250 000 = 250 000 EUR)

³⁵⁹ Rozhodnutie Komisie EÚ o dôležitom projekte spoločného európskeho záujmu o vodíkovej technológii (IPCEI Hy2Tech) z 15. júla 2022

³⁶⁰ Prepojenie priemyslu a výskumu v Banskobystrickom kraji, správa Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj / Svetová banka, 2020, strana 94, odkaz:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099055201252224628/pdf/P173029045964c0d10b85a056fe0349ae52.pdf>

³⁶¹ Napríklad: Riešenie nedostatkov v znalostiach a povedomí medzi organizáciami zaoberajúcimi sa výskumom a šírením poznatkov, strom rozhodovania, Spoločné výskumné centrum (JRC), vedecká a znalostná služba Európskej komisie, strana 35, odkaz:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/10740aa6-223a-11eb-b57e-01aa75ed71a1/>; Prepojenie priemyslu a výskumu v Banskobystrickom kraji, správa Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj / Svetová banka, 2020, strana 106, odkaz:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099055201252224628/pdf/P173029045964c0d10b85a056fe0349ae52.pdf>

³⁶² MŠVVaŠ SR, Zdroj: https://www.opvai.sk/dokumenty/metodicke_dokumenty_v_gescii_msvvassr/

³⁶³ Prepojenie priemyslu a výskumu v Banskobystrickom kraji, správa Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj / Svetová banka, 2020, strana 100, odkaz:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099055201252224628/pdf/P173029045964c0d10b85a056fe0349ae52.pdf>

Scenár č. 2 VO/CNIC žiada o verejné financovanie a predpokladá, že podiel hospodárskych činností bude predstavovať 40 %. Na nehospodársku časť projektu sa vzťahuje intenzita 100 % z verejných financií. Na hospodárska časť projektu (40 %) sa vzťahuje intenzita 50 % oprávnených nákladov projektu podľa článku 26 GBER. Celková hodnota verejného financovania na „hospodársku časť projektu predstavuje 5 000 000 EUR. Doba odpisovania podľa všeobecných účtovných zásad je 5 rokov. Prahová hodnota kapacity hospodárskej činnosti 40 % je prekročená o 5 % v treťom roku realizácie projektu.

Problém:

5 % hospodárskych činností v treťom roku projektu využíva vstupy, ktoré sú financované z verejných peňazí.

Výpočet:

Vzhľadom na to, že predpokladaný podiel hospodárskych činností predstavuje 40 %, verejné financovanie tejto časti projektu zodpovedá intenzite 50 % oprávnených nákladov. Pri prekročení 40 % prahovej hodnoty by sa teda ako základ pre výpočet spätného vymáhania mala brať do úvahy iba výška prekročenia tejto hodnoty.

Spätné vymáhanie by sa malo uplatniť na sumu verejných financií pridelených na tretí rok: 5 000 000 EUR / 5 = 1 000 000

1 000 000 * 5 % = 50 000 EUR. 50 000 EUR zodpovedá výške prekročeného podielu hospodárskych činností.

50 000 * 50 % = 25 000 EUR. 25 000 EUR je výška maximálnej pomoci podľa článku 26 GBER

Hodnota nadmernej (neoprávnenej) štátnej pomoci, ktorá by bola predmetom mechanizmu spätného vymáhania:

25 000 EUR (50 000 - 25 000 = 25 000)

Zastávame názor, že suma, ktorá sa musí spätné vymôcť, **musí obsahovať aj 100 % prevádzkových nákladov, ktoré zodpovedajú hospodárskym činnostiam**, pretože článok 26 GBER neoslobodzuje štátnu pomoc od prevádzkových nákladov. Ak sú napríklad ročné prevádzkové náklady 100 % a hospodárske činnosti predstavujú 30 %, potom sa bude musieť spätné vymôcť celá suma, t. j. 100 % prevádzkových nákladov pripadajúcich na 30 % hospodárskych činností.

Pomoc, ktorá sa má vrátiť na základe rozhodnutia o vymáhaní, **zahŕňa aj úrok v primeranej sadzbe stanovenej Európskou komisiou**. Úrok je splatný odo dňa, keď bola neoprávnená pomoc k dispozícii príjemcovi³⁶⁴ až do dňa jej vymáhania.³⁶⁵ Zaplatením úrokov z vymáhania sa príjemca pomoci zbaví finančnej výhody vyplývajúcej z dostupnosti príslušnej pomoci bezplatne odo dňa, keď bola príjemcovi poskytnutá, až do jej vrátenia.³⁶⁶ Miera návratnosti je základná sadzba (určená Komisiou a v súčasnosti je 2,56 % pre eurozónu) plus 1 %.

Úrok sa následne vypočíta na základe príslušného roku, v ktorom bola prekročená kapacita príslušného subjektu. Úroková sadzba, ktorá sa má použiť na vymáhanie štátnej pomoci, je **ročná percentuálna sadzba stanovená na každý kalendárny rok**.³⁶⁷ Základnú sadzbu na výpočet úroku pri vymáhaní

³⁶⁴ To znamená od okamihu, keď bola pomoc poskytnutá príjemcovi

³⁶⁵ ods. 2 čl. 16 nariadenia o čl. 108 ZFEÚ *Upozorňujeme tiež na nasledovné: V prípade rozhodnutí o vymáhaní, ktoré sú predmetom súdneho konania, sa úroky z vymáhania vypočítajú aj za obdobia, počas ktorých bolo rozhodnutie pozastavené*

³⁶⁶ Rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júna 1995, Siemens/Komisia, T-459/93, ECLI:EU:T:1995:100, ods. 97-101, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993TJ0459>

³⁶⁷ čl. 9 kap. V Nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32004R0794>

štátnej pomoci každoročne určuje Komisia.³⁶⁸ Základná sadzba je zverejnená na webovej stránke koordinátora štátnej pomoci.³⁶⁹ Úrok sa musí uplatňovať na zloženom základe.³⁷⁰

Mechanizmus spätného vymáhania sa v prípade potreby uplatňuje počas ekonomickej **životnosti podporovanej investície** (a to na základe všeobecne uznávaných účtovných zásad).

6.5. Analýza možných foriem vrátenia neoprávnenej pomoci, ako napríklad: **(i)** zníženie budúcej splatnej pomoci; **(ii)** priamy prevod; **(iii)** posúdenie iných možností. Vypracovanie postupu na vymáhanie nadmernej sumy štátnej pomoci a jej vrátenie štátu

Ako je uvedené v časti 6.1 vyššie, vrátenie neoprávnenej štátnej pomoci je širší pojem ako mechanizmus spätného vymáhania a zahŕňa **(i)** vnútorný systém vymáhania nezlučiteľnej štátnej pomoci na základe rozhodnutia vydaného Komisiou a **(ii)** všeobecné povinnosti vymáhania stanovené slovenskou legislatívou.

Pravidlá EÚ o štátnej pomoci výslovne ukladajú členským štátom povinnosť zaviesť účinný systém vymáhania neoprávnenej pomoci. Bez ohľadu na záväzné všeobecné zásady a usmernenia o vymáhaní štátnej pomoci uvedené v legislatíve EÚ³⁷¹ je teda postup vymáhania nadmernej sumy štátnej pomoci upravený najmä vnútroštátnym právom. Okrem toho si členský štát môže zvoliť vnútroštátny postup na vykonanie rozhodnutia o vymáhaní za predpokladu, že umožňuje okamžitý a účinný výkon rozhodnutia o vymáhaní.³⁷²

Je však dôležité poznamenať, že **primárnym cieľom postupu vymáhania**, či už po vydaní rozhodnutia o vymáhaní Európskou komisiou alebo predtým prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania alebo všeobecných povinností vymáhania, nejde len o opatrenie na nápravu „straty“ na strane poskytovateľa, ale predovšetkým o **obnovenie situácie na trhu, ktorá existovala pred jej narušením vyplatením** nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci. **Priame splatenie** poskytnutej štátnej pomoci (vrátane úroku) sa preto výrazne uprednostňuje pred akýmkoľvek alternatívnym spôsobom vymáhania, ako je uvedené nižšie.

Okrem toho sa uprednostňuje priame (hotovostné) splácanie pomoci bez ohľadu na formu, v akej bola štátna pomoc poskytnutá. Uplatňuje aj v prípade, ak bola štátna pomoc poskytnutá vo forme záruky, daňového zvýhodnenia, úveru alebo akéhokoľvek inej výhody. Dôvodom je skutočnosť, že podľa pravidiel štátnej pomoci musia byť všetky formy poskytovanej štátnej pomoci okrem priamej pomoci, na to aby boli v súlade s požiadavkami na transparentnosť, vyjadrené aj vo forme EHG alebo sa môžu inak vypočítavať v peňažnom vyjadrení, ktoré v skutočnosti predstavuje priamu platbu (t. j. ako skutočné peňažné plnenie vo finančnej situácii daňového subjektu prijaté v porovnaní so situáciou, ak by nešlo o príjemcu neoprávnenej daňovej úľavy). Forma, v akej bola štátna pomoc poskytnutá, preto nemá žiadny vplyv na uprednostňovaný spôsob vymáhania. Na tento účel pozrite aj kapitolu 2.1. e) tejto metodiky vyššie.

³⁶⁸ Oficiálna webová stránka Európskej komisie https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en

³⁶⁹ Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EÚ) č. 2015/1589, stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie a následne Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (2008/C 14/02)

³⁷⁰ bod č. 14 čl. 11 Nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES

³⁷¹ *Okrem iného*, ods. 3.2. Oznámenie Komisie o vymáhaní neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01), Nariadenie o čl. 108 ZFEÚ atď.

³⁷² bod 73 Oznámenia Komisie o vymáhaní neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01)

a) Vymáhanie nadmernej štátnej pomoci na základe rozhodnutia vydaného Komisiou

Mechanizmus spätného vymáhania nadmernej (neoprávnenej) štátnej pomoci na základe rozhodnutia Európskej komisie upravuje predovšetkým § 10 zákona o štátnej pomoci. Podľa § 10 ods. 2 tohto zákona, rozhodnutie Európskej komisie o vymáhaní nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci³⁷³ je priamo vykonateľné voči príjemcovi (prijímajúcej osobe) štátnej pomoci dňom doručenia takého rozhodnutia Slovenskej republiky ako člena EÚ a členský štát prijme všetky potrebné opatrenia na vymáhanie pomoci od príjemcu. Takéto vymáhanie sa uskutoční bezodkladne a v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva členského štátu.³⁷⁴

Podľa § 10 ods. 3 zákona o štátnej pomoci je potom poskytovateľ štátnej pomoci **povinný** podať návrh na výkon rozhodnutia podľa osobitných zákonov o výkone exekúcie do 30 dní od doručenia žiadosti z Európskej komisie a Protimonopolného úradu SR ako koordinátora štátnej pomoci.³⁷⁵

Výšku štátnej pomoci, ktorá sa má vymôcť, určí buď Európska komisia priamo v rozhodnutí, alebo v prípade, že rozhodnutie Európskej komisie takéto určenie neobsahuje, samostatným rozhodnutím vydaným ústredným riadiacim orgánom Slovenska, ktorý vystupoval ako poskytovateľ predmetnej štátnej pomoci (t. j. najmä ministerstvo alebo iné ústredné riadiace orgány). V prípade, že poskytovateľom štátnej pomoci je VO (univerzita) alebo CNIC, rozhodnutie o určení výšky štátnej pomoci, ktorá sa má vymôcť, by s najväčšou pravdepodobnosťou vydalo ministerstvo školstva alebo iné ministerstvo, pod ktorého záštitu patrí konkrétny poskytovateľ štátnej pomoci.³⁷⁶

Návrh na exekúciu sa podáva podľa exekučného poriadku³⁷⁷ na príslušný súd (v súčasnosti len Okresný súd Banská Bystrica)³⁷⁸ výlučne elektronickými prostriedkami³⁷⁹ a musí obsahovať:³⁸⁰

- označenie súdu, ktorému je určený;
- označenie oprávneného (osoby podávajúcej návrh) a povinného (osoby, ktorej bola poskytnutá neoprávnená/nadmerná štátna pomoc);
- označenie zástupcu oprávneného;
- označenie exekútora, ak sa návrh na vykonanie podáva prostredníctvom exekútora;
- označenie exekučného titulu, t. j. rozhodnutie Komisie EÚ a/alebo príslušného ústredného riadiaceho orgánu;
- opis rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov týkajúcich sa vzťahov medzi oprávnenými a povinnými osobami;
- označenie vymáhaného nároku, ak ide o nárok na peňažné plnenie, s rozdelením na istinu, opakujúce sa príslušenstvo pohľadávky (ako sú úroky, nedoplatky) je potrebné uviesť samostatne;
- označenie účtu oprávneného v banke;
- uvedenie elektronickej adresy oprávneného, ak ide o oprávneného, ktorý nemá aktivovanú elektronickú schránku,
- vyhlásenia oprávneného, že povinnosť podľa exekučného titulu nebola dobrovoľne splnená;

³⁷³ Pozrite čl. 16 ods. 1 Nariadenia o článku 108 ZFEÚ

³⁷⁴ Pozrite čl. 16 ods. 2 Nariadenia o článku 108 ZFEÚ

³⁷⁵ Pozrite zákon č. 358/2015 o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/20160101>

³⁷⁶ Pozrite §10 ods. 4 zákona o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/20160101>

³⁷⁷ Pozrite § 48 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/233/20211201>

³⁷⁸ Pozrite § 49 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/233/20211201>

³⁷⁹ Pozrite § 48 ods. 7 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/233/20211201>

³⁸⁰ Pozrite § 48 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/233/20211201>

a/alebo boli splnené všetky predpoklady na vykonanie exekúcie;

- dátum podania;
- potrebné prílohy (napríklad rovnopis exekučného/pohľadávkového titulu).

Pokiaľ ide o alternatívne spôsoby vymáhania, hoci v zásade nie sú zakázané, sú podmienené oznámením a predchádzajúcim schválením zo strany Komisie, ktorá akceptuje alternatívu hotovostnej platby, iba ak:³⁸¹

- takáto alternatíva je vhodným nástrojom na obnovenie trhových podmienok, ktoré boli narušené opatrením neoprávnenej štátnej pomoci (t. j. musia byť okrem iného bezpodmienečné a okamžite uplatniteľné);³⁸²
- takúto alternatívu môže Európska komisia a ďalšie zainteresované strany (najmä konkurenti) identifikovať ako vhodný nástroj;
- členské štáty môžu preukázať, že takéto alternatívne opatrenia majú rovnaký účinok ako platba v hotovosti.

Konkrétne sa ako alternatívne prostriedky uvádzajú **vymáhanie formou vecného plnenia a započítanie pohľadávok**.³⁸³ Obe tieto možnosti sú však uplatniteľné len v prípade, že ich použitie výslovne ustanovuje právo členského štátu. Na tento účel príslušné ustanovenia exekučného poriadku nepredpokladajú ani možnosť vymáhania formou vecného plnenia, ani možnosť jednostranného započítania pohľadávok (ako napr. na základe rozhodnutia Komisie).³⁸⁴

Okrem toho sme názoru, že pokiaľ ide o prostriedky vymáhania neoprávnene/nadmernej štátnej pomoci, **ani jeden by sa nemal považovať za možnosť zníženia budúcej splatnej štátnej pomoci**. Je to preto, že takéto opatrenie nerešpektuje časový aspekt vymáhania a len zbavuje príjemcu budúcich výhod bez akéhokoľvek okamžitého účinku. To však neznamená, že by pravidlá štátnej pomoci zakazovali klauzulu podmieňujúcu poskytovanie (budúcich splátok/záloh) štátnej pomoci čistým finančným záznamom (t. j. povinnosťou príjemcu mať všetky svoje účty u poskytovateľa vyrovnané). Zníženie budúcej štátnej pomoci by sa však nemalo považovať za spôsob vymáhania už poskytnutej nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci.

Na záver, aj keď samotné právo EÚ predpokladá možnosť vymáhania nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci na základe rozhodnutia vydaného Európskou komisiou alternatívnymi prostriedkami, ich použitie je povolené len za výnimočných okolností a je podmienené predchádzajúcim súhlasom Európskej komisie. Okrem toho musia členské štáty preukázať, že takéto alternatívne prostriedky by mali na trh rovnaké účinky ako uprednostňovaná možnosť priameho hotovostného splácania, t. j. najmä skutočnosť, že príjemca bude okamžite a bezpodmienečne zbavený výhody oproti svojim konkurentom. Navyše, pokiaľ ide konkrétne o možnosť použiť započítanie pohľadávok alebo vymáhanie formou vecného plnenia, slovenské právo nepredpokladá takéto alternatívne spôsoby vymáhania a použitie týchto alternatívnych prostriedkov preto nemožno odporučiť.

Treba tiež poznamenať, že aj keď uplatnenie vyššie uvedeného postupu nemožno vylúčiť vo vzťahu k VO (napr. univerzity) alebo CNIC, je oveľa pravdepodobnejšie, že k nemu dôjde na prvom stupni poskytovania štátnej pomoci, a teda zaväzuje príslušného poskytovateľa štátnej pomoci s ohľadom na výskumnú infraštruktúru. Aj keď tento záver nie je zásadný, poskytovanie štátnej pomoci na druhej úrovni (t. j. od VO/CNIC tretím osobám), kde práve VO/CNIC by boli v postavení poskytovateľa štátnej pomoci, by sa vzhľadom na svoj objem a vplyv na trhu s najväčšou pravdepodobnosťou dostal „pod radar“ činností vymáhania zo strany Európskej komisie.

³⁸¹ bod 122 Oznámenia Komisie – Oznámenie Komisie o vymáhaní neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01)

³⁸² Rozsudok Súdneho dvora z 12. decembra 2002, Komisia/Nemecko, vec C-209/00, dostupný na: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?sessionid=F552E109DD503D33C3B9DF8B96C76AB8?text=&docid=47584&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=33433>

³⁸³ bod 123 Oznámenia Komisie o vymáhaní neoprávnene poskytnutej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01)

³⁸⁴ Pozrite § 63 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/233/20211201>

VO a CNIC sa preto s väčšou pravdepodobnosťou dostanú do kontaktu buď s vymáhaním založeným na mechanizme spätného vymáhania alebo všeobecnými povinnosťami vymáhania stanovenými v slovenskej legislatíve uvedenej nižšie, ktoré by sa spustili ešte pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia Európskej komisie.

b) Vymáhanie nadmernej štátnej pomoci na základe mechanizmu spätného vymáhania a všeobecných povinností vymáhania pred rozhodnutím Komisie

Bez ohľadu na to, či je vymáhanie založené na mechanizme spätného vymáhania alebo všeobecných zákonných povinností, slovenské právo nestanovuje prostriedky vymáhania, ktoré by sa mali použiť. Postup sa riadi § 17 zákona o štátnej pomoci³⁸⁵ a predovšetkým príslušnou zmluvou, na základe ktorej bola (neoprávnená/nadmerná) štátna pomoc poskytnutá. Zatiaľ čo zákon/mechanizmus spätného vymáhania len stanovuje, že každú takúto nadmernú/neoprávnenú štátnu pomoc musí príjemca vrátiť a poskytovateľ aktívne vymáhať, presné spôsoby vymáhania nie sú stanovené.

Je preto na poskytovateľoch štátnej pomoci (VO a CNIC), aby na základe vzájomných rokovaní uviedli v zmluve s príjemcami podrobnejší mechanizmus vymáhania nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci. Vo všeobecnosti je vhodné zahrnúť všeobecnú povinnosť splácania, prípadne doplnenú o možnosť poskytovateľa zastaviť poskytovanie ďalšieho plnenia, pokiaľ nedôjde k splateniu, alebo použiť tradičné bezpečnostné opatrenia ako sú záruky, zálohy a pod. Nevyhovenie žiadosti o vrátenie vypočítanej nadmernej/neoprávnenej štátnej pomoci by potom bolo podľa všeobecných pravidiel slovenského občianskeho práva napadnuteľné ako nesplnenie si zmluvného záväzku.

S ohľadom na možné využitie alternatívnych prostriedkov vymáhania, zastávame názor, že analogicky so situáciou opísanou v kapitole 6.5. a) vyššie by sa tieto nemali považovať za realizovateľné možnosti na získanie priamej platby od príjemcu vzhľadom na všeobecné zásady a ciele, na ktorých sú založené pravidlá štátnej pomoci.

6.6. Účtovné a daňové dôsledky vymáhania štátnej pomoci pre príjemcov a konečných príjemcov

a) Hospodárske využitie presahuje 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry

Účtovné spracovanie prijatia príspevku:

Má dať	Dotácie a granty (Súvahový účet)
Dal	Výnosy budúcich období (Súvahový účet)

Má dať	Peniaze a peňažné ekvivalenty
Dal	Dotácie a granty (Súvahový účet)

Výnosy budúcich období budú uvoľnené na základe ich skutočných výdavkov počas trvania projektu.

Má dať	Výnosy budúcich období (Súvahový účet)
Dal	Príjmy z dotácií a grantov (Výkaz ziskov a strát)

³⁸⁵ Zákon č. 358/2015 Coll. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/20160101>

Účtovný podvojný zápis pre vrátenie zodpovedajúceho príspevku a úroku:

Má dať	Úrokové náklady
Má dať	Príjmy z dotácií a grantov (Výkaz ziskov a strát)
Dal	Dotácie a granty (Súvahový účet)
Má dať	Dotácie a granty (Súvahový účet)
Dal	Peniaze a peňažné ekvivalenty

Z pohľadu DPH zastávame názor, že príspevky a dotácie budú prijaté za účelom obstarania zariadení na výskum a vývoj a nebude existovať priama súvislosť s výstupmi ich príjemcu (stimul nebude prijatý ako odmena za výstupné transakcie). Granty a dotácie, ako aj ich spätné vymáhanie by preto nemali byť na účely DPH zahrnuté.³⁸⁶

b) Hospodárske využitie nepresahuje 20 % celkovej ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry

V prípade, že VO pôvodne tvrdili, že podiel hospodárskych činností by bol nižší ako 20 % a následne zistia, že 20 % prahová hodnota bola prekročená, potom celá suma finančných prostriedkov pridelená na hospodárske činnosti a vzťahujúca sa na rok, v ktorom bolo prekročených 20 %, sa bude považovať za štátnu pomoc. Berúc do úvahy, že až 50 % oprávnených nákladov projektu podľa článku 26 GBER môže byť predmetom verejných zdrojov, 50 % nákladov bude tvoriť prevyšujúcu časť a bude potrebné ich uhradiť. V nasledujúcich rokoch môžu VO opäť spĺňať pravidlo 20 %. Účtovné podvojný zápisy a daňové zaobchádzanie sú v súlade so scenárom a).

³⁸⁶ Podľa predchádzajúceho programu EŠIF DPH nie je oprávnená, „okrem prípadu, keď je nenávratná podľa vnútroštátnych právnych predpisov o DPH“. Zdroj informácií: <https://www.opii.gov.sk/metodicke-dokumenty/prirucka-k-opravnosti-vydavkov>, strana 17

7. Úloha 6.

Popis metodík: detailné
technické, daňové, účtovné a
právne postupy

7.1. Poskytnutie súhrnu pravidiel a krokov mechanizmu spätného vymáhania

Vzhľadom na podrobné technické, daňové, účtovné a právne postupy pri komerčnom využívaní výskumnej infraštruktúry presahujúcej 20 % jej celkovej ročnej kapacity popísané v úlohách 4 a 5 vyššie, v tejto časti uvádzame zhrnutie uplatnenia uvedených postupov a taktiež podrobnejší prehľad kľúčových aspektov vlastníctva práv DV a ich účtovania.

Je dôležité poznamenať, že **postupy štátnej pomoci (technické, daňové, účtovné a/alebo právne) sa zvyčajne riešia od prípadu k prípadu, keďže špecifické okolnosti každého prípadu sa môžu vzájomne líšiť**. To znamená, že usmernenia a princípy opísané v tejto metodike by sa mali neskôr posudzovať samostatne pre každý projekt univerzity/CNIC.

S prihliadnutím na zamýšľané projekty univerzít a CNIC (pozrite časť 5.1.1 vyššie) a pred použitím postupov na komerčné využitie výskumnej infraštruktúry by univerzita/CNIC mali posúdiť prítomnosť jedného/viacerych z nasledujúcich scenárov:

Tabuľka č. 4 Scenáre činností VO a uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci

VO vykonáva výlučne nehospodárske činnosti -
MIMO PRAVIDIEL ŠTÁTNEJ POMOCI

VO sa kvalifikuje ako podnik (vykonáva viac ako 20 % hospodárskych činností) –
PODLIEHA PRAVIDLÁM ŠTÁTNEJ POMOCI

VO je poskytovateľom štátnej pomoci (priamej alebo nepriamej) –
PODLIEHA PRAVIDLÁM ŠTÁTNEJ POMOCI

Ako je uvedené v časti 2.1 a úlohe 4 tejto metodiky, podľa pravidiel štátnej pomoci je rozlíšenie medzi hospodárskymi a nehospodárskymi činnosťami kľúčové. Primárne aktivity VO majú vo všeobecnosti nehospodársky charakter (napr. vzdelávanie, nezávislý výskum vrátane efektívnej spolupráce s podnikmi, rozsiahle šírenie výsledkov výskumu, atď.). Tie môžu zahŕňať aj činnosti spojené s prenosom znalostí (ako je ochrana a udeľovanie licencie práv DV). Ostatné činnosti, ako je zmluvný výskum alebo predaj produktov a služieb, sa považujú za hospodárske činnosti, ktoré je potrebné vykladať v súlade s pravidlami štátnej pomoci. Pri hospodárskych činnostiach by VO mala posúdiť povahu týchto činností, t.j. či sú „pomocné“ (sprievodná činnosť) atď. (pozrite časť 5.1.6 tejto metodiky).

Na zistenie, či verejné financovanie určitých činností univerzít/CNIC podlieha pravidlám štátnej pomoci sa použije zoznam pravidiel a požiadaviek uvedený v 4. úlohe tejto metodiky. Kľúčovým usmernením, ktoré by sa malo dodržiavať je, že **verejné financovanie VO môže predstavovať štátnu pomoc len vtedy, ak ide o financovanie hospodárskych činností**. Keď sa pripustí potenciálna prítomnosť štátnej pomoci, VO by mala zaviesť nasledujúce usmernenia:

- Oddeliť vo svojom účtovníctve hospodárske a nehospodárske činnosti, t. j. použitie ľudských zdrojov, náklady, financovanie, výnosy by sa mali účtovať oddelene od nehospodárskych činností jasným a zreteľným spôsobom v súvahe a výkaze ziskov a strát VO v súlade so slovenskými národnými alebo medzinárodnými účtovnými štandardmi (pozrite úlohu 4 vyššie). **V opačnom prípade by sa na všetko verejné financovanie vzťahovali pravidlá štátnej pomoci.**
- Akékoľvek hospodárske činnosti (vrátane pomocných a nehospodárskych) by mala VO vykonávať **za trhových podmienok**, t. j. spôsobom, ktorý zabráni poskytovaniu nenáležitej výhody tretím stranám, inak je potrebné splniť pravidlá štátnej pomoci napr. prostredníctvom schémy de minimis/GBER (pozrite časti 5.1.1, 5.3.1 vyššie).
- VO by mala určiť príslušné subjekty a zaviesť systém monitorovania ich ročnej kapacity a tých vstupov, ktoré sa používajú na nehospodárske aj hospodárske činnosti, a na výpočet percenta hospodárskych činností v pomere k nehospodárskym (pozrite časti 5.2.1, 5.2.2 vyššie).
- V prípade potreby by VO mala zaviesť správny mechanizmus na vymáhanie nadmernej sumy štátnej pomoci (**mechanizmus spätného vymáhania**), ako sa uvádza v úlohe 5 tejto metodiky. Ak existuje správne oddelenie účtov medzi hospodárskymi a nehospodárskymi činnosťami VO, suma spätne vymáhaná je úmerná prijatému verejnému financovaniu, ktoré zodpovedá celkovému percentu hospodárskych činností. Ak nedôjde k efektívnemu oddeleniu účtov, verejné financovanie prijaté na hospodárske aj nehospodárske činnosti sa musí vrátiť do maximálnej výšky intenzity pomoci podľa pravidiel štátnej pomoci. **Mechanizmus spätného vymáhania musí zostať v platnosti počas životnosti infraštruktúry (doba účtovného odpisovania).**
- VO by mala zaviesť správne účtovné a daňové spracovanie svojich činností. Bližšie informácie nájdete v častiach 5.4, 5.5, 6.6, 7.3 tejto metodiky.

Na záver, percento hospodárskych činností vykonávaných VO/výskumnou infraštruktúrou vo všeobecnosti zásadne ovplyvňuje tieto aspekty:

- akonáhle VO plní viac ako 20 % hospodárskych činností zo svojej celkovej ročnej kapacity, stáva sa „podnikom“ a následne sa uplatňujú pravidlá štátnej pomoci;
- mechanizmus spätného vymáhania, keď podiel hospodárskych činností presiahne 20 %, sa bude líšiť od scenára, v ktorom VO vykonáva do 20 % hospodárskych činností, najmä pri jeho výpočte, ako je uvedené v časti 6.4 vyššie;
- výška intenzity pomoci (pozrite časti 5.2 tejto metodiky).

7.2. Vlastníctvo práv DV a právne aspekty

Ako je uvedené v kapitole 5.1.5. tejto metodiky vyššie, realizácia zamýšľaných projektov zahŕňajúcich vykonávanie výskumu môže viesť k vytvoreniu a ďalšiemu (komerčnému) využívaniu rôznych práv DV. Keďže práva DV predstavujú pomerne všeobecnú skupinu nehmotného majetku, ktorý vzniká ako výsledok ľudskej tvorivej činnosti, možno ich ďalej kategorizovať v závislosti od okamihu, kedy vzniknú/nadobudnú ochranu voči tretím osobám, a to nasledovne:

- autorské právo a práva s ním súvisiace**, ktoré sú na Slovensku kodifikované v zákone č. 185/2015 Z. z. autorský zákon v znení neskorších predpisov a zabezpečujú právnu ochranu:
 - autorov diel z oblasti literatúry, umenia alebo vedy, ktoré sú jedinečnými výsledkami tvorivej a umeleckej činnosti autora, vnímateľným zmyslom, bez ohľadu na ich tvar, obsah, kvalitu, účel, formu vyjadrenia alebo stupeň dokončenia, napr. ako divadelné diela, hudobné diela, audiovizuálne diela, diela výtvarného umenia, architektonické diela, diela úžitkového umenia, kartografické diela, databázy, počítačové programy; a
 - iné osoby, ako sú vystupujúci umelci, výrobcovia zvukových/audiovizuálnych záznamov, vysielatelia a autori databáz; a
- práva priemyselného vlastníctva**, na ktorých ochranu sa na Slovensku vzťahuje množstvo typovo špecifických legislatívnych aktov a zabezpečujú právnu ochranu:

- patenty na vynálezy;³⁸⁷
- priemyselné vzory;³⁸⁸
- ochranné známky;³⁸⁹
- servisné značky;
- topografie polovodičových výrobkov³⁹⁰
- obchodné mená a označenia;³⁹¹
- zemepisné označenia;³⁹²
- ochranu pred nekalou súťažou.³⁹³

Po prvé, hlavný rozdiel medzi autorskými právami a právami priemyselného vlastníctva súvisí s **okamihom ich vzniku**, t. j. s okamihom, keď práva chránených osôb (autorov, vynálezcov, vysielateľov a pod.) k týmto nehmotným aktívam vzniknú a sú v plnom rozsahu chránené pred použitím/zneužitím tretími osobami.

Pokiaľ ide o **autorské právo**, jeho vznik je podmienený len splnením všetkých základných prvkov diela a nie je potrebná žiadna ďalšia registrácia. Preto, akonáhle sa dielo stane vnímateľným zmyslami a je jedinečným výsledkom tvorivej a umeleckej činnosti autora, podlieha ochrane podľa platných zákonov. V dôsledku toho je tiež dôležité poznamenať, že v rozpore s vynálezmi (patentmi) autorské práva nechránia iba myšlienky, ale iba ich vnímateľné vyjadrenia/zhmotnenie.

Čo sa týka **práv priemyselného vlastníctva**, ich vznik a právna ochrana je vo všeobecnosti spojená so zápisom do konkrétneho registra - v závislosti od druhu práva priemyselného vlastníctva môže byť zápis vykonaný na národnej, európskej alebo medzinárodnej úrovni s príslušným geografickým dosahom poskytovanej právnej ochrany.

Po druhé, rozsah ochrany poskytovanej právami DV možno vo všeobecnosti kategorizovať tak, že pozostáva z (výlučných) **osobnostných práv autora** a (výlučných) **majetkových práv**. Zatiaľ čo osobnostné práva autora sú vo všeobecnosti určené na ochranu autorstva, t. j. nejakého druhu prepojenia identifikujúceho autora/vynálezcu s dielom/vynálezom, majetkové práva sú nastavené tak, aby umožnili ich držiteľom extrahovať majetkovú hodnotu z predmetu chráneného právom duševného vlastníctva (napr. vynález).

Vo vzťahu k **autorským právam/právam súvisiacim** preto **osobnostné práva** autora pozostávajú z:

- autorského práva k svojmu dielu;
- právo rozhodnúť o zverejnení/neuverejnení svojho diela;
- právo byť označený ako autor a rozhodnúť o spôsobe tohto označenia;
- právo na nedotknuteľnosť svojho diela (najmä ochrana pred akoukoľvek nedovolenou zmenou).

Týchto osobnostných práv sa autor nemôže vzdať a sú neprenosné a zanikajú smrťou autora.

Majetkové práva autora k autorským právam potom tvoria najmä jeho právo dielo použiť a právo

³⁸⁷ Zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/435/20190114> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

³⁸⁸ Zákon č. 444/2002 Z. z. o dizajne, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/444/20190114> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

³⁸⁹ Zákon č. 506/2009 o ochranných známkach, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2009/506/20190114> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

³⁹⁰ Zákon č. 146/2000 Z. z. o ochrane topografií polovodičových výrobkov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2000/146/20070301> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

³⁹¹ § 8 a nasl. zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodný zákonník, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20220717> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

³⁹² Zákon č. 469/2003 Z. z. o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/469/20221101> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

³⁹³ § 44 a nasl. zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodný zákonník, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20220717> a zodpovedajúce právne nástroje EÚ a medzinárodné právne nástroje

udelíť súhlas na použitie jeho diela (licencia), pričom „použitie“ diela zahŕňa:

- zmena diela;
- spojenie diela s iným dielom;
- vyhotovenie rozmnoženiny diela;
- verejné rozširovanie originálu diela alebo rozmnoženiny diela prostredníctvom prevodu vlastníckeho práva, vypožičania alebo nájmu;
- uvedenie diela na verejnosti prostredníctvom verejného vystavenia, verejného vykonania diela a verejného prenosu diela.

Vo vzťahu k **právam priemyselného vlastníctva** je však **osobnostný prvok** ochrany práv DV oveľa menej dôležitý a je prítomný len vo vzťahu k právu pôvodcu vynálezu byť uznaný ako pôvodca vynálezu a právo podať prihlášku patentu. Zákonný režim však umožňuje zmluvnú úpravu týchto práv skôr v prospech zamestnávateľa. Majetkové práva k právam priemyselného vlastníctva prakticky kopírujú vyššie uvedené majetkové práva autora.

Na základe vyššie uvedených rozdielov je potrebné otázky **(i)** vytvorenia práv DV a **(ii)** (komerčného) využívania práv DV riešiť samostatne.

a) Vytvorenie práv DV

Vzhľadom na povahu posudzovaných projektov je veľmi pravdepodobné, že výskum chránený právami DV vznikne ako výsledok spolupráce viacerých subjektov vrátane univerzít a/alebo CNIC. Je preto zásadné, aby univerzity a CNIC prijali náležité zmluvné dojednania, aby mohli naplno využiť výskumný potenciál, ktorý vlastní. Na tento účel je potrebné riešiť dve situácie samostatne. Po prvé, situácia v rámci univerzity alebo CNIC, t. j. keď predmet ochrany práv DV pripravuje univerzita alebo CNIC a jej zamestnanci. Po druhé, situácia, ak sa na výskume zúčastňujú aj tretie strany nezávislé od univerzity a/alebo CNIC.

Interné pridelenie práv DV – v rámci univerzity alebo CNIC

Režim ochrany práv DV vo všeobecnosti uznáva, že diela (vynálezy, dizajny atď.) **vytvorené v rámci pracovnoprávneho vzťahu** sa riadia špecifickým mechanizmom, ktorý zamestnávateľa oprávňuje **automaticky vykonávať majetkové práva v mene autora/vynálezcu** prostredníctvom využívania tzv. zamestnaneckých práv DV vlastníctva - zamestnanecké dielo alebo zamestnanecký vynález. Režim zamestnaneckých práv DV sa vzťahuje na autorské práva/práva súvisiace, ako aj na práva priemyselného vlastníctva, najmä na vynález, priemyselný vzor, topografiu a úžitkový patent. Existujú však určité rozdiely v jeho uplatnení.

Pokiaľ ide o **zamestnanecké autorské práva a práva súvisiace**, režim sa vzťahuje na každé dielo, ktoré autor vytvoril pri plnení povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo z iného obdobného pracovného vzťahu. Pojem zamestnanec zahŕňa aj autorov, ktorí sú členmi výkonných, kontrolných alebo dozorných orgánov alebo pôsobia ako štatutári právnickej osoby, ako aj dočasne pridelených zamestnancov. Uplatnenie režimu znamená, že majetkové práva takéhoto autora – zamestnanca vykonáva zamestnávateľ vo svojom mene a na svoj účet (ak nie je dohodnuté inak).

Uplatnenie zo strany zamestnávateľa tiež znamená, že rovnaké práva nesmie zamestnanec využiť sám, ani ich zamestnanec postúpiť tretím osobám. Naopak, zamestnávateľia môžu slobodne postúpiť výkon týchto majetkových práv tretím osobám. Ďalej sa predpokladá, že zamestnanec udelil zamestnávateľovi súhlas na zverejnenie diela, označenie/pomenovanie práce označením/názvom zamestnávateľa a na dokončenie, zmenu alebo akýmkoľvek iným spôsobom do diela zasahovať.

Režim diela zamestnanca platí aj po skončení pracovného pomeru. Režim diela zamestnanca sa vzťahuje aj na počítačové programy, databázy a kartografické diela vytvorené úplne alebo čiastočne na objednávku (v tejto situácii sa zamestnávateľ považuje za objednávateľa).

Podobne, ak dielo vytvorí dvaja alebo viacerí autori na podnet a vedenie osoby, ktorá proces jeho vzniku viedla a riadila, riadi sa aj takto vytvorené spoločné dielo režimom diela zamestnanca. Vzťah

medzi spoluautormi/spoluautormi (najmä podiel každého z nich na vytvorení diela a použití diela) **by mal byť zmluvne dohodnutý vopred**. V opačnom prípade by o použití diela konali spoločne a nerozdielne so všetkými praktickými a právnymi dôsledkami.

Pokiaľ ide o **zamestnanecké práva priemyselného vlastníctva**, aj keď je režim podobný, má určité rozdiely. Týka sa aj predmetu chráneného právami priemyselného vlastníctva (priemyselný vzor, topografia, vynález, úžitkový vzor). V zmysle zákona je zamestnanec povinný informovať zamestnávateľa o vzniku každého takéhoto predmetu ochrany práv DV a poskytnúť zamestnávateľovi príslušnú dokumentáciu. Zamestnávateľ má potom tri mesiace na rozhodnutie, či požiada o registráciu práva. V prípade zamietnutia alebo neuplatnenia, práva zostávajú zamestnancovi. Ak podá prihlášku, príslušné DV sa potom zaregistrujú u vynálezcov, ktorí sú uznaní za vynálezcov, ale zamestnávateľ ako vlastník príslušného práva DV je oprávnený využívať svoje majetkové práva.

Z praktického hľadiska a v záujme riadneho využívania zamestnaneckých práv DV sa odporúča, aby:

- každá pracovná zmluva obsahovala presný popis práce, pričom výskum je výslovne uvedený ako súčasť zamestnania;
- všetky pokyny súvisiace s výskumom poskytnuté zamestnancom sú zaznamenané v písomnej forme a možno ich pripísať konkrétnemu času a výskumnému projektu;
- každý výskumný zamestnanec vedie špecifický a podrobný denník výskumu vrátane presnej definície vykonaných výskumných úloh spolu s časom a inštitúciou, kde boli vykonané;

Pridelenie práv DV externým subjektom – výskum s tretími stranami

Pokiaľ ide o výskumnú spoluprácu s tretími stranami (ako sú živnostníci, súkromné spoločnosti, atď.), pridelenie práv DV medzi nezávislých výskumných partnerov sa môže do značnej miery riadiť ich vzájomnou dohodou.

Aby sa predišlo neistote a budúcim sporom, je preto vhodné, aby zmluva upravujúca spoluprácu medzi univerzitou, CNIC, oddelením SAV a tretími stranami, či už ide o zmluvný výskum alebo výskumné služby, alebo efektívnu spoluprácu v zmysle Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (*pozrite bližšie časti 5.1.2 tejto metodiky*), by mala obsahovať klauzuly stanovujúce minimálne nasledujúce:

- ktorý z partnerov bude vlastniť práva DV (a aké);
- ktorý z partnerov bude mať právo registrovať práva priemyselného vlastníctva (napríklad patenty alebo ochranné známky);
- či a v akom rozsahu je pridelenie práv DV zohľadnené v doložke o odmeňovaní;
- akékoľvek možné obmedzenia používania práv DV (v závislosti od obchodných preferencií; ale napr. geografické obmedzenia, obmedzenia rozsahu použitia atď.);
- výstupy;
- alokáciu rizík / záväzkov, odškodnenie;
- platby a míľniky;
- alokáciu nákladov na výskum a infraštruktúru.

Konkrétne **vo vzťahu k autorskému právu** je situácia o niečo jednoduchšia v prípade, že dielo pripravujú viacerí autori (spoločné dielo) pod spoločným vedením univerzity/CNIC (podmienky spolupráce sú zvyčajne definované zmluvou). V takýchto prípadoch je výsledné dielo tiež predmetom zamestnaneckých autorských práv, ako je uvedené vyššie. Podobne, ak by dielo (s výnimkou audiovizuálneho diela) vzniklo na objednávku, objednávateľ takéhoto diela (univerzita/CNIC) by mal automaticky právo použiť dielo na účel uvedený v zmluve (automatické udelenie licencie). Je však dobrou praxou, že príslušná zmluva s treťou osobou pokrýva všetky vyššie uvedené otázky.

Potreba podrobného zmluvného dojednanja je ešte výraznejšia vo vzťahu ku všetkým **právam priemyselného vlastníctva**, keďže uplatnenie zamestnaneckého režimu priemyselného vlastníctva je oveľa obmedzenejšie.

b) (Komerčné) využitie práv duševného vlastníctva

Vzhľadom na regulačné hľadisko, univerzity môžu vo všeobecnosti voľne využívať svoje (zdieľané) práva DV, ak konajú v súlade so svojimi vlastnými internými predpismi a stanovami. Tento záver je ešte správnejší vo vzťahu k CNIC, ako subjektu súkromného práva.

Možné operácie s právami DV zahŕňajú najmä prevod/postúpenie a licencovanie práv DV, ako aj možné využitie práv DV, ktoré už takéto práva obsahujú (start-up alebo spin-off spoločnosť). Ich podrobný prehľad však presahuje rámec tejto metodiky. Vo všeobecnosti však ako aj prevodné/licenčné zmluvy týkajúce sa autorských práv/práv súvisiacich, ako aj práv priemyselného vlastníctva oprávňujú vlastníka dohodnúť sa na veľmi podrobných a prispôbených zmluvných dojednaniach, ktoré by sa mali použiť.

Z hľadiska štátnej pomoci by sme chceli opätovne potvrdiť, že činnosti spojené s prenosom poznatkov, ktoré vykonávajú VO alebo výskumná infraštruktúra, nepredstavujú hospodárske činnosti (neuplatňujú sa žiadne pravidlá štátnej pomoci), **ak sa všetky zisky z týchto činností reinvestujú do primárnych činností** takýchto VO a výskumnej infraštruktúry.³⁹⁴

7.3. Súlad účtovníctva vo vzťahu k vlastníctvu práv DV

Vo všeobecnosti platí, že slovenská legislatíva rešpektuje zásadu prednosti „obsahu pred formou“ a účtovné zápisy sa riadia podmienkami zmluvných dohôd. Ako je konkrétne uvedené v časti 5.1.2 tejto metodiky, existujú dva kľúčové typy spolupráce medzi VO a tretími stranami – efektívna spolupráca a zmluvný výskum.

Pre efektívnu súčinnosť je VO povinná vykázať **vo svojom účtovníctve súvisiacu časť vytvoreného nehmotného majetku** (ako je uvedené v podmienkach príslušnej zmluvy).

Pokiaľ ide o zmluvný výskum, kde priemyselný partner zvyčajne jednostranne špecifikuje rozsah a podmienky zmluvy a vlastní výsledky činností v oblasti výskumu a vývoja, priemyselní partneri **by mali účtovať vytvorený nehmotný majetok vrátane práv duševného vlastníctva**. Účtovanie bude pre jednotlivé typy spolupráce odlišné.

a) Účtovanie vytvoreného nehmotného majetku (práva DV) v efektívnej spolupráci

V prípade efektívnej spolupráce je vlastnícky pomer k výsledným právam DV dohodnutý zmluvnými stranami. Všetky strany znášajú náklady počas vývoja práva DV a účtujú ich takto:

Všetky zmluvné strany

Má dať	5xx – Výrobné náklady nehmotného majetku
Dal	321 - Záväzky, 331 – Záväzky zamestnancov

Po dokončení nehmotného majetku strany aktivujú tieto náklady **na základe pomeru vlastníctva uvedeného v zmluve**.

Má dať	041 – Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku
Dal	623 – Aktivácia dlhodobého nehmotného majetku

³⁹⁴ bod 20 (b) Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

A uviesť do používania:

Má dať	012 - Aktivované náklady na vývoj
Dal	041 – Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku

Ak je zostatková hodnota nižšia ako aktivované náklady, zmluvná strana zaúčtuje zníženie hodnoty takto:

Má dať	548 – Iné náklady
Dal	041 – Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku

b) Účtovanie vytvoreného nehmotného majetku (práva DV) v zmluvnom výskume

V prípade zmluvného výskumu si jedna zmluvná strana u druhej zmluvnej strany objednáva výkon činností v oblasti výskumu a vývoja a druhá zmluvná strana dodáva objednaný produkt alebo služby.

VO

Má dať	311 - Pohľadávky (Analytický účet hospodárskych činností)
Dal	6xx - Výnosy zo zmlúv so zákazníkmi (nákladové stredisko hospodárskych činností)

Strana vykonávajúca činnosti v oblasti výskumu a vývoja si zvyčajne neponecháva žiadne práva k vytvorenému priemyselnému vlastníctvu.

Priemyselný partner/súkromné spoločnosti

Má dať	012 - Aktivované náklady na vývoj
Dal	321 – Záväzky

Všeobecné účtovné pravidlá a zásady

V zmysle opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74³⁹⁵ (ďalej len „**Opatrenie č. MF/24342/2007-74**“) VO vykazuje tieto druhy nehmotného majetku: Aktivované náklady na vývoj, softvér, oceneniteľné práva a súvisiace technické zhodnotenie (ak nie je súčasťou ocenenia nehmotného majetku), ak je ich počiatočná hodnota vyššia ako minimálna hranica stanovená zákonom o dani z príjmov a ich hospodárska životnosť je dlhšia ako jeden rok. Na základe interne schváleného účtovného poriadku môže VO zaúčtovať ako nehmotný majetok aj také položky, ktoré nepresahujú minimálnu úroveň stanovenú zákonom o dani z príjmov, ale ich hospodárska životnosť musí byť dlhšia ako jeden rok.

§ 18 až § 21 opatrenia č. MF/24342/2007-74 špecifikuje, že nehmotný majetok sa prvotne oceňuje obstarávacou cenou, reálnou hodnotou alebo internými nákladmi. Dlhodobý majetok vytvorený vlastnou činnosťou sa oceňuje vlastnými nákladmi, ktoré zahŕňajú všetky priame náklady na výrobu alebo inú činnosť, ako aj nepriame náklady súvisiace s výrobou alebo inou činnosťou. Hodnota nehmotného majetku sa následne zvyšuje o náklady na dokončenie, ak je jeho súhrnná hodnota za účtovné obdobie vyššia ako minimálna úroveň stanovená zákonom o dani z príjmov. V prípade, že sa táto úroveň nedosiahne, ročné náklady na dokončenie je možné zaúčtovať do nákladov pri ich vzniku alebo aktivovať ako nehmotný majetok podľa interného účtovného predpisu príslušnej VO. Výsledkom a výstupom projektov môže byť niekoľko typov aktív.

³⁹⁵ Odkaz: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/uctovnictvo-audit/uctovnictvo/legislativa-sr/opatrenia-oblasti-uctovnictva/uctovnictvo-neziskovu-sferu/podvojne-uctovnictvo/postupy-uctovania/>

Aktivované náklady na vývoj

Aktivované náklady na vývoj (účet 012), ktoré predstavujú aplikáciu zistení výskumu alebo iných poznatkov pri plánovaní alebo projektovaní výroby nových alebo výrazne zlepšených materiálov, zariadení, výrobkov, procesov, systémov alebo služieb pred začatím ich sériovej výroby alebo používania. Môže obsahovať:

- dizajn;
- výroba a testovanie prototypov a modelov;
- výroba nástrojov, šablón, foriem a triesok novou technológiou;
- výrobná a skúšobná prevádzka, ktorá nie je v štádiu hospodárskej realizovateľnosti výroby;
- výroba a testovanie vybraných alternatív pre nové alebo vylepšené materiály, zariadenia, produkty, procesy, systémy alebo služby.

Podľa § 21 ods. 2 opatrenia č. MF/24342/2007-74 ak súčasťou nákladov súvisiacich s obstaraním dlhodobého nehmotného majetku sú aj náklady na zhotovenie hmotného majetku, napríklad prototypov, modelov, vzoriek, na ktorých sa práce skúšajú a overujú, tieto náklady sa sledujú samostatný analytický účet. Ak hmotný majetok nie je potrebný na ďalšie práce, účtuje sa o ňom podľa toho, či sa predáva, vyraduje alebo používa vo vlastnej činnosti účtovnej jednotky. Ak tieto položky používa účtovná jednotka vo vlastnej činnosti, účtujú sa na príslušný majetkový účet. Ak dlhodobý nehmotný majetok vzniká vlastnou činnosťou účtovnej jednotky vo viacerých variantoch, náklady na všetky navrhované varianty sú súčasťou ocenenia dlhodobého nehmotného majetku.

Na základe § 27 opatrenia č. MF/24342/2007-74 existuje niekoľko požiadaviek na to, aby sa dlhodobý nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou vykazoval ako aktivované náklady na vývoj, ako napríklad:

- možnosť jeho technického dokončenia tak, aby ho bolo možné používať alebo predat;
- zámer jeho dokončenia, použitia alebo predaja;
- používanie alebo predaj takéhoto majetku;
- spôsob vytvárania budúcich ekonomických úžitkov a existenciu trhu pre výstupy dlhodobého nehmotného majetku alebo pre dlhodobý nehmotný majetok sám o sebe;
- dostupnosť zodpovedajúcich technických zdrojov, finančných zdrojov a ostatných zdrojov pre dokončenie jeho vývoja, jeho použitie alebo predaj;
- spoľahlivé ocenenie nákladov súvisiacich s jeho obstaraním v priebehu vývoja.

Náklady na vývoj sa aktivujú, ak ich výška nepresahuje sumu, ktorá sa pravdepodobne získa z budúcich hospodárskych úžitkov po odpočítaní ostatných vývojových, predajných a administratívnych nákladov, ktoré priamo súvisia s marketingom produktov / procesov. Ak náklady na vývoj nespĺňajú vyššie uvedené kritériá aktivácie, účtujú sa ako náklady v účtovných obdobiach, v ktorých vznikli.

§ 27 ods. 4 MF/24342/2007-74 výslovne vyžaduje, aby sa aktivované náklady na vývoj účtovali len vtedy, ak sú nadobudnuté nezávisle od iného dlhodobého majetku, vytvoreného interne s cieľom jeho budúceho externého obchodovania alebo vytvorené interne, ale plánované len na interné použitie.

Náklady na výskum, ktorým sa rozumie pôvodný a plánovaný výskum, realizovaný s cieľom získať nové vedecké poznatky alebo technické poznatky sa neaktivujú, ale účtujú ako náklady v účtovných obdobiach, v ktorých vznikli.

8. Úloha 7.

Štandardy a obmedzenia v závislosti na druh R&D infraštruktúry

8.1. Hodnotenie prípadných obmedzení pri čerpaní verejných zdrojov

8.1.1 Všeobecné obmedzenia a požiadavky (legislatíva EÚ)

Ako je uvedené v časti 2.1 tejto metodiky, **výskumná infraštruktúra predstavuje** zariadenia, zdroje a súvisiace služby, ktoré využíva vedecká komunita na uskutočňovanie výskumu na vysokej úrovni vo svojich príslušných odboroch. Toto vymedzenie zahŕňa základné vedecké vybavenie alebo súbory nástrojov; zdroje poznatkov, akými sú zbierky, archívy alebo štruktúrované vedecké informácie, ktoré umožňujú také infraštruktúry založené na informačných a komunikačných technológiách, ako sú siete GRID, hardvér, softvér a nástroje komunikácie; akýkoľvek iný subjekt jedinečnej povahy, ktorý je podstatný pre dosiahnutie špičkovej úrovne vo výskume³⁹⁶.

Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie rozlišuje kategóriu **testovacej a experimentálnej infraštruktúry**, ktorá predstavuje zariadenia, vybavenie, spôsobilosti a zdroje, ako sú testovacie stanovišťa, pilotné linky, demonštračné zariadenia, testovacie zariadenia alebo živé laboratóriá, a súvisiace podporné služby, ktoré využívajú prevažne podniky, najmä MSP, ktoré hľadajú podporu pri testovaní a experimentovaní s cieľom vyvíjať nové alebo vylepšené výrobky, procesy a služby a testovať a rozširovať technológie, aby mohli napredovať prostredníctvom priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja³⁹⁷.

Vo všeobecnosti legislatíva EÚ o štátnej pomoci nestanovuje konkrétne obmedzenia, pokiaľ ide o typy výskumnej infraštruktúry, a má skôr všeobecný zámer určiť podmienky, za ktorých môžu byť určité typy projektov výskumu a vývoja potenciálne financované z verejných zdrojov. V rámci EÚ je pre štátnu pomoc skôr **rozhodujúce**, či činnosti VO majú hospodársky alebo nehospodársky charakter (pozrite, prosím, úlohu 4 vyššie).

Ako je uvedené v časti 5.2.1 tejto metodiky, povaha projektu v oblasti výskumu a vývoja (čo zahŕňa aj rôzne typy výskumnej infraštruktúry, ktorá sa má použiť alebo zriadiť), môže mať vplyv na úroveň intenzity pomoci takéhoto projektu (napr. až do 100 % oprávnených nákladov na základný výskum a do 50 % oprávnených nákladov na pomoc na zriadenie a modernizáciu výskumnej infraštruktúry s hospodárskym využitím podľa článku 26 GBER). Intenzita pomoci na zriadenie a modernizáciu testovacích a experimentálnych infraštruktúr sa môže líšiť v závislosti od veľkosti príjemcu pomoci a určitých ďalších špecifík (napr. intenzita pomoci je vo všeobecnosti vyššia v prípade, že uvedená infraštruktúra poskytuje služby prevažne MSP) a môže dosiahnuť až 70 % podľa Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie.³⁹⁸

Na záver, podľa pravidiel štátnej pomoci EÚ je verejné financovanie týchto typov infraštruktúry, ktorá sa nemá komerčne využívať, **v zásade vylúčené z uplatňovania pravidiel štátnej pomoci**.³⁹⁹ V prípade, že výskumná infraštruktúra je určená na komerčné využitie, jej financovanie spadá pod reguláciu štátnej pomoci.

³⁹⁶ Pozrite tiež písm. a) čl. 2 nariadenia Rady (ES) č. 723/2009 z 25. júna 2009 o právnom rámci Spoločenstva pre konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC), odkaz: https://eur-lex.europa.eu/legal_content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009R0723

³⁹⁷ dvojpismeno (II) bod 16 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie; Rámec k dnešnému dňu priamo neuvádza, či o získanie pomoci na tento typ infraštruktúry možno ako potenciálnych žiadateľov považovať len VO, alebo o takúto pomoc môžu požiadať aj súkromné spoločnosti (napr. CNIC). Zastávame názor, že podrobné požiadavky budú uvedené v každej konkrétnej výzve na predkladanie návrhov.

³⁹⁸ body 94, 95 Rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie

³⁹⁹ bod 203 Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

Treba tiež poznamenať, že podľa súčasného prístupu Európskej komisie verejné financovanie **poskytnuté na obvyklé vybavenie infraštruktúr** (napr. **reštaurácie, obchody alebo platené parkovanie**), ktoré sa takmer výlučne využíva na nehospodársku činnosť, nemá za bežných okolností žiaden vplyv na obchod medzi členskými štátmi, a preto zvyčajne nepredstavuje štátnu pomoc.⁴⁰⁰

8.1.2 Obmedzenia v zmluvách o príspevkoch platné na Slovensku (EŠIF a POO)

Viacere obmedzenia pre prijímateľov v súvislosti s čerpaním prostriedkov EÚ/štátu poskytujú **grantové zmluvy**⁴⁰¹ uzatvorené medzi príslušným štátnym orgánom (poskytovateľom pomoci) a prijímateľmi pomoci.

Keďže analýza možných zdrojov financovania uvedená v časti 4.4 tejto metodiky preukazuje významný potenciál pre financovanie výskumnej infraštruktúry na Slovensku z mechanizmov EŠIF a POO, nižšie uvedená analýza je zameraná na obmedzenia uvedené v nasledujúcich vzorových grantových zmluvách⁴⁰² dostupných ku dňu vydania tejto metodiky:

- Vzor grantovej zmluvy na programové obdobie EÚ 2021 - 2027⁴⁰³ (ďalej len „**Vzorová zmluva EŠIF**“);
- Vzor zmluvy o grante pre Plán obnovy a odolnosti⁴⁰⁴ (ďalej len „**Vzorová zmluva POO**“).

Uvedené vzory zmlúv nestanovujú konkrétne obmedzenia týkajúce sa jednotlivých typov výskumnej infraštruktúry a sú formulované skôr všeobecne. Ako je však uvedené nižšie, určité obmedzenia/požiadavky skutočne **ovplyvňujú vlastnícke práva a/alebo disponovanie s majetkom** (vrátane výskumnej infraštruktúry, ak bola postavená/rekonštruovaná z verejných prostriedkov), a preto by sa mali zvážiť a prerokovať od prípadu k prípadu.

Konečné znenia zmlúv sú predmetom zmluvnej dohody medzi poskytovateľmi štátnej pomoci a príjemcami štátnej pomoci, a preto je potrebné aby boli ich ustanovenia posudzované od prípadu k prípadu.

a) Vzor zmluvy EŠIF

Všeobecné obmedzenia a povinnosti

Vo všeobecnosti je príjemca povinný zdržať sa vykonania akéhokoľvek úkonu, vrátane vstupu do záväzkovo-právneho vzťahu s treťou osobou, ktorým by došlo k porušeniu článku 107 Zmluvy o fungovaní EÚ⁴⁰⁵ v súvislosti s projektom.⁴⁰⁶ Prakticky to znamená, že v súvislosti s projektom financovaným v rámci EŠIF príjemca pomoci nesmie poskytnúť žiadnu protiprávnú pomoc tretím stranám. Ak je financovanie poskytnuté v rámci schémy štátnej pomoci/de minimis, príjemca je povinný použiť finančné zdroje v súlade s príslušnou štátnou pomocou/schémou de minimis.⁴⁰⁷

Prijímateľa sú povinní zabezpečiť, aby počas obdobia realizácie projektu a doby udržateľnosti projektu

⁴⁰⁰ bod 207, poznámka pod čiarou č. 50, Oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc

⁴⁰¹ Alebo iné podobné zmluvy, napr. dohoda o partnerstve na projekte, zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku atď.

⁴⁰² Podmienky vzorov zmlúv je možné v priebehu obdobia programovania meniť z podnetu príslušného štátneho orgánu.

⁴⁰³ odkaz: <https://www.eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/dokumenty/>

⁴⁰⁴ odkaz: <https://www.planobnovy.sk/realizacia/dokumenty/>

⁴⁰⁵ čl. 107 bod 1 ZFEÚ: *Ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.*

⁴⁰⁶ bod 2.7 vzorovej zmluvy EŠIF

⁴⁰⁷ bod 3.4 vzorovej zmluvy EŠIF

nenastali žiadne podstatné zmeny projektu⁴⁰⁸ (napr. postúpenie alebo prevod vlastníctva obstaraného alebo zveľaďovaného v rámci projektu a pod.).⁴⁰⁹ **Zmenu projektu, ktorá má charakter podstatnej zmeny projektu, poskytovateľ spravidla neschváli.** Projekt, ktorý je zaťažený podstatnou zmenou projektu, nie je možné financovať.⁴¹⁰

Prijímateľ je povinný bezodkladne oznámiť poskytovateľovi všetky skutočnosti, ktoré predstavujú zmenu zmluvy.⁴¹¹ Porušenie tejto povinnosti je podstatným porušením zmluvy a príjemca bude povinný **vrátiť sumu**,⁴¹² ktorá je úmerná obdobiu, počas ktorého došlo k porušeniu podmienok v dôsledku podstatnej zmeny projektu.⁴¹³

Pri obstarávaní tovarov, služieb a stavebných prác financovaných z grantov sa prijímatelia riadia zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a ďalšie príslušné právne dokumenty.⁴¹⁴ Okrem toho sa vyžaduje súlad s Príručkou pre žiadateľov/prijímateľov k procesu a kontrole verejného obstarávania/obstarávania.⁴¹⁵ Táto príručka okrem iného upravuje konkrétne prípady, kedy je potrebné zaslanie kompletnej dokumentácie z verejného obstarávania na nahliadnutie pred uzatvorením zmlúv. Kompletná dokumentácia z verejného obstarávania na kontrolný orgán musí byť zaslaná prostredníctvom informačného monitorovacieho systému (ITMS21+).⁴¹⁶

Vlastníctvo a používanie výstupov projektu

Všeobecným pravidlom je, že prijímatelia sú povinní vykonať akúkoľvek dispozíciu s majetkom nadobudnutým z grantu až **po získaní predchádzajúceho písomného súhlasu poskytovateľa pomoci**.⁴¹⁷ Príjemcovia sa najmä zaviazujú, že počas realizácie projektu a obdobia udržateľnosti projektu:

- budú nehnuteľnosti, v súvislosti s ktorými sa projekt realizuje, spĺňať vo výzve stanovené podmienky z hľadiska vlastníckych alebo iných práv;⁴¹⁸
- majetok nadobudnutý z NFP bude prijímateľ využívať výlučne (až na určité výnimky)⁴¹⁹ v rámci výkonu vlastnej činnosti v súvislosti s projektom a majetok bude evidovaný v účtovníctve;⁴²⁰
- majetok nadobudnutý od tretích osôb a financovaný z NFP musí byť nový⁴²¹ a nepoužívaný⁴²² (túto podmienku je možné vylúčiť na základe súhlasu poskytovateľa pomoci);
- v prípade nehmotného majetku nadobudnutého z NFP, ktorý je predmetom DV, bude takýto nehmotný majetok obstaraný na základe písomnej zmluvy, ktorá musí obsahovať licenčné

⁴⁰⁸ Podstatná zmena, ktorá ovplyvňuje povahu projektu, ciele alebo podmienky vykonávania, čo by spôsobilo narušenie jej pôvodných cieľov. Čl. 65 nariadenia č. 2021/1060, odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060>

⁴⁰⁹ bod 2, čl. 2 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹⁰ bod 5, čl. 16 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹¹ bod 3, čl. 16 Všeobecných zmluvných podmienok k Vzorovej zmluve EŠIF (ďalej len „**Všeobecné zmluvné podmienky EŠIF**“), odkaz <https://www.eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/dokumenty/>

⁴¹² Vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov alebo ich časti prijímateľ realizuje formou úhrady na účet. bod 4, čl. 18 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹³ Alebo celú sumu (nie iba pomernú) v prípade, že sa neuplatňuje časové obdobie, počas ktorého k porušeniam došlo; bod 2, čl. 2 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹⁴ bod 1, čl. 3 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹⁵ Príručka pre žiadateľov/ prijímateľov k procesu a kontrole verejného obstarávania/ obstarávania, odkaz: <https://www.eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/dokumenty/>

⁴¹⁶ ITMS21+ sa v súčasnosti vyvíja.

⁴¹⁷ bod 3, čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹⁸ bod 1 (a), čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴¹⁹ *S výnimkou prípadov, kedy pre zabezpečenie a udržanie cieľa projektu je vhodné alebo potrebné prenechanie do iného druhu užívania, správy alebo prevádzkovania majetku nadobudnutého z NFP tretej osobe podľa schválenej žiadosti o NFP alebo podľa výzvy alebo takéto prenechanie prevádzkovania nebráni dosiahnutiu a udržaniu cieľa projektu, pri dodržaní pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci, ak sú relevantné;* podbod (i) bod (b), ods. 1, čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴²⁰ podbod (i) bod (b), ods. 1, čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴²¹ Za nový majetok sa nepovažuje taký majetok, ktorý prijímateľ už predtým, čo i len z časti vlastnil, mal u seba ako detentor, prípadne mal k nemu iný právny vzťah a následne ho opäť priamo alebo nepriamo nadobudol od tretej osoby, bez ohľadu na časový faktor.

⁴²² bod 1 (b), čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

podmienky.⁴²³

Okrem toho, počas fázy realizácie projektu a fázy udržateľnosti projektu majetok získaný z NFP nesmie byť bez predchádzajúceho súhlasu poskytovateľa (ktorý je popísaný vyššie v tejto časti).⁴²⁴

- prevedený na tretiu osobu;
- prenajatý tretej osobe alebo prenechaný do iného druhu užívania, v celku alebo čiastočne, s výnimkou už uvedenou vyššie;
- zaťažený akýmkoľvek právom tretej osoby, pokiaľ to nepovolí poskytovateľ;
- zaťažený záložným právom v prospech tretej osoby, ktorá nie je financujúcim subjektom.

b) Vzor zmluvy POO

Zmluvné práva a povinnosti podľa ustanovení mechanizmu POO sú upravené obdobne ako Vzor zmluvy EŠIF. Vzor zmluvy POO však stanovuje určité špecifiká, pokiaľ ide o obmedzenia pre príjemcu pomoci, ako je podrobnejšie uvedené nižšie.

Vlastníctvo a používanie výstupov projektu

Okrem požiadaviek podobných vzoru zmluvy EŠIF (ako je uvedené v písm. a) vyššie)⁴²⁵ platia nasledujúce vybrané špecifiká:

- ak sa má majetok získaný zo zdrojov POO prenajať alebo inak previesť na tretiu stranu, príjemca tak musí urobiť za trhových podmienok a za trhové ceny, aby sa predišlo prevodu štátnej pomoci / pomoci de minimis na ďalších príjemcov. Príjemca bude povinný vrátiť alebo vymáhať vrátenie poskytnutej štátnej pomoci / pomoci de minimis spolu s úrokmi.⁴²⁶
- nájomcu alebo inú tretiu osobu, ktorá bude takýto majetok spravovať alebo prevádzkovať, musí príjemca vybrať súťažným, transparentným, nediskriminačným a nepodmieneným postupom v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi verejné obstarávanie.⁴²⁷

Konečné znenia a podmienky príslušných zmlúv EŠIF alebo POO je potrebné posudzovať v rámci každého konkrétneho projektu.

8.1.3 Obmedzenia nakladania s majetkom verejnej univerzity podľa slovenského práva

Ako je uvedené v časti 4.3 tejto metodiky, verejné univerzity sa považujú za verejnoprávne inštitúcie v zmysle čl. 1 zákona o správe majetku⁴²⁸ a sú oprávnené prenajímať alebo požičiavať len **dočasne nepotrebný majetok**.⁴²⁹ Dočasne nepotrebný majetok je majetok, ktorý dočasne neslúži verejnoprávnej inštitúcii na plnenie jej úloh.⁴³⁰

Univerzita (verejnoprávna inštitúcia) je povinná dohodnúť v nájomnej zmluve také nájomné, za aké sa

⁴²³ bod 1 (v), čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴²⁴ bod 2, čl. 6 Všeobecných zmluvných podmienok EŠIF

⁴²⁵ čl. 7 Všeobecných zmluvných podmienok k vzorovej zmluve o poskytnutí NRP (ďalej len „**Všeobecné zmluvné podmienky POO**“), odkaz: <https://www.planobnovy.sk/realizacia/dokumenty/>

⁴²⁶ bod 4, čl. 7 Všeobecných zmluvných podmienok POO

⁴²⁷ bod 5, čl. 7 Všeobecných zmluvných podmienok POO

⁴²⁸ Zdroj informácií: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/176/2019090>

⁴²⁹ § 8, ods. 1 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

⁴³⁰ § 8, ods. 2 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

v tom čase a na tom mieste obvykle prenecháva do nájmu na dohodnutý účel taká alebo porovnateľná nehnuteľnosť.⁴³¹ Verejná univerzita (verejnoprávna inštitúcia) je oprávnená dohodnúť v zmluve o nájme nižšie nájomné, ako je nájomné, za ktoré sa takáto alebo porovnateľná nehnuteľnosť na dohodnutý účel v tom čase a na tom mieste obvykle prenajíma, alebo uzavrieť zmluvu o výpožičke, **len ak prenajíma alebo požičiava svoj majetok právnickej osobe, ktorá je podnikateľom, na účely výskumu a vývoja vykonávaného v inkubátore⁴³² verejnej univerzity (verejnoprávna inštitúcia), najdlhšie na 3 roky.** Týmto nie sú dotknuté osobitné predpisy o štátnej pomoci⁴³³. V súlade s tým je možné dohodnúť nižšie nájomné len v súlade so zákonom o štátnej pomoci (*pozrite si vyššie uvedenú úlohu 4 týkajúcu sa tvorby ceny*).

Verejnoprávna inštitúcia je oprávnená prenechať dočasne nepotrebný majetok do výpožičky len právnickej osobe, ktorá nie je podnikateľom a ktorej predmet činnosti je rovnaký alebo obdobný ako predmet činnosti verejnoprávnej inštitúcie, alebo právnickej osobe, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby.⁴³⁴ **Nájomca ani vypožičiavateľ nie je oprávnený prenechať majetok verejnoprávnej inštitúcie do nájmu, podnájmu alebo výpožičky.**⁴³⁵

Nájomca alebo vypožičiavateľ pozemku vo vlastníctve verejnoprávnej inštitúcie nie je oprávnený zriadiť stavbu na tomto pozemku.⁴³⁶ Nájomca alebo vypožičiavateľ nie je oprávnený zriadiť na majetok verejnoprávnej inštitúcie záložné právo, vecné bremeno ani ho inak zaťažiť.⁴³⁷

⁴³¹ § 8, ods. 3 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

⁴³² *Inkubátor verejnej univerzity je špecializované pracovisko zamerané na podporu vzniku a rozvoja malých podnikov, ktoré využívajú výsledky výskumu a vývoja, patentov, úžitkových vzorov a dizajnu pre svoje inovatívne produkty, tovary a služby alebo samy vykonávajú výskum a vývoj.* § 39a, ods. 4 Zákona o vysokých školách, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/20220601>

⁴³³ § 8, ods. 4 Zákona o vysokých školách

⁴³⁴ § 8, ods. 4 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

⁴³⁵ § 9, ods. 1 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

⁴³⁶ § 9, ods. 6 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

⁴³⁷ § 9, ods. 7 Zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií

9. úloha 8.

Implementácia metodiky a zásady aplikácie procesov evidencie, monitoringu a vyhodnocovania

9.1. Úprava vnútorného legislatívneho prostredia prijímateľa

Táto časť poskytuje informácie o niektorých dôležitých legislatívnych aspektoch podľa slovenských zákonov, z ktorých vyplývajú limity alebo zákonné povinnosti vzťahujúce sa na prevádzkové riadenie univerzít a/alebo CNIC/interného legislatívneho prostredia, **ktoré nie sú rozpracované v predchádzajúcich kapitolách** tejto metodiky.

a) Osvedčenie o spôsobilosti pre výkon výskumu a vývoja

V určitých prípadoch môžu štátni poskytovatelia verejných financií od žiadateľov – **súkromných subjektov (vrátane neziskových organizácií)** – požadovať, aby preukázali svoju spôsobilosť vykonávať výskumné činnosti.⁴³⁸ Túto spôsobilosť výskumu a vývoja posudzuje na základe príslušnej žiadosti subjektu Ministerstvo školstva na základe zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o zmene a doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon o štátnej podpore výskumu a vývoja**“).⁴³⁹ Tento zákon ustanovuje základné pravidlá štátnej podpory výskumu a vývoja, pravidlá finančnej podpory výskumu a vývoja, pôsobnosť príslušných verejných orgánov (napr. ministerstiev) pôsobiacej v oblasti podpory výskumu a vývoja ako aj podmienky/požiadavky na získanie osvedčenia VO súkromnými subjektmi.

Hodnotenie vykonáva Ministerstvo školstva. **Platnosť osvedčenia je 6 rokov od jeho vydania.**⁴⁴⁰ Súkromné subjekty musia podať príslušnú žiadosť na Ministerstvo školstva.⁴⁴¹ Formulár žiadosti je verejne dostupný na webovej stránke Informačného systému pre oblasť vedy a výskumu (ďalej len „**CRIS**“).⁴⁴² Register organizácií s platnými osvedčeniami o spôsobilosti pre výkon výskumu a vývoja prevádzkuje CRIS.⁴⁴³

K dátumu tejto metodiky sme toho názoru, že CNIC začalo proces získania štatútu VO a zaradenia do zoznamu VO verejne dostupného na webovej stránke CRIS.⁴⁴⁴ CNIC sa odporúča obnoviť tento stav po uplynutí doby platnosti osvedčenia.

Verejné univerzity sú vyňaté z povinnosti získať vyššie uvedené osvedčenie, pretože podliehajú samostatnému procesu akreditácie, aby sa považovali za VO.⁴⁴⁵ Ako už bolo uvedené v tejto metodike, zastávame názor, že univerzity (vrátane UPJŠ) sú akreditované ako VO podľa slovenskej legislatívy.

b) Majetkové záujmy členov CNIC a univerzít

CNIC je právnická osoba založená vo forme **záujmového združenia právnických osôb.**⁴⁴⁶ Táto právna

⁴³⁸ Napríklad: podmienky pre žiadateľov o prístup do Operačného programu Výskum a inovácie, príloha 5, odkaz: <https://www.opvai.sk/vyzvy/m%C5%A1vva%C5%A1-sr/dopytovo-orientovane-projekty/opii-vadp2021101-01/>

⁴³⁹ Odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/172/20220601>

⁴⁴⁰ § 26 a ods. 13 zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja

⁴⁴¹ § 26 a ods. 11 zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja

⁴⁴² Zdroj informácií: https://www.vedatechnika.sk/SK/VedaATechnikaVSR/Legislatva/vynos_hodnotenie%20VaV_komplet.pdf (pozrite prílohu k vyhláske)

⁴⁴³ odkaz: <https://www.skcris.sk/portal/register-organizations>

⁴⁴⁴ Zdroj informácií: https://www.skcris.sk/portal/register-organizations?p_p_id=organisationSearchResult_WAR_cvtiappweb&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-3&p_p_col_pos=2&p_p_col_count=3&organisationSearchResult_WAR_cvtiappweb_javax.portlet.action=organizationgodetail&guid=cfOrg_9481&lang=en_GB

⁴⁴⁵ § 26 a ods. 13 zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja

⁴⁴⁶ § 20f Občianskeho zákonníka (Zákon č. 40/1964 Z. z.), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>

forma patrí do kategórie neziskových organizácií.⁴⁴⁷ Záujmové združenie právnických osôb svojou povahou nie je spoločnosťou so základným imaním a jeho primárnym účelom nie je dosahovanie a rozdeľovanie zisku. Napriek tomu nemožno vylúčiť, že subjekt s touto právnou formou dosahuje zisk a zároveň vykonáva obchodnú alebo inú ziskovú činnosť.

Vzhľadom na charakter uvedenej právnej formy **nie je možné zisk získaný z podnikateľskej činnosti takéhoto subjektu rozdeliť medzi jeho členov** (ako je to prípustné v spoločnostiach so základným imaním vo forme dividend/akcií), ale je potrebné použiť výlučne na ďalšiu činnosť záujmového združenia právnických osôb. Táto podmienka je už prijatá v bode 4 (3) zakladateľskej listiny CNIC.

Vo všeobecnosti nie je vylúčené, že členovia CNIC môžu vkladat' kapitálové príspevky do CNIC. Je však potrebné poznamenať, že keďže členovia CNIC nenadobúdajú vlastnícke podiely v CNIC (nakol'ko nejde o spoločnosť so základným imaním), **akýkoľvek majetok člena vložený do CNIC sa stáva majetkom CNIC**, pričom príslušný člen, ktorý ním prispel do CNIC, nemá právo na jeho vrátenie ani pri ukončení členstva v CNIC, ani pri zániku samotného CNIC. Preto nie je možné vyplatiť hodnotu „obchodného“ podielu na konci účasti člena v CNIC.

V záujme ochrany majetkových záujmov členov CNIC **sa odporúča** doplniť do stanov CNIC nariadenie, na základe ktorého by mal každý člen CNIC (ak je to relevantné) nárok na vrátenie nepeňažných vkladov v prípade zániku členstva, alebo v prípade samotného zániku CNIC (ak je to možné a za podmienok stanovených právnymi predpismi SR, napr. súvisiacich s konaním o likvidácii).

Pokiaľ ide o požiadavky a špecifiká nakladania s majetkom zo strany univerzít (napr. prenájom majetku), pozrite, prosím, vyššie uvedené časti 4.3, 5.4.2 tejto metodiky.

c) Ochrana osobných údajov

Vo všeobecnosti musia subjekty pri svojej činnosti podniknúť kroky na ochranu osobných údajov.⁴⁴⁸ Verejné univerzity a CNIC sú prevádzkovateľmi osobných údajov, ktoré zhromažďujú. Vo všeobecnosti pojem „prevádzkovateľ údajov“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, orgán verejnej moci, agentúru alebo iný subjekt, ktorý sám alebo spoločne s inými určuje účely a prostriedky spracúvania osobných údajov.⁴⁴⁹ Podľa verejne dostupných informácií zastávame názor, že univerzity už požiadavky GDPR implementovali.

Vo vzťahu k CNIC (ako prevádzkovateľovi údajov), bude pri svojej činnosti spracúvať aj osobné údaje (napr. údaje zamestnancov alebo osobné údaje dodávateľov). Preto sa odporúča vykonať samostatnú analýzu požiadaviek na zber osobných údajov pre univerzity aj CNIC a príslušné pravidlá a požiadavky upraviť v samostatných interných dokumentoch (ak sa tak nestalo). Odporúča sa tiež uviesť relevantné informácie na oficiálnych webových stránkach univerzít a CNIC.

d) Zoznam dokumentov požadovaných v súvislosti s implementáciou pravidiel štátnej pomoci v oblasti komerčného využívania výskumnej infraštruktúry

Za účelom sumarizácie pravidiel a požiadaviek vzťahujúcich sa k hospodárskemu využitiu výskumnej infraštruktúry, ktoré presahuje 20 % jej celkovej ročnej kapacity, nižšie je uvedený základný zoznam odporúčaných dokumentov, ktoré by mali pripraviť a archivovať vysoké školy a CNIC tak, aby ich postupy boli v súlade s aktuálne platnou legislatívou štátnej pomoci a tiež daňovou a účtovnou legislatívou.

⁴⁴⁷ Napríklad § 7 (d) zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja

⁴⁴⁸ NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení smernice 95/46/ES (ďalej len „GDPR“)

⁴⁴⁹ čl. 4 ods. 7 GDPR

Tabuľka 5. Základný zoznam dokumentov v zmysle pravidiel štátnej pomoci uplatňovaných v súvislosti s hospodárskym využitím výskumnej infraštruktúry

	Názov dokumentu	Univerzity	CNIC	Poznámky
Prevádzkové dokumenty				
1	Zakladateľské dokumenty (Zakladateľská zmluva a Stanovy)	✓	✓	--
2	Vnútoraná organizačná štruktúra	✓	✓	--
3	Rozpočet na príslušné roky	✓	✓	Doklad, ktorý stanovuje predpokladané príjmy a výdavky na obdobie 12 mesiacov
4	Zápisnice zo zasadnutí riadiacich orgánov	✓	✓	--
5	Dokumenty preukazujúce celkovú ročnú kapacitu výskumnej infraštruktúry za účelom vykonávania výskumných činností	✓	✓	Pozrite sekciu 9.1 tejto metodiky
6	Podrobný a overiteľný plán pracovného času zamestnancov (napr. pracovné výkazy zaznamenávajúce čas vykonaných hospodárskych činností)	✓	✓	Preukázanie riadneho oddelenia hospodárskych a nehospodárskych činností
7	Disciplinárne predpisy a iné interné dokumenty upravujúce kľúčové práva a povinnosti zamestnancov (vrátane konkrétnych projektov), ako sú stanovené v slovenskej pracovnoprávnej legislatíve	✓	✓	--
8	Dokumenty upravujúce pravidlá spracúvania osobných údajov	✓	✓	Pozrite sekciu 9.1 tejto metodiky

9	Vnútorné predpisy upravujúce pravidlá verejného obstarávania	✓	✓	Pozrite sekciu 9.2 tejto metodiky.
10	Vnútorné predpisy upravujúce manažment práv duševného vlastníctva	✓	✓	–
Daňové a účtovné dokumenty				
11	Daňové a účtovné vnútorné predpisy	✓	✓	Tieto vnútorné predpisy môžu okrem iného stanoviť pravidlá a prístup určovania tzv. príslušného subjektu, zdôvodniť rozdelenie nákladov a výnosov univerzít a CNIC na hospodárske a nehospodárske činnosti, stanoviť pravidlá mechanizmu spätného vymáhania pomoci, meranie kapacít a pod.
12	Nákladové karty alebo iné podobné dokumenty stanovujúce rozpočet pre konkrétne projekty (napr. použitá pracovná sila, nástroje, režijné náklady atď.)	✓	✓	--
13	Výsledné alebo predbežné daňové správy z daňových kontrol, kontrol sociálneho a zdravotného poistenia	✓	✓	--
14	Hlavná kniha za príslušné roky	✓	✓	Pozrite sekcie 5.4 a 6.6 tejto metodiky
15	Účtovná osnova	✓	✓	Preukázanie riadneho oddelenia hospodárskych a nehospodárskych činností
16	Odpisové plány	✓	✓	Pozrite sekciu 5.1.7 tejto metodiky
17	Faktúry, akceptačné akty, zmluvy, bankové výpisy súvisiace s príslušnými projektmi	✓	✓	--
18	Ročná účtovná závierka	✓	✓	--

Upozorňujeme, že vyššie uvedený zoznam dokumentov možno posúdiť a aktualizovať od prípadu k prípadu v rámci konkrétnych projektov.

9.2. Vytvorenie riadiacej a implementačnej štruktúry

a) Povinnosť uskutočniť verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie zohráva dôležitú úlohu v procese riadenia verejných zdrojov financovania (či už národných alebo európskych). Verejné univerzity (rovnako ako iné verejné subjekty/orgány) sú povinné uplatňovať právo verejného obstarávania pri obstarávaní tovarov, služieb, stavebných prác a pod.

Pokiaľ ide o CNIC, svojou právnou povahou **spĺňa podmienky, aby mohol byť považovaný za typ verejného obstarávateľa**,⁴⁵⁰ a teda je povinný pri obstarávaní tovarov, služieb, stavebných prác a pod. uplatňovať pravidlá verejného obstarávania. Najmä na základe zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej len „**zákon o verejnom obstarávaní**“)⁴⁵¹ možno považovať CNIC za osobu založenú alebo zriadenú na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter a:

1. je plne alebo z väčšej časti financovaná verejným obstarávateľom; a
2. je kontrolovaná verejným obstarávateľom; alebo
3. verejný obstarávateľ vymenoval alebo zvolil viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu.

V slovenskej legislatíve sú stanovené rôzne typy postupov verejného obstarávania (napríklad verejná súťaž, užšia súťaž, súťažný dialóg a iné), ktoré je možné použiť v závislosti od druhu konkrétnej zákazky. Základný právny rámec verejného obstarávania upravuje zákon o verejnom obstarávaní. Osobitná pozornosť **sa však musí venovať špecifickým pravidlám verejného obstarávania v prípade fondov EŠIF alebo POO**, keďže v tomto smere sú/môžu koordinačné orgány pre prijímateľov vydať osobitné usmernenia.

b) Povinnosť zverejňovať informácie

Verejné univerzity sú verejnými subjektmi, a preto sú povinné zverejňovať niektoré druhy informácií podľa slovenskej legislatívy, najmä § 2 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len „**zákon o slobodnom prístupe k informáciám**“).⁴⁵²

Pokiaľ ide o CNIC, vzhľadom na jeho právnu povahu existujú určité špecifiká v druhoch informácií, ktoré je povinný zverejňovať podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám,⁴⁵³ keďže verejné subjekty (ako zakladatelia CNIC)⁴⁵⁴ **v ňom nemajú výhradnú účasť** (100 % akcií/podielov).⁴⁵⁵ CNIC zverejní výlučne informácie súvisiace s:⁴⁵⁶

- hospodárením s verejnými prostriedkami; a
- nakladaním s majetkom štátu alebo s majetkom vyššieho územného celku alebo s majetkom obcí a informácie o záležitostiach životného prostredia;⁴⁵⁷
- úlohami alebo odbornými službami týkajúcimi sa životného prostredia a informáciami o obsahu,

⁴⁵⁰ § 7 ods. 1 písm. d zákona o verejnom obstarávaní, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/343/20230101>

⁴⁵¹ § 7 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní

⁴⁵² § 2 ods. 2 zákona o slobodnom prístupe k informáciám, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2000/211/20230101>

⁴⁵³ § 2 ods. 2 zákona prístupe k informáciám

⁴⁵⁴ V majetkovej účasti CNIC je len jeden súkromný subjekt, a to Cassovia New Discovery Park

⁴⁵⁵ § 3 ods. 2 zákona 211/2000 Z. z. o prístupe k informáciám

⁴⁵⁶ § 3 ods. 2 zákona 211/2000 Z. z. o prístupe k informáciám

⁴⁵⁷ Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/205/>

výkone a činnostiach vykonávaných na základe akejkoľvek uzatvorenej zmluvy.

c) *Povinnosť vykonávať finančnú kontrolu*

Verejné univerzity sú povinné vykonávať finančnú kontrolu podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite⁴⁵⁸ s prihliadnutím na to, že majú postavenie verejnoprávnych subjektov.

Pokiaľ ide o CNIC, v súčasnosti je registrovaný ako súkromný subjekt, a teda nie je povinný vykonávať finančnú kontrolu podľa uvedeného zákona. **Akonáhle sa však CNIC stane právnickou osobou, prostredníctvom ktorej sa budú poskytovať verejné financie**⁴⁵⁹ (napríklad dotácie alebo granty verejných univerzít tretím stranám), povinnosť vykonávať finančnú kontrolu podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite sa bude vzťahovať aj naň. V takom prípade **sa odporúča** riadne sformulovať dokumenty potrebné na vykonanie finančnej kontroly, napr. mať **(i)** riadne zaúčtovanie (analytické účty pre každý projekt); **(ii)** dokumentáciu riadenia/koordinácie projektu, usmernenie pre zamestnancov zapojených do príslušných projektov a pod.

Povinnosť vykonávať finančnú kontrolu zo strany univerzít/CNIC je potrebné odlišiť od strpenia povinnosti **byť kontrolovaný** podľa pravidiel finančnej kontroly (napríklad zo strany poskytovateľa pomoci) stanovených v slovenskej legislatíve, napr. v zákone o štátnej pomoci⁴⁶⁰ (pozrite časť 5.2.2 tejto metodiky).

d) *Procedurálne pravidlá poskytovania pomoci*

Kontrola štátnej pomoci zo strany Európskej komisie je založená na princípe povinného predchádzajúceho oznamovania (notifikácie) všetkých nových opatrení pomoci Európskej komisii. Predovšetkým v článku 108 ods. 3 ZFEÚ sa od členských štátov vyžaduje, aby svoje opatrenia štátnej pomoci oznámili Komisii na schválenie predtým, ako opatrenia pomoci uvedú do platnosti.⁴⁶¹ Článok 107 ods. 2 a článok 107 ods. 3 ZFEÚ však obsahujú tri kategórie štátnej pomoci, ktoré sú zlučiteľné s vnútorným trhom a päť kategórií pomoci, ktoré môžu byť zlučiteľné s vnútorným trhom. Uvedené opatrenia pomoci sú vyňaté z notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ **vrátane** pomoci poskytnutej podľa GBER a pomoci de minimis poskytnutej podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis („**Nariadenie de minimis**“).⁴⁶² Ako je uvedené v časti 5.1 tejto metodiky, tieto dva typy pomoci možno považovať za relevantné pre univerzity a CNIC.

Hoci sa však opatrenia, ktoré sú v súlade s nariadením de minimis alebo požiadavkami GBER, nemusia oznamovať Komisii, stále existujú **procesné aspekty**, ktoré musia byť splnené v oboch prípadoch. Okrem iného, v zmysle § 7 a 8 slovenského zákona o štátnej pomoci, schémy štátnej pomoci aj ad hoc (individuálne) poskytovanie štátnej pomoci musia byť najskôr konzultované a schválené Protimonopolným úrad SR ako koordinačným orgánom pre ochranu hospodárskej súťaže a dodržiavanie pravidiel štátnej pomoci.

⁴⁵⁸ odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/357/20220501>

⁴⁵⁹ ods. 2 (f) zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite, odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/357/20220501>

⁴⁶⁰ § 14 ods. 4 zákona č. 385/2015 Z.z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci), odkaz: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/20160101>

⁴⁶¹ “Uskutočnenie” znamená nielen skutočné poskytnutie pomoci, ale aj udelenie právomocí umožňujúcich poskytnutie pomoci bez ďalších formalít. Zdroj: Príručka postupov o štátnej pomoci, pracovné dokumenty GR pre hospodársku súťaž o postupoch pri uplatňovaní článkov 107 a 108 ZFEÚ, 2013

⁴⁶² Odkaz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A02013R1407-20200727>

Táto podkapitola Metodiky poskytuje informácie o procesných aspektoch súvisiacich so schvaľovaním schém pomoci Protimonopolným úradom SR a špecifikách súvisiacich s uplatňovaním postupov podľa GBER a de minimis.

→ Schéma pomoci podľa GBER

Pomoc poskytnutá podľa GBER by mala byť vyňatá z oznamovacej povinnosti ustanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ⁴⁶³ ako taká, ktorá sa považuje za nespĺňajúcu všetky kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.⁴⁶⁴

Procesné pravidlá

- Schému by mal vypracovať poskytovateľ pomoci (napr. **univerzita**), ktorý je povinný takúto schému alebo ad hoc (individuálny) projekt pomoci predložiť na posúdenie koordinátorovi pomoci - Protimonopolnému úradu SR predtým ako začne poskytovať pomoc v rámci schémy/ad hoc (individuálneho) projektu pomoci.
- Schémy pomoci podľa GBER majú spoločnú štruktúru a základné požiadavky stanovené v zákone o štátnej pomoci.⁴⁶⁵
- Protimonopolný úrad SR vydá stanovisko k schéme/pomoci ad hoc **do 30 dní** od doručenia návrhu.⁴⁶⁶ Počas tohto obdobia Protimonopolný úrad prešetruje súlad schémy/pomoci ad hoc s požiadavkami stanovenými v GBER.
- Schému pomoci možno zmeniť len dodatkom k schéme (návrh dodatku sa taktiež zašle na posúdenie koordinátorovi pomoci).⁴⁶⁷
- Stanovisko koordinátora pomoci k schéme/pomoci ad hoc a jej prípadným zmenám a doplneniam týkajúcim sa súladu s príslušnými pravidlami EÚ je **pre poskytovateľa pomoci záväzná**.⁴⁶⁸

→ Schéma pomoci de minimis

Poskytovatelia môžu poskytnúť novú pomoc de minimis výlučne pod podmienkou, že nepresiahne strop **200 tis. EUR** na podnik počas akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych rokov⁴⁶⁹ a že sú splnené všetky ostatné podmienky stanovené v nariadení de minimis.

Ak by sa poskytnutím novej pomoci de minimis prekročil strop 200 tis. EUR, na žiadnu z týchto nových pomoci sa nemôže vzťahovať pomoc de minimis.

procesné pravidlá

- Poskytnutie pomoci de minimis si vyžaduje predchádzajúce (ex ante) schválenie Protimonopolným úradom SR, či nová pomoc nepresahuje minimálny strop pomoci pre jeden podnik (200 tis. EUR), a že všetky ostatné podmienky stanovené v nariadení de minimis sú

⁴⁶³ Komisia bude informovaná v dostatočnom časovom predstihu, aby mohla predložiť svoje pripomienky, o všetkých plánoch poskytnúť alebo zmeniť pomoc. Ak usúdi, že akýkoľvek takýto plán nie je zlučiteľný s vnútorným trhom so zreteľom na článok 107, bezodkladne začne postup ustanovený v odseku 2. Dotknutý členský štát neuvedie svoje navrhované opatrenia do platnosti, kým sa tento postup neskončí v konečnom rozhodnutí.

⁴⁶⁴ Ako už bolo uvedené v časti 2.1 vyššie, týmito podmienkami sú (i) pripísateľnosť opatrenia štátu a jeho financovanie zo štátnych zdrojov, (ii) selektívna výhoda pre podniky, (iii) vplyv na hospodársku súťaž, (iv) vplyv na obchod medzi členskými štátmi

⁴⁶⁵ § 7 ods. 5 zákona o štátnej pomoci

⁴⁶⁶ § 7 ods. 4 zákona o štátnej pomoci

⁴⁶⁷ § 7 ods. 2 zákona o štátnej pomoci

⁴⁶⁸ § 7 ods. 4 zákona o štátnej pomoci

⁴⁶⁹ čl. 3, ods. 3 nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis

splnené.

- Schémy pomoci de minimis v SR majú spoločnú štruktúru a základné náležitosti uvedené v zákone o štátnej pomoci.
- Poskytovatelia pomoci sú povinní získať od príjemcov pomoci vyhlásenie o každej pomoci de minimis prijatej v bežnom a predchádzajúcich 2 fiškálnych rokoch.⁴⁷⁰ Na Slovensku sa informácie o prijatej pomoci de minimis uchovávajú v Centrálnom registri IS SEMP.⁴⁷¹
- Schému by mal vypracovať poskytovateľ pomoci (napr. **univerzita**), ktorý je povinný takúto schému (alebo ad hoc pomoc de minimis) predložiť na posúdenie koordinátorovi pomoci - Protimonopolnému úradu SR pred začatím poskytovania pomoci podľa tejto schémy (alebo ad hoc pomoci de minimis) a to písomne prostredníctvom elektronickej schránky - IS SEMP.
- Poskytovateľ pomoci je povinný po získaní stanoviska Protimonopolného úradu SR zaevidovať údaje o poskytnutej pomoci de minimis a príjemcovi pomoci do IS SEMP **do 5 pracovných dní** odo dňa, kedy pomoc bola poskytnutá.⁴⁷²
- Schému pomoci možno zmeniť len dodatkom k schéme (návrh dodatku sa taktiež zašle na posúdenie koordinátorovi pomoci).⁴⁷³
- Stanovisko koordinátora pomoci o schéme/pomoci ad hoc a jej prípadných zmenách a doplneniach týkajúcich sa jej súladu s príslušnými pravidlami EÚ je **pre poskytovateľa pomoci záväzná**.⁴⁷⁴
- Akékoľvek zmeny schémy alebo ad hoc pomoci de minimis musia byť zaznamenané v IS SEMP.

Ak poskytovateľ pomoci poskytuje pomoc de minimis, musí informovať príjemcu o povahe pomoci de minimis a výške pomoci s výslovným odkazom na nariadenie de minimis.⁴⁷⁵

Doba trvania konzultácií s Protimonopolným úradom SR zvyčajne trvá **1 - 4 mesiace**. Proces ako celok preto zvyčajne trvá **2 – 5 mesiacov** v závislosti od zložitosti schémy a odozvy zainteresovaných strán.

Vzor schémy pomoci zverejňuje Protimonopolný úrad SR na oficiálnej stránke štátnej pomoci.⁴⁷⁶

V oboch prípadoch, kde sa plánuje poskytovanie pomoci podľa GBER alebo nariadenia de minimis, **je vhodné obrátiť sa pred podaním žiadosti** na Protimonopolný úrad SR a využiť možnosť konzultácie na vyjasnenie prípadných nedorozumení a potenciálne problematických aspektov týkajúcich sa navrhovanej schémy / pomoci ad hoc.

e) *Vybrané aspekty organizačnej štruktúry CNIC*

V rámci organizačnej štruktúry CNIC **sa odporúča** začleniť špecialistov, ktorí by mali zodpovedať za konkrétne funkcie vznikajúce pri komerčnom využívaní výskumnej infraštruktúry a získavaní verejných zdrojov alebo štátnej pomoci na tieto aktivity. Podrobné posúdenie počtu požadovaných relevantných špecialistov/oddelení, ako aj príprava podrobného popisu ich funkcií bude závisieť od počtu a zložitosti existujúcich projektov CNIC, zainteresovaných strán zúčastňujúcich sa na projektoch a je **predmetom samostatnej analýzy** (mimo obsahového rozsahu tejto metódy).

⁴⁷⁰ čl. 6 Nariadenia de minimis

⁴⁷¹ <https://www.antimon.gov.sk/centralny-register-is-semp/>

⁴⁷² § 13 ods. 2 zákona o štátnej pomoci

⁴⁷³ § 7 ods. 2 zákona o štátnej pomoci

⁴⁷⁴ § 7 ods. 4 zákona o štátnej pomoci

⁴⁷⁵ čl. 6 ods. 2 Nariadenia de minimis

⁴⁷⁶ Vzor schémy minimálnej pomoci, odkaz:

<https://www.antimon.gov.sk/metodicke-usmernenia-koordinatora-pomoci/?csrt=2193855078486063177>

Obchod a marketing

Odporúča sa zriadiť samostatné oddelenie (oddelenia), ktoré budú zodpovedné za vykonávanie a riadenie obchodných aktivít CNIC voči obchodným partnerom (súkromné univerzity, vedecké parky a pod.), vykonávanie a riadenie marketingových aktivít CNIC, budovanie finančných vzťahov s investormi, riadenie inkubátora (inkubátorov) a start-up spoločností CNIC, vykonávanie konzultácií, podporu projektov a administráciu činnosti centier CNIC v rôznych grantových programoch (napr. Horizon Europe, POO a pod.). Špecialisti zodpovední za podporu a administráciu aktivít CNIC súvisiacich s grantovými programami by okrem iného mali mať relevantné znalosti **v oblasti dodržiavania pravidiel a predpisov štátnej pomoci**.

Z hľadiska **obchodných aktivít** môžu byť špecialisti takéhoto oddelenia (oddelení) okrem iného zodpovední aj za vyhľadávanie nových obchodných partnerov pre CNIC (na Slovensku aj v zahraničí).

V rámci **marketingových aktivít** môžu uvedené oddelenia vykonávať mediálnu a elektronickú prezentáciu a komunikáciu CNIC, ako aj organizovať príslušné verejné podujatia na zabezpečenie šírenia výsledkov projektov vedy a výskumu.

Právna agenda a ochrana práv duševného vlastníctva

Okrem vyššie uvedeného sa CNIC odporúča zväziť vytvorenie samostatnej prevádzkovej jednotky zodpovednej za vedenie a dohľad nad projektmi súvisiacimi s nastavením počítačovej prevádzky CNIC, s integráciou jeho jednotlivých funkcií a projektmi súvisiacimi s komplexnými otázkami integrácie univerzít v oblasti technologického transferu. **Integrácia participujúcich univerzít** v oblasti technologického transferu je jedným z kľúčových aspektov pre integráciu košických univerzít s cieľom vytvoriť vhodné podmienky pre efektívnu implementáciu CNIC.

Okrem funkcií riadenia integrácie sa odporúča, aby uvedená jednotka bola zodpovedná aj za **metodickú podporu a riadenie** projektov CNIC, najmä **(i)** projektov CNIC (napr. projekty výstavby a rekonštrukcie budov, projekty zamerané na obstaranie zariadenia, iné projekty financované z grantových zdrojov); **(ii)** nastavenie interných procesov a systémov CNIC vo vzťahu k externým organizáciám; **(iii)** nastavenie zmluvných vzťahov s externými partnermi; **(iv)** podpora pri plánovaní projektov a monitoring implementácie (časový plán, rozpočet, monitoring kvality projektov a pod.) ako aj ukončovanie projektov; **(v)** metodická podpora pre ostatné útvary a oddelenia CNIC, tvorba a poskytovanie nástrojov projektového manažmentu, školenia v oblasti projektového manažmentu a pod.; **(vi)** vytváranie znalostných bodov ("knowledge point") uchovávaním dokumentácie najlepších skúseností a znalostí v oblasti projektového manažmentu, poznatkov z realizovaných projektov, atď.

Po zavedení procesu integrácie a nastavení funkcií CNIC môže jednotka pôsobiť ako štandardná **projektová kancelária**, ktorej úlohou je poskytovať metodickú podporu pre riadenie projektov v rámci aktivít CNIC.

Integrácia a projektový manažment

Je dôležité, aby organizačná štruktúra CNIC zahŕňala špecialistov/samostatné oddelenie (oddelenia) zodpovedné za riešenie právnych záležitostí vrátane **identifikácie, riadenia, ochrany a komercializácie práv DV**. Okrem toho by konkrétni odborníci uvedeného oddelenia (oddelení) mali mať relevantné znalosti **v oblasti dodržiavania pravidiel a legislatívy štátnej pomoci**.

Vzhľadom na to, že CNIC očakáva vznik značného počtu predmetov práv DV v dôsledku svojej činnosti, odporúča sa zväziť aj možnosť zavedenia interného systému pre evidenciu, administráciu a riadenie práv DV.

Spolupráca medzi oddeleniami

Vzhľadom na špecifiká komerčného využitia výskumnej infraštruktúry z pohľadu pravidiel štátnej pomoci SR a EÚ bude potrebná **úzka spolupráca** medzi odborníkmi a oddeleniami CNIC vo všetkých fázach realizácie projektov, kde dochádza ku komerčnému využívaniu výskumnej infraštruktúry na dennej báze. Napríklad špecialisti zodpovední za riadenie takýchto projektov by mali úzko spolupracovať **s účtovnými a daňovými špecialistami** CNIC, aby zabezpečili správne meranie a výpočet kapacít výskumnej infraštruktúry v účtovnom systéme CNIC atď.

Príloha č. 1 - Legislatívny kontext v rámci SR a EÚ

P.č.	Druh predpisu	Názov
1	Právo EÚ <i>Právne záväzné</i>	Zmluva o fungovaní Európskej únie (2012/C 326/01)
2		Nariadenie Rady (ES) č. 723/2009 z 25. júna 2009 o právnom rámci Spoločenstva pre Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC)
3		Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy
4		Nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1237 z 23. júla 2021, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy
5		Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis
6		Smernica Komisie 2006/111/ES zo 16. novembra 2006 o transparentnosti finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov a o finančnej transparentnosti v niektorých podnikoch
7		Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
8		Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku

9		Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017
10		Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 (z 13. júla 2015) stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
11		Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 (z 27. apríla 2016) o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)
12	Právo EÚ usmernenia/oznámenia / stanoviská <i>právne nezáväzná</i>	Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (2022/C 414/01)
13		Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie. 2021. Návrh
14		Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C 262/01)
15		Kódex najlepšej praxe pre uskutočňovanie konaní vo veci kontroly štátnej pomoci (2018/C 253/05)
16		Oznámenie Komisie o vymáhaní neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01)
17		Pravidlá štátnej pomoci vo výskume, vývoji a inováciách. Riešenie nedostatkov vo vedomostiach a povedomí medzi organizáciami zaoberajúcimi sa výskumom a šírením poznatkov. Rozhodovací strom. Spoločné výskumné centrum (JRC), Vedecká a znalostná služba Európskej komisie. 2020
18		Hodnotenie európskych inovácií (European Innovation Scoreboard) 2022. Európska komisia. September 2022
19		

20		Štúdiá o vynucovaní pravidiel štátnej pomoci a rozhodnutiach vnútroštátnych súdov . Záverečná správa. Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž. 2019
21		Príručka postupov štátnej pomoci . Interné pracovné dokumenty Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž o postupoch uplatňovania článkov 107 a 108 ZFEÚ.
22	Právo SR/usmernenia <i>právne záväzné</i>	Zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov
23		Metodika preukazovania podmienok štátnej pomoci pre výskumné organizácie a výskumné infraštruktúry, verzia 2.0, 12. február 2020
24		Metodika vykazovania ročnej kapacity hospodárskych činností, verzia 1.0
25		Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci)
26		Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
27		Metodický pokyn na zabezpečenie jednotného obsahu žiadosti o stanovisko poskytovateľov minimálnej pomoci ad hoc podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis
28		Zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení zákona č. 464/2002 Z. z.
29		Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník
30	Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník	

31	Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)
32	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
33	Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov
34	Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
35	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
36	Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov
37	Zákon č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Príloha č. 2 - Príklady hospodárskych činností výskumných organizácií a prístup k infraštruktúre za trhové ceny

Prípád č. 1: Jednotná výskumná infraštruktúra

Tento prípad ukazuje, ako oceniť prístup k výskumnej infraštruktúre, keď je vopred známy podiel hospodárskych a nehospodárskych činností.

Predpoklady

40 % výskumnej infraštruktúry je vyčlenených na hospodárske činnosti. Všetky náklady a zdroje sa každoročne pridelujú proporcionálne medzi hospodárske a nehospodárske činnosti.

Príslušné údaje [vyjadrené v nominálnych cenách]

Investičné náklady na infraštruktúru

Budova:	1 000
Zariadenie:	1 200

Odpisy

Budova:	10 rokov => 100/rok
Zariadenie:	6 rokov => 200/rok
Celkový ročný odpis:	300/rok

Ročné prevádzkové náklady [z ktorých 40 % možno prideliť na hospodárske činnosti]

Platy:	5 000
Ostatné prevádzkové náklady:	150
Administratíva:	500
Celkové ročné náklady:	5 650
Náklady alokované na hospodárske činnosti:	2 260 [= 5 650 x 40 %]

Štátna pomoc

Investičná pomoc podľa článku 26 GBER

Oprávnené náklady:	880 [= (1 000 + 1 200) x 40 %]
Maximálna výška štátnej pomoci:	440 [= 880 x 50 %]

Ocenenie prístupu

Náklady priradené k hospodárskym činnostiam [ročný odpis + prevádzkové náklady]:

2 380 [= (300 + 5 650) x 40 %]

Cena na zákazníka: 2 380/počet zákazníkov + marža

Prípád č. 2: Výskumná infraštruktúra s dvoma výskumnými centrami (t. j. dve relevantné entity, napr. laboratóriá, centrá)

Tento prípad ukazuje, ako oceniť prístup k výskumnej infraštruktúre, keď je vopred známy podiel hospodárskych a nehospodárskych činností, ale výskumnú infraštruktúru tvoria rôzne výskumné centrá.

Predpoklad

Všetky náklady a zdroje sa každoročne pridelujú proporcionálne medzi hospodárske a nehospodárske činnosti.

Výskumnú infraštruktúru tvoria dve výskumné centrá: A a B

Centrum A:	Tvorí 70 % výskumnej infraštruktúry ⁴⁷⁷
Centrum B:	Tvorí 30 % výskumnej infraštruktúry

Hospodárske činnosti

Centrum A:	15 % ročnej kapacity [t. j. sú pomocné]
Centrum B:	40 % ročnej kapacity

Príslušné údaje [vyjadrené v nominálnych cenách]

Investičné náklady na infraštruktúru

Budova:	1 000
Centrum A:	700
Centrum B:	300
Zariadenie:	1 200
Centrum A:	840
Centrum B:	360

Odpisy

Budova:	10 rokov => 100/rok
Centrum A:	70
Centrum B:	30
Zariadenie:	6 rokov => 200/rok
Centrum A:	140
Centrum B:	60

Ročné prevádzkové náklady [z ktorých 40 % možno prideliť na hospodárske činnosti]

Platy:	5 000
Ostatné prevádzkové náklady:	150
Administratíva:	500
Celkové ročné náklady:	5 650
Centrum A:	3 955 [= 5 650 x 70%]
Centrum B:	1 695 [= 5 650 x 30%]

Štátna pomoc

Centrum A nie je podnikom. Môže získať verejné financie až do výšky 100 % svojich nákladov.

Centrum B: Investičná pomoc podľa článku 26 GBER

Oprávnené náklady:	264 [= (300 + 360) x 40 %]
Maximálna výška štátnej pomoci:	132 [= 264 x 50 %]

Ocenenie prístupu

Centrum A

Náklady alokované na hospodárske činnosti:	624,75 [= 31,5+ 593,25= (593,25 + 3 955) x 15 % ⁴⁷⁸]
Cena na zákazníka:	624,75/počet zákazníkov + marža

Centrum B

Náklady alokované na hospodárske činnosti:	714 [= 36 + 678 = (90 + 1 695) x 40 %]
Cena na zákazníka:	714/počet zákazníkov + marža

Prípád č. 3: Odvodenie ročnej kapacity výskumnej infraštruktúry

Tento prípad ukazuje, ako odvodiť ročnú kapacitu výskumnej infraštruktúry s cieľom alokovať náklady a zdroje na hospodárske a nehospodárske činnosti.

⁴⁷⁷ Spôsob výpočtu kapacity výskumnej infraštruktúry je znázornený v prípade 3 nižšie

⁴⁷⁸ V roku, v ktorom percento hospodárskych činností presiahne 20 %, by sa malo použiť príslušné percento (napr. 25 % ročnej kapacity)

Predpoklad

Výskumnú infraštruktúru tvoria dve centrá: A & B

Centrum A:	Tvorí 70 % výskumnej infraštruktúry
Centrum B:	Tvorí 30 % výskumnej infraštruktúry

Hospodárske činnosti

Centrum A:	Vopred nie je definovaná žiadna prahová hodnota. Akékoľvek hospodárske činnosti musia zostať pomocné [t. j. menej ako 20 % svojej ročnej kapacity].
Centrum B:	40 % ročnej kapacity

Príslušné údaje [vyjadrené v nominálnych cenách]

Investičné náklady na infraštruktúru

Budova:	1 000 [5 000 m ²]
Centrum A:	660 [3 300 m ²]
Centrum B:	280 [1 400 m ²]
Administratíva a spol. priestory:	60 [300 m ²]

Na účely výpočtu investičnej dotácie je potrebné aj rozúčtovanie spoločných nákladov na hospodárske a nehospodárske činnosti. Administratívne a spoločné náklady sa preto pridelujú dvom centrom proporcionálne takto:

Investičné náklady pridelené centru A:	40
Investičné náklady pridelené centru B:	20

Zariadenie:	1 200
Centrum A:	840 [= 10 nástrojov po 84 každý]
Centrum B:	360 [= 5 nástrojov po 72 každý]

Odpisy

Budova:	10 rokov => 100/rok
Centrum A:	66
Centrum B:	28
Administratíva a spol. priestory:	6

Ak je potrebné spätné vymáhanie, potom sa spoločné náklady na odpisy musia tiež rozdeliť na hospodárske a nehospodárske činnosti proporcionálne takto:

Náklady na odpisy priradené centru A:	4
Náklady na odpisy priradené centru B:	2

Zariadenie:	6 rokov => 200/rok
Centrum A:	140 [= 10 nástrojov po 14 každý]
Centrum B:	60 [= 5 nástrojov po 12 každý]

Ročné prevádzkové náklady [iné ako odpisy]:

Celkové ročné prevádzkové náklady:	5 650
Zamestnanci centra A:	3 500 [= 35 x 100]
Zamestnanci centra B:	1 000 [= 10 x 100]
Vedeckí pracovníci:	500 [= 5 x 100]
Administratívne náklady:	500
Spoločné náklady:	150

Na výpočet ceny za prístup k infraštruktúre sa spoločné náklady 1 150 [= administratívny personál, spoločné náklady] musia pomerne rozdeliť na hospodárske a nehospodárske činnosti takto:

Spoločné náklady pridelené centru A:	805
Spoločné náklady pridelené centru B:	345

Celkové ročné náklady [odpisy a prevádzkové]:

Odpisy:	300 [= 100 + 200]
Prevádzkové:	5 650

Spolu: 5 950

Celkové ročné náklady pridelené dvom centráram:

Centrum A: $(66+4+140) + (3\,500+805) = 4515$
Centrum B: $(28+2+60) + (1\,000+345) = 1435$
Spolu: 5 950

Štátna pomoc

Centrum A nie je podnik. Dostáva 100 % verejných financií.

Centrum B: Investičná pomoc podľa článku 26 GBER

Oprávnené náklady: 264 [= $(280 + 20 + 360) \times 40\%$]
Maximálna výška štátnej pomoci: 132 [= $264 \times 50\%$]

Ročná kapacita

Predpoklady:

Všetok personál a vybavenie v každom centre sú vzájomne zameniteľné.

Administratíva sa pri výpočte ročnej kapacity nezohľadňuje [ale jej náklady sú zahrnuté do výpočtu trhovej ceny].

Centrum A

Budova: $3\,550\text{ m}^2 \times 350\text{ pracovných dní} = 1\,242\,500\text{ m}^2/\text{dní za rok}$
Vedecký personál: $35 \times 220\text{ pracovných dní} = 7\,700\text{ človekodní za rok}$
Zariadenie: $10 \times 330\text{ pracovných dní} [= 365 - 35\text{ dní údržby}] = 3\,300\text{ zariadení/dní za rok}$

Preto pomocné činnosti centra A nemôžu „spotrebovať“ viac ako:

20% budovy: $248\,500\text{ m}^2/\text{deň}$
20 % vedeckých pracovníkov: $1\,540\text{ človekodní}$
20 % zariadenia: 660 zariadení/dni

Centrum B

Budova: $1\,500\text{ m}^2 \times 350\text{ pracovných dní} = 525\,000\text{ m}^2/\text{dni za rok}$
Vedecký personál: $10 \times 220\text{ pracovných dní} = 2\,200\text{ človekodní za rok}$
Zariadenie: $5 \times 180\text{ pracovných dní} = 900\text{ zariadení/dní za rok}$

Preto sú pre centrum B prahové hodnoty, ktoré spúšťajú spätné vymáhanie investičnej pomoci, tieto:

40 % budovy: $210\,000\text{ m}^2/\text{deň}$
40 % zariadenia: 360 zariadení/dní

Ocenenie prístupu [na ročnej báze]

Centrum A

Celkové náklady pridelené stredisku A

sú: 4 515

Ak napríklad pomocné činnosti predstavujú 15 % jeho ročnej kapacity, potom náklady priradené k hospodárskym činnostiam sú:

$677,25 [= 4\,515 \times 15\%]$
Cena na zákazníka: $677,25/\text{počet zákazníkov} + \text{marža}$

Centrum B

Celkové náklady pridelené stredisku B sú: 1 435

Hospodárske činnosti predstavujú 40 % jeho ročnej kapacity, preto:

Náklady alokované na hospodárske činnosti: $574 [= 1\,435 \times 40\%]$
Cena na zákazníka: $574/\text{počet zákazníkov} + \text{marža}$